

MURAT ÇAKIR

DERLEMELER 2015

**ÖZGÜR GÜNDEM VE YENİ ÖZGÜR POLİTİKA
GAZETELERİ İLE ONBEŞ GÜNLÜK POLİTİKA
GAZETESİNDE YAYIMLANAN MAKALELER**

İÇİNDEKİLER

Petrol, AKP ve Gülen Hareketi.....	5	Krizden somut kazanımlara	123
Petrol ve Dünya Siyaseti.....	7	HDP ayaklarını yere basmalı	125
2015 yeni devinimlere gebe.....	12	»Hayır«lı işler, be Palikari!	127
Şüpheler ve sorular	14	AB emperyalizminin »yeni güvenlik stratejisi«	129
2015’de dünyayı bekleyen ihtilaflar	16	»Hayır«dan sonra Yunanistan	134
Rosa Luxemburg ve milliyetler sorunu	21	»Tercih ve bedel«	136
Refah şovenizmi ve »gated capitalism«.....	23	Baltimore’dan sonra, Baltimore’dan önce	138
Syriza, Kobanê, Pegida	25	Devrimci Cephe zorunluluğu	143
Silahlanma, yoksulluk ve savaşlar	27	HDP’nin yanılgısı	145
Egemenlerin rövanşizmi	32	Ortadoğu’da kartlar yeniden karılırken	147
NATO’nun »mızrak ucu«	34	HDP ve liberal söylem	152
»Dehşet Üçgeni«	36	Bakar körlük ve dayanışma	154
Refah Şovenizmi ve FAC’nin »yeni sorumluluğu«	38	Erdoğan’ın Pirus Zaferi	156
Feminist olmayı becermeliyiz!	43	Biline: bedelsiz barış olmaz	158
Küçümşenen bölge gücü: İran	45	Kapitalizmin timsah gözyaşları	160
Emperyalizmin »faydaları«!	48	Deniz bitti, yolun sonu göründü	162
İspanya »başarabilecek« mi?.....	50	Türkiye’nin neoliberal dönüşüm süreci ve AB	164
Ortadoğu’da dengeler değişirken	54	Savaşın diyalektiği	178
Ukrayna Masalları ve dünyayı bekleyen tehlike	56	Rusya’nın stratejik hamlesi	180
Ermeniler ön saflara!	61	Rusya’nın yeni rolü	182
»Sistem rekabeti«	63	»Yeni Suriye« ve Rojava	184
Üçüncü etap: Yemen	65	Tampon bölge Türkiye olacak!	186
Sözde »İslam Devleti« aslında nedir?	67	ABD militarizminin hegemonya stratejisi	188
»Çözüm« mü, darbe süreci mi?	72	Jenosit devleti ve savaş olasılığı	193
Japon militarizmi yeniden hortluyor... ..	74	Savaş tamamları ne diyor?	195
Devrimci pratik ve HDP	79	Amnesty, Rojava, 1 Kasım	197
»Neyin, ne olduğunu söylemek«	81	Rusya’nın stratejik hamlelerinin gösterdikleri	199
»Deport«, Soykırım ve AKP	85	Saflar belli oldu	204
Soykırım ve Almanya	87	Cepheler Arasındaki Rojava	206
Suudiler kılıç kuşanıyor	89	Silvan ve devrimci muhalefet gerekliliği	212
Antikomünizmin vebalı nefesi	91	Paris, G20, savaş	214
NATO’dan ince ayar	93	»Ölümden korkup, intihar etmek«	216
Alman emperyalizminin yeni kibri	95	Kadavra itaati	218
HDP Avrupa, hedefler ve görevler	100	Emperyalizmin Barzani ilgisi	220
Emperyalizmin sadık taşeronu	102	Ortadoğu: 21. Yüzyıl’ın barut fıçısı	222
Haziran’dan Haziran’a	107	»Tarafları aklı selime çağırarak«	227
Kontrgerilla devrede, ama nafile!	109	Türkiye-İsrail »yakınlaşması«	229
İştah kabartan yeni pazar: İran	111		
Kolları sıvama zamanıdır!	116		
Yunanistan krizinin jeopolitik arka planı	118		

PETROL, AKP VE GÜLEN HAREKETİ

3 OCAK 2015

TKP Merkez Organı Atılım'dan alınan ve gazetemizin ikinci sayısında yer alan yazı, son derece önemli bir tespitle başlıyor: "AKP Rejimi dış politika, iç politika ve ekonomik alanlarda gitgide sıkışıyor." Tek cümle ile Türkiye'deki güncel durum anlatılmakta. Bölgemizdeki gelişmeler ve petrol fiyat krizi de bu tespiti teyit ediyor.

Türkiye'deki kapışmalar ve hengame, öyle burjuva medyasının aktardığı gibi, AKP hükümetinin eski ortak Gülen Hareketine yönelik hamlesinden ibaret değil. Bu kapışmanın arkasında Ortadoğu'daki gelişmeler ve emperyalist stratejiler durmaktadır. Rejimin artan saldırganlığı ve otoriterleşmesi, ne denli sıkıştırıldığının göstergesidir.

AKP'nin hâlen toplumsal dayanağı olduğu ve farklı sermaye fraksiyonlarının desteğini aldığı doğrudur. AKP bir taraftan neoliberal ekonomi politikaları ve bölgesel emperyalizm hevesleriyle Türkiye burjuvazisiyle ittifakını genişletirken, diğer taraftan da kredi kartları ve aşırı borçlanma üzerinden ve devlet olanaklarıyla nakit para dağıtarak, emekçi ve yoksul kesimler arasında refah düzeyinin arttığı hissini yayıyor.

Ancak bu destek ve toplumsal dayanak son derece kırılgandır ve olasılığı artan ilk ekonomik krizde taşıyıcılığını kaybedecektir. Hiç

şüphe yok; her yıl 60 milyar Dolar'dan fazlasını enerji alımına harcayan, gıda ithalatına ve sürekli yabancı sermaye girişine bağımlı olan Türkiye'yi 2015'de zor günler beklemektedir.

Diğer tarafta tüm dış politik hesapları alt-üst olan AKP hükümeti, Balkanlar-Kafkaslar ve Ortadoğu Üçgeninin kadim ihtilafları arasında da sıkışmakta, müttefikleri ile olan ilişkilerinde güvensizlik yaratmaktadır. Bizzat cumhurbaşkanı Erdoğan'ın AB'ne tavır takınması, NATO'ya rağmen Şanghay İşbirliği Örgütü'ne yakınlaşma görünümünü vermesi ve bölgede mezhep çatışmasını körükleyen bir söylem kullanması, ABD, NATO ve AB tarafından »rahatsız edici faktör« olarak değerlendirilmektedir.

Aynı şekilde Kürt sorununu çözme iddiasıyla başlatılan sürecin sürüncemede bırakılması ve hiç bir yasal adımın atılmasına yanaşılması, yeniden çatışma ortamına dönülmesi kaygısını artırmaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin NATO müttefikleri, özellikle ABD ve Almanya bu politikaları düzeltme talebinde bulunmaktadır.

Ancak ABD ve Almanya Kürtleri çok sevdiklerinden veya demokrasi sevdalısı olduklarından değil, AKP hükümetinin politikalarının Türkiye'nin stratejik önemine yönelik

bir istikrarsızlık tehdidi oluşturduğunu düşündüklerinden böyle davranmaktadırlar. Emperyalist güçler AKP'yi "istikrarı sağla" baskısı altına almışlardır. Çünkü "istikrar" bölgedeki enerji kaynaklarını ve nakil yollarını kontrol edebilmek için gereklidir. Ayrıca Türkiye, emperyalistlerin AKP'nin tasarrufuna bırakmayacakları bir stratejik önem taşımaktadır.

AKP Rejimi Gülen Hareketine karşı giriştiği operasyonla ABD'ne mesaj vermektedir. AKP maçın ilk "raundunu" almış olabilir, ama karşısındaki rakipleri "galibiyeti" AKP'ye bırakmayacak derecede güçlüdürler. Öyle görülüyor ki, Erdoğan ve Davutoğlu ipin emperyalistlerin elinde olduğunu unutmuşlar. Bu unutkanlık, AKP için acı sonuçlara yol açabilir ve gidişat buna işaret etmektedir. Çünkü Türkiye ekonomisinin kaderi ABD merkez bankası FED'in yapacağı tek bir açıklamaya bağlıdır.

Bu nedenle muhalif güçler yeni gelişmelere hazır olmalıdırlar. Keskinleşecek olan sınıf çelişkileri muhalif güçlerin, bilhassa emek hareketinin önüne yeni olanaklar koyacaktır. Bu meydan okumanın yanıtı ise basittir: Örgütlenin! ■

PETROL VE DÜNYA SİYASETİ

3 OCAK 2015

Ortalık karmakarışık. Çeşitli ülkelerin merkez bankaları alarm veriyor, piyasalarda korku hakim deniliyor. Rusya'da Ruble takla atarak değer kaybederken, Türkiye'de Dolar ve Euro yeni rekorlar kırıyor. Emekçi ve yoksul kesimler pahalılık ve borç yükü altında eziliyor. Hane başına düşen borçların toplamı 2003 yılında 4,5 milyar Dolar iken, bu meblağ bugün 150 milyar Dolar'ı aşmış durumda. Aynı hanede iki, hatta üç kişi tam gün çalışmasına rağmen, ay sonu gelmiyor, kredi kartlarıyla günlük ihtiyaçlar karşılanıyor. Emekçilerin maaşlarının üçte ikisinden fazlası bankalarda kalıyor.

Petrol fiyatları ve Amerikan Doları Ortadoğu'da ise kanlı bir sarmal karabasan gibi bölge halklarının üstüne çöreklenmiş durumda. Her gün sayısız ölüm televizyonlarda haber değeri dahi bulmuyor. Milyonlarca mülteci, kesik kafalar, işgal edilen ve esir pazarlarında satılan kadınlar, yok edilen tarihi mekanlar ve insanlık mirası, Türkiye'nin merkezinde bulunduğu coğrafyayı bir "Şeytan Üçgenine" çevirmiş durumda.

Türkiye'de insanlar, bilhassa iktidar çatışmasının ve otoriterleşmenin çıkardığı toz bulutundan etrafını göremeyen emekçi yığınlar neler olduğunu anlamakta zorlanıyorlar. Ve soruyorlar: Neler oluyor? Petrol fiyatları düş-

mesine rağmen, neden hâlâ dünyanın en pahalı benzinini satın almak zorundayız? Maaşlarımız cebimize girmeden neden erimeye başlıyor? Nereye doğru gidiyoruz, daha neler olacak?

Kapitalizm eleştirisi bunlara ve benzer sorulara elbette doğru yanıtlar verir. Zaten soyutlamadan somuta gitmek, sağlıklı ve bilimsel bir analiz yönetimidir. Ama bazen de somut veriler, kafalardaki basit sorulara doğru yanıtları bulmamıza yarar, çıplak sayılar gerçekleri daha iyi görmemize yardımcı olabilirler. Okumakta olduğunuz bu yazıda basit bazı soruları yanıtlayarak, bunu yapmaya çalıştık:

Soru: "Petrol fiyatları düşüyor, ama benzin hâlâ ucuzlamadı. Gerçi arabam yok, ama bu pahalılıktan ben de etkileniyorum. Neden?"

Petrol fiyatlarının düşmesi siyasi bir karardır ve bu kararın arkasında Suudi Arabistan gibi büyük petrol üreticileri ile ABD gibi emperyalist güçler durmaktadır. Günlük petrol üretim kapasitesi yüksek tutularak, hem üretimi pahalıya getiren rakip ülkelerin zora düşürülmesi, hem de petrol ve diğer enerji kaynakları üzerindeki hakimiyetin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Örneğin Batı emperyalizminin stratejik rakip olarak gördüğü Rusya'nın ekonomik dar boğaza girmesi veya sosyalist bir iktidar tarafından yönetilen Ve-

nezuela'nın düşük petrol fiyatları nedeniyle sosyal politikalarına devam edememesi sağlanarak, bu ülkelerdeki iktidarların zayıflatılması amaçlanmaktadır. Suudi Arabistan'ın diğer derdi de, Batının ambargosu ve yaptırımları altında olan İran'ın bölgedeki etkisini sınırlandırmaktır. Bununla birlikte ucuz enerji Batılı ülkeler için ekonomik gelişmenin hızlandırılmasına yol açmaktadır. Sonuçta petrol fiyatlarının düşük kalması, uzun vadeli siyasî ve iktisadî çıkarlarla bağlantılıdır ve bu çıkarlar gerektirdiğinde üretim oranları düşürülerek, petrol fiyatları gene pahalandırılacaktır.

Dünyanın en pahalı benzininin Türkiye'de olmasının bir kaç nedeni vardır: Birincisi gelir ve vergi adaletsizliğidir. Türkiye, devlet gelirlerinin yaklaşık yüzde 70'ini dolaysız vergilerden karşılamaktadır. Sermaye sahipleri, tekeller ve zenginler vergi adaletsizliği nedeniyle kârlarına kâr katarlarken, emekçi ve yoksul kesimler hem ücret vergileri, hem de tüketim vergileri üzerinden yük altına girmektedirler. Reel gelir ve ödenen vergi oranlarına bakıldığında, asıl vergi yükü tüketim, yakıt, içki-sigara, iletişim, gıda maddeleri vb. vergi kalemleri üzerinden emekçi ve yoksul kesimlerin sırtına bindirilmektedir. İkinci neden ise Türkiye'nin enerji ithal etmek zorunda olmasıdır. Türkiye her yıl enerji ithalatı için 60 milyar Dolar'dan fazla para harcamaktadır. Burada da yük emekçi ve yoksul kesimlerin sırtına bindirilmektedir, çünkü tekellerin ve fabrika sahiplerinin enerji harcamaları devlet tarafından sübvansé edilmektedir. Örneğin 1 saatte kullanılan elektrik miktarı kıstas alınır-sa, hane başı ödenen elektrik birim fiyatının, şirketlerin ödediği birim fiyatından çok daha fazla olduğu görülür. Ayrıca benzin fiyatları taşımacılık ve nakliyat başta olmak üzere sayısız sektörü etkilediğinden, arabası olmayanlar da pahalalanmalardan olumsuz etkilenmektedirler.

Soru: Gazeteler petrol kaynaklarının kuruyacağı ve enerji fiyatlarının ödenemez olacağını yazıyorlar. Bu haberler doğru mu?

Gazetelerde yer alan haberler gerçeği tam olarak vermiyor. Petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının sınırlı olduğu doğru. Ama hem teknolojik gelişme, hem de yeni kaynakların bulunmasıyla petrol üretiminin bir kaç yüzyıl daha devam etmesi söz konusu. Sorulması gereken asıl soru, "ucuza mal edilen petrolün ne zaman tükeneyeceği" sorusudur. Çünkü "katranlı kum" veya "kaya petrolü" gibi yeni teknolojik tedbirlerle elde edilen petrol türleri, kuyu kazarak çıkarılan petrol türlerinden daha pahalıya mal oluyor.

Demografik tahminlere baktığımızda – gerçi demografi her zaman izafidir, çünkü büyük savaşları, ekolojik felaketleri vs. dikkate almaz –, ki tahminler bugün 6,8 milyar olan dünya nüfusunun 2050 yılında 9 milyar olacağını öngörüyorlar, araba kullanmayı, uçağa binebilmeyi, konutların ısıtılmasını ve sınaî üretim süreçlerini düşük veya ödenebilir masraflarla sürdürebilir kılmak için gerekli olan »ucuz petrolün« yeterli olamayacağına işaret etmektedir. Çin ve Hindistan gibi ülkelerin hem nüfuslarının, hem de enerji gereksinimlerinin rekor kırarak biçimde arttığı göz önünde tutulursa, enerjinin giderek pahalılaşacağı ve insanlığın büyük bir bölümü için ulaşılabilir olmaktan çıkacağı söylenebilir. Aynı şekilde enerji kaynaklarına ulaşım, tüketici ve üretici ülkeler arasındaki ilişkileri şimdiye kadar olmadığı biçimde belirleyecektir.

Teyit edilmiş petrol kaynakları ve üretim sayıları temelinde yapılan bir alfabetik sıralamaya göre 11 büyük petrol üreticisi ülkede şöyle bir tablo karşımıza çıkıyor:

Ülke	Petrol rezervleri (milyar varil)	Toplama göre oranı	Günlük reel üretim (milyon varil)	Toplama göre oranı
ABD	44	% 3,21	12,2	% 22,80
Birleşik Arap Emirlikleri	98	% 7,16	2,7	% 5,05
Irak	150	% 10,96	3,3	% 6,17
Iran	157	% 11,48	2,8	% 5,23
Kanada	174	% 12,72	4,0	% 7,47
Kuveyt	102	% 37,50	2,7	% 5,05
Libya	49	% 3,60	0,9	% 1,68
Nijerya	37	% 2,70	1,9	% 3,55
Rusya	93	% 6,80	10,9	% 20,37
Suudi Arabistan	266	% 19,44	9,6	% 17,94
Venezuela	298	% 21,80	2,5	% 4,67

Şimdi bu sayılara yakından bakalım: Aralık 2014 itibariyle bu 11 ülkede resmen teyit edilmiş petrol rezervlerinin toplamı yaklaşık 1,4 trilyon varildir. Uluslararası petrol birimlerine göre 1 varil 0,136 tona eşit olduğuna göre, toplam 190,4 milyar ton petrol rezervinden bahsediyoruz demektir. Bu 11 ülkenin bir günde ürettiği petrol miktarı Aralık 2014 itibariyle 53,5 milyon varildir. Bu da yılda – günlük üretim miktarı aynı düzeyde kalırsa

– yılda 19,5 milyar varil reel petrol üretimi anlamına gelmektedir. Yıllık petrol üretimini de temel alırsak, petrol rezervlerinin en fazla 70 yıl sonra tükeneyeceği söylenebilir. Ancak bu genelleme de yanıltıcıdır, çünkü rezervlerin ne zaman tükeneyeceğini tahmin edebilmek için, hesabı tek tek ülkelerin rezervlerine ve yıllık üretim oranlarına bakarak yapmak zorundayız. Bu durumda ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır:

Ülke	Petrol rezervleri (milyar varil)	Yıllık üretim (milyon varil)	Rezervlerin tükeneyeceği yıl sayısı
ABD	44	4,453,0	9,9
Birleşik Arap Emirlikleri	98	985,5	99,4
Irak	150	1,204,5	124,5
Iran	157	1,022,0	153,6
Kanada	174	1,460,0	119,2
Kuveyt	102	985,5	103,5
Libya	49	328,5	149,2
Nijerya	37	693,5	53,4
Rusya	93	3,978,5	23,4
Suudi Arabistan	266	3,504,0	75,9
Venezuela	298	912,5	326,6

Bu tabloya baktığımızda, özellikle ABD'nin petrol üretimi ve tüketimi konusunda dünya lideri olduğunu görürüz. ABD aynı düzeyde petrol üretmeye devam ederse, on yıl içerisinde kaynakları kuruyacaktır. Ama Avrupa'daki ülkelerin durumu daha da vahimdir. Örneğin Almanya petrol gereksiniminin yüzde 97'sini ithal etmek zorundadır. Bu oran Uran maddesinde yüzde 100, doğal gazda yüzde 84 ve taş kömüründe yüzde 72'dir. Avrupa'daki diğer gelişmiş kapitalist ülkelerde de (Norveç istisna) benzer durum söz konusudur.

ABD ve diğer emperyalist ülkelerin enerji ihtiyacı, bu ülkelerin dünya çapındaki politikalarını belirleyen en önemli etkidir. Müdahale savaşları, işgaller, farklı ülkelerde rejim değiştirme çabaları emperyalizmin enerji ve hammadde kaynakları üzerinde hakimiyet kurma mücadelesinin bir sonucudur. Emperyalist ülkeler tüm askerî, ekonomik ve politik güçlerini bu mücadele için seferber etmektedirler.

Soru: "Peki, ama Ortadoğu'daki, bilhassa Suriye'deki gelişmeler sadece petrol kaynakları ile mi açıklanacak? Başka nedenler yok mu?"

Bu soruya büyük ölçüde "Evet" yanıtını verebiliriz. Ortadoğu'daki tüm sorunların arkasında enerji ve hammadde kaynakları yatmaktadır. Dünya çapındaki petrol rezervlerinin büyük bir bölümü, toplam 773 milyar varille Ortadoğu'da bulunmaktadır. Petrol üretimi – tam kapasite ile olmasa da – yılda 7,7 milyar varili bulmaktadır. Sadece Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin planları temel alınır, üretim oranlarının önümüzdeki yıllarda büyük ölçüde artacağı söylenebilir. Irak petrolünün büyük bir bölümü Türkiye üzerinden dünya piyasalarına pazarlanmaktadır.

Ortadoğu'nun zengin kaynakları ve bu kaynaklar üzerinde hakimiyet kurma hedefi bölgenin yeniden düzenlenmesini gerekli kılmaktadır. Emperyalist güçler bir tarafta

bölgedeki otoriter rejimler ile işbirliğini derinleştirirken, diğer taraftan da Suriye gibi ülkelerde silahlı muhalefeti destekleyip, iç savaşı körükleyerek, rejim değişikliği peşinde koşmaktadırlar.

Yeniden düzenleme planlarında Türkiye merkezi rol oynamaktadır. NATO üyesi Türkiye, enerji nakil hatlarının geçtiği bir transfer ülkesi ve dünya piyasalarına dağıtım yapan limanlara sahip stratejik ekonomi mevkiidir. Karadeniz, Boğazlar, Ege Denizi ve Akdeniz'deki deniz yolları, petrol ve doğal gaz boru hatları, zengin su kaynakları ve barajları ile jeopolitik, jeoekonomik ve jeostratejik konumu emsalsiz olan Türkiye, aynı zamanda NATO ve fiilen AB'nin bölgedeki sınırı olarak, emperyalizm için önemli bir köprü işlevini görmektedir ve bu nedenle Türkiye'nin iç ve dış politikaları emperyalist stratejiler temelinde şekillenmektedir. AKP hükümeti ile ABD ve AB yönetimleri arasında söz konusu olan kimi çelişkiler, Türkiye'nin gelecekte de emperyalist senaryolarda baş rollerden birisini oynayan aktör olacağı gerçeğini değiştirmemektedir.

Soru: "Petrol kaynaklarını tükenmesi ile gıda maddelerinin pahalılaşması arasında bir ilişki var mı?"

Evet, hem de doğrudan bir ilişki var. Bu sadece nakliyat giderlerinin pahalı benzin nedeniyle artmasına bağlı değil. Uluslararası enerji tekelleri kaynakların tükenmesine karşı yeni alternatifler geliştiriyorlar. Örneğin "biomazot" olarak adlandırılan ve bitkilerden kazanılan yakıt için büyük ziraî alanlar bu tekeller tarafından satın alınmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin tarımı giderek "biomazot" için gerekli olan bitkilerin ekilmesine yönelmektedir. Milyonlarca dönümlük arazilerden böylesi bitkilerin yetiştirilmesi, beslenme için ekin yetiştirilen alanları sınırlandırmaya başlamıştır.

Bir kere “biomazot” için tarım üretiminin sanayileştirilmesi, karbondioksit ve sera gazlarının miktarında artışa neden olarak, küresel ısınmanın hızlanmasına neden olmaktadır. İkincisi, “biomazot” üretimi, dünya çapındaki açlığın artmasına neden olmaktadır, çünkü bir arabanın deposunu doldurmaya yetecek miktarda “biomazot” üretmek için kullanılan bitki miktarı, bir insanı 1 yıl besleyecek tahıl miktarındadır. Uluslararası enerji tekellerinin özellikle yoksul ülkelerde geniş alanlara “biomazot” bitkisi ekmeleri, bu ülkelerin giderek pahalanan gıda ithalatına bağımlı olmalarını sağlayarak, yoksulların sömürülmesini katmerleştirmektedir. Kaldı ki böyle si büyük alan tarımı monokültürü, zorunlu büyük sulamaları, genetiği değiştirilmiş tohumları ve çok büyük miktarda sunî gübre ve ilaçları gerekli kıldığından ve yeni ekim alanları kazanmak için milyonlarca dönüm ormanın kesilmesine neden olduğundan, insana ve doğaya petrol ürünlerinin kullanımından daha fazla zarar vermektedir.

Sonuç itibariyle petrol kaynaklarının tükenmeye yüz tutması ve üretimin artırılması, genel olarak insanlığın geleceğini tehdit etmektedir. Bu tehdidin asıl sebebi, kapitalist üretim tarzıdır. Yenilenebilir enerji kaynakları yaratmak, sermaye birikimine değil, insana ve doğaya yarayan bir üretim tarzına geçebilmek ve insanlığın geleceğini garanti altına alabilmek için asıl önemli olan, kapitalist üretim tarzının aşılmasıdır. ■

2015 YENİ DEVİNİMLERE GEBE

3 OCAK 2015

Kanlı bir yılı daha geride bıraktık. 2014, »Dünya Savaşı« olarak nitelendirilmeyen, ama fiilen sürmekte olan bir »Üçüncü Dünya Savaşının« içinde olduğumuzu kanıtlayan bir yıl oldu. Bilhassa merkezinde Türkiye ve Kürdistan'ın bulunduğu coğrafya, tam anlamıyla bir »Şeytan Üçgenine« dönüştü. Genel bir bakışla, 2015'in de pek farklı olmayacağını söylemek olanaklı. Ancak umudumuzu yitirmek için bir neden yok. Çünkü küresel gelişmeleri, özellikle bölgemizdeki gelişmeleri temel alırsak, 2015'in yeni devinimlere gebe olduğunu da söyleyebiliriz.

Ancak asıl mesele Türkiye ve Kürdistan devrimci-demokratik güçlerinin bu devinimleri gerçek bir değişim için kullanabilip, kullanamayacaklarında yatmaktadır. Türkiye'de yapılacak olan genel seçimler kuşkusuz yeni fırsatlar doğuracaktır. Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürdistan Özgürlük Hareketinin devrimci-demokratik güçleri, sermaye diktatörlüğünden başka bir şey olmayan AKP rejimini sarsacak bir alternatifi oluşturma şansına sahiptirler. Halkların Demokratik Kongresi, Birleşik Haziran Hareketi ve şu an bu iki oluşumun dışında kalan Halk Evleri ve Halk Cephesi, ortak hareket etme basiretini gösterebilirlerse, ezilenler ve sömürülenler lehine tarihsel bir değişim olacağını yaratabilirler.

Koşullar, Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürdistan Özgürlük Hareketinin devrimci-demokratik güçlerinin tüm bileşenleri ile ortak harekete geçmelerini sağlamaya uygundur. Bir kaç örnekle bunu kanıtlayabiliriz:

Birincisi, ekonomik gelişmedeki olumsuz göstergelerdir. İktidar her ne kadar devletin bütün maddî olanaklarını kullanarak, devlet ve belediye bütçelerinden ve çeşitli adlar altında yaklaşık 13 milyon kişiye aylık para dağıtsa da, yoksul ve emekçi yığınlar üzerindeki ekonomik baskılar artacak, sınıf çelişkileri sertleşecektir. Yabancı sermaye akışına bağımlı olan Türkiye ekonomisi üzerinde karabulutlar dolaşmaktadır. Gidişat, AKP'nin sadaka politikalarını sürdüremeyeceğini göstermektedir.

İkincisi; AKP'nin sözde »çözüm sürecini« 2015 seçimlerine malzeme yapmaya çalışması, fiyasko ile sonuçlanacaktır. Kitleli sivil direnişlerle sözde çözümleri kabul etmeyeceğini gösteren Kürt halkı ve Kürdistan Özgürlük Hareketi, AKP'nin sözde »çözüm sürecini« şimdiye kadar olduğu gibi sürdürebilmesini engelleyen en önemli faktörler olacaklardır.

Üçüncüsü, iktidarını güvence altına almak için, bir tarafta milliyetçi-mezhepçi yaklaşımları körükleyen ve dış politikadaki saldırgan

Çizgiyi sürdüren, diğ er tarafta da daha da otoriterleşerek polis devletini güçlendiren AKP, Türkiye'nin emperyalizm için yaşamsal önemi olan jeostratejik konumunu tehlikeye sokan bir »istikrarsızlık faktörü« hâline gelmektedir. Bu nedenle emperyalist güçler ile AKP arasındaki çelişkiler sertleşerek, ege-men blokta yeni saflaşmaları ortaya ıkarcaktır.

İşte bu koşullar HDK, BHH ve diğ er devrimci güçlerin önüne ezilen ve sömürülen yığınlar lehine olan mücadeleyi ortaklaşa örme görevini koymaktadır. Bu, hepimize yönelik tarihsel bir meydan okumadır ve hiç bir tekil çıkar, bu görevin yerine getirilmesini engellememelidir. ■

ŞÜPHELER VE SORULAR

10 OCAK 2015

Charlie Hebdo katliamının ertesi günü kaleme alınan bir yazının duygusal olmamasına çalışmak, hayli zor bir işmiş. Söylenecek tek şey var: Lanet olsun! Amasız, fakatsız! Bildiğimiz, mizah dergisi çalışanlarının gündüz vakti, Paris'in göbeğinde katledilmeleridir. Bu, hiç bir insanın kabul edebileceği bir şey değil. Bilmediğimiz, katliamın arka planıdır. Kamuoyunun bunları öğrenip, öğrenemeyeceği ise hayli şüphelidir.

Böylesi bir katliamın ardından yapılabilecek en doğru şey, şüphelere kulak vermek, sorular sormaktır. Örneğin henüz özel polis komisyonu oluşmadan nasıl oldu da, failler belli oldu ve hemen basına sızdırıldı? Madem kimlikleri belli oldu, basına haber vermeden yakalanmaları daha kolay olmaz mıydı? TV görüntüleri katillerin son derece soğukkanlı ve planlı hareket ettiklerini gösteriyor. Peki nasıl oldu da, çaldıkları otomobilin torpido gözündeki nüfus cüzdanı unutabilecek kadar amatör davrandılar?

Doğru, profesyoneller de hata yapar, ama böylesi bir katliamı planlayıp, uygulayanların yanlarında nüfus cüzdanı taşıyacak denli aptal olduklarına inanmak, biraz güç değil mi? Umalım da, failler "kaçarken vurulmazlar" ve kısa zamanda yakalanıp, mahkeme önüne çıkartılırlar. Çünkü ancak saydam bir muha-

keme ile katliamın arka planı ve faillerin motifleri ortaya çıkarılabilir. Ama, gerek 11 Eylül saldırıları, gerekse de Almanya'daki NSU davası gibi örnekler hafızalarda tazelenirse, bu katliamın da gerçek arka planının ortaya çıkarılması pek olanaklı görünmüyor.

Görünemeyecek de, çünkü gizli servislerin ve egemen güçlerin rolleri asla sorgulanmıyor. Egemen hukuk, egemenlerin hukuku olduğu sürece de sorgulanmayacak. Buna karşın kamuoyunda "İslamcı teröristler" algısı hakim ve aşırı sağ Avrupa'nın her yerinde "İslam"a karşı kamuoyu oluşturmaya çalışıyor. Peki, Fransa'da kamuoyu algısını oluşturanlar kimler?

İlk sırada Lazard-Europe tekeli başkan yardımcısı Mathieu Pigass'a ait olan "Le Monde" duruyor. Lazard-Europe ise dünyanın en büyük yatırım bankalarından ABD'li Lazard tekeline ait. Le Monde'un peşinden ünlü "Le Figaro" geliyor. Le Figaro'nun sahibi de, yaklaşık 70 gazeteyi portföyünde tutan silah tekeli Dassault. Tekelin sahibi Serge Dassault ultra-muhafazakar UMP üyesi. Şimdi, NATO üyesi, nükleer güç ve Mali'de olduğu gibi İslam dünyasında savaşlar yürüten Fransa'da kamuoyu algısını belirleyen iki büyük medya tekelinin bunlar olduğu düşünülürse, mani-

p lasyonsuz ve tarafsız habercilik söz konusu olabilir mi?

NSA skandalları, Edward Snowden veya Wikileaks'in ortaya çıkardığı gerçekler, gizli NATO operasyonları ve daha nicesi, böylesi katliamların arka planlarını ve egemenlerin bunlardaki rollerini sorgulamamız için yeterince gerekçe vermektedir. Evet, katliamı lanetliyoruz. "Hepimiz Charlie Hebdo'yuz" ve soruyoruz: gizli servislerin rolü nedir ve katliamdan sadece üç gözü dönmüş katil mi sorumludur? Şimdi görevimiz, katledilenlerin anılarını yaşatmak. Bunu en iyi şüphe duyarak ve sorgulayarak yapabiliriz. Charlie Hebdo sorguladığı için hedef oldu. Şüphe, düşünmeye iter. Şüphe duymayan, k r  k r ne inanır.   phelenin, ki k r olmayasınız.

2015'DE DÜNYAYI BEKLEYEN İHTİLAFLAR

15 OCAK 2015

Geride bıraktığımız yıl, ABD liderliği altındaki tek kutuplu dünya düzeninden, çeşitli emperyalist güçlerin işbirliğini derinleştirerek hedefledikleri “çok kutuplu, ama tek tip” dünya düzenine geçiş süreci içerisinde olduğumuzu kanıtladı. Kapitalist küreselleşme 2014’de de ülkeler içerisinde ve ülkeler arasında derin bölünmelere yol açmaya devam etti. Savaşlar, şiddet, ırkçılık-şovenizm-milliyetçilik ve diğer ihtilaflar bu bölünmeler ve neoliberal politikalarla kapitalist üretim tarzının dünyanın her köşesinde hakim olması- nı sağlama çabalarının sonuçlarıdır.

Bu sonuçlar kendilerini 2014’de dünya çapında farklı ihtilaflar ve sorunlar, derinleşen sınıf çelişkileri, yaşamı ve doğayı tehdit eden ekolojik sorunlar, farklı milliyetlerin ve kültürlerin yok edilme tehlikesi ve emperyalist güçler arasındaki paylaşım ve hakimiyet mücadeleleriyle ifade ettiler. 2014 bir kez daha bu süreçlerin günümüz kapitalizminin organik krizinin temel unsurları olduğunu gösterdi.

ABD ve AB gibi emperyalist güçler bu krize savaşları körükleyerek, dünyanın hemen her bölgesinde var olan ihtilafları derinleştirerek, ticaret savaşları çıkararak ve askerî-siyasî ve iktisadî bloklaşmalar oluşturarak yanıt verdiler. Gerçi Rusya ve Çin gibi ülkeler enerji

kaynaklarına ve ekonomik gelişmelerine dayanarak ABD ve AB’nin stratejilerine karşı pozisyon alıyorlar, ama bu pozisyon alış kapitalist üretim tarzına alternatif ideolojik, siyasî ve iktisadî bir modeli içermiyor. Böylelikle “çok” dünya düzeni tek tip ekonomik düzen, yani kapitalizm temelinde şekilleniyor. Bu nedenle “çok kutupluluğun” 1990 öncesi kapitalist ve sosyalist sistemlerin oluşturduğu iki kutuplu dünya ile benzerliği olmadığını, aksine dünyanın tekeller ve emperyalist güçler arasında paylaşımı için verilen mücadeleyi ve kapitalist rekabete içkin çelişkileri ifade ettiğini tespit edebiliriz.

Görüldüğü kadarıyla 2014’deki tüm gelişmeler, 2015’de derinleşerek devam edecekler. Bu gelişmelerin Türkiye ve Kürdistan’ı yakından etkileyeceğinden şüphe yok. 2015, Türkiye açısından, egemen blokta değişimler de dahil, yeni devinimlere gebe. Ancak bu devinimlerin Türkiye ve Kürdistan’ı nasıl etkileyeceğini öngörebilmek için, 2015’de dünyayı bekleyen merkezi ihtilaflara kısaca bakmakta yarar var. Bunu, bazı ülke örnekleriyle irdelemeye çalışalım.

UKRAYNA: EMPERYALİZMİN MIZRAK UCU

Ukrayna 2015’de dünya gündemini yeniden meşgul etmeye aday. Aşırı sağcı ve neofaşist partileri ortak alan Jazenjuk Hükümeti, ana-

yasayı değiştirebilecek parlamento çoğunluğu ile Ukrayna'nın emperyalist güçlerle olan işbirliğini güçlendirmek istiyor. Hükümet, devlet başkanı olan zengin işadamı Poroşenko'nun da desteğiyle, Ukrayna anayasasının "tarafsızlık maddesini" kaldırarak, NATO ve AB'ne üye olmayı amaçlıyor. Böylesi bir gelişme, Rusya ile süren ihtilafın derinleşmesi ne neden olacak.

Aslına bakılırsa Jazenjuk Hükümetinin politikaları şaşırtıcı değil, aksine 1990'lardan bu yana sistematik bir biçimde uygulamaya sokulan ABD ve NATO stratejilerinin bir sonucudur. Bu stratejinin temel hedefi, Ukrayna'yı Rusya'nın etki alanından çıkartıp Batı'ya bağlamak ve stratejik rakip Rusya'nın NATO üyesi ülkelerle çerçevelenmesini sağlamaktır. NATO ve AB'nin Doğu Avrupa'ya genişleme kararları, "2004 Portakal Devrimi" olarak nitelendirilen rejim değişikliği denemesinin desteklenmesi, AB'nin "Komşuluk Politikası" ve seçimle işbaşına gelen devlet başkanı Yanukoviç'in alaşağı edilmesini sağlayan ayaklanmanın organize edilmesi, bu stratejinin parçalarıydı. Nitekim 2014 Eylül'ünde yapılan NATO Zirvesinin aldığı ve askerî manevraların Doğu Avrupa'da yoğunlaştırılmasını, silahlanma giderlerinin artırılmasını, Doğu Avrupa'da bir NATO ana karargâhının kurulmasını, Rusya'ya yönelik yaptırımların artırılmasını ve "NATO Vurucu Güçlerinin" oluşturulmasını öngören kararlar, Ukrayna ihtilafının derinleşeceğine işaret etmekteydiler.

Rusya, arka bahçesi ve stratejik sınır bölgesi olarak gördüğü Ukrayna'daki gelişmelere kayıtsız değil. Yanukoviç'in alaşağı edilmesine Kırım'ın fiili ilhakıyla yanıt veren Rusya, gerek doğal gaz aracılığıyla, gerekse de ülkenin sınai merkezi olan Doğu Ukrayna'nın Rusya ile olan ekonomik ilişkilerini kullanarak, Ukrayna'yı istikrarsızlaştırdı. Rusya'nın bu reaksiyonu da şaşırtıcı değildi, çünkü kendi sınır-

larında temel çıkarlarına yönelik bir tehdide karşılık verdiği görüşünde.

Her ne kadar diplomatik çevrelerde, "Ukrayna'nın NATO ve Rusya arasında tarafsız bir tampon ülke olarak konumlandırılmasına" yönelik öneriler yapılıyor olsa da, emperyalist paylaşım mücadelesinin dinamiği böylesi bir çözümü olanaksız kılmaktadır. Bu açıdan Ukrayna, Avrupa'da yeniden bir savaş çıkarabilecek potansiyeli ile merkezi ihtilaf bölgelerinden birisi olarak 2015'deki gelişmelerin yönünü belirleyecek.

ALMANYA'NIN "YENİ SORUMLULUĞU"

Angela Merkel 2015, Alman emperyalizminin küresel ihtilaflarda daha güçlü bir rol üstleneceği yıl olacak. ABD'nin Pasifik Bölgesine yönelme stratejisi, ABD ve AB arasındaki işbirliğinin derinleştirilmesini ve bu çerçevede AB çatısı altında Almanya'nın "yeni sorumluluklar" üstlenmesini gerekli kılmıştı.

Aslında Almanya yaklaşık 20 yıldan beri mütemadiyen bu "yeni sorumluluğu" üstlenmeye hazırlanıyor. 1992 yılında karar altına alınan "Savunma Politikaları Yönergesi" bugün hâlâ geçerli olan devlet aklını şöyle formüle etmişti: "Serbest ve engelsiz dünya ticareti ile denizlere ve doğal kaynaklara serbest ulaşımın sağlanması, [...] Almanya'nın güvenlik çıkarları arasındadır". Bu formülasyon, "Alman ordusunun görevi, nakliyat yollarının ve hammadde kaynaklarına ulaşımın güvenliğini sağlamaktır" olarak tercüme edilebilir.

Almanya bu "sorumluluğu" üstlenebilmek için, son 20 yılda 100 milyar Euro'dan fazla parayla tarihinin en büyük silahlanma programını gerçekleştirdi. Bu programın ana taşıyıcı unsuru, ordu birlikleri ile gerekli teçhizatın havadan nakliyatıdır. Yeni üretilen A400 M nakliyat uçakları saldırı ve nakil helikopterlerini,

zırhlı araçları ve son teknolojiyle donatılmış özel birlikleri kısa zamanda dünyanın

muhtelif bölgelerine nakletme yeteneğine sahip. Kara kuvvetleri manevralarında “şehir savaşlarına” ve ayaklanmaları bastırma operasyonlarına ağırlık verirken, deniz kuvvetleri uzun menzilli ve gerektiğinde nükleer başlıklı roket atabilecek modern savaş gemileriyle donatıldı. Zorunlu askerlik kaldırılarak profesyonelleştirilen Federal Ordu, kara birliklerinin büyük bir bölümünü İnsansız Hava Araçları İHA’ların sağladığı dijital ağa bağlayarak, bilim-kurgu filmlerine konu olan teknolojik askerlere dönüştürdü.

Tüm bunların yanı sıra ülke içinde körüklenen “İslam düşmanlığı” ve dolaylı olarak devlet desteği verilen sağ popülist akımlar üzerinden, Almanya toplumunda var olan savaş karşıtlığı kırılmaya ve emperyalist müdahale savaşlarına katılım meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır. 2014’ün son aylarında çeşitli kentlerde ortaya çıkan kitlesel ırkçı protestolar, ekilen militarizm tohumlarının yeşermekte olduğunu göstermektedirler.

Türkiye burjuvazisi ile erk sahiplerinin en önemli iki stratejik partnerinden birisi olan Almanya, 2015’de AB çatısı altında ve ABD ile yakın işbirliğinde Doğu Avrupa, Akdeniz, Kuzey Afrika ülkeleri, Doğu ve Batı Afrika kıyı ülkeleri ile Ortadoğu’da yeni görevler üstlenen bir aktör olacak. AB’nin iç pazarına dönüşmesiyle ekonomik gücünü artıran Alman emperyalizmi, 2015’de devam edecek olan küresel ihtilafları, yeni dünya düzenini belirleyen kutuplardan birisi olma yönünde adım atmaya devam etmek için kullanacak.

AFGANİSTAN, PAKİSTAN VE PASİFİK BÖLGESİ

ABD askeri NATO’nun tarihindeki en büyük askeri operasyonu olan Afganistan ISAF operasyonunun 13 yıl sonra resmen bittiği ilân edildi, ama gayri resmi devam edecek. NATO, “Resolute Support” adı altında, çoğunluğunu ABD birliklerinin oluşturduğu 12.500 askeri Afganistan’da güya eğitim amacı ile konuş-

landırarak. Sonuçta, bitti denilen Afganistan savaşı 2015’de de tüm hızıyla devam edecek.

“Kurtarılan” Afganistan dünyanın en yoksul ülkelerinden birisi. Ekonomisinin yüzde 95’i Batı tarafından gönderilen “yardımlara” dayanıyor. Taliban ve bölgesel savaş baronları hâlâ güçlüler ve Kabil’de gerçekleştirdikleri son terör saldırısı ile yenilmediklerini tekrar kanıtladılar.

Aslında “yenilmeleri” de planlanmıyordu, çünkü Afganistan, Orta Asya’daki enerji kaynakları açısından bir kontrol ve transfer mevkii olmasının yanı sıra, NATO birliklerinin, ama özellikle Alman ordusunun “her türlü savaşı yürütme yeteneğine sahip olacak profesyonelleşmesini ve dönüşümünü” sağlamak için büyük bir “antrenman sahası” hâline geldi. Afganistan ve Pakistan ABD ve Britanya ordularının İHA savaş konseptlerini geliştirmek için kullandıkları iki ülke. Son dört yıl içerisinde Afganistan ve Pakistan’da İHA’lar ile yapılan saldırılarda on bini aşkın insan yaşamını yitirdi. ABD ve Britanya’daki hükümetlere yakın araştırma ve strateji enstitüleri yaptıkları araştırmalarda, Afganistan ve Pakistan’ın İHA savaş konseptinin “mükemmelleştirilmesine” büyük katkı sağladıklarını ve programın devam etmesinin “mükemmelleştirme çalışmalarını destekleyeceğini” tespit ediyorlar. Yemen’de de benzer bir programın uygulandığı düşünülürse, İHA’ların 2015’de aynı yoğunlukta saldırılarda kullanılacakları ve sivil öldürmeye devam edecekleri öngörülebilir.

Afganistan ve nükleer güç olan Pakistan aynı zamanda ABD’nin Pasifik’e yönelme stratejisi için de önemli birer mevkii konumundadırlar. Bölgedeki bir diğer nükleer güç olan Hindistan “Vikrant” adlı uçak gemisini denize çıkartarak, Hint Okyanusu ve Pasifik’te etkin rol oynayacağını gösterdi. Hindistan’ın bu atılımı, Çin ile işbirliğini geliştiren “ezeli rakibi” Pakistan’a “oba altında sopa gös-

terme" anlamını da taşıyor. Ama bu ikincil önemde, çünkü asıl mesele Çin'in bölgedeki etkinliğini zayıflatmaktır.

Ticaret hacmini 4 trilyon Dolar'a çıkaran ve 2013'de 112,2 milyar Dolar ile silahlanmaya en fazla para harcayan ikinci ülke olan Çin, ABD tarafından "en önemli stratejik rakip" olarak görülmektedir. Pasifik'in Güney Çin Denizi olarak adlandırılan bölümünde dünya çapındaki en önemli deniz nakliyat yollarının bulunduğu, burada çeşitli ülkeler arasında balıkçılık, nakliyat yolları ve doğal kaynaklar konusunda muhtelif ihtilaflar olduğu, Çin'i dışlayan bir "Pasifik Serbest Ticaret Bölgesinin" oluşturulması için start verildiği, silahlanmaya 56 milyar Dolar harcayan Japonya'nın anayasa değişikliği ile yeniden militarizme yöneldiği ve ABD'nin deniz kuvvetlerinin üçte ikisini bu bölgede konuşlandırmak istediği düşünülürse, Pasifik sularının 2015'de ısınmaya devam edeceği ve yeni ihtilaflar yaratacağı söylenebilir.

SURİYE, IRAK VE KÜRDİSTAN

Suriye ve Irak, Türkiye ve Kürdistan'ı yakından etkileyen en önemli ihtilaf bölgeleridir. Gazetemizin daha önceki sayılarında Suriye ve Irak dahil, bölgemizdeki ihtilafların arka planlarını açıklamaya çalışmıştık. O nedenle bu sefer daha çok emperyalist stratejilere değinmek istiyoruz.

Kobane'de YPG savaşçılarıÖncelikle şu gerçek unutulmamalıdır: Irak'ın toplumu, ekonomisi ve devlet yapısı ile parçalanmasının temel sorumlusu ABD emperyalizmidir. ABD, 1991-2003 yılları arasında uygulattığı ambargolar ve BM Şartı'nı çiğneyerek gerçekleştirdiği iki savaş ile Saddam Hüseyin rejiminin yıkılmasına ve bitmeyen çatışmaların başlamasına neden oldu. Savaş ve çatışmalar bugüne kadar 1 milyondan fazla insanın yaşamını yitirmesine ve şimdi sözde "İslam Devleti" adını alan mezhepçi terör milislerinin güçlenmesine yol açtı. Laik Baas partisi-

nin eski askerî yöneticileri, Selefi gruplar ve Sünni aşiretlerin oluşturduğu tuhaf ittifak, ülkeyi terör girdabına soktu. ABD, NATO, Körfez despotları, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi ve Irak merkezi hükümeti, mezhep çatışmalarının önüne geçmek yerine, bunları daha da körükleyen politikalar izlediler. Devamı biliniyor.

Bugün ise ABD'nin Türkiye, Katar, İsrail ve Suudi Arabistan gibi bölge güçlerini rahatsız eden bir stratejiye yöneldiğini görüyoruz, ki bu ABD'nin Pasifik stratejisiyle doğrudan bağlantılıdır. ABD, düne kadar düşman gördüğü İran ile yakınlaşarak, Irak-Kürdistan'ında "İstikrar Çapası" olarak adlandırdığı bir politika izliyor. İran'ın nükleer programı ile ilgili görüşmelerin hızlanması, Irak merkezi hükümetindeki "Maliki sorununun" ABD ve İran yönetimlerinin ortak çabasıyla çözülmesi (!) ve ABD'nin İran'ın "İslam Devleti"ne" yönelik girişimlerine ses çıkartmaması, ABD-İran yakınlaşmasının hayli ilerlediğini gösteriyor. Diğer yandan ABD, "İslam Devleti" saldırılarını gerekçe göstererek, Erbil yakınlarında büyük bir askerî üs kurma çalışmalarını başlattı. Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi parlamentosu bu planları onayladı. ABD basınında yer alan haberlere göre, bu üs ABD'nin Ortadoğu'daki en önemli askerî karargâhı hâline getirilecek. Barzani yönetiminin "bağımsızlık" adımlarını şimdilik durduran ABD'nin uzun vadeli stratejik planları, Irak'ın 2015'deki önemli ihtilaf merkezlerinden birisi kalmaya devam edeceğini gösteriyor.

Suriye'deki gelişmeler ise biliniyor. Suriye, gerek emperyalist güçlerin, gerekse de Ortadoğu'da hakimiyet kavgasına giren bölge güçlerinin savaş alanı hâline geldi. Türkiye, "İslam Devletini" Esad rejimine ve Suriye Kürtlerine karşı bir koz olarak desteklemeye devam ederken, Esad rejimi "İslam Devleti"ne", Suriye muhalifleri ile çatıştığı müddetçe dokunmadı. Suudi Arabistan ve Körfez

despotları “İslam Devletine” askeri, maddî ve lojistik destek sağladılar, ama şimdi kendi yol açtıkları terörü ABD ile birlikte Suriye’ye müdahale için kullanıyorlar. Türkiye ise “İslam Devletini”, Esad rejimini alaşağı etme ve Rojava Devrimini boğma amaçlarına kullanmaya çalışıyor ve eski “Tampon Bölge” planlarını uygulamak için gerekçe olarak gösteriyor.

Diğer yandan Kobanê direnişiyle dünya gündemine giren Rojavalılar, dört yandan kuşatılmışlığa karşı direnmeye devam ediyorlar. Karşı devrim tehlikesi henüz bertaraf edilmiş değil. ABD öncülüğünde kurulan sözde koalisyon, “İslam Devletine” yönelik saldırıların dozunu kâh artırıp, kâh azaltarak Rojavalıları ehlileştirmeye ve Suriye planlarına dahil etmeye çalışıyor. Milyonlarca insanın yerinden edildiği, yüz binlercesinin katledildiği, insanlık mirası olan antik ve kültürel varlıkların talan edildiği Suriye, 2015’de hem kan gölü, hem de alternatif öz yönetim modellerinin ayakta tutulmaya çalışıldığı bir devrim ve ihtilaf bölgesi olmaya devam edecek.

TÜRKİYE AÇISINDAN SONUÇ

Görüldüğü gibi, Türkiye ve Kürdistan’ın yer aldığı coğrafya, uluslararası siyaset, emperyalist güçlerin uzun vadeli stratejileri, bölge ülkelerindeki egemenlerin planları ve en önemlisi, bu coğrafyada yaşayan ezilen ve sömürülen halklar, emekçiler ve yoksulların geleceği açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Her ne kadar emperyalist güçler ve işbirlikçileri olan bölge egemenleri bu coğrafyayı bir “Şeytan Üçgenine” dönüştürmeye çabalsalar da, günümüz Ortadoğu’sunda nesnel olarak devrimci-demokratik dönüşümlerin koşulları mevcuttur. Rojava Devrimi, bilhas-sa Kobanê direnişi ve bu bağlamda gösterilen uluslararası dayanışma, bu gerçeğe işaret etmektedir.

2015, Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürdistan Özgürlük Hareketinin devrimci-demokratik güçlerinin önüne tarihsel

bir meydan okuma ile çıkmaktadır. Türkiye ve Kürdistan’da gerçekleşebilecek devrimci-demokratik dönüşümler, ABD ve AB emperyalizmi ile bölge egemenlerinin bütün stratejilerini alt-üst etme potansiyelini taşımaktadırlar.

Türkiye ve Kürdistan’daki devrimcidemokratik güçler, sermaye diktatörlüğünden ibaret olan AKP rejimini temellerinden sarsacak bir siyasî-toplumsal alternatifi oluşturma şansına sahiptirler. Eğer Halkların Demokratik Kongresi, Birleşik Haziran Hareketi ve şu an bu iki oluşumun dışında yer alan Halk Evleri ve Halk Cephesi, ortak hareket etme basiretini gösterebilirlerse, sadece Türkiye’de değil, bütün bir coğrafyada başlayacak bir devrimci-demokratik dönüşüm ve burjuva iktidarlarını alaşağı etme sürecini tetikleyebilirler. Bu mücadele birliğini örmek, uygun olan koşulları bu yönde kullanmak, 2015’de Türkiye ve Kürdistan’daki devrimci-demokratik güçlerin, komünistlerin önünde duran en ivedi görevdir. ■

ROSA LUXEMBURG VE MİLLİYETLER SORUNU

17 OCAK 2015

Sol cenahta bilmeyen yoktur: 15 Ocak 1919 Almanya işçi sınıfı hareketinin öncü neferleri Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in, sosyaldemokrat hükümetin sorumluluğu altında faşist güçlerce katledildikleri gündür. Her yıl Ocak ayının ikinci Pazar günü olduğu gibi, bu yıl da on binlerce devrimci, sosyalist ve komünist büyük bir yürüyüşle bu iki devrimciyi andı. Luxemburg-Liebknecht-Yürüyüşü olarak bilinen bu anma, Almanya solunun en önemli geleneklerinden birisidir.

Bilhassa Rosa Luxemburg, sadece Almanya'da değil, dünya çapında devrimcilerin yol-dalışık gururu ile andıkları bir isimdir. Küçük boyu ile kürsüde devleşen bu komünist, ilkesel duruşu, kılı kırk yaran sorgulaması ve bilinçli işçi sınıfı davasına olan sarsılmaz inancıyla, yaşarken de, öldürüldükten sonra da hep rahatsız edici olmuştur. Katledildiği son ana kadar devrim ve sosyalizm için mücadele eden Rosa, bugüne kadar kâh ikonlaştırılarak, kâh susuş kumkumasıyla hak etmediği bir muameleye tabi tutuldu. Buna rağmen resimleri dünyanın neresinde bir mücadele varsa, orada yükseltildi. Kürdistan Kadın Hareketinin, örneğin Rojava'lı kadınların hep Rosa'ya atıfta bulunmaları bir tesadüf değildir.

Ancak, tüm ününe rağmen Rosa Luxemburg'un eserlerinin yeterince tanınmadığı da ayrı bir gerçektir. Özellikle sosyalist ve komünist hareketler için her zaman çetin bir ceviz misali olan milliyetler sorunu üzerine olan görüşleri tanınmamaktadır, ki yakın zamana kadar Almanya'da dahi bilinmiyorlardı. Elbette bunun en önemli nedeni, milliyetler sorunu üzerine olan makalelerini Lehçe kaleme almış olmasıdır.

Rosa Luxemburg Vakfındaki meslektaşlarımızdan Holger Politt, Polonya'da yaptığı araştırmalarda Rosa'nın bilinmeyen bir çok çalışmasını gün yüzüne çıkardı, derledi ve Almancaya çevirdi. Çeviriler Berlin'deki Karl Dietz Verlag tarafından kitap olarak yayımlandı. Bunlar içerisinde en dikkat çekici çalışma, Rosa'nın 1908 ve 1909 yılları arasında kaleme aldığı makaleleri içeren »Milliyetler Sorunu ve Özerklik« başlıklı kitaptır.

Bu makalelerde Rosa'nın ulus devlet, kendi kaderini tayin ilkesi, federalizm, merkezîyetçilik, özyönetim, milliyet ve özerklik ile ilgili ifade ettiği görüşleri, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın geliştirdiği ve Kürdistan Özgürlük Hareketinin sahiplendiği demokratik konfederalizm-demokratik ulus-demokratik özerklik konsepti ile büyük ölçüde örtüşmekte ve coğrafyamızdaki kadim milliyetler sorunu-

nun çözümü için önemli ipuçları vermektedir.

Belki biraz reklam gibi olacak, ama Karl Dietz Verlag 1908-1909 makaleleri ile »Rus Devrimi Üzerine« başlıklı çalışmasını Türkçeye çevirerek derlediğimiz »Rosa Luxemburg. Milliyetler Sorunu ve Özerklik« (ISBN 978-3-320-02311-9, 265 Sayfa) başlıklı kitabı Almanya'daki Türkçe okuyan kesimlere sunmak üzere yayımladı. Kitap 14,90 Euro'dan satışa sunuldu. İlgi duyanlar Karl Dietz Verlag Berlin, E-Mail: info@dietzberlin.de adresinden kitabı sipariş edebilir veya cakir@rosalux.de adresinden bana yazabilir. Derneker ilgi duyarsa, okuma akşamları yapmalarına yardımcı olabilirim. Bilginize... ■

REFAH ŞOVENİZMİ VE »GATED CAPITALİSM«

24 OCAK 2015

Dresden’de başlayarak Almanya’ya yayılan ırkçı gösteriler gündemi meşgul etmeye devam ediyor hâlâ. Dünyanın en zengin ülkelere birinde, hem de Müslüman nüfusun son derece az olduğu kentlerde »Avrupa’nın İslamileşmesine karşı« gösterilerin ortaya çıkması kafaları karıştırıyor, gelişmeleri açıklamaya denemeleri ise yeni soruları ortaya çıkarıyor.

Toplumsal hafızanın zayıflığı ve burjuva liberalizminin zihinleri esir alması, toplumsal ve iktisadi gelişmeleri açıklamaya yarayan bilimsel metotların Avrupa solunda da unutulmasına neden olmuş besbelli. Halbuki gerekli olan tarihsel koşulları ve maddi şartları temel alan, koşulları insanların davranışlarına göre değil, insanların davranışlarını koşullara göre açıklamak değil midir?

Öncelikle Almanya’da kitlesel ırkçı gösterilerin ortaya çıkmasının küresel gelişmeler ve neoliberal dönüşümlerle doğrudan bağlantılı olduğunu tespit etmeliyiz. Bağlantılar çerçevesinde gelişmelere baktığımızda ise, bu gösterilerin, neoliberal politikaları otoriter yöntemlerle güvence altına alma çabalarına sağdan, refah şovenisti bir pozisyonundan bir karşı çıkışı ifade ettiğini görebiliriz. »İslam karşıtlığı« bu bağlamda birleştirici bir faktörden başka bir şey değildir.

Aslında »İslamileşme« korkusunun ardında, bununla hiç bağlantısı olmayan iki farklı korku yatmaktadır. Birincisi, küçük burjuva olarak nitelendirebileceğimiz, eğitilmiş, ortalamanın üzerinde gelire sahip beyaz »orta katmanların« yoksullaşma, daha doğrusu proleterleşme korkusudur. İki kutuplu dönemde, sistem alternatifinin varlığının yarattığı baskı altında tanınan sosyal devlet kazanımlarının erozyonu ve yoksul doğan kişinin yoksul öldüğü gerçeği, küçük burjuva kesimleri müthiş bir güvencesizlik tehdidi altına sokmakta, korkunun yarattığı travma ile güçlünün önünde eğilirken, kendisinden zayıf olanı tekmeleme tavrı içine girmelerine neden olmaktadır. Empirik araştırmalar, ırkçı gösterilere katılanların ezici çoğunluğunun böylesi küçük burjuva kesimler olduğunu kanıtlamaktadır.

İkincisi ise, güvenceli coğrafya, »vatan«, kültürel yurt olarak görülen Batının, dünyanın diğer bölgeleri üzerinde olan hegemonyasını kaybetme korkusudur. İslam ve bu bağlamda islamist terör Batı hegemonyasına karşı bir başkaldırı olarak görülmektedir. Bu nedenle BM Şartına aykırı olan müdahale savaşları, işgaller, işkenceler, rejim değişikliği çabaları ve küresel Güney’de »medenî« normların fiilen ortadan kaldırılması, Batının refahını ve özgürlüğünü korumak için »zorunlu ted-

birler« olarak kabullenilmekte, emperyalist savaşlar meşrulaştırılmaktadır.

Egemenler ise Batının çoğunluk toplumlarında yerleşik olan bu korkuları, ırkçı ve refah şovenisti yaklaşımları, küresel kapitalizmin dünya çapındaki kaynakları engelsiz sömürme, neoliberalizmi yayma ve kapitalist merkezleri görünmez duvarlarla koruma altına alma (»gated capitalism«) çabalarına toplumsal destek almak için kullanılmaktadır.

Hiç kuşku yok: ırkçılık, refah şovenizmi ve faşizmden bahseden, kapitalizm ve emperyalizmden de bahsetmek zorundadır. Irkçılık hastalığın semptomu ise, hastalığın kendisi bizzat kapitalizmdir. ■

SYRİZA, KOBANÊ, PEGİDA

31 OCAK 2015

Hafta iyi haberlerle başladı. Yunanistan'daki seçimler sol birlik partisi Syriza'yı iktidara taşıırken, Yunanistan Komünist Partisi KKE yüzde 5,5 oyla güç kazandı. Ama asıl iyi haber Kobanê'den geldi: YPG ve YPJ güçleri Kobanê kentini DAİŞ çetelerinden temizleyerek, yüreklerimize su serptiler. Almanya'da ise kitlesel ırkçı gösterilere katılım azaldı, antifaşistlerin eylemlerine onbinler katıldı.

Bunlar sevindirici haberler, ama henüz tüm kaygıları gideremiyorlar. Gelişmeleri bağlantılarıyla ve soğuk kanlı bir biçimde izleyenler, temkinli bir sevinç içindeler. Kanımızca haklılar da, çünkü asıl mücadele şimdi başlıyor. Neden böyle düşündüğümüzü kısaca açalım.

Syriza'nın seçim başarısı, ertesi gün sağ popülist bir partiyle koalisyon kurmasıyla biraz gölgelendi. Gerçi bugünden Tsipras hükümetinin politikalarını eleştirmek yanlış olur. Zaten emperyalist ülkelerin tüm güçleriyle Tsipras hükümetini baskı altına almaya çalıştıkları bir zamanda, bu, dayanışma anlayışına ters düşer.

Ancak Tsipras daha seçim akşamı yaptığı konuşmasında, daha önceki »borçları sileceğiz« retoriği yerine, »adil, herkes için yararlı çözümlerden yana olacağız« diyerek, seçmenlerini hayal kırıklığına uğratabileceğinin sinyalini verdi. Yunanistan'ın borç batağına

düşmesinin ve yüklerin halkın sırtına yüklenmesinin asıl sorumlusu olan Almanya gibi emperyalist güçlerle nasıl »adil« bir çözüm olacak, o Tsipras'ın sırrı, ama görünen şu ki, AB elitleri bugüne kadarki politikaları biraz yumuşatıp, törpüleyerek sürdürecektir. Bir hükümetten pek korkmuyorlar. Geçmiş yıllarda Avrupa'daki neoliberal politikaların en sert uygulamalarının »sol« maskeli hükümetler döneminde gerçekleştiği düşünülürse, reformist politikalarla ciddi değişimlerin olmayacağı kaygısının haklılığı ortaya çıkar. Ama bekleyelim, sonucu göreceğiz.

Kobanê'nin DAİŞ'ten temizlenmesi Kürt halkını haklı olarak zafer coşkusuyla soktu. Aslına bakılırsa bu sadece Kobanêlilerin değil, esas itibarıyla demokratik özerkliğin, yani Abdullah Öcalan'ın zaferidir. Ama bu Kobanê ve Rojava'nın hâlâ tehdit altında olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Dahası, asıl özgürleşme mücadelesi şimdi başlıyor: Kobanê'nin ve diğer kantonların yeniden inşası, demokratik özerkliğin kökleşmesi, öz yönetim ve öz savunmanın güçlendirilmesi, ambargoların aşılması, sosyal sorunların çözülmesi, toplumcu ve ekolojik bir ekonominin yapılandırılması ve bir dizi diğer sorunun çözümü, Rojavalıları bekleyen devasa görevler... Kaldı ki Türkiye egemenlerinin oluşturduğu tehdit hiç te küçümsenecek bir mesele değil. O ne-

denle Rojava ile dayanışmanın yükseltilmesi, yeniden insanın desteklenmesi hepimizin önünde duran ivedi görevdir.

Almanya'daki ırkçı gösterilere gelince; katılım sayısındaki azalma, gösterilerde savunulan görüşlerin çoğunluk toplumunda egemen görüşler hâline geldiği gerçeğini değiştirmiyor. Bu gerçeğin temel nedeni egemen iktidar ve mülkiyet ilişkileridir. Bu ilişkiler sorgulanmadan gelişen ırkçılığa karşı etkin mücadele olanaksız olur. Yani sonuç itibarıyla her üç örnek gerekli olanın radikal yaklaşım olduğunu göstermektedir. Bunun tercümesi ise antikapitalizmdir. ■

SİLAHLANMA, YOKSULLUK VE SAVAŞLAR

31 OCAK 2015

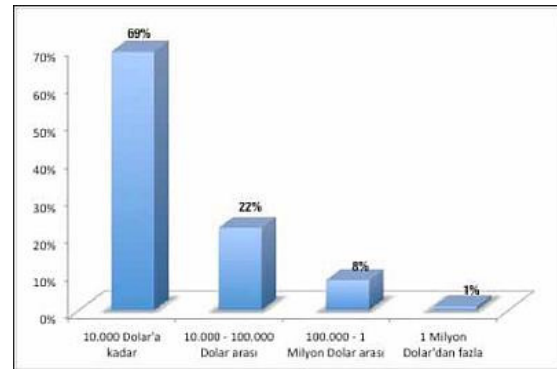
Dünya çapında 1 milyar insan açlık sınırında yaşıyor. Her 19 saniyede bir çocuk açlık, hastalık, savaş sonuçları veya ekolojik felaketler nedeniyle yaşamını yitiriyor. 900 milyon civarında insanın temiz içme suyuna ulaşımı olanaksız. Örneğin 2013 yılında kişi başına düşen su kullanım ortalaması ABD’de 4.500 litre ve Almanya’da 1.300 litre iken, Libya’da 55, Ruanda’da 48 ve Uganda’da 37 litreydi. Dünya çapında kullanılan suyun yüzde 70’i ziraata, yüzde 22’si sanayiye harcanırken, hane başına harcanan oran sadece yüzde 8’di. Örneğin tek bir Hamburger’in üretim süreci için 11 bin litre su harcanmaktadır – bu miktar Bangladeş’in varoşlarından birisinde yaşayan 500 kişinin günlük su harcamasına eşittir.

Yoksul ülkelerdeki koşulların dayatmasıyla zorunlu hâle gelen emek göçü, yüzlerce milyon insanın yurdunu ve ailesini terk edip, dünyanın muhtelif yerlerinde ucuz işçi olarak çalışmak zorunda kalmasına neden oluyor. Bu ülkeler içerisindeki emek göçü için de geçerli. Örneğin sadece Çin Halk Cumhuriyeti’nde 336 milyon Çinli göçmen işçi olarak çalışmak zorunda. Savaşlar ve silahlı ihtilaflar nedeniyle milyonlarca insan mülteci olarak yollara dökülüyor, her gün yüzlerce insan katlediliyor, insanlık mirası sayılan tarihi yapılar yok ediliyor. 1 milyarı aşkın insan, tam

gün çalışmalarına rağmen, günde 2 Dolar maaşla geçinmek zorunda bırakılıyor. Doğal kaynakların yanı sıra, yaşamın neredeyse her alanı kapitalist sermaye birikiminin hizmetine sokuluyor, ziraat tekellerin elinde sanayileştirilerek, monokültürler hakim kılınıyor ve dünya çapında milyonlarca dönümlük araziler yakıt üretimi için yetiştirilen bitkiler ekilerek, gıda üretiminin dışında bırakılıyor. Tarımın ve hayvancılığın uluslararası tekelere peşkeş çekilmesi, dünya çapındaki beslenme ve gıda maddeleri krizini derinleştiriyor.

DÜNYA ÇAPINDA ZENGİNLİĞİN DAĞILIMI

Diğer yanda dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 15’inin yaşadığı gelişmiş kapitalist ülkeler, dünya çapında yaratılan toplam zenginliğin yaklaşık yüzde 85’ine el koyuyor, hammadde ve enerji kaynakları üzerindeki hakimiyetlerini sürdürüyorlar.

Bu hakimiyetin devamı ve genişletilmesi için yürüttükleri politikalar ve körükledikleri savaşlar, yukarıda anılan sonuçlara yol açıyor.

DÜNYA ÇAPINDA ZENGİNLİĞİN DAĞILIMI

Yandaki grafik dünya çapında yaratılan zenginliğin dünya nüfusu arasında nasıl dağıldığını gösteriyor. Britanyalı yardım ve gelişme örgütü Oxfam'ın son araştırması şu sonuçları ortaya çıkardı:

1. 1 milyon Dolar'dan fazla paraya sahip olan insanların dünya nüfusu arasındaki oranı sadece yüzde 1. Bunlar toplam zenginliğin yüzde 41'ine sahipler.

2. 100.000 ile 1 milyon Dolar arası servete sahip olanların oranı ise yüzde 8. Bu yüzde 8'lik kesim toplam zenginliğin yüzde 42'sini elinde tutuyor.

3. 10.000 ile 100.000 Dolar arası paraya sahip olanların oranı, yüzde 22'nin biraz üstünde ve bu kesim toplam zenginliğin yüzde 17'sine sahip.

4. Geriye kalan yüzde 69'luk kesim, yani dünya nüfusunun çoğunluğu ortalama olarak 10.000 Dolar'a kadar paraya sahip. Dünyada yaratılan toplam zenginliğin ise sadece yüzde 3'ünü ellerinde tutuyorlar. Ancak yüzde 69'luk kesimin büyük bir çoğunluğu 10.000 Dolar'lık ortalamadan çok daha azına sahipler.

Sadece bu gerçekler, dünya çapındaki yoksulluğun artması ile neoliberal politikaların ve silahlanmanın doğrudan bağlantılı olduğunu kanıtlamaya yetiyor. Aradaki bağlantı uzun zamandan beri bilinen bir gerçek. Soğuk savaşın tüm hiddetiyle devam ettiği 1970 yılında Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) aldığı 2626 nolu kararıyla, AGİT üyesi ülkelere Gayri Safi Milli Hasıllarının yüzde 0,7'sini gelişme yardımı bütçelerine ayırma yükümlülüğünü getirmişti. Bu karar ile özellikle gelişmiş kapitalist ülkeler, gelişmekte olan ülkelere kaynak aktaracaklardı.

Ancak yüzde 0,7 kararı hiç bir zaman yerine getirilmedi. 2013 yılına gelindiğinde, gelişme yardımına ayrılan toplam bütçe yüzde 0,3 oranındaydı.

Silahlanma ve yoksulluk Benzer bir şekilde 2000 yılında önemli bir karar alınmış ve en geç 2015 yılında dünya çapında aşırı yoksul ve açlık çeken insanların sayısının yarıya indirilmesi hedefi açıklanmıştı. »Milenyum Kararları« olarak tarihe geçen bu proje çerçevesinde Dünya Bankası gibi kurumların yaptığı araştırmalarda, projenin hedefine ulaşması için yılda 121 ile 189 milyar Dolar harcama yapılmasının yeterli olacağı tespiti yapıyordu. Ancak bu proje de hedefine ulaşmadı. Aksine, aşırı yoksul ve açlık çeken insanların sayısı arttı. Halbuki sadece Batılı ülkelerin silahlanma bütçelerinde yapacakları küçük tasarruflar dahi, proje hedefine ulaşılmasına katkı sağlayabilirdi.

DÜNYA ÇAPINDAKİ SİLAHLANMA HARCAMALARI

Ülke	Silahlanma bütçesi (milyar USD)	Toplama göre oranı (yüzde)
ABD	618,0	36,4
Fransa	62,0	3,7
Britanya	56,0	3,3
Almanya	49,0	2,9
İtalya	32,0	1,9
Çin HC	171,0	10,1
Rusya	84,0	5,0
Suudi Arabistan	62,0	3,7
Japonya	59,0	3,5
Hindistan	49,0	2,9
Güney Kore	32,0	1,9
Dünyanın geri kalanı	299,0	17,6

(Kaynak: Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI)

Merkezi Stockholm'de olan SIPRI enstitüsünün verileri, dünya çapında silahlanmaya harcanan paraların 2000 ile 2013 yılları arasında yüzde 52 artarak yılda toplam 1,7 trilyon Dolar'a ulaştığını gösteriyor. Özellikle NATO üyesi ülkelerin (ABD, Almanya, Britanya, Fransa, İtalya) silahlanma harcamalarındaki payı yüzde 55 ile dikkat çekiyor. Aynı şekilde AB üyesi ülkelerin de harcamaları hayli yüksek: 27 AB üyesi ülkenin 2013'de silahlanmaya harcadıkları para toplam 279 milyar Dolar.

AB üyesi ülkelerle ilgili olan sayılar, Lizbon Sözleşmesi ile üye ülkelere silahlanma zorunluluğunu getiren AB'nin, kendi üyelerinin borç krizi batağına saplanmalarına neden olduğunu gösteriyor. Örneğin 2013 Nisan'ında açıklanan "Transnational Institute (TNI)" raporu, bilhassa İspanya, Kıbrıs ve Yunanistan'ın borç krizine girmelerinin en önemli nedeninin silahlanmaya ayrılan bütçeler olduğu tespitini yapıyor. Rapora göre, AB üyesi

ülkeler, krizlere rağmen silahlanma bütçelerinin yüksekliğini hemen hemen aynı düzeyde tutarken, sosyal giderlerde aşırı tasarruflar yapıyorlar.

SIPRI'nin verilerinde yer alan harcamalara baktığımızda, silahlanma için harcanan her 10 Dolar'dan birisinin gelişme yardımına ayrılması durumunda, dünya çapında yoksulluğa ve açlığa karşı büyük başarıların elde edilebileceğini görebiliriz. Ancak kapitalist kâr mantığı ve bu mantık çerçevesinde kapitalist üretim tarzını her yerde hakim kılma tandansı, böylesi bir adımı olanaksızlaştırıyor. Aksine, yoksulluğun ve açlığın daha geniş kesimleri esaret altına almasının koşulları yaratılıyor. Verilere, özellikle 2000 ve 2013 yılları arasındaki silahlanma harcamalarına yakından baktığımızda, sadece 11 ülkenin dünya çapında yapılan silahlanma harcamalarının yüzde 75'inden sorumlu olduğunu görebiliriz. 21. Yüzyıldaki insanlığın utanç

Ülke	2000	2005	2010	2013	Artış (yüzde)
Dünya çapında toplam	1.118,8	1.416,5	1.731,8	1.701,8	52
Amerika Birleşik Devletleri	394,2	579,8	720,3	618,7	57
Çin Halk Cumhuriyeti	37,0	71,5	136,3	171,4	363
Rusya	31,1	46,5	65,8	84,9	173
Suudi Arabistan	27,6	34,8	47,9	62,8	128
Fransa	61,8	65,1	66,3	62,3	1
Japonya	60,3	61,3	59,0	59,4	-1
Britanya	48,0	58,2	62,9	56,23	17
Almanya	50,6	47,0	49,6	49,3	-3
Hindistan	27,7	36,1	49,2	49,1	78
Güney Kore	20,0	24,7	29,9	32,3	61

(Kaynak: Stockholm Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI)

abidesi olarak tanımlayabileceğimiz açlığın ve yoksulluğun temel nedenleri olan savaşların, silahlı ihtilafların, ekolojik yıkımların ve küresel sömürünün asıl sorumlularının aynı ülkeler olması da hiç şaşırtıcı değil.

Tablo, en fazla silahlanma harcaması yapan 10 ülkeyi göstermektedir. Tabloda, SIPRI'nin yaptığı hesaplara göre 2000 ile 2013 yılları arasında harcamaların nasıl bir gelişme izledikleri görülmektedir. Bu verilerle, günümüzde dünyanın muhtelif coğrafyalarındaki silahlı ihtilafları ve çatışmalı süreçleri üst üste koyduğumuzda, hammadde ve enerji kaynakları ile dünya piyasaları üzerindeki hakimiyet kavgasının hangi güçler arasında sürmekte olduğunu görebilmekteyiz. Tablo ile ilgili ufak bir açıklama yapmak gerekirse, Japonya ve Almanya'nın azalma olarak görülen harcamaları, bu ülkelerdeki bütçe kalemlerinde yapılan değişikliklerle ilgili olduğunu söylememiz gerekir. Örneğin Almanya'nın üniversitelere ve bilimsel araştırma kurumlarına, askeri teknoloji geliştirme çalışmaları ve araştırmaları için ayırdığı devasa bütçeler, silahlanma bütçeleri içerisinde yer almamaktadır. Almanya'daki üniversiteler devlet bütçelerinden aldıkları paralarla silah tekellerinin üretim kapasitelerini geliştirmeye, İnsansız Hava Araçları ve iletişim, roket sistemleri gibi yeni teknolojilerle donatılmalarına yarayan çalışmalara yoğunlaşıyorlar. Sonuç itibarıyla bu alanda yapılan araştırma ve geliştirme çalışmaları silahlanma çabalarının bir parçasıdır ve tabloda görülen azalma izafidir.

SİLAHLANMAYA EN FAZLA PARA HARCAYAN 10 ÜLKE

Harcamalar 2011 döviz kurları hesabıyla milyar Dolar olarak tespit edilmiştir: Bu tablodan görüldüğü gibi ABD silahlanma harcamalarını 13 yıl içerisinde yüzde 57 artırırken, stratejik rakipleri Çin (yüzde 363) ve Rusya (yüzde 73) kendilerini dünya çapında karşılaştıkları yeni ihtilaf ve çatışmalara hazırlamaktadırlar. ABD, Çin, Güney Kore, Hindis-

tan ve Japonya'nın silahlanma harcamaları göz önünde tutulduğunda, Pasifik bölgesinin geleceğin en önemli ihtilaf bölgesi olacağı tahmin edilebilir. Çin'i diğer ülkelerden ayıran bir özellik, yaptığı harcamaları kendi ulusal askerî-sınai kompleksini geliştirmek için kullanması gerçeğidir. Başka ülkelerden genellikle yüksek teknoloji ürünleri ithal eden Çin haricinde, hemen hemen bütün diğer ülkelerin yaptıkları harcamaların kaymağını ise Batılı, yani ABD'li, Almanyalı, Britanyalı ve Fransız silah tekelleri yemektedir. Bunu da aşağıdaki tablo göstermektedir:

2013 liste sırası	Tekel adı	Toplam cirosu (milyar Dolar)	Silahlanma ürünlerinin cirodaki oranı	Ülke
1	Lockheed Martin	45,4	% 89,3	ABD
2	Boeing	86,6	% 36,9	ABD
3	BAE Systems	28,0	% 94,0	Britanya
4	Raytheon	23,7	% 93,0	ABD
5	Northrop Grumman	24,7	% 79,1	ABD
6	General Dynamics	31,2	% 60,3	ABD
7	Airbus Group	81,2	% 20,4	Almanya/Fransa
8	United Technologies	62,6	% 19,0	ABD
9	Thales	19,5	% 56,3	Fransa
10	Finmeccanica	22,0	% 49,6	İtalya
11	L-3 Communications	12,6	% 81,9	ABD
12	Almaz-Antey	8,3	% 100,0	Rusya
13	Huntigton Ingalls Industries	6,8	% 93,0	ABD
14	Rolls-Royce	25,4	% 24,1	Britanya
15	Honeywell	39,1	% 12,5	ABD
16	DCNS	4,6	% 100,0	Fransa
17	Textron	12,1	% 35,0	ABD
18	Booz Allen Hamilton	5,8	% 71,2	ABD
19	General Electric	146,0	% 2,8	ABD
20	Exelis	4,8	% 85,0	ABD

Burjuva basını silah satışlarının ülke ekonomilerine katkıda bulunduğu ve istihdam yarattığı yalanını oldum olası işlemektedir. Halbuki silah sanayinin ülke ekonomisi ve toplumsal etkileri açısından ciddiye alınabilecek bir etkisi bulunmamaktadır. Örneğin Almanya'da silah sanayinde yaratılan istihdam 20 bini aşmamaktadır. Buna karşın sadece otomotiv sektörü 740 bin kişilik istihdam yaratmaktadır. Klasik silah sanayi, diğer ülkelerde olduğu gibi, Almanya'da da neredeyse tamamen devlet bütçelerinden sübvansé edil-

mektedir. Örneğin Federal Savunma Bakanlığı'nın bütçesinde "yatırımlar" kalemi altında not edilen 10 milyar Euro'nun yüzde doksanı silah tekellerine devlet katkısı olarak verilmektedir.

SONUÇ YERİNE:

Eldeki veriler, yoksulluğun dünya çapında giderek yaygınlaşması, insanın ve doğanın sömürülmesinin derinleşmesi, gezegenimizin geleceğinin tehlikeye girmesi ve yaşamın her alanının kapitalist kâr mantığının hizmetine sokulması ile silahlanmanın ve savaşların doğrudan bağlantılı olduğunu kanıtıyor. Alman düşünür Max Horkheimer bir konuşmasında, "kapitalizmden bahsetmeyen, faşizmden hiç bahsetmesin" demişti. Biz de benzer şekilde, yoksulluktan bahsedenin, kapitalizmden ve emperyalizmden bahsetmesi gerekir diyoruz. Yoksulluğun kökünün kazınmasının, savaşların bitirilip, barışçıl bir geleceğin kurulmasının yolu, kapitalizmin aşılmasından ve işçi sınıfının iktidarında sosyalizmin kurulmasından geçmektedir. Çıplak sayıların en doğru tercümesi budur. ■

EGEMENLERİN RÖVANŞİZMİ

31 OCAK 2015

Bundan 70 yıl önce, 27 Ocak 1945’de Kızıl Ordu başta Auschwitz olmak üzere Polonya’daki üç toplama kampında bulunanları özgürleştirmişti. 1940 – 1945 yılları arasında sadece Auschwitz’de en az 2,8 milyon insan katledilmişti. Auschwitz bugünkü kuşaklara Alman faşizminin vahşi yüzünü hatırlatan en önemli sembollerden birisi hâline geldi. Buna rağmen Polonya hükümeti bu yıl yapılacak olan anma etkinliklerini tarihsel gerçekleri ters yüz etmek için kullanacak.

Polonya’daki gerici ve Leh milliyetçisi hükümet, anma etkinliklerine Almanya cumhurbaşkanı Joachim Gauck başta olmak üzere, NATO ülkelerinin devlet ve hükümet başkanlarını davet ederken, Auschwitz’i kurtaran ve Hitler faşizminin yenilgiye uğratılmasına en fazla katkıyı sağlayan Sovyetler Birliği’nin ardılı olan Rusya’nın devlet başkanı Wladimir Putin’i davet etmedi.

Elbette Putin ne Sovyetler Birliği’nin, ne de savaşın asıl yükünü taşıyan Sovyet insanları ile Kızıl Ordu’nun resmî temsilcisi değil. Aksine, Putin Rusya’daki kapitalist restorasyonu hızlandıran sermaye fraksiyonlarının temsilcisi, belki de en önemli aktörlerden birisi. Ancak, nasyonaldemokrat Almanya’nın hukuki ardılı olduğunu kabul eden ve bugün yeniden »dünya gücü« olmaya çalışan em-

peryalist Almanya Federal Cumhuriyeti’nin en üst düzeyde temsil edildiği bir anma etkinliğinde Rusya’ya yer verilmemesi, tam anlamıyla siyasî ve ahlaki bir skandaldır.

Aslında bu adımı egemenlerin rövanşizmi olarak nitelendirmek gerekiyor. Sovyetler Birliği’nin, daha doğrusu dönemin tek sosyalist ülkesinin, yani işçi sınıfı iktidarının büyük kayıplara ve tarifsiz acılara rağmen Polonya’yı faşizmin pençesinden kurtarmış ve Avrupa’da faşist barbarlığa nihâyet vermiş olması, 70 yıl sonrasında dahi burjuvaziyi ve genel olarak kapitalist ülkeleri rahatsız etmektedir. Tüm eksikliklerine rağmen, dünyayı kan gölüne çeviren faşizmi dize getirenin ve emperyalist planları boşa çıkaranın sosyalizm olduğu gerçeği unutturulmak istenmektedir. Sovyetler Birliği’nin faşizme karşı verilen mücadelede 27 milyon yurttaşını kaybettiği gerçeği, tek kelime ile anılmamaktadır.

Bu yaklaşım Batı emperyalizminin Doğu Avrupa politikalarından bağımsız ele alınamaz. Baltık ülkeleri, Polonya ve Ukrayna’daki yeni burjuvaziyi kendilerine bağlayan ABD ve AB emperyalizmleri, Rusya’yı NATO stratejileri çerçevesinde dünyanın muhtelif bölgelerinde körükledikleri ihtilaflarda kendi yanlarına çekmek için ellerindeki tüm kozları oynama-ya çalışmaktadırlar. Rövanşizm hem bu açı-

dan, hem de hâlâ korktukları sosyalizm hayatından ebediyen kurtulmak için kullanılan bir araç hâline getirilmiştir. Bu aynı zamanda, geleneksel Rus düşmanlığı ile birlikte Polonya ve diğer ülkelerdeki sermaye diktatörlüklerini sürdürmeye yarayan bir egemenlik aracıdır.

Egemenlerin tarih rövanşizmi ve sosyalizmi karalama çabaları boşuna. İnsanlık, faşist barbarlığa karşı en etkin mücadeleyi verenleri unutmadı henüz. Komünistler var olduğu müddetçe de, Kızıl Ordu'nun ve Sovyet insanının faşizmi yenilgiye uğratması unutulmayacaktır. ■

NATO'NUN »MIZRAK UCU«

7 ŞUBAT 2015

Tam da uluslararası silah tekellerinin ve emperyalist savaş çığırtkanlarının bir araya geldiğı M n h Güvenlik Konferansı arifesinde NATO'dan savaş tehlikesinin artıran bir haber geldi: Perşembe günü Brüksel'de toplanan NATO zirvesi, Doğu Avrupa'da konuşlandırılan »Hızlı Müdahale Güçlerine« Almanya'nın başını  ektiğı bir »mızrak ucunun« yerleştirilmesi kararını aldı.

Kendisini »dünyanın en güçlü askeri ittifakı« olarak nitelendiren NATO'nun böylesi bir kararı alacağı bekleniyordu. Özellikle Almanya egemenleri ittifak içerisinde üstlenilecek »yeni sorumluluk« konusunda kamuoyunu ne zamandır hazırlıyordu. Nitekim Brüksel'de alınan karar, toplam 5.000 kişiden oluşacak özel güçlerin 2.000 askerinin Alman ordusundan gelmesini ve »mızrak ucu« komutasının Almanya'da olmasını öngörüyor.

Karar alınır alınmaz Ukrayna'ya giden Alman şans yesi Merkel ve Fransa başkanı Hollande, Ukrayna'nın NATO  yeliğı konusunda önemli adımlar atılacağı sinyalinı verdiler. Bu sinyallerin Rusya'ya »aba altından sopa gösterme« anlamına geldiğini ayrıca vurgulamaya gerek yok.

Görüldüğü kadarıyla NATO Rusya'yı daha da köşeye sıkıştırmakta kararlı. Zaten gerici-milliyetçi Ukrayna hükümetinin Doğu Uk-

rayna'ya yönelik saldırılarda sivil ölümlerini göze alacak kadar pervasızlaşmasının nedeni de NATO'nun verdiğı cesaret. Ancak bu cesaretin sonunda nelere mal olacağı henüz pek belli değil. Belli olan, bu adımların ihtilaf çözücü sonuçlara yol a mayacağıdır.

Ukrayna hükümeti ülkeyi kanlı bir savaşa hazırlıyor. Kısa bir süre önce yüz bin kişiyi askere çağıran Ukrayna hükümeti, 16 yaşındakileri dahi askere almaktan çekinmiyor. Aynı zamanda da »Batı, Ukrayna'yı yalnız bırakmamalı, silah vermeli«  ağrılarını yapıyor. Diğer yandan ABD'nin Kiev'deki büyük elçisi Geoffrey Pyatt, Obama yönetiminin 2015'de Ukrayna ordusunun eğitimi için 120 milyon Dolarlık bütçe ayırdığını açıklıyor, Merkel ise, Rusya ve Ukrayna'nın bir »Avrasya İktisadi Birliğı« içinde bir araya gelebileceğini söylüyor.

Birbirleriyle çelişiyor gibi görünen bu açıklamalar aslında NATO'nun başından beri yürüttüğü » ifte stratejinin« bir parçası: Rusya bir taraftan ekonomik olarak   kertilmeye çalışılırken, diğer taraftan askeri güç gösterisiyle baskı artırılıyor. NATO'nun aldığı son karar da bu stratejinin önemli bir ayağı. Aynı zamanda Pasifik'e yönelen ABD'nin görevlerini Almanya  nderliğindeki AB'ne devretme planının bir adımı. Pazartesi günü Beyaz Sa-

ray'da bir araya gelecek olan Merkel ve Obama'nın gündemi de bunlar olacak.

Refah şovenizminin etkisi altında »İslamileşmeye karşı« sokaklara çıkan Almanya çoğunluk toplumu, bu adımların kendilerini nasıl etkileyeceğinin farkında değil. Dünya çapındaki savaşları kayıtsızca izleyen çoğunluk toplumunun, kısa bir zaman sonra Alman askerlerinin çinko tabutlarda Almanya'ya geri döndüklerinde nasıl bir tepki göstereceğini öngörmek zor, ama emperyalizmin kırıntılarıyla avunmakla veya ırkçı ve yabancı düşmanı tavırlar sergilemekle geleceklerini ve refahlarını güvence altına alamayacakları şimdiden belli. ■

»DEHŞET ÜÇGENİ«

14 ŞUBAT 2015

Mısır'da bilinen hikâyedir: Nil kıyısında do-laşan akrep, bir kurbağayı yakalar. Zehirli iğnesinden ürken kurbağa, akrebin sorusu-na şaşırır: »Beni karşı kıyıya geçirir misin?«. Şaşkın kurbağa kekeler: »Ama... ya beni yarı yolda öldürürsen?« diye. Akrep güler, »Olur mu öyle şey? Sen ölürsen, ben de boğulu-rum ya« der. Kurbağa çaresiz akrebi sırtlayıp, yüzmeye başlar. Tam nehrin ortasına gel-diklerinde, akrep iğnesini kurbağaya batırır. Ölmek üzere olan kurbağa sorar: »Neden?«. Boğulmaya başlayan akrep ise yanıt verir: »Nasıl unutursun birader, burası Ortadoğu«.

Homo sapiens sapiens'in Afrika'dan çıkıp, dünyanın dört bir yanına dağıldığı göç yol-larının merkezinde olan ve medeniyetler beşiği olarak adlandırılan Ortadoğu'nun bir »Cennet Bahçesi« olmak yerine, bir »Şeytan Üçgenine« dönüşmesinin nedenini herhalde bu hikâyeden daha güzel anlatabilen yoktur. Bölgede binlerce yıldır zor ve şiddeti tekelin-de tutan egemenler, kendilerine dahi zarar verecek derecede özlerini hep ortaya çıkar-mışlardır. Bu açıdan Ortadoğu'nun elbette sı-nıflar savaşımı olan tarihini, »irrasyonalliteler tarihi« olarak da nitelendirmek, pek yanlış olmaz.

Mısırlıların hikâyesi, aynı zamanda Ortado-ğu hakikatının tercümesidir. Ezilen ve sömü-

rülenlerin bu hikâyeden çıkartacakları tek ders ise, kendi öz güçlerinden ve aralarında oluşturacakları dayanışmadan başka hiç bir şeye güvenemeyecekleri gerçeğidir. Ve kendi-lerini dahi yakacak derecede yangın çıkarma potansiyeline sahip olduklarını binlerce kez kanıtlayan egemenlerin irrasyonallitesine gü-venmenin, kendi sonlarını hazırlayacağını.

Ancak irrasyonallitenin sadece Ortadoğu ile sınırlı olduğunu düşünürsek, fena halde ya-nılmış oluruz. Aksine, egemenler çıkarlarını kollamak için tüm dünyayı »Şeytan Üçgeni-ne« çevirmek üzereler. Güncel Ukrayna krizi bunun en bariz örneğidir.

Kısa bir süre önce, Aralık ayında, Alman-ya'nın devlet, bürokrasi ve ekonomi elitleri olarak nitelendirilebilecek ve aralarında eski şansölye Gerhard Schröder gibi isimlerin bulunduğu bir grup, »Rusya ile yeni esneklik politikası gerekli« başlığı altında bir çağrı yayınlamışlardı. Her ne kadar bu çağrı önce-likle Rusya ile iktisadî ilişkide olan tekellerin çıkarlarını kollamaya yönelik olsa da, irras-yonel davranışların yeni bir büyük savaşa yol açacağı kaygısıyla kaleme alınmıştı.

Çağrıyı imzalayanlardan savunma bakanlığı eski müsteşarı Walther Stützle, bir televiz-yon kanalına verdiği demeçte, »muhtemelen büyük bir savaşın arifesindeyiz« diyerek, bu

kaygıyı dile getirdi ve Batı'nın Ukrayna'ya silah göndermesinin tehlikeli sonuçlara yol açacağını söyledi. Bir komünistin, emperyalist bir devletin müsteşarına hak veriyor olması, tuhaf gelebilir, ama Alman devletinin işleyişini iyi bilen Stützle'nin kaygılanmakta haklı olduğunu söylememiz gerekiyor. Ondan farkımız ise, emperyalist savaşların ilân edilmemişten, ilân edilen bir Üçüncü Dünya Savaşına dönüşmesini engellemenin tek yolunun, kapitalizme karşı savaş vermekle olanaklı olduğunu vurgulamaktır. Ancak işçi sınıfının iktidarı dünyayı yok olmaktan kurtarabilir. Bu gerçeği kabullenmek istemeyenler ise, »kurbağa« kalmaktan kurtulamayacaklardır. ■

REFAH ŞOVENİZMİ VE FEDERAL ALMANYA'NIN “YENİ SORUMLULUĞU”

14 ŞUBAT 2015

Bir kaç aydan beri farklı kentlerde onbinlerce insanın katıldığı kitlesel ırkçı gösteriler, F. Almanya'nın gündeminden düşmüyor. Televizyonlardaki tartışma programlarında, gazetelerin yorumlarında ve internet sayfalarında mantar gibi ortaya çıkan analizler, Müslüman nüfusun oranının son derece düşük olduğu kentlerde “Garpın İslamileşmesine karşı” bunca insanın neden sokaklara dö-küldüğünü açıklamaya çalışıyor. Ancak her analiz, her açıklama çabası yeni sorulara yol açtığından, kafalar daha da karışıyor.

Analizlerin ve açıklama çabalarının en temel handikapı, ırkçı gösterileri sadece “İslam karşıtlığı” üzerinden ve “toplum çeperindeki Naziler ve aşırı sağcılar halkı kullanıyor” yaklaşımıyla çözmeye çalışmaktır. Dolayısıyla yanlış sorular sorulmakta, yanlış sorulara doğru yanıtlar aranmaktadır. Irkçı gösterilere katılanların neden böyle davrandıklarını, bu insanların üzerinde hareket ettikleri maddi şartları ve koşulları irdeleyerek değil, “Müslümanlar hakkında yanlış bilgilere sahip olmak” veya “fareli köyün kavalcısına kanmak” gibi öznel tavırlar üzerinden açıklama yapılmaktadır.

Böylesi çabalar elbette burjuva medyasının ve devletin “kültür farklılıkları” demagogisiyle sorunların asıl nedenlerinin üstünü örtme

uğraşlarına da yaramaktadır. O açıdan PEGİDA, LEGİDA veya benzeri adları taşıyan kitlesel ırkçı gösterilerin ortaya çıkışını analiz edebilmek ve gerçeğe yakın yanıtlar bulabilmek için, doğru soruların sorulması gerekmektedir: PEGİDA yeni bir olgu mudur? Irkçı gösterilerin yaygınlaşmasının ardında hangi iktisadî koşullar ve hangi siyasî nedenler yatmaktadır? İslam karşıtlığı hangi rolü oynamaktadır? Irkçı gösterilere katılanların sınıfsal konumu nedir, toplum ortalamasını ne denli temsil etmektedirler? Ve ırkçı gösterilerin Almanya'nın güncel politikalarıyla ne gibi bir bağlantısı bulunmaktadır?

KÜÇÜK BURJUVAZİNİN KORKULARI

Kimi yorumcu ırkçı gösterilere katılanlarının çoğunluğunun gelecek korkusu taşıyan ve ülke ekonomisinin kötüye gitmesinden kaygılanan sıradan insanlar olduğunu yazmakta. Bahis konusu dünyanın en zengin ülkelerinden birisi olan F. Almanya olunca, ekonomik gidişattan kaygı duyuluyor iddiasının biraz zorlama olduğu düşünülebilir. Gerçekten de F. Almanya, AB üyesi ülkeler arasında 2008-2009 küresel krizinden ve hâlen sürmekte olan Euro-Krizinden en az etkilenen ülke. Hatta bu krizlerin kazananı olduğu bile söylenebilir, ki büyüme oranları, ihracat patlaması ve diğer ekonomik göstergeler bunu kanıtlamaktadır.

Almanya Başbakanı Angela MerkelNitekim F. Almanya sermayesinin en önemli yayın organlarından olan FAZ gazetesi bu gerçeği defalarca teyit etmiştir. Örneğin 6 Ocak 2015 tarihli FAZ’de Sven Astheimer şöyle yazıyordu: “Bugün yeniden rekorlar kırılıyor. Bu ülkede ilk kez 42,6 milyonluk bir istihdama ulaşıldı ve işsizlik rekor düzeylere düşüyor. Güney Almanya’nın geniş bölgelerinde tam istihdam hakim. Son on yılların acı veren tedbirleri meyvelerini de vermeye başladılar: esaslı yeniden yapılanmalar ve alçak gönüllü ücret talepleri, Alman şirketlerine dünya piyasalarındaki rekabet yetisini yeniden kazandırdı ve Ajanda politikaları istihdam piyasasını küresel çevre için esnekleştirdi. Almanya yeniden, iktisadî açıdan da, kıtamızın öncü gücü oldu.”

Yazısının satır aralarından vıcık vıcık emperyalizm kibri akıtan Astheimer haklı: F. Almanya iktisadî gücü ile Avrupa’nın patronu hâline geldi. Dahası, AB’ni kendi iç pazarı hâline getiren F. Almanya (F. Almanya sermayesi olarak okuyun) sadece AB üyelerini ve AB üyesi olmak isteyen ülkeleri sermaye lehine olan “tasarruf” diktalarının boyunduruğu altına sokmakta ve aynı zamanda AB’ni F. Almanya’nın liderliği altındaki emperyalist güç hâline dönüştürmektedir. F. Almanya, AB üyesi ülkeleri “tasarruf tedbirleri” ve “zorunlu reformlar” kisvesi altında ekonomik boyunduruğu altına sokarken, ülke içerisindeki toplumsal dinamikleri dağıttığı “kırıntılarla” susturabilmiştir. Son yıllarda küçümsemeyecek oranda artan ortalama satın alma gücü, toplu iş sözleşmelerinde çekirdek kadrolara tanınan ücret artışları ve düşük enflasyon, enerji fiyatlarındaki düşüşle birlikte hissedilen ve gerçek refah seviyesinin artmasına neden olmuştur. Peki, o zaman neden böylesi ırkçı gösteriler olmaktadır?

Bu sorunun bir yanıtını gösterilere katılanların sınıfsal kökenine bakarak aramakta yarar var. Son dönemlerde yapılan seçimlerde

oy patlaması yaşayan sağ populist “Almanya için Alternatif” AfD partisi seçmenlerinde olduğu gibi, ırkçı gösterilere katılanların ezici çoğunluğunu gelir durumu ortalamanın üzerinde olan eğitilmiş kesimler oluşturmaktadır. Kitlesele ırkçı gösterileri inceleyen güncel araştırmalar, gösterilere katılanların genellikle erkek, orta yaş üstü, ev veya daire sahibi, en az orta öğrenimini tamamlamış ve serbest meslek sahibi, memur, usta başı, kalifiye işçi, zanaatkâr, hizmetli gibi mesleklerden kesimler olduğunu ortaya çıkarttı. Kısacası sokağa dökülenler muhafazakâr, gelenekselci küçük burjuva kesimlerdir.

Burjuva medyasında yer alan yorumlar, bu insanların “korktukları” için sokağa çıktıklarını telkin etmeye çalışıyorlar. Aslında bu tespit pek yanlış değil, ama medyada “korkuların ne olduğu” konusunda farklı bir resim empoze edilmeye çalışılmaktadır. Buna göre bu insanlar “şiddet ideolojisi olan İslam dinini Almanya’da yaygınlaşmasından”, “din savaşlarının Avrupa’ya taşınmasından”, “İslamcı teröristlerin ve kriminal mültecilerin iç güvenliği tehdit etmesinden”, “yoksulların sosyal kasaları talan etmek amacıyla F.Almanya’ya akın etmesinden” veya “çok çocuk doğuran yabancıların sayısının artmasıyla, Almanların kendi ülkelerinde azınlık hâline düşmesinden” korkuyorlarmış.

Aslında böyle ifade edilen “korkular”, daha doğrusu rasyonalitesi ve maddi temeli olmayan bu pozisyonlar on yıllardır burjuva medyasında yer alan ve Almanların büyük bir çoğunluğu tarafından “doğru bilgi” diye kabul edilen iddialardan ibaret. Bununla birlikte bu pozisyonlar devlet ve hükümetlerce uygulanan politikalarla doğrudan bağlantılıdır: “Almanya göç ülkesi değildir” söylemi, ırkçı-yabancı düşmanı yasalar, kurumsallaşmış ayrımcılık mekanizmaları, istihdam piyasasının etnikleştirilmesi, “masraf-yarar” demagojisi, Müslüman göçmenlerin “kültürel yapıları nedeniyle” uyum sağlama yetisinden

yoksun olmaları vurgusu ve nihâyetinde sözde “teröre karşı savaş” yalanı, bizzat devlet ve hükümetlerin teşvikiyle çoğunluk toplumunda yabancı düşmanı, İslam karşıtı ve ırkçı yaklaşımların kökleşmesine neden olmuştur.

ASIL KORKULAR

Karşı karşıya bulundukları sorunların asıl nedenlerini sorgulamak yerine, sorumluyu başka yerde arama rahatlığına alışmış olan Batı Avrupa burjuva toplumları, her zaman “günah keçisi” demagojisine ve bu temelde sağ popülist söylemlere inanma yatkınlığında olmuşlardır. Bilhassa küçük burjuvazi buna yatkındır ve kriz dönemlerinde tipik, kendisinden güçlü olanın önünde eğilirken, kendisinden zayıfa tekme atma tavrını göstermektedir. O nedenle kriz veya sosyal kısıtlama dönemlerinde, hatta sosyal kısıtlamaların olabileceği görüşünün yaygınlaştığı dönemlerde hiddetli bakışlar göçmenlere ve mültecilere yöneltilmektedir.

Almanya’daki İslam karşıtı hareket Pegida’nın (Batı’nın İslamileşmesine Karşı Yurtsever Avrupalılar) yeni lideri Katherin Oertel (o da istifa etti) ve hareketin kurucusu Lutz Bachmann.Korkulara yakından baktığımızda ise, asıl meselenin başka bir şey olduğunu görebiliriz: Küçük burjuvazinin alt sınıflara düşme ve oradan kurtulamama korkusunu. Tasarruf faizlerinin sıfır noktasına düşmesi, yaşlılık güvencesi olarak yıllardır prim ödenen özel sigortaların vaat edilen kârı veremeyecek olmalarının ortaya çıkması ve AB elitlerinin malî krizlerin yükünü vergi mükelleflerinin sırtına yüklemeleri, 1990 sonrasında sosyal devletin erozyona uğramasıyla travmaya giren küçük burjuva kesimleri müt-hiş bir güvencesizlik hissiyatına sokmuştur. Bu güvencesizlik hissiyatı bilhassa borç krizi ile bağlantılı olarak burjuva medyası tarafından daha da körüklenmektedir.

Örneğin neoliberal politikaların en önemli bilimsel (!) destekçilerinden Hans Werner

Sinn Aralık 2014’de şöyle yazıyordu: “Tasarruf sahipleri çok para kaybediyor. Almanya en büyük alacaklı ve düşük faizler nedeniyle zarar ediyor. Hesaplamalarıma göre Almanlar 2008 krizinden bu yana en az 300 milyar Euro kaybetti. Düşük faizler nedeniyle kârdan zararımız yılda ortalama 60 ila 79 Milyar Euro.” Sinn’in “kârdan zarar” yaklaşımı, yaygın refah şovenizminin reel maddi temelini oluşturmaktadır. Tasarruf sahibi küçük burjuvalar hayat sigortalarının garanti edilen faizlerindeki düşmeyi mülteci sayıları ve borç krizindeki AB üyelerinin, F.Almanya’nın istikrarını bozma düşüncesi ile bağlantılı hâle getirip, paniğe kapılıyorlar.

Aslına bakılırsa refah şovenizmi, göçmenlere ve mültecilere yönelik önyargılar, ırkçılık, AB üyesi ülkelerin “F. Almanya’nın parasını çarçur ettiği” söylemi, iç güvenliğin tehdit altında olduğu propagandası, İslam’ın yabancı unsur olduğu söylemi vb. yaklaşımlar F. Almanya’da yeni bir fenomen değil. Benzer söylemler ve propagandalar yıllardan beri burjuva medyası ve burjuva partilerince sakız gibi tekrarlanmakta, neoliberal dönüşüm politikalarına malzeme yapılmaktadırlar.

TARİHSEL SÜREÇ

O nedenle tarihsel sürece kısa bir bakış yararlı olacaktır. F.Almanya’daki neoliberal dönüşüm politikalarının ve bu çerçevede çoğunluk toplumunda refah şovenisti ve ırkçı yaklaşımların kökleşmesinin üç tarihsel devresini ele almak gerekiyor.

Birinci devre, Kohl-Thatcher-Reagan dönemidir. 1980’lerde başlayan bu dönemin en önemli emaresi kolektif hakların zayıflatılmasına ve güç dengelerinin sermaye lehine değişmesine yönelik adımlardır. Avrupa’da bu adımları sağ popülist partiler gerçekleştirirken, bu görev F. Almanya’da Kohl hükümetine düşüyordu. Ücretler ve çalışma koşulları üzerindeki baskılar artırıldı. Aynı zamanda Nazi saldırılarına, Solingen, Mölln,

Hünxe kentlerindeki göçmen cinayetlerine göz yumuldu. Irkçı dalga, F. Alman anayasa-sındaki sığınma maddesinin değiştirilmesi için kullanıldı. Sosyal devlet kazanımlarında-ki ilk büyük erozyonlar başlatıldı.

İkinci dönem, sosyal demokrat hükümetler dönemidir. 1990'ların sonuna doğru iktidara gelen SPD-Yeşiller hükümeti daha ilk yılında neoliberal cephede yer aldığını gösterdi. Bu yıllarda Avrupa'da "sol" maskeli hükümetler muhafazakârların göze alamadıkları politi-kaları uyguladılar. 1999 yılında neoliberal cephedeki çatışmalar göçmen politikalarına ve çifte vatandaşlık tartışmalarına yoğunlaştı. Çifte vatandaşlığa karşı yürütülen imza kam-panyası F. Almanya'da ırkçı yaklaşımların yayılmasına neden oldu. 1999'da ilk kez F. Alman ordusu yurt dışında bir savaşa katıldı. Yugoslavya savaşı, BM Şartı'nın rafa kaldırıl-dığı savaşımlardan oldu. Bu dönemde Lizbon süreci başlatılarak AB çapında neoliberal po-litikaların uygulanması ve dış politikanın mi-litaristleştirilmesi hızlandırıldı. 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra başlatılan sözde "teröre karşı savaş" emperyalist müdahale savaşları ve işgaller için gerekçe oldu. "Kültürler çatış-ması" genel kabul gördü ve önce göçmen ve mülteciler üzerinde gerçekleştirilen kısıtla-malar, halkın bütünü üzerinde uygulanmaya başladı. Hartz yasaları yürürlüğe sokuldu.

Üçüncü dönem, ise hâlen sürmekte olan dö-nemdir. Sosyal adaletsizlik derinleşmiş, istih-dam piyasası olabildiğince esnekleştirilmiş, özelleştirmeler yaygınlaştırılmış ve çalışma koşulları güvensizleştirilmiştir. Yoksul do-ğan, yoksul ölmektedir. Burjuva medyası eko-nomik "zaferleri" kutlaya dursun, 1,4 milyon işçi tam gün çalışmalarına rağmen sosyal yardım almak zorunda kalmaktadır. Her altı kişiden birisi, yani 13 milyon insan yoksulluk sınırındadır. 2,4 milyon çocuk dünyanın en zengin ülkelerinden birinde yoksul kategori-sindedir. Geniş kesimler her an yoksul sınıf-lara düşme tehdidi altındadırlar. Uluslararası

krizler ve artan güvencesizlik korkuları daha da yaygınlaştırmaktadır. Böylece çoğunluk toplumu korku toplumuna dönüşmekte ve burjuvazinin kendi çıkarları için gündeme getirdiği tehdit senaryoları karşısında daha da gericileşmekte, şovenleşmektedir.

DIŞ POLİTİKANIN MİLİTARİSTLEŞTİRİLMESİNİN ETKİLERİ

30 yılı aşkın bir süredir devam eden neoli-beral dönüşüm süreci F. Almanya çoğunluk toplumunda derin yaralar açmıştır. Emek ör-gütleri de dahil olmak üzere, geniş kesimler toplumsal kaynaklara ulaşımın bireyin yete-neklerine bağlı olduğu ve işsizlerin kendi du-rumlarından kendilerinin sorumlu oldukları demagojisini kabul etmektedirler. Aynı şekil-de göçmen ve mültecilerin iç güvenlik tehdi-dini oluşturdukları ve demokratik haklarının gerektiğinde kısıtlanabileceği yaklaşımı ege-men görüş hâline gelmiştir. Sadece Naziler tarafından değil, kitlesel gösterilere katılan sıradan yurttaşlar tarafından da ifade edilen ırkçı görüşler ise, egemenler tarafından sos-yal ve demokratik hakların daha çok budan-ması için gerekçe hâline getirilmektedir.

Kitlesel ırkçı gösterilerde kendini ifade sa-dece küçük burjuva kesimlerin alt sınıflara düşme korkusu değil, aynı zamanda Batı'nın dünyanın diğer bölgeleri üzerindeki egemen-liğini kaybetme korkusudur. Bu bağlamda NATO'nun müdahale savaşları ve işgalleri politika aracı olarak kabul görmekte, insan haklarının Guantanamo işkence hanesinde olduğu gibi sistematik bir biçimde zedelen-mesi ve medeni (!) dünya normlarının Batı dışında uygulanmaması, "güvenlik politika-larının zorunluluğu" olarak kabullenilmek-tedir.

Sağ popülizm, ırkçı yaklaşımlar ve refah şo-venizmi, neoliberal madalyanın diğer yü-züdürlükler. Dahası bunlar toplumsal direnç mekanizmalarını kırmak, egemen iktidar ve mülkiyet ilişkilerinin değişmez kural olduğu-

nu kabullendirmek ve emperyalist savaşların Batı'daki burjuva toplumlarının refahını ve güvenliğini korumanın bir gerekliliği olduğunu yaymak için bir egemenlik araçlarıdır.

Bu çerçevede de kitlesel ırkçı gösterilerin tam da "Almanya'nın yeni sorumluluğu" adı altında gerçekleştirilecek köklü militarist değişimlerin gündemde olduğu bir dönemde yaygınlaşıyor olmaları, bir tesadüf değildir. Kitlesel ırkçı gösteriler, emperyalist politikaların toplumsal meşruiyete kavuşmaları için kullanılmaktadırlar. Bu yaklaşım ve F. Almanya'nın AB'nin en güçlü öncü ülkesi olarak dünya çapında "yeni sorumluluklar" üstlenmek zorunda olduğu propagandası uzun zamandır bizzat devletin başındakiler tarafından yapılmaktadır. F.Almanya'nın resmi Savunma Politikaları Yönergesi bu "yeni sorumluluğun" tam olarak ne anlama geldiği açıkça şöyle belirtmektedir: "Federal Ordunun görevi, Alman ekonomisinin küresel rekabet yetisi için dünya piyasalarına serbest girişi, enerji ve hammadde kaynaklarına serbest ulaşımı ve serbest nakliyat yollarını korumaktır."

Kitlesel ırkçı gösterileri örgütleyenlerin veya AfD gibi sağ popülistlerin siyasi söylemine bakıldığında, gerek onların, gerekse de egemenlerin siyasi söylemlerinin örtüştüğü görülebilir. Örneğin PEGIDA hareketinin talepleri arasında "PKK gibi yasaklı örgütlere silah yardımı yapılmamalıdır" yer alırken, dünya çapında Selefi örgütlenmeleri destekleyen, ülke içinde kafa kesme dahil gerici bir Şeriat anlayışını uygulayan ve DAİŞ'e her türlü yardımı yapan Suudi Arabistan'a yapılan silah yardımlarına değinilmemektedir. Dahası AfD'nin seçim programında "ulusal çıkarlar gerektirdiğinde Federal Ordu yurt dışına gönderilebilir" tespiti yer almaktadır.

SONUÇ YERİNE

Görüldüğü gibi siyasi söylemlerde ve programda pek farklılık yok. Aksine AfD'nin se-

çim başarıları ve kitlesel ırkçı gösteriler F. Almanya egemenleri tarafından neoliberal ajanda ve dış politikanın militaristleştirilmesinin toplumsal meşruiyet kazanması için kullanılmaktadır. Egemenler küçük burjuvazinin "korkuları" sayesinde sermaye lehine olan adımlar ve emperyalist savaşlar için gerekli olan toplumsal desteğe kavuşmaktadırlar.

Refahını kaybetme korkusunu yaşayan küçük burjuva kesimler sağdan baskı altına aldıkları egemenlerin iki yüzölçümünü ve çifte standartlarını da paylaşmaktadırlar. Örneğin Charlie Hebdo saldırıları sonrasında geniş toplumsal tepki oluşurken, Paris katliamından bir kaç saat sonra Boko Haram teröristlerinin Nijerya'da katlettikleri 2.000 sivil ne toplum, ne politikacılar, ne de burjuva medyası tarafında kaale dahi alınmadı. Kenya'da Eş Şabab, Afganistan ve Pakistan'da Taliban veya Suriye ve Irak'ta sözde "İslam Devleti'nin" gerçekleştirdikleri katliamlar sadece İslam karşıtlığını körüklemek amacıyla konu edilmektedirler.

F. Almanya'daki toplumsal bölünme büyük bir hızla derinleşmektedir. Neoliberalizm bu konuda büyük başarı sağlamıştır. O nedenle F. Almanya'daki toplumsal ve siyasi sol, aslına dönmek ve egemen iktidar ve mülkiyet ilişkilerini sorgulamak zorundadır. Max Horkheimer'in dediğinden hareketle: ırkçılık ve faşizmden bahseden, kapitalizm ve emperyalizmden bahsetmek zorundadır. Karl Marx'ın "insanın aşağılanan, esirleştirilen, terk edilen, hor görülen bir varlık olmasını sağlayan tüm koşulların alaşağı edilmesine" yönelik kategorik emrine uyulmadan, ne ırkçılığa, ne refah şovenizmine, ne de neoliberal politikalara karşı başarılı bir mücadele olanaklıdır. Kitlesel ırkçı gösterilerin ortaya çıkardığı gerçek budur. ■

FEMİNİST OLMAYI BECERMELİYİZ!

20 ŞUBAT 2015

Bugünlerde erkekler susmalı, eril söylem-
den feragat etmeli. Özellikle sosyalist ve ko-
münist erkekler olarak, asıl devrimi kendi
kişiliğimizde gerçekleştirmeliyiz. Feminist
olabilmeyi becermeli, işgal ettiğimiz yerleri
kadın hakimiyetine terk etmeliyiz – ta ki ger-
çek eşitlik sağlanana dek. Söylemem gereke-
ni, Leyla Alp yoldaşım T24 sitesinde yazmış:
»Nasıl tecavüzcü olunur?«. Köşemi ona terk
ediyorum:

»Özgecan Aslan sizin kardeşiniz, kızınız,
sevgiliniz olabilirdi. Bu kez olmadı... Ama
aynı kaygıları, aynı korkuyu onlar da duydu...

Evet korkuyoruz...

Karanlıkta yürürken ardımızda bir ayak sesi
duyduğumuzda korkuyoruz... Ensemizde
tanımadığımız bir nefes hissettiğimizde kor-
kuyoruz.

Otobüste arkamızda duran adamın varlığın-
dan ürperiyoruz... Dolmuşa binerken, iş ye-
rinde geç saatlere kadar çalışırken, asansöre
binerken, eve geç saatte dönerken...

Çünkü bütün erkeklerin tecavüzcü olabilece-
ğini düşünüyoruz evet...

Evet evet hepimizin tecavüzcü olacağına dair
garip saplantılarımız, korkularımız var... De-
ğil misiniz? (...)

Tecavüzcü doğulmaz... Tecavüzcü olunur...
Tecavüzcü olmanın bin bir yolu vardır ki, bu
ülke insanı bu konuda oldukça deneyimlidir.
Gece yarısı sokağa çıktı, kahkaha attı diye,
kısa etek giydi diye bir kadının tecavüzünü
mazur gördüğünde tecavüzcü olursun. Bir
dizide, bir filmde kadına tecavüz edilmesini
yüzünde gevrek bir gülümsemeyle izlediğin-
de tecavüzcü olursun.

Tecavüze uğrayan sevgiline, eşine, çocuğuna
"kirlendi" gözüyle baktığında tecavüzcü olur-
sun. "Üzerinde ne vardı ?" diye sorduğunda
tecavüzcü olursun.

Görmezden geldiğinde, utandığında tecavüz-
cü olursun. Sarmalamak yerine ayıpladığın-
da tecavüzcü olursun.

Tecavüz eden yakınına koruyup kolladığında
"iftira atıyorlar" diye can siper hane savundu-
ğunda tecavüzcü olursun...

Tecavüz edilip öldürülen kadınların resimle-
rini yayınlayıp, sanıkların fotoğraflarını buz-
layıp "beni tahrik etti" sözlerini büyük pun-
tolarla yazdığında tecavüzcü olursun. "Kadın
herkesin içinde kahkaha atmayacak" dediğin-
de tecavüzcü olursun.

Bir kadının ya da çocuğun tecavüze uğradı-
ğını söylemesini delil saymadığında, tecavü-
zün yarım kalmasına "iyi hal" indirimi ver-

diğinde tecavüzcü olursun. "İsteseydi karşı koyabilirdi" dediğinde tecavüzcü olursun.

İşte bu kadar kolaydır tecavüzcü olmak. Bambaşka bir karakter, ruh hali, hastalık gerektirmez. Sen meşrulaştırırsın. O uygular... Sen tetikçi olursun... Ona sadece yapmak düşer. Ve yaptığının bir cezası olmadığını, olmayacağını bilir. "Ben vatan haini değilim" diye kendini müdafaa bile eder. Çünkü alkışlayana boldur. Kapı komşusundan, iş arkadaşına, polisinden mahkemesine hatta vekiline kadar... Tecavüze uğrayan kadının hangi saatte sokakta olduğunu, üzerinde ne olduğunu, nereli olduğunu, ne içtiğini sorgulayan zihniyet tecavüzün tetikçisidir.

İşte bu kadar kolaydır bu sorunun yanıtı... Evet soru kötü.. Ama evet bilerek isteyerek seçtim... Belki bir yere dokunur diye. Ne bileyim belki yüzünüz falan kızarır diye. Belki daha doğmamış kız çocuğunuzu düşünürsünüz diye... İncinirsiniz diye efendim evet incinin diye... Biz çok inciniyoruz çünkü. Etek boyumuzu, rujumuzun rengini, hangi saatte nerede olduğumuzu sormanızdan sorgulamanızdan sokakların sadece erkeklere ait olduğunu düşünmenizden... Ve öfkeleniyoruz... Evet artık sadece korkmuyor, öfkeleniyoruz. Ve bence bu öfkeden korkmanızda fayda var... « ■

KÜÇÜMSENEN BÖLGE GÜCÜ: İRAN

26 ŞUBAT 2015

Son dönemlerde ABDli stratejik araştırma kurumlarında İran'ın bölgedeki rolü ve ABD-İran ilişkilerinin geleceği üzerine alı-şıl gelmiş olandan farklı sesler duyuluyor. Washington kulislerinde tekrarlanan bir tespit, ABD'nin İran değerlendirmesinde değişikliğe gitmekte olduğuna işaret ediyor: »Irak dağılıyor. Suriye yangın yeri. Pakistan dağılmaya yol açabilecek tehlikeli bir süreçte. Taliban Afganistan'da yeniden güçleniyor. Li-bya dağıldı. Suudi Arabistan ciddi bir iktidar krizine girmek üzere. İran ise bölgede bir istikrar adası olarak görünüyor.«

İran ile 30 yılı aşkın bir jeopolitik düşmanlık içinde olan ABD'nden gelen sinyaller, İran nükleer programında atılan adımlar ve Irak merkezi hükümetindeki krizin bizzat ABD ve İran tarafından ortaklaşa çözüldüğü göz önünde tutulursa, kamuoyunun dikkatinden uzakta bir denge değişiminin oluşmakta olduğu görülebilir. İran söz konusu olduğunda Avrupa'dan Türkiye'ye kadar hükümetlere yakın duran strateji uzmanlarında ortak bir özellik göze çarpıyor: İran'ı küçümseme. Ancak bu küçümseyici yaklaşım köklü bir devlet geleneğine sahip olan İran hakkında ciddi yanlışlara yol açıyor. Irak, Suriye ve en son Yemen'deki gelişmeler, İran'ın bölgedeki en önemli güç olma yolunda hayli mesafe aldığını gösteriyor.

ABD'nin İran politikasındaki değişimin ardında yatan en temel neden şüphesiz Pa-sifik'e yönelme stratejisidir. Bölgedeki as-keri gücünü azaltacak olan ABD bir tarafta »istikrar çapası« olacak bir alan yaratmaya çalışırken – ki burada Güney Kürdistan bü-yük bir rol oynayacak, çünkü ABD Güney Kürdistan'da Kosova'daki Camp Bondsteel formatında bir askeri üs kurmayı planlıyor –, diğer yandan da İran ile olan ihtilafı adım adım çözmeye çalışıyor ve kısmi işbirliği de-nemeleriyle, ABD-İran yakınlaşmasının olası sınırlarını görmeye çalışıyor.

İran ise özellikle son yıllarda Batı tarafından »istikrar sağlayıcı partner« olarak kabullen-me hedefini güdüyordu. Ancak ABD ile olan ihtilafını sürdürdüğü müddetçe de, bu he-define ulaşamayacağını gördü. Aynı şekilde bilhassa İsrail ve Suudi Arabistan'ın oluşturdıkları yeni ittifakın, bölgedeki etkinliğini zayıflatabilecek bir potansiyel taşıdığını da. ABD yönetiminin Afganistan ve Irak'ta yarat-tıkları kaos ortamını, »İran ile birlikte hareket edilseydi engelleyebilirdik« düşüncesinde olduğundan hareket eden İran egemenleri, DAİŞ çetelerinin saldırılarıyla yeni bir rol oy-nama fırsatını ellerine geçirdiler. Görüldüğü kadarıyla da bu rolü hayli iyi oynamaktalar.

İran egemenleri, Şahın devrilmesinden son-ra ABD'nin Ortadoğu'daki hegemonyasını,

Lübnan Hizbullah'ı gibi Arap dünyasındaki muhalif gruplara destek vererek zayıflatma hedefinin peşinde koştular. Bu politikanın arkasında islamist hareketlerin güçlenerek, zaman içinde bölge ülkelerindeki iktidarı ele geçirebilecekleri varsayımı yatmaktaydı. Tahran'daki kimi kesimler, İran tipi siyasal İslam'ın İsrail karşıtı retorik ve islamist hareketlere destek sayesinde, geleneksel Şii-Sünni karşıtlığı aşma ve Tahran öncülüğünde bir Arap-Fars yakınlaşmasını sağlama umudu ifade ediliyordu.

Ancak bu umut hiç bir zaman gerçekleşmedi. Özellikle 2011 sonrasında Arap dünyasında gelişen devinimler, islamist hareketlerin İran'dan ziyade Suudi Arabistan ve Körfez despotlarına sadık kaldıklarını kanıtladı. Dahası, İran'ın Esad rejimine çıktığı açık destek, Sünni Araplar arasındaki Şii karşıtlığını ve böylece İran düşmanlığını derinleştirdi.

Diğer yandan ABD-İran ilişkilerinin salt düşmanlık çerçevesinde değil, hayli değişken bir çizgide ilerlemesi de yeni bir olgu değil. Örneğin ABD'nin 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra Afganistan'da başlattığı operasyona İran'ın istihbarat, lojistik ve siyasi destek verdiği hafızalardadır. ABD'nin o dönemlerde Afganistan özel elçisi olan büyükelçi Jim Dobbins, İran'ın verdiği desteğin »belirleyici« olduğunu söylüyor. Ama George W. Bush yönetimi İran'ın yardımına ihtiyacı kalmayınca, eski düşmanlık politikasını yeniden başlattı. Şimdi ise, Pasifik'e yönelme stratejisi ve bölgedeki gelişmeler Washington açısından İran ile yakınlaşma politikasını gerekli kılıyor.

Elbette bu gerçek ABD ve İran arasındaki çeşitli sorunların çözüldüğü ve rekabetin bittiği anlamına gelmiyor. Çekişmenin bir örneğini şu an Yemen'de takip etmek olanaklı. İran uzun zamandır kuzey Yemen'de yaşayan ve ülke nüfusunun üçte birini oluşturan Yemen Şiiilerinin (»Husiler«) oluşturduğu »Enserullah« örgütünü destekliyor. Yemen ordusu

son on yıl içerisinde Şii nüfusa karşı defalarca askeri operasyon başlatmış, hatta kimi dönemler, askeri ve malî yardım aldığı Suudilerin savaş uçaklarının desteği ile sonuç almaya kalkışmıştı. Başarılı olamadı. Nitekim İran'ın desteğini alan » Enserullah « 2014 Eylül'ünde haftalarca süren çatışmalar sonrasında başkent Sanaa'nın bir kısmını işgal etti ve güneydeki islamist gruplar ile onları destekleyen Sünni aşiretlere karşı harekete geçti. Şu anda aralarında devlet başkanı Abdurabbu Mansur Hadi'nin makamı ve rezidansı ile başbakanlık binasını ve bir roket üssünü elinde tutan » Enserullah «, geçenlerde bir ateşkes antlaşmasını imzaladı. Ama ABD 5. Filosunun Iwo Jima ve Fort McHenry isimli ve toplam 2.400 asker taşıyabilen iki çıkarma gemisinin Aden Körfezi'ne hareket ettiği haberleri, imzalanan ateşkes antlaşmasının pek uzun ömürlü olmayacağını gösteriyor. Bu nedenle, ki açık olarak görülen bu, 2012'de eski başkan Ali Abdullah Salih'i istifaya zorlayan ABD bu sefer İran'ın desteğini almadan Yemen'de istediği »istikrarı« sağlayamayacak.

İran bunun yanı sıra Güney Kürdistan'da da bölgedeki bir diğer stratejik rakibi Türkiye'nin etkisini azaltmak üzere. Irak merkezi hükümetinin Peşmergelerin maaşlarını ödeme kararını almasında ABD ve AB ile birlikte belirleyici rol oynayan İran, hem Barzani yönetiminin bağımsızlık adımlarını ertelemelemini, hem de – şimdilik olsa da – Irak'ın toprak bütünlüğünün korunmasını sağladı. Irak ve Güney Kürdistan'ın doğal gaz kaynaklarının »verimli« kalmasını isteyen ABD ve AB'nin çıkarları bu noktada İran'ın stratejileriyle örtüşüyor. Bu çıkar örtüşmesinin orta ve uzun vadede Türkiye'nin bölgedeki etkisini kısıtlayacağını ayrıca vurgulamaya gerek yok. Güvenliği açısından ABD ve İran'a, enerji altyapısının kurulması açısından Batı'ya ve iktisadî sorunlarının çözülmesi açısından Irak merkezi hükümetine bağımlı kalan bir Güney Kürdistan, tüm iyi ilişkilere rağmen

Türkiye'nin etki alanından çıkacak. Bu gelişme İran'ın stratejik yaklaşımının bir sonucudur.

Sonuç itibariyle kendi halkına, bilhassa Doğu Kürdistan'a karşı baskıcı politikalar uygulayan Molla rejiminin, bölgedeki rakiplerinden bir adım önde olmayı başardığını teslim etmek gerekiyor. Türkiye ile işbirliği ve rekabet temelinde ilişkilerini kurgulayan, Güney Kürdistan yönetimine yakınlaşırken, aynı anda kendi sınırları içerisinde yaşayan Kürt halkına idamları reva gören ve Aden Körfezi'nden İran Körfezi'ne, Bağdat'tan Şam'a ve Beyrut'a kadar geniş bir coğrafyada etkinliğini artıran, ABD'nin yeni istikrar partneri olmaya aday İran'ı küçümsemek, Molla rejimine verilebilecek en büyük siyasi destek anlamına gelmektedir. İran'ı değerlendirirken, bu ülkenin Ortadoğu'nun değişen dengelerinde başrollerden birisini oynamaya aday aktör olduğu unutulmamalıdır. ■

EMPERYALİZMİN »FAYDALARI«!

28 ŞUBAT 2015

Liberallerin, özellikle kendilerini »sol liberal« olarak nitelendiren küçük burjuva yazarların her fırsatta sola verdikleri nasihati sıkça duymuşsunuzdur: »Sol, küreselleşme çağında artık antiemperyalizm sloganını terk etmelidir«. Öyle ya, küreselleşen dünyada demode laflara yer yok. »Sembiyotik ilişkiler« sayesinde elde edilen »sinerji etkileriyle« insanlık tüm dünyada refaha ve bireysel mutluluğa ulaşıyor – muş!

Kapitalizmin »nimetlerinden« faydalanan küçük burjuvazinin bireysel mutluluğundan şüphemiz yok, haşa! Eh, ABD veya AB'nin politik sularında »ulusal« çıkarların savunulabileceğini iddia eden burjuva milliyetçilerinin emperyalizm kavramına ne kadar »gıcık« olduklarını da biliyoruz vesselam. Amma ve lakin çivisi çıkan dünya, kapitalist sömürü ve emperyalizmin »faydalarını« gözümüzü batıra batıra göstermeye de devam ediyor.

Bakın, 160 ülkedeki durumu inceleyen Uluslararası Af Örgütü'nün (AI) 2014 raporundaki veriler nelerden bahsediyor: 18 ülkede hâlâ savaş suçu işleniyor. 35 ülkede paramiliter güçler insanlık suçu işliyorlar. 2014'de sadece Akdeniz'de boğulan mülteci sayısı 3.400. 62 ülkede temel hak ve özgürlüklerini kullanmak isteyen insanlar siyasi tutuklu olarak hapisshanelerde. 119 ülkede düşünce ve basın

özgürlüğü keyfi uygulamalarla engelleniyor. 28 ülkede tecavüz sonucu hamile kalan kadınların kürtaj yaptırması yasak. 78 ülkede LGBTİ bireyleri cezalandırılıyor. 93 ülkede adalet işlemiyor. 131 ülkede işkence yapılıyor. Türkiye'nin bu listenin en başlarında olduğu herkesin malumu.

Bazı ülkelere baktığımızda şunları görüyoruz: Suriye iç savaşında 2014'de gene siviller yaşamını kaybetti. Gerek Esad rejimi, gerekse de DAİŞ ve silahlı muhalefet işkence, baskı, katliamlar ve yağmalarla insanlık suçu işliyorlar. 4 milyon insanın ülkeyi terk ettiği Suriye'de toplam 7,6 milyon insan iç mülteci konumunda. 1 milyondan fazla insanın zorla yerinden edildiği Ukrayna'da ise 4 bin sivil öldürüldü. İnsan kaçırmaya, terör, işkence ve sivil yerleşim bölgelerinin bombalanmasının önüne hâlâ geçilmiş değil.

2014 yazında İsrail'in Gazze saldırısı en az 1.500 sivilin yaşamına mal oldu. Nijerya'da Boko Haram binlerce sivil katletti, güvenlik güçleri ise »terörle mücadele« gerekçesiyle savaş suçları işlediler. Merkez Afrika Cumhuriyeti'ndeki mezhep çatışmalarında 5 bin insan öldürülürken, Güney Sudan'da ordu ve muhalefet arasındaki çatışmalar on binlerce insanın yaşamını kaybetmesine ve 2 milyon insanın zorla yerinden edilmesine neden

oldu. Afganistan ve Pakistan’da bombalı saldırılarda her gün onlarca insan katledilirken, ABD ordusunun gerçekleştirdiği İHA saldırılarında binlerce sivil öldürüldü. Irak’ta düzenli gerçekleştirilen bombalı saldırıların sayısında azalma yok...

Antiemperyalizm sloganı terk edilmeliymiş. Hadi canım sende! Emperyalizm yok denince ne değişiyor? Emek sömürüsü, emperyalizme bağımlılık, başta Ortadoğu olmak üzere dünyanın kan gölüne çevrilmesi ortadan mı kalkıyor? Varsın küçük burjuva kendini bu teraneyle teselli etsin. Dünya gerçeği antikapitalist ve antiemperyalist mücadelenin gereğini kanıtıyor, hem de gözümüze batıra batıra! ■

İSPANYA »BAŞARABİLECEK« Mİ?

PODEMOS HAREKETİ VE İSPANYOL »DEMOKRATİK DEVRİMİ« ÜZERİNE

3 MART 2015

2014 Ocak'ında kurulan ve 11 Mart 2014'de siyasi parti olarak kaydolan Podemos (Türkçesi »Başarabiliriz«) hareketi, Yunanistan'da sol liberal hareket Syriza'nın zaferiyle yeni bir ivme kazanarak, İspanya siyasetini altüst edebilecek ve AB elitlerini kara kara düşündüren bir faktör hâline geldi. Son kamuoyu araştırmaları Podemos'un en güçlü parti olduğunu gösteriyor. Süper seçim yılı 2015 İspanya için bir kader yılı olacak gibi.

Bu yıl çeşitli seçimler yapılacak: Mayıs'ta 17 özerk bölgenin 13'ünde ve Eylül'de Katalunya'da bölge hükümet seçimleri ile çok sayıda yerel seçimin yanı sıra Kasım'da parlamento seçimleri yapılacak. Seçim sonuçlarının İspanya burjuva demokrasisinde depreme yol açması bekleniyor. Podemos, salt mutlak çoğunluğu elde etmeyi değil, aynı zamanda esaslı bir dönüşüm sürecini başlatacağını şimdiden ilân etti bile.

Türkiye'de kimi kesimler Syriza ve Podemos'u HDP'ne benzetiyorlar. Bu açıdan Podemos'u yakından incelemek, benzerlikleri gözden geçirmek, hareketin olanaklarını, sorunlarını ve sınırlarını irdelemek yararlı olacak – her ne kadar Türkiye ve İspanya'daki koşullar tamamen farklı ve benzerlikler izafi olsa da...

RADİKAL SOL MU, UYSAL DEVRİMCİLER Mİ?

Burjuva medyası gerek Syriza'yı, gerekse de Podemos'u tamınlarken »radikal sol« kavramını kullanıyor. Aslında kelime anlamı »sorunun köküne inmek« olan radikallik, bu şekilde »aşırılık« olarak lanse ediliyor, içeriği boşaltılmış bir radikalizmden bahsederek, »reform« olarak adlandırılan sermaye yanlısı tedbirlere karşı çıkanları, sistemi sorgulamasalar dahi, marjinal ve aykırı düşünenler olarak göstermeye çalışılıyor.

Kendisini »sol-sağ şeması dışında« konumlandıran Podemos'u »radikal sol« olarak nitelendirmek pek gerçekçi bir tahlil değil. Podemos'da radikal veya aykırı sayılabilecek yegâne yan, partinin harekete geçirebildiği toplumsal mobilizasyon ve örgütlediği yerel gruplardır. Şu anda ülke çapında 900'den fazla yerel grup oluşmuş durumda ve bunlar (Gezi forumları gibi) katılımcı örgütlenmeyi önceliyorlar. 2014 Ekim'indeki parti kurultayına on bin kişinin katılmasıyla ve mahallelerde »komşu toplantıları« örgütlemesiyle dikkat çeken Podemos, bu yapılanmasıyla İspanya partilerinden tamamen farklı.

Podemos'un 1990'lardan bu yana artarak devam eden »temsiliyet« krizinin bir sonucu olduğu söylenebilir. Podemos her ne kadar kısa bir sürede kitleselleşmiş ve çoğunlukla

önceleri siyasi aktivitesi olmayan kesimleri taşıyıcıları hâline getirmiş olsa da, »gökten zembille inen« bir hareket değil. Özellikle 2011'den bu yana süren çeşitli toplumsal direniş hareketlerinin oluşturduğu bir maya üzerine kurulu.

Örneğin kapitalizm eleştirisiyle demokratik talepleri bağlayarak burjuva demokrasilerinin sistemsiz sınırlarını zorlayan »15M-Hareketi«, 2011 protestolarının zayıflamasıyla ortadan kalkmamış, aksine farklı toplumsal alanlarda kendine yer edinerek, »Mareas« olarak adlandırılan ve kamusal öğrenim ve sağlık alanını koruma veya ipoteklerini ödemedikleri için zorla evlerinden çıkarılanların direniş platformu »PAH« gibi oluşumları ortaya çıkartmıştı. Sonuçta bu oluşumlar 2014 ilkbaharında ülke çapında protestolar ve Madrid'de 1 milyon insanın katıldığı bir mitingi örgütleyebilmişlerdi.

Bu gelişme iki gerçeği ortaya çıkardı: Birincisi, siyasi – bilhassa sol partilerin ötesinde ve bu partilerden bağımsız geniş bir toplumsal direnç potansiyelinin varlığıydı. Ancak, ikincisi, neoliberal rejim kitlesel protestoları uysallaştırabiliyordu. Örgütlü işçi sınıfı hareketine dayanmayan ve izin alıp, kapitalizmin gündelik işleyişini rahatsız etmeden yapılan yürüyüşler, rejimi de rahatsız etmiyordu.

DIKEY HİYERARŞİ İLE KATILIMCI ÖRGÜTLENME DENEYİ

İspanya'daki sosyal hareketlerin karşı karşıya bulundukları bu iki gerçek, iktisadî sistem sorgulanmadan halkın geniş katılımının sağlanacağı bir iktidarın kurulup kurulamayacağı sorusunu güncelleştirmektedir. Podemos bu soruya »sadece iktidarı değil, siyasi alanın yeniden belirlenmesini hedefliyoruz«, yani kurumsal çerçevenin esaslı dönüşümü iddiasıyla yanıt veriyor.

Podemos'un bu iddiası, Barcelona'da katılımcı yerel yönetim oluşturmak isteyen »Guanyum Barcelona« gibi 15M-Hareketinin ardılı

örgütlenmeler arasında geniş yankı buluyor. Ancak Podemos dikey yapılanma ile oluşan bir parti. Podemos, katılımcı demokrasiyi savunan, ama yönetimi de elden bırakmamakta kararlı 5 siyaset bilimcisi, Pablo Iglesias, Juan Carlos Monedero, Carolina Bescansa, Luis Alegre ve Iñigo Errejón tarafından kuruldu.

Kısmen Venezuela ve Bolivya'da çalışmış olan kurucu grup, Latin Amerika deneyimlerini içeren bir strateji geliştirerek, toplumsal hoşnutsuzluğu alternatif bir siyasi hegemonyaya dönüştürme ve böylelikle klasik reformist politikaların ötesine gidebilecek bir toplumsal mobilizasyonu hedefliyorlar. Latin Amerika ülkelerindeki kalkışmaların ve protesto hareketlerinin neoliberal politikaları on yıl boyunca engellemelerinin ötesinde, anayasa değişiklikleriyle farklı dönüşüm süreçlerini tetikleyebildikleri gerçeği, Podemos kurucuları için önemli bir örnek oluşturuyor. O nedenle programatik söylemde siyaset kurumlarını kökünden değiştirecek bir »demokratik devrimden« bahsediliyor.

İspanya'nın özgül sorunu olarak nitelendirilebilecek demokratik devrim programının çerçevesini ise iki temel unsurla çizmeye çalışıyorlar: İlk göze çarpan izafî belirsizliktir. Neoliberalizm eleştirisi çok açık bir şekilde ifade edilirken, bu eleştiriden çıkartılması gereken sonuçlar belirsiz kalıyor. Kendisini »sol-sağ şeması dışında« konumlandırarak »yeni olanı« temsil ettiğini iddia eden Podemos, toplumsal ihtilafları sınıf sorunu olarak ele almayarak, bu izafî belirsizlikle »aşağıdakiler« olarak tanımladığı farklı toplumsal katmanlara ulaşabiliyor. Burada öne çıkan ayrım, toplum ve yolsuzluklara bulaşmış »eski siyasi kastlar« ayrımıdır, ki bu yaklaşım neoliberal tedbirlerin sonuçları altında ezilen geniş toplumsal kesimlerin duygu dünyasına tercüman olmaktadır. Belirsizlikle birlikte kavramlara yeni içerikler katılmaya çalışılıyor. Örneğin Podemos lideri Iglesias İspanya'da son derece sorunlu olan »yurtseverlik«

kavramına sahip çıkarak, olumlu içerik katmaya çalışıyor: »Yurtsever olmak, demokratik kaderini tayin hakkını her alana yaymak ve kamusal olanı savunmak anlamına gelmektedir« diyor ve peşinden de Katalanlar ile Baskların İspanyollar ile beraber yaşama sorusuna ancak kendilerinin karar verme hakkı olduğunu savunuyor.

İkinci temel unsur ise, »eski« sisteme karşı başarılı olabilecek bir »alternatif proje« sahibi olma iddiasıdır. Bu nedenle partinin bütün enerjisi 2015 seçimlerinde geleneksel »iki parti sistemini« alaşağı etmeye yoğunlaştırılıyor. Bu öylesi bir inançla ifade ediliyor ki, Syriza zaferinden sonra »başka alternatif yok« gerekçesiyle mutlak çoğunluğu hedeflediklerini söylüyorlar bile. Burada da Latin Amerika deneyimlerinin temel alındığı görülmektedir: izafi belirsizlik ve mutlak çoğunluk hedefiyle, reel karar alma mekanizmalarından dışlanmış toplumsal çoğunluğa siyasi bir alan açılarak, yeni bir kuruluş sürecinin başlatılacağı iddia ediliyor.

PROJENİN HANDIKAPLARI

Podemos'un programatik belirsizliğinin parti içerisindeki farklı akımlar arasında ideolojik ihtilaflara yol açmamasının tek nedeni, tüm enerjinin »iki parti sistemini« yıkmaya yoğunlaşmış olmasıdır. Bu hedefe ulaşıldıktan sonra veya yenilgiyle karşılaşılması durumunda böylesi ihtilaflar, hatta bölünmeler kaçınılmaz görünüyor. Çünkü parti son derece heterojen: Zamanında Irak savaşını destekleyen ve neoliberal partiler içerisinde yer alan Avrupa parlamenterleri Pablo Echenique gibi farklı siyasetçilerden, politikadan uzak durmuş kesimlere, sosyal hareket aktivistlerine ve sosyalistlere kadar çok renkli parçalardan oluşan parti tabanının ortak hedef olmadığı takdirde bir arada kalabilmesi olanaksız.

Projenin diğer bir handikabı ise, kurucu grubun elitist yönetici çevresi olarak tabandan kopma olasılığıdır. 2014 Ekim'inde kabul edi-

len parti tüzüğü, partinin yapılanmasını aşırı derecede Pablo Iglesias'a bağımlı kılmış durumda. Gerçi Iglesias şu ana kadar hep etik bir birleştirici gibi davrandı ve bütünleştirici bir politika izledi. Aynı zamanda son derece heterojen yapıların her zaman birleştirici güçlü sembollere ve kimlik oluşturuca figürlere ihtiyacı olur. Ama bu gerçekler, bugünün iyi niyetli bütünleştiricilerinin, yarının despotik yöneticileri olamayacakları anlamına da gelmez. Aksine – Alman Yeşiller örneğinde olduğu gibi – programatik belirsizliğe sahip ve önder şahsiyetlerce bir arada tutulan heterojen yapılarda oportünist kültürün yerleşmesi ve farklılıkların despotik yönetimler lehine kullanılması tehlikesi son derece reeldir.

Ancak sorulması gereken asıl soru başka: Podemos, şu andaki parlamenter yapıyı değiştirmenin ötesine giden bir dönüşüm gücüne ve programa sahip midir? Önce Podemos'un vaatlerinden hareketle yapabileceklerine bakalım: Bir kere ilk yapılması gereken, İspanya halklarının büyük tepkisine yol açan yolsuzluğun sona erdirilmesidir. Bunun için örneğin kamu projeleri ve idare toplumsal kontrol altına alınmalı, yöneticilerin maaşlarına üst sınır getirilmeli ve kararlara halkların doğrudan katılımı yasal olarak güvence altına alınmalıdır.

İkincisi, kamusal hizmetlerin özelleştirilmesi ve zorla evden çıkarma politikaları sona erdirilmeli, şimdiye kadarki uygulamalar ile özelleştirmeler iptal edilerek, kilit sanayiler ve mali sektör toplumsallaştırılmalıdır. Kârların özelleştirilmesine, ama buna karşın zararların toplumsallaştırılmasına karşı çıktığını söyleyen Podemos'un inandırıcılığı için bu adımlar turnusol işlevini görecektir.

Üçüncüsü, sosyal hareketlere ve özellikle bağımsızlık hareketlerine karşı yürütülen inkâr ve baskı politikaları durdurulmalı, tüm anti-demokratik yasalar değiştirilmelidir. Örneğin Katalanlar ile Baskların kendi kaderlerini ta-

yin hakkını kullanabilecekleri koşullar yaratılmalıdır.

Ve nihâyetinde, dördüncüsü, İspanya'da Latin Amerika ülkelerindekine benzer yeni bir kurucu anayasa süreci başlatılmalıdır. 1978 anayasası frankocu, bölgeci, sosyaldemokrat ve euro-komünist parti yönetimlerinin üzerinde anlaştığı ve bugüne kadar demokrasi açığını kapatamayan bir elitler projesiydi. Gerçi 1978 anayasası 40 yıllık diktatörlük sonrasında ülkeye nefes aldırabilmişti, ama Frank faşizminin devlet ve ekonomideki taşıyıcıları ile gerçek bir hesaplaşmayı da engellemişti. Esaslı bir dönüşüm sürecini başlatacağını iddia eden Podemos'un bu nedenle yapması gereken, salt hukukçular ve siyasetçilerden oluşan bir anayasa koyucu meclisini açmak değil, İspanya halklarının geniş katılımını garanti eden, milliyetler sorununu çözmeyi ve toplumsal adaleti hedefleyen bir toplumsal anayasa tartışmasını en geniş mutabakatla sonuçlandırmak için kolları sıvamak olacaktır.

Kamuoyu araştırmalarının gelecek seçimlerde, mutlak çoğunluk dahil, büyük başarı elde edebileceğini öngördüğü Podemos'un iktidara geldiğinde bu vaatlerini yerine getirmesi, şüphesiz tüm Avrupa'yı etkileyecek önemli adımlar olacaktır. Ancak Podemos'un bu adımları atabileceğine dair ciddi şüpheler var.

Öncelikle unutulmaması gereken, İspanya'nın AB ve NATO üyesi bir ülke olduğudur. AB'nin Euro Bölgesinde uyguladığı politikalara uymakla yükümlü, NATO üyeliği çerçevesinde emperyalist güçlerin küresel stratejilerine dahil olan ve İspanya burjuvazisinin devleti ve kurumlarını mutlak kontrolünde tuttuğu bir ülkede, tüm bunlara temel oluşturan egemen iktidar ve mülkiyet ilişkilerini sorgulamadan anılan adımların ne kadarının gerçekleştirilebileceği, yanıtlanması gereken en temel sorudur. Podemos'un programatik

belirsizliğinin toslayacağı ilk duvar, bu soru olacaktır.

Bununla birlikte, aralarında İspanya Komünist Partisi'nin de yer aldığı sol birlik »Izquierda Unida«nın yaşadığı sorunlar, Podemos'un karşılaşabileceklerine de işaret etmektedir. Sosyaldemokrat PSOE ile defalarca farklı düzeylerde koalisyonlar kuran sol birlik Izquierda Unida, bir tarafta partiyi yegâne »amaç« hâline getirmiş, diğer tarafta da yolsuzluklara bulaşmıştı. Gerçi Podemos şu an için sol birlik gibi bürokratik bir korseye sıkışmış durumda değil, ama parlamento bürokrasisi, parti aparatı gerekliliği, profesyonel kadro çalıştırma zorunluluğu ve parti içindeki akımların örgütsel çıkarları siyasi yönelim hâline getirme yatkınlığı, benzer sonuçlara yol açabileceklerdir.

Gene de; tüm bu olumsuz olasılıklara ve sistemsel sınırlara rağmen, Podemos gibi bir partinin iktidara gelmesi, İspanya halklarının ve emekçi kesimlerin lehine olacaktır. Gerek parlamenter, gerekse de parlamento dışı mücadele olanakları artacaktır. Sermaye iktidarının, burjuvazinin egemenliğini yıkmadan kalıcı olarak hiç bir sorunun çözölemeyeceğine inanan bir komünist olarak, işçi sınıfı ile ezilen ve sömürülenlerin yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirecek her adımı olumlu adım olarak görmekteyiz. Bizim için önemli olan sınıf mücadelesini yükseltecek olanakları sonuna kadar kullanmaktır. Podemos şu an için bu olanakları sağlayabilecek önemli bir mevzi olarak görünüyor. Daha ötesini sağlamak, İspanya halklarının komünistlerinin görevi olacaktır. ■

ORTADOĞU'DA DENGELER DEĞİŞİRKEN

7 MART 2015

Bir yazımızda, ısınan Pasifik suları Ortadoğu'yu kaynatacak tespitini yapmıştık. Aradan bir yıl geçti ve bugün Ortadoğu'daki gelişmeler – ne yazık ki – bu tespitimizi doğruladı. Ortadoğu yangın yeri. Hiç bir şey eskisi gibi kalmayacak. Ama asıl ürkütücü olan, bu yangının daha fazla Ortadoğu ülkesine yayılacak olması. Yangının küllerinden doğacak yeni Ortadoğu ne menem bir şey olacak, o belli değil. Belli olan bölgedeki güç dengelerinin değişeceği ve bölgenin merkez ülkelerinden Türkiye'nin etkileneceğidir. Bu hafta basına yansıyan üç haber, denge değişiminin İran lehine olacağını gösteriyor.

Hafta başında Irak merkezi hükümeti 27 bin askerlik bir güç ile Tikrit'i DAİŞ güçlerinin elinden geri almak için bir operasyon başlattı. ABD her ne kadar savaş uçaklarıyla destek vermese bile, istihbarat bilgilerini ve uydu görüntülerini paylaşarak, Irak ordusunun operasyonuna dolaylı destek sunuyor. Ama asıl destek İran'dan: »Şii Halk Mobilizasyon Komitesinin« yaklaşık 5 bin kişilik milis gücünün yanı sıra, İran Devrim Muhafızlarının subayları hem Bağdat'taki komuta merkezinde, hem de cephede görev alıyorlar. Alman basınının bildirdiğine göre Şii milisler doğrudan Kuds Tugayları şefi Kasım Süleymani'nin komutası altında. Bu operasyon ilk kez ABD ve İran'ın- dolaylı olsa da, ortak bir

askerî girişimde bulundukları anlamına geliyor. Dikkatli okurlarımız Irak merkezi hükümetinin ABD ve İran'dan icazet almadan tek bir adım dahi atamayacağını biliyorlardır.

İkinci dikkat çeken haber ise İsrail başbakanı Netanyahu'nun ABD ziyareti oldu. İsrail büyükelçisi Roland Dermer'in girişimi ve silah tekellerinin lobisi AIPAC'in daveti üzerine Washington'a gelen Netanyahu, ABD Kongresinde teamüllere aykırı olarak sadece Cumhuriyetçilerin katıldığı bir toplantıda konuşma yaptı. Gerçi Netanyahu her zaman tekrarladığı İran karşıtı retoriğini kullandı, ama asıl dikkat çeken, ABD ile ilişkiler konusunda son derece temkinli oluşu ve »ABD-İsrail dostluğunun ebediliğine« vurgu yapan uzlaşmacı tavrı oldu. Bu haber Netanyahu gelmeden önce ABD basınının »AIPAC panikliyor« haberleriyle birlikte ele alındığında, Obama yönetiminin İsrail'e rağmen İran ile yakınlaşma politikasına devam etmekte kararlı olduğu biçiminde okunmalıdır. Görüldüğü kadarıyla Netanyahu ve AIPAC »zararın neresinden dönülürse kârdır« çabası içerisinde.

Üçüncü haber ise İsrail'in geleneksel müttefiki Mısır'dan geldi. Libya'daki İslamistler DAİŞ'e bağlılıklarını açıkladıktan sonra, Şubat ayı ortasında Mısırlı 21 Kıptî Hristiyanı

katletmişler, bunun üzerine Mısır hava kuvvetleri Libya'ya hava saldırısı düzenlemişlerdi. Şimdi ise Kahire'de Libya'ya kara harekati üzerine tartışıldığı haberleri geliyor. Sinai Yarımadasında İslamistlere nefes aldirmayan Sisi yönetimi, Libya üzerinden gelişen kaçak göç dalgasını engellemek isteyen AB'nin desteğini de alarak, böylelikle DAİŞ'e karşı olan savaşa katılmış olacak.

Bu üç haberi birbiriyle bağlantılı olarak ele aldığımızda, İran'ın en etkin bölge güçlerinden birisi olma yolunda hızla ilerlediği tespiti yapabiliriz. Ortadoğu'ya yönelik her analiz ve politik girişim bu gerçeği dikkate almak zorundadır. ■

UKRAYNA MASALLARI VE DÜNYAYI BEKLEYEN TEHLİKE

»MİNSK II ANTLAŞMASI« UKRAYNA'YA BARIŞI GETİRECEK Mİ?

8 MART 2015

12 Şubat 2015'de Almanya, Fransa, Rusya ve Ukrayna'nın Beyaz Rusya'nın başkenti Minsk'te gerçekleştirdikleri zirve sonuçlandı. Andan itibaren burjuva medyasının propaganda bombardımanına tabi tutuldu. »Minsk II Antlaşması« olarak adlandırılan zirve, bir taraftan Alman şansölyesi Angela Merkel'in »kişisel başarısı« olarak takdim edilirken, diğer tarafta zirvenin asıl »kazananının« Putin olduğu algısı yayılmaya çalışıldı.

Açık savaş çıkırtkanlığı yapan burjuva medyasının propagandalarını bir yana bırakırsak, zirvenin esas itibarıyla Ukrayna halkları için olumlu bazı yanları olduğunu vurgulamamız gerekir. Öncelikle zirvede Ukrayna ihtilafının barışçıl çözümünün olanaklı olduğunun konuşulması ve 15 Şubat'tan itibaren ateşkesin geçerli olmasının kararlaştırılması, sivil halk için olumlu adımlardır. Zirveye, her ne kadar başkanlar masasında olmasa da, Doğu Ukrayna halk cumhuriyetleri temsilcilerinin de katılmış olması ve ağır silahların geri çekilerek, iç savaş tarafları arasında bir tampon bölge oluşturulması kararı da olumludur. Çünkü top ateşlerinin, roket ve tank saldırılarının asıl mağduru sivil halktır.

Aynı şekilde Donesk ve Luhansk bölgelerinde yapılacak olan seçimlerin yöntemleri, bu bölgelerin özyönetim bölgeleri olarak kabul

edilmesi, »federatif yapının güçlendirilmesi« için anayasa reformunun hazırlanması ve 2015 sonunda yeni bir anayasanın yürürlüğe sokularak, federatif bir yapının oluşturulması üzerine konuşulmuş olması da olumlu adımlar olarak değerlendirilebilir.

»AMA«LAR OLMASA...

Sivil halk için olumlu tarafları olan »Minsk II Antlaşmasını« muğlaklaştıran »ama«lar olmasa, Merkel'in »barışçıl çözümün alternatifi yok« demesine inanmak olanaklı olabilirdi. Hatta Merkel ile Fransa başkanı Hollande'ın basın önünde »Atlantik'ten Pasifik'e kadar uzanan ve BM Şartını temel alan ortak insani ve iktisadi bir alan yaratma vizyonuna sahibiz« demelerini, barış iradesi olarak yorumlayabilirdik. Ancak »Minsk II Antlaşmasının« uygulanışını »Normandiya Formatında« olan bir kurul ile, yani ABD olmaksızın kontrol edeceklerini açıklayan Almanya ve Fransa emperyalizmlerinin bu söylemlerine şüphe ile bakmayı gerektiren yeterince neden var.

Bir kere somut adımlarla desteklenmeyen barış »mesajlarıyla« böylesi bir ihtilafın çözülebileceğini zannetmek naiflik anlamına gelmektedir. Ukrayna ihtilafını bir iç savaş olarak değil, »Rusya-Ukrayna Savaşı« diye lanse eden ideolojik seferberlik sona erdirilmediği

ve Ukrayna yönetiminin Doğu Ukrayna'daki halk cumhuriyetlerinin temsilcileri ile doğrudan ve dolaysız müzakerelere başlamadığı müddetçe, barışçıl bir çözüm olanaksızdır.

Elbette Putin yönetimi altındaki Rusya »demokrasi kalesi« olarak nitelendirilebilecek bir ülke değil. Kapitalist restorasyonun Rusya'yı nasıl dönüştürdüğünü burada ayrıca vurgulamaya gerek yok. Ancak Kiev'de gerçekleştirilen darbeyle başlayan ihtilaf ve iç savaşın Batı emperyalizminin Rusya'ya karşı başlattığı ideolojik seferberlik ve dolaylı müdahalelerle nasıl derinleştirildiğini de unutmamak gerekiyor. O açıdan bu ideolojik seferberliğin köşe taşlarını oluşturan kimi masalları burada bir kez daha anımsatmakta yarar var:

1. Masal: »Rusya Ukrayna'ya savaş açtı«: Ukrayna'daki darbenin örgütlenmesinde ve güncel sonuçlarının ortaya çıkmasında aktif rol oynayan AB'nin belirleyici merkezi güçleri olan Almanya ve Fransa, güya aracılık rollerini gerekçelendirmek için bu söylemi kullanmaktadırlar. Ukrayna ihtilafının barışçıl çözümü için »Putin ve Poroşenko anlaşmalıydılar« propagandası yapılarak, iç savaşın neden-sonuç ilişkisi tersyüz edilmekte ve bu şekilde NATO'nun tehlikeli çifte stratejisi için kamuoyu desteği yaratılmaya çalışılmaktadır.

Halbuki söz konusu olan bir Rusya-Ukrayna savaşı değil, Rusya'nın önemli bir faktör olduğu Ukrayna iç savaşıdır. Kiev yönetimi Doğu Ukrayna'daki halka savaş açmış ve kendi ülkesinin kentlerini bombardıman altına almıştır. Ters, yani »ayrılıkçı« olarak nitelendirilen halk cumhuriyeti güçlerinin Batı Ukrayna'daki kentlere bomba atmaları söz konusu değildir.

Ancak bu da gerçeğin sadece bir kısmıdır, çünkü Ukrayna iç savaşına yabancı ülkeler – bir tarafta ABD ve AB, diğer tarafta Rusya – siyasi, lojistik ve dolaylı seviyede askeri olarak katılmaktadırlar. Ukrayna iç savaşı as-

lında modern bir vekalet savaşıdır. Gene de, neden-sonuç ilişkisini ele aldığımızda, ihtilafın temel nedeninin ABD ve AB emperyalizmlerinin Rusya'nın etki alanını sınırlama çabaları olduğunu vurgulamak durumundayız. Rusya'nın Kazakistan, Beyaz Rusya ve Ukrayna ile birlikte bir »Avrasya Ekonomik Birliği« oluşturma planı, savaş nedeni olarak görülmüştür.

2. Masal: »Rusya Kırım'ı ilhak etti«: İddiaya göre Rusya yürürlükteki BM Şartına aykırı olarak Kırım'ı ilhak ederek, Avrupa'daki »barış düzenini« bozdu, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü zedeleyerek, küresel savaş tehlikesinin ortaya çıkmasına neden oldu.

Gerçek ise biraz farklı: Kırım'ın Rusya Federasyonu'na katılması Ukrayna iç savaşına yol açan bir neden değil, bu ihtilafın, daha doğrusu Kiev darbesinin bir sonucudur. Kırım halkı, Kiev darbesinin ardından gerçekleştirilen bir halk oylamasıyla Rusya'ya katılma kararını onayladı. Bu kararın alınmasında Rusya'nın cesaretlendirici siyasetinden daha çok, Kiev yönetiminin ülkede Rusçayı resmi dil statüsünden çıkarma adımı yatmaktaydı.

Kırım'ın Rusya'ya katılmasının nedenlerinden bir diğeri ise, ABD emperyalizminin 1990'dan bu yana sistematik bir biçimde takip ettiği ve artık devlet akli hâline getirdiği »Wolfowitz Doktrinidir«. Bu doktrin, »Sovyetler Birliği benzeri bir stratejik rakip hâline gelebilecek her ülkeyi engellemeyi« öngörmektedir. Doktrin çerçevesinde geliştirilen »Full Spectrum Dominance« stratejisiyle Rusya'nın etrafını NATO üyesi ülkelerle çerçeveleme planı uygulamaya sokulmuştur ve NATO ile AB'nin Doğu Avrupa'da 1991'den bu yana attıkları »genişleme« adımları, Gürcistan, Ukrayna ve Kırgızistan'da teşvik edilen sözde »renkli devrimler« (örneğin »Portakal Devrimi«) ve Rusya'nın sınır ülkelerine roket sistemlerinin yerleştirilmesiyle bu plan gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

3. Masal: »Ukrayna'nın kendisini savunma hakkı vardır«: Bilhassa Ukrayna devlet başkanı Poroşenko tarafından neredeyse her fırsatta Ukrayna'nın yabancı bir devlet tarafından saldırıya uğradığı ve BM Şartı gereğince ülkesinin kendisini savunma hakkına sahip olduğu söylemi kullanılmaktadır. Poroşenko bu çerçevede Batı'nın Ukrayna'ya yardım etmesini ve silah göndermesini talep etmektedir.

»Rusya-Ukrayna Savaşı« masalına dayanan bu propaganda Ukrayna'daki gerçekleri tersyüz etmektedir. Darbeden sonra iktidara gelen yönetim »Ukrayna'nın Ukraynalılaştırılması« sloganıyla Ukrayna'da yaşayan diğer halkların sahip olduğu anadil özerkliğini kaldırmaya çalışmış, her ne kadar uluslararası protestolar nedeniyle bu konuda geri atmaya zorlanmış olsa da, zor kullanarak »Ukraynalılaştırma« politikalarını sürdürmeye devam etmiş ve diğer halklara karşı saldırgan bir tutum sergilemiştir. Aynı şekilde farklı bölgelerdeki özerklik referandumlarını gayri meşru ilân ederek, Donesk ve Luhansk bölgelerinde Ukrayna'nın özerk ve federatif bir yapıya kavuşturulması için oluşturulan halk cumhuriyetlerini »terörist yapılar« olarak nitelendirmiştir. İhtilafı diyalog yöntemi yerine, askeri şiddet kullanılarak çözmeye çalışma politikası, halk cumhuriyetlerinin silahlı mücadele yöntemini seçmeleriyle iç savaşa yol açmıştır. İç savaşın sonuçları biliniyor. Poroşenko'nun »savunma hakkı« söylemi ve Batı'dan »öldürücü savunma silahları« istemesi iç savaşı daha da körüklemekte ve çözümsüzlüğü derinleştirmektedir. Halbuki Kiev yönetiminin Doğu Ukrayna'daki halk cumhuriyetleriyle başlatacağı bir müzakere süreci kanlı iç savaşı bitirebilecek bir adımdır.

4. Masal: »Ukrayna'da Batı'nın değerleri savunulmaktadır«: Gerek Kiev yönetiminin, gerekse de Batı emperyalizminin sürekli kullandığı bu yalan, Batı Ukrayna ve Avrupa ülkelerinde hâlâ yaygın olan antikomünizm

üzerine kurulu bir »şeytanileştirme« ve emperyalist politikalara kamuoyu desteği sağlama propagandasının bir parçasıdır.

Gerçekte ise ilkel bir Ukrayna milliyetçiliği ile bağlantılı olan neoliberal iktisat politikaları »Batı'nın değerleri« olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Kiev yönetiminin uygulamaları bunu kanıtlamaktadır: Özelleştirme programlarıyla yolsuzluk ekonomisi daha da kökleştirilmekte, sosyal standartlar yok edilerek ülke uluslararası tekelere ve Ukraynalı oligarklara peşkeş çekilmekte, »ulusal çıkarlar« kisvesi altında demokratik ve sosyal haklar kısıtlanmakta, ülkenin içinde bulunduğu darboğazın faturası emekçilerin ve yoksul halkın sırtına yüklenmekte, oluşturulan »Enformasyon Bakanlığı« ile sansür yaygınlaştırılarak halkın haber alma hakkı fiilen yok edilmekte, ulusal azınlıklar üzerindeki baskı ve ayrımcılık had safhaya ulaştırılmakta ve sokaklarda terör estiren faşist çetelerin, »hükümet ulusal devrime ihanet ederse, hükümeti deviririz« tehditlerini savurmalarına göz yumulmaktadır. Adalet, eşitlik veya burjuva demokrasilerinin temelini oluşturan burjuva demokratik hukuk devleti anlayışı yerine otoriterlik, ilkel milliyetçilik, faşizan yöntemler ve neoliberal politikalar »Batı değerleri« diye gösterilmektedir.

UÇURUMA DOĞRU

Kiev darbesiyle iktidarı ele geçiren güçler ülkeyi son süratle uçuruma doğru sürüklüyorlar. Burjuva basınında kısa bir süre önce yayınlanan ekonomik veriler, ülkenin içinde bulunduğu durumun vahametini kanıtıyor. Ukrayna'nın Şubat ortasında sadece 6 milyar Dolar döviz rezervi kalmıştı. Bu miktar ile ithalat en fazla beş hafta daha ödenebilecek. Ukrayna para birimi Griwna ise aşırı derecede değer kaybediyor. Merkez bankasının döviz satışlarını durduğunu açıklamasıyla 1 Dolar 26 Griwna'ya yükseldi.

İç savaşın getirdiği yıkım ekonomiyi olumsuz etkiliyor. Resmi rakamlara göre Kiev yönetimi iç savaşa her ay 250 milyon Dolar harcamak zorunda. Ülke ekonomisinin temel direğini oluşturan ağır sanayiinin Doğu Ukrayna'da olması ve üretimin iç savaş nedeniyle durma noktasına gelmesi, ülkenin batısındaki üretimi de durduruyor. Kiev yönetiminin para basımını artırması da buna eklenince, enflasyon oranı yüzde 24'ü (2014) aşılıyor.

Ukrayna dışarıdan para yardımı yapılmadığı takdirde kısa zaman içinde iflasını ilân etmek zorunda kalacak. Borçlanma katlanarak artıyor. Gerçi Rusya 2013 Aralık'ında Yanukoviç hükümetine verdiği 3 milyar Dolarlık krediyi geri istemedi, ama bu her an söz konusu olabilir. Buna karşın IMF 2014'de dört yıllık bir süre için toplam 17,5 milyar Dolarlık yeni bir kredi açtı, ama bu paranın kullanılması için »iktisadi reformların gerçekleştirilmesini« zorunlu kıldı.

Ukrayna maliye bakanlığındaki bir çalışanın basına sızdırdığı bilgilere göre IMF tarafından hazırlanan memorandum, aralarında çok sayıda öğretmen ve doktorun bulunduğu 230 bin kamu çalışanın işten çıkartılmasını, doğal gaz ve elektrik fiyatlarının bir kaç kat artırılmasını ve ücretler ile emekli maaşlarının süresiz dondurulmasını öngörüyor. IMF programı uygulanmaya başladı bile, ki şimdilik yüzde 24 – 25 olan enflasyon koşullarında bu durumun emekçiler ve yoksullar için ne anlama geldiğini vurgulamaya gerek yok. Savaşın ve yolsuzluk ekonomisinin faturası gene emekçilerin sırtına yüklenecek.

Poroşenko'nun, Avrupa burjuva basınının iddiasının aksine, yolsuzluk ekonomisine »savaş açtığı« da söz konusu değil. Tam tersine, devlet başkanı yolsuzluk ekonomisinin aktörlerini korumaya devam ediyor. Örneğin Dnipropetrowsk'da vali olarak atadığı İgor Kolomoyskiy'in isteği üzerine baş savcı

Viktor Yarema'yı görevden aldı. Başsavcının hatası, Kolomoyskiy'in yolsuzluklarını araştırmaktı.

Kötüleşen ekonomik durum doğal olarak toplumsal ihtilaflara ve protestolara yol açıyor. Örneğin Kiev'de tramvay kondüktörleri üç ay maaşlarının verilmemesi üzerine günlerce greve gittiler. Binlerce öğretmen işten çıkartmalara karşı sokaklara dökülürlerken, Kiev belediye başkanı Kliçko'nun konut kiralalarını artırma kararı üzerine on binlerce insan protestolara katılarak, Kliçko'nun istifasını istedi. Ancak bu protesto ve grevlerin siyaset değişikliğine yol açacak bir dinamiği tetikleyeceğini düşünmek yanıltıcı olur. Çünkü Ukrayna Komünist Partisi'nin ve bir dizi sol örgütün yasaklanmasından bu yana protestoların öncülüğünü faşist Swoboda partisi üstlenmeye başladı. Hükümetten çıkartılan Swoboda böylelikle sosyal demagojiyi kullanarak haklı protestoları milliyetçi çizgiye çekmeyi başardı.

BÖLÜNMEYE DOĞRU MU?

Minsk zirvesinden bir kaç gün sonra, uzun süren çetin çatışmaların yaşandığı Debalzeve kentinin Doğu Ukrayna güçlerinin eline geçmesi ve iç politikada belirginleşen huzursuzluk, Kiev yönetimi içerisindeki çelişkileri derinleştirdi. Zaten aşırı milliyetçiler ve faşist partilerce »ulusal devrime ihanetle« suçlanan Poroşenko, Debalzeve'nin kaybedilmesinden sonra kendi ortaklarının da eleştiri oklarının hedefi oldu.

Poroşenko'nun Batılı destekçileri ise, artık açık olarak ülkenin »bölünmesinin şart olduğunu« tartışmaya başladılar. Alman sermayesinin organı FAZ gazetesi bir başyazısında, iç savaş öncesi statüye dönülmenin olanaksız ve AB için »Rusya ile sürdürülen jeopolitik ihtilafın Ukrayna'nın bölünüp bölünmemesinden daha önemli« olduğu gerekçesiyle, Batı'nın »olanaklı olan en kısa sürede Batı Ukrayna'yı ekonomik olarak desteklemesi,

AB üyeliği haricindeki bir statüyle AB'ne bağlaması« gerektiği savunuluyordu. Berlin, Paris ve Brüksel'den gelen haberler, hükümet ve komisyon kulislerinde de benzer tartışmaların yürütüldüğüne işaret ediyor. Dahası, fiilen bölünmüş olan Ukrayna'nın böyle kalacağı ve ihtilafın »dondurulmasının« en uygun adım olacağı gerçeğinden hareketle, Batı dünyasının »Batı Ukrayna'ya aynı Soğuk Savaş dönemindeki Batı Almanya gibi davranmasının zorunlu olduğu« ifade ediliyor. Örneğin FAZ gazetesinin başyazısında şöyle deniliyor: »Bugünlerde Berlin Duvarı örneğinden bahsedilir oldu. (...) Evet, bu Avrupa'nın yeniden bölünmesi anlamına geliyor. Ama gerçekçi olursak eğer, son on altı aydaki gelişmelerden sonra başka bir şey tasavvur edilebilir mi? »Eski« hikâyenin sonu nasılsa biliniyor.«

Görüldüğü kadarıyla AB emperyalizmi şu an için »en az zararla« bir geri adım atma kararını tartışıyor. Ancak böylesi bir adımın AB'ne umulan rahatlamayı sağlayacağı şüpheli. Bir kere AB'nin, ama özellikle Almanya'nın Rus doğal gazına olan bağımlılığı gibi engelleyici faktörleri olmayan ABD'nin ihtilafı körüklemeye devam edeceğini unutmamak gerekiyor. Obama yönetimi karşısında parlamenter çoğunluğa sahip olan Cumhuriyetçi şahinler, uzun zamandır Kiev yönetimine »öldürücü savunma silahları« verilmesini savunuyorlar. Obama yönetiminin bu baskıya daha ne kadar dayanabileceği belli değil, ki zaten aralarında da çok büyük siyasi farklar bulunuyor. Bu açıdan ABD emperyalizminin NATO üzerinden ihtilafı derinleştirici adımlara devam edeceğini beklemek gerekiyor.

Diğer yandan AB'nin sadece Batı Ukrayna'yı kendisine bağlamasının getireceği maddi külfetin hayli yüksek olacağından hareket ediliyor. Borç kriziyle boğuşan AB üyesi ülkelerin kamuoyunda Batı Ukrayna'ya yapılması düşünülen mali yardımlar hayli tartışmalara yol açacak. Kaldı ki Yunanistan, İtalya,

İspanya ve Portekiz gibi AB üyesi ülkelerin kamuoyları, Almanya ve Fransa'nın AB'ni salt kendi çıkarlarını korumak için kullanmalarından rahatsızlar. Aynı şekilde Almanya kamuoyunda da Rusya ile olan ilişkilerin »esnekleştirilmesi gerektiğini« savunan görüşler henüz azınlıkta değil.

Rusya ise doğal gaz ve petrol kaynakları ile nükleer cephanesine güvenerek, Ukrayna ihtilafını – 2008 Kafkasya Savaşında olduğu gibi – kendi lehine yönetebileceğinden emin görünüyor. Gerçi ABD ve AB'nin uyguladıkları yaptırımlar Rusya ekonomisini zora sokuyor, ama Rusya'nın devasa döviz rezervleri bu yaptırımların etkisini – şimdilik de olsa – azaltabiliyor.

Kısacası Ukrayna ihtilafının derinleşerek devam etmesi muhtemel görünüyor. Belli olan »Minsk II Antlaşmasının« Ukrayna'ya barışı getirebilecek sonuçlara yol açmayacağıdır. Dahası, Batı'nın Kiev yönetimine desteğini sürdürmesi ve ABD'nin istediği gibi silah göndermesi, Ukrayna iç savaşının küresel bir savaş tehlikesine dönüşmesine neden olabilir. Ukrayna iç savaşı, dünya çapında sürmekte olan emperyalist savaşları, ilân edilmemiş, ilân edilen bir Üçüncü Dünya Savaşına dönüştürecek bir potansiyele sahiptir. Ukrayna, kapitalist sömürü ve emperyalist yayılmacılığın insanlığı yok edebilecek bir irrasyonalliteye yol açabileceğini göstermektedir. ■

ERMENİLER ÖN SAFLARA!

14 MART 2015

Özgür basında seçimler ve HDP milletvekili aday adayları konusunda çeşitli yazılar yayınlandı. Yapılan doğru tespitleri ve olması gerekenleri tekrarlamamak için, Ferda Çetin'in »Vatandaşın milletvekili aday kriterleri« ile Nazan Üstündağ'ın »Seçime doğru« ve »Müzakere, HDP« başlıklı köşe yazılarını anımsatmak isteriz. Başvuranların sayısı ne kadar çok olursa olsun, HDP'nin göstereceği ilkel tavrı, en doğru olanda karar kılınmasına katkı sağlayacaktır.

Elbette HDP'nin barajı aşması Türkiye'nin geleceği açısından son derece önemli bir gelişme olacak. Ancak gösterilen adayların kimlikleri de son derece önemli mesajlardır. Gerçi ülke dışından HDP'ye akıl verecek değiliz, ama HDP ile eleştirel dayanışma içinde olan bir komünist olarak, bilhassa Asuri-Süryani Ermeni Soykırımının 100. yılında seçilecek bir yerden aday gösterilmesini gerekli gördüğümüz aday adayı Filor Uluk'tan bahsetmek istiyoruz. Filor Uluk'u destekliyor olmamız, Ermeni olmasından değildir. Bizim için ilkel olarak belirleyici olan, sosyalist Ermenilerin öz örgütü Nor Zartonk'un (Yeni Uyanış) Uluk'u kendi adayları olarak göstermesidir. Nor Zartonk Uluk'u şöyle tanıtıyor:

»Emekçi bir Ermeni ailenin çocuğu olan Uluk, 1960 Samatya doğumlu. Önce Sahak-

yan Nunyan Ermeni İlköğretim Okulu'na kaydolmuş Uluk, ekonomik nedenlerle buraya devam edemedi. Topkapı Ortaokulu'na kaydoldu, ama Ermeni olmanın zorluklarıyla karşılaşarak, eğitimine ara vermek zorunda kaldı. Şu an açık öğretimde eğitimine devam ediyor. İki çocuk annesi olan Uluk, terzilik mesleğindeki bilgilerini yoksul kadınlar ile paylaşarak, onların meslek edinmesi için çalıştı. Bilinçli bir kadın olarak kadın örgütlerinde çalıştı. Genç yaşta tanıştığı yoksulluk, Ermeni olarak karşılaştığı ırkçılık ve erkek egemen düzenin karşısına örmeye çalıştığı duvar, Uluk'u siyasi mücadeleye yönlendirdi.

1991'de HEP ve SHP ittifakında aktif görev aldı. 1996'da ÖDP kuruluşunda Ermeni ve sosyalist kimliğiyle yer aldı. Şimdi ise Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi üyesi. 1999'da Ermeni kimliğiyle çok dilli bir kampanya yürüterek Samatya semtinde muhtar aday oldu. 1999 Marmara ve 2011 Van depremlerinde, depremzedeler ile dayanışmak için lojistik destek sağlarken projeler üretti ve bölgede kadınlar ve çocuklar için atölyeler düzenledi. Açlık grevleri, sivil itaatsizlik süreci, seçim çalışmaları ve KCK davalarında Kürt Özgürlük hareketinin destekçilerinden oldu. Bir Ermeni olarak başta Kürt halkı olmak üzere, daima ezilen halklar ile omuz omuza yürüdü. Savaşın en yoğun olduğu dönemlerde kararlı

bir barış aktivisti olarak mücadele etti. Barışa Bir Tlbent Bağla projesinde mücadele verdi ve kendi sözüyle ›Soykırımı uğramış bir halkın çocuğu olarak, eşit koşul ve haklarla onurlu bir barışın tesisi için‹ HDK’nde kuruluşundan itibaren yer aldı. Nor Zartonk ve İHD’nin düzenlediği eylemlerin en önünde yer aldı, Roboski katliamının unutulmaması için düzenlenen eylemlerin rgtleyicilerinden ve Maritsa Küçük davasının kararlı takipçilerinden oldu...«

Dahasını saymaya gerek yok. Nor Zartonk doğru bir seçim yapmış. Seçim yapma sırası HDP’de. şimdi sırasıdır: Ermeniler n saflara! ■

»SİSTEM REKABETİ«

21 MART 2015

Almanya'daki burjuva basını, hafta ortasında Frankfurt'taki Avrupa Merkez Bankası protestolarında meydana gelen olaylar nedeniyle sol hareketlere içlerinde biriken tüm nefreti kismaya devam ediyor. Kimi yorumcu işi öylesine abartıyor ki, tek bir köşe yazısında Marx'tan Stalin'e, hatta Pol Pot'a ve günümüz Sol Parti milletvekillerine kadar dünya işçi sınıfı hareketiyle ilgili ilgisiz ne varsa, sosyalizme küfretmek için kullanıyor. Görüldüğü kadarıyla »Komünist korkusu« burjuvazinin genlerine öylesine işlemiş ki, demokrasicilik oyununun kurallarına uyulmayan en ufak olayda dünya yıkılıyor zannediyorlar.

Frankfurt sokaklarında cayır cayır yanan polis otomobillerine bakarak, »Yaw, Alman hewaller herhal Newroza biraz erken başlamışlar« diyen bir Kürt yoldaşımızın gülümseyen yüz ifadesi başka bir şey anlatıyordu. Şiddetin, özellikle devlet şiddetinin ne olduğunu çok iyi bilen o gülümseme, bizlere burjuva medyasının propagandalarına ve burjuvazinin demokrasi yalanlarına aldanmamız gerektiğini anımsatıyor. Bu işler böyledir: burjuvazi, kapitalist sömürü mekanizmasının gündelik işlerini aksatmayan, hatta tramvaylara ve arabalara yol vererek trafiği engellemeyen protesto yürüyüşlerinden hiç, ama hiç rahatsız olmuyor. Ama ne zaman sistem sorgulanır oluyor, işte o zaman kapitalist devletin tüm sigortaları atıyor.

Aslında burjuva basınında yer alan yorumları, böyle zamanlarda bazı gerçekleri ifade ettiklerinden, kapitalizm karşıtı olanlar dikkatlice okumalıdır. Örneğin FAZ gazetesinde yer alan bir yorumda şöyle deniyor: »Bu radikaller Euro'ya karşı çıkarak geleceğimizle oynuyorlar. Halbuki Euro sistem rekabetindeki en güçlü silahımızdır«. Buradaki »biz«i Alman sermayesi olarak okumalısınız.

Ama yazarın »sistem rekabeti« dediği, kapitalizm ve sosyalizm arası bir rekabet değil. Kastedilen, Batı emperyalizminin önelediği neoliberal kapitalizm ile Rusya veya Çin'deki devlet kapitalizmi arasındaki rekabettir. Ve bu rekabet, büyük bir savaşa yol açabilecek derecede keskinleşmektedir.

Peki, kapitalizm karşıtları, bilhassa komünistler ya onu, ya bunu mu diyecekler? Hayır! Ne o, ne bu, aslolan sosyalizmdir diyorlar. İşçi sınıfının iktidarının kurulması için mücadele ediyor, burjuvazinin demokrasicilik oyununa katılmıyorlar. »Ama niye burjuva parlamentolarının seçimlerine katılıyorlar ki« diye sorabilirsiniz.

Bunu HDP örneğinde açıklamaya çalışalım: Örneğin yasaklı Türkiye Komünist Partisi »Türkiye ve Kürdistan'da başta işçi sınıfı ve emekçiler olmak üzere, tüm yurtsever güçlerin temsilcilerinin seçimlerde oylarını artır-

maları, antidemokratik seçim barajını yıkip geçmeleri, sadece meclis aritmetiğini değil, niteliğini de barış ve demokrasi güçleri adına iyileştirmek (...), AKP iktidarını geriletmek için« diyerek HDP'yi desteklediğini açıkladı. Doğru da yaptı, çünkü bu iktidarın geriletilmesi, burjuvazinin mevzi kaybetmesi anlamına gelir. Sınıf düşmanın kaybedeceği her mevzi, işçi sınıfı ve emekçiler için bir kazanımdır – bu kadar basit. Komünistler, demokrasıcılık oyununu bozmak için, oylar HDP'ye diyor. E, doğru söze ne denir, hele böylesi bir günde? ■

ÜÇÜNCÜ ETAP: YEMEN

28 MART 2015

Suudi Arabistan'ın Körfez İşbirliği Konseyi ve bir dizi İslam ülkesiyle birlikte başlattığı ve Enserullah milislerine yönelik saldırılar, fokur fokur kaynayan Ortadoğu kazanında başlayan üçüncü bölgesel savaşın derinleşeceğini ve dolayısıyla tüm Ortadoğu'yu etkileyeceğini gösteriyor. Aynı zamanda kimi iç savaşın ve bölgesel ihtilafın, »münferit« me-seleler olmadığını, aksine küresel stratejilerle doğrudan bağlantılı olduğunu da...

Yemen, Suriye ve Irak'tan sonra Sünni Arap egemenlerinin İran tarafından desteklenen silahlı yerel Şii gruplarla karşı karşıya geldikleri üçüncü ülke. Gerçi İran'ın silahlı Husi grupları üzerindeki etkisi Lübnan Hizbullah'ı veya Irak'taki Şii gruplar kadar değil, ancak Arap despotlarının gözünde »Pers kuşatması genişliyor« resminin görülmesine yetiyor. Dahası, Bağdat, Beyrut ve Şam'dan sonra dördüncü Arap başkentinin İran kontrolü altına girmesinden korkuluyor.

Suudi despotlar 33 yıl iktidarda kalan eski devlet başkanı Salih'in dört yıl önce alaşağı edilmesinden bu yana Yemen'de etkinliklerinin önemli bir bölümünü kaybettiler. Daha önce başarıyla uyguladıkları aşiretleri ve mezhep gruplarını birbirlerine düşürme stratejisini, 2011'de Arap dünyasında başlayan devinimler nedeniyle sürdüremediler. Aynı zamanda

Husi gruplarının müttefiki olan Salih'in ülkeye geri dönmesini ve güvenlik güçleri içerisindeki networkünü kullanmasını engelle-yemediler.

İran'ın desteğini alan Husi güçleri ise, körüklenen mezhep çatışmasını derinleştirmek yerine, sadece Yemen El-Kaidesi'ne ve benzeri islamist gruplara karşı savaşarak, kimi Sünni aşiretine güvence vermeyi başardılar. 2014 Eylül'ünden bu yana ataklarını sürdüren Husi güçleri, Yemen'deki 21 vilayetin neredeyse yarısını kontrolleri altına aldılar ve ilerlemeye devam ediyorlar.

Görüldüğü kadarıyla Suudiler saldırılarını daha da genişletecekler, ancak şimdiden siyaseten kaybettiler. Çünkü müttefikleri olan kaçak devlet başkanı Hadi'nin eski konumuna dönmesi olanaksız görünüyor. İran ise kazandığı yeni mevziide, uluslararası deniz nakliyatının stratejik noktası olan Hürmüz Boğazı'nda etkinliğini artırarak, Haziran ayında sonuçlanması beklenen nükleer program müzakerelerinde elini güçlendirecek. ABD, Suudi saldırısına siyasi destek vererek İran'ı engellemeye çalışsa da, uzun vadede İran ile yakınlaşma politikasına devam etmek zorunda. İsrail ve Suudi Arabistan'ın kaygıları, şu an için ABD'nin stratejik ajandasını etkilemiyor.

Bölge üzerindeki hakimiyet çatışmasının üçüncü etabında İran'ın »kazançlı« çıkması, AB emperyalizminin de işine geliyor. Nükleer program sorununun olası çözümü, İran ile ticaret olanaklarını artıracak. Ama aynı zamanda kendilerini »Pers kuşatması« altında gören Arap egemenlerinin silahlanmaya ve muhtemelen nükleer cephaneğe ağırlık verecek olmaları, ABD'li ve Avrupalı tekellere yeni kâr olanakları yaratacak.

Öyle ya da böyle, Ortadoğu kaynamaya devam edecek, olan yoksul ve emekçi halk kitlelerine olacak. Bölge güçlerinin Ortadoğu'ya hakim olma savaşları ile emperyalizmin hegemonyasını devam ettirme çabaları arasına sıkışan bölge halkları kan gölünde boğulmaya devam edecekler. İşin kötüsü, karabasan devam ediyor hâlâ... ■

SÖZDE »İSLAM DEVLETİ« ASLINDA NEDİR?

29 MART 2015

Kısa bir süre içinde Suriye ve Irak'ta büyük bir alanı kontrolü altına alan ve vahşi pratiğiyle dünya çapında tepki uyandıran sözde »İslam Devleti« (biz DAİŞ demeyi yeğliyoruz), Kobanê'de geri püskürtülmesine rağmen bölge halkları için büyük bir tehdit oluşturmaya devam ediyor. DAİŞ vahşeti gerek Kürt Özgürlük Hareketinin (KÖH) kimi kesimlerinde, gerekse de devrimci kamuoyunda »İslamofaşizm« kavramının kullanılmasına neden oluyor. Böylesi bir nitelendirme, skandalize etme anlamında anlaşılır olsa da, duygusal olmaktan öteye gidemiyor. Bu nedenle DAİŞ'in ne olup olmadığını irdelemek istiyoruz.

İrdelemeyi iki soru çerçevesinde açmaya çalışalım: »İslamofaşizm« ve »siyasal İslam« tanımlamaları DAİŞ'i açıklamaya yeterli mi? DAİŞ münferit bir oluşum ve ilk kez ortaya çıkan bir görüngü mü? Yani, »dinsel sapmaya dayanan vahşi şiddet« DAİŞ'i açıklamaya yetiyor mu?

»İSLAMOFAŞİZM« VE »SİYASAL İSLAM« NEDİR?

Faşizm üzerine var olan büyük külliyata atıfta bulunarak burada faşizm tahlili yapmayacağımızı vurgulamalıyız – Max Horkheimer'in »kapitalizmden bahsetmeyen, faşizmden söz etmesin« sözünü anımsatarak. Bu açıdan »İslamofaşizm« kavramının bir kurgu, asıl arka planın üstünü örtmeye yarayan demagojik bir söylem olduğunu söyleyebiliriz.

»İslamofaşizm« kavramı Samuel P. Huntington tarafından geliştirilen ve iki kutupluluğun sona ermesinden sonra NATO'nun varlık gerekçesini yaratmaya, emperyalist stratejileri meşrulaştırmaya temel oluşturan ünlü »Medeniyetler Çatışması« tezine dayanmaktadır. Gerek bu tez, gerekse de »İslamofaşizm« kavramı, İslam'ı »özgür dünyaya yönelik tehdit« diye lanse etme ve dünya pazarları ile hammadde ve enerji kaynaklarını ele geçirmeye yönelik emperyalist politikaları »medeni dünyayı koruma tedbirleri« olarak gösterme çabalarını desteklemektedir. ABD'li Neoconlar tarafından icat edilen bu kavram, içi boş bir söylem olmakla birlikte, »İslam tehdittir« propagandasının kapitalizmin merkez ülkelerinde egemen görüş hâline gelmesini sağlamıştır. O nedenle devrimci kamuoyu bu kavramı kullanmaktan imtina etmeli, kavramın emperyalist demagojiye dolaylı destek sağladığı unutulmamalıdır.

»Siyasal İslam'ın« ne olduğunu gösterebilmek için kısa bir tarihsel bakış gereklidir: 13. Yüzyıl'da Moğol istilası döneminde İslam'ın peygamber dönemindeki yaşama geri döndüğü takdirde yeniden güç kazanacağını iddia eden İbni Taymiyya'nın görüşlerini temel alan günümüz »siyasal İslam'ı« iki kaynaktan beslenmektedir: Birincisi, hâlen Suudi Arabistan'da devlet dini olan Vahabilik. Bu

akım Muhammed İbni Abdülvahab (1703-1792) tarafından kurulmuştur. Selefilik kökleri bu gelenekte yatmaktadır. İkinci kaynak ise Cemalettin el Afgani'ye (1838-1897) dayanan ve İslam'ın köklerine dönmesi gerektiğini savunan harekettir. Bu hareketten 1928'de Mısır'da Müslüman Kardeşler örgütü çıkmıştır.

Burjuva medyasında Selefilik söz konusu olduğunda, sadece terörist gruplardan bahsedilmektedir. Halbuki Selefilik homojen bir hareket değil, her türlü siyasi aksiyonu reddeden gruplardan, şiddet yoluyla köktenci bir din devleti kurmak isteyen gruplara kadar sayısız akımdan oluşmaktadır. Farklılıklarına rağmen bütün »siyasal İslam« grupları, her ne kadar İslam medeniyeti gelişmesinin zirvesine peygamber döneminde değil, aksine üç yüz yıl sonra Endülüs'te ulaşmış ve astronomi, felsefe, matematik ve tıp bilimlerine son derece önemli katkılar yapmış olsa da, köktenci bir »geri dönüş« propagandası yapmaktadırlar.

Sonuçta »siyasal İslam« yaklaşık 100 yıllık bir tarihi olan ve özellikle 1960'lı yıllardan itibaren – bilhassa Ortadoğu'da – gelişen laik ve sol hareketlere karşı bir silah olarak kullanılan bir harekettir. Dahası, »siyasal İslam«, bulunduğu hemen her yerde »adalet« vurgusu yapsa da, kapitalist sömürü ve neoliberal tedbirlerle hiç bir sorunu olmayan bir harekettir. Cezayir, Mısır, Tunus ve Türkiye ile en son Suriye ve Irak örnekleri, »siyasal İslam« akımlarının kapitalist sömürünün İslam kışesi altında kökleşmesine hizmet etmekte olduklarını göstermektedir.

Ancak »siyasal İslam« tanımlaması, bu akımların bütün emarelerini taşısa da, DAİŞ'i açıklamaya yeterli değildir. DAİŞ'i farklı kılan özellikleri vardır. Bunları da ikinci soru ile açmaya çalışalım:

DAİŞ MÜNFERİT BİR OLUŞUM MU?

Burjuva medyasında bir iddia sıklıkla kullanılmakta: »İlk kez böylesi bir vahşete tanık

oluyoruz«. İnanlık tarihinin sadece kapitalist gelişme sürecine baktığımızda, bu iddianın yanlış olduğunu görebiliriz. Bırakalım bu süreci, sadece 2003 Mart'ında başlayan Irak savaşı bu yana Irak'ta 1 milyondan fazla insan katledildi. Bunu DAİŞ'in uyguladığı vahşeti izafileştirmek için değil, bu propagandayla üstü örtülmeye çalışılan gerçekleri anımsatmak için belirtiyoruz.

Diğer bir iddia DAİŞ'in münferit bir oluşum ve ilk kez ortaya çıkan bir görüngü olduğudur. Bu iddia da propagandadan ibarettir. Gerek Soğuk Savaş döneminde, gerek sonrasında ve özellikle 2001'de başlatılan sözde »teröre karşı savaşta« paramiliter ve devlet dışı askeri örgütlenmeler rejim değişiklikleri gerçekleştirmek ve/veya emperyalist çıkarların korunması amacıyla kurulmuş, desteklenmiş ve teşvik edilmişlerdir – kimileri, amaç yerine getirildikten sonra, »yeni« düşman olarak ilân edilseler de.

Emperyalist müdahalelerin bilinen örneklerinden en ünlüsü, ABD'nin Nikaragua'daki konralara sağladığı destektir. Ancak DAİŞ benzeri bir oluşumun ve devlet müdahalesi-özel mali destekli savaş örneği, 1979 Aralık'ında Afganistan'daki »mücahitlerin« Kızıl Orduya karşı başlattıkları savaştır. O dönemde Arap ülkelerinden çok sayıda gönüllü Pakistan'a geçmiş, özerk Paştun bölgesinde Suudilerin parasıyla ABD tarafından eğitilmiş ve Afganistan'a yollanmışlardı. 1989 Şubat'ında Kızıl Ordu Afganistan'dan çekildikten sonra, bu »mücahitler« Cezayir, Libya, Yemen gibi ülkelerdeki islamist ayaklanmaların başlarına geçmişlerdi. Bu kadroların büyük bir kesiminin bugün Irak, Libya, Mali, Somalya, Suriye, Tunus ve Yemen'deki islamist çetelerin ana çekirdeklerini oluşturdukları biliniyor. Suudi despotların kendi etkinlik alanlarını genişletmek için eğitimlerini ve silahlanmalarını büyük meblağlar ile finanse ettikleri »mücahitler« için en büyük motivasyon nedeni, dün olduğu gibi bugün

de, köktenci İslam anlayışını hakim kılmanın yanı sıra, talan ve yağma olanakları ve nakit paradır.

»Komünist kafirlere karşı mücadele« gerekçesiyle kurulan bu oluşumları günümüzde Özel Askeri Teşekküller olarak nitelendirmek olanaklıdır. Özel Askeri Teşekküller 1990 sonrasında ve neoliberal küreselleşmenin desteklenmesi çerçevesinde hemen her ihtilaf bölgesinde ortaya çıktılar – sadece islamist terör örgütleri olarak değil. Irak'ta savaş suçu işleyen Blackwater şirketi muhtemelen bunların en ünlüsüdür. Özel Askeri Teşekküllerin en önemli emaresi, şimdiye kadar ulus devletlerin tekelinde olan şiddet kullanma hakkını para karşılığı devletler ve özel şirketler adına kullanmaktır.

BM hukuku özünde devletler hukukudur. Devletler, savaş durumunda dahi BM Şartı'na ve Cenevre Konvansiyonuna uymak zorundadırlar. Özel Askeri Teşekküller ise, devlet dışı aktörler olduklarından, böylesi bir yükümlülüğü taşımamaktadırlar. Zaten ABD'nin Den Haag Uluslararası Ceza Mahkemesi antlaşmasını imzalamamasının temel nedeni, ABD'li özel askeri şirketlerin işledikleri savaş suçlarının hukuki soruşturmasını olanaksızlaştırma çabasıdır.

Diğer yandan Özel Askeri Teşekküllerin topladıkları paralı askerler, hiç bir hukuka uymayan özel savaşçılar statüsündedirler. O nedenle paralı asker toplarken, bunların milliyetine bakmazlar. Bu teşekküllerin, devletlerin savaşa katılma kararının görece olsa da parlamenter kurullarca alınması gibi demokratik kontrol altına girme zorunluluğu bulunmamaktadır. Tek hedefleri, kârdır.

DAİŞ, Özel Askeri Teşekküllerin bütün emarelerini taşımaktadır. Bir kere çetelere alınan elemanların neredeyse hepsine para ödenmektedir. Elemanların büyük bir çoğunluğu Kuzey Afrika ülkelerinden, Çeçenya gibi Kafkas ülkelerinden, Arnavutluk ve Kosova'dan,

Afganistan, Pakistan, Endonezya ve Suudi Arabistan ile Avrupa'da yaşayan Müslüman göçmenler arasından gelmektedir. Türkiye'den de katılım olduğu defalarca kez kanıtlanmıştır. Çeşitli kaynakların tespit ettiği gibi, çete elemanlarına çatışmaya katıldıkları gün başına 150,00 ile 300,00 Dolar arasında para ödenmektedir. Bunun yanı sıra, bilhassa Tunus'ta, DAİŞ'e katılan elemanların ailelerine – elemanların yaşlarına göre – 10 ila 20 bin Dolar arası para ödeniyor. Aracılara verilen paralar da işin cabası.

Paralı askerlerin katılımında din ikincil önem taşıyor. Asıl neden paradır. Kuzey Afrika metropollerinin varoşlarındaki sefalet bunu göstermektedir. Açlık sınırında yaşayan geniş kesimler açısından DAİŞ'in sağladığı mali olanaklar hayli çekici gelmektedir. Bununla birlikte, fanatik Selefi ideolojisiyle çete elemanları arasında yaratılan »ortak kimlik« ile »medeni« yasa ve kurallara uymadan şiddet uygulama olanakları, yağma ve kişisel zenginleşme fırsatları da savaşçı eleman bulunmasını kolaylaştırmaktadır.

İslamist çeteleri Batılı özel şirketlerden ayrıran bir özellik, fanatik Selefi ideolojisinin savaşçılara sunduğu »cennet vaadidir«. Gerçi bu vaat temel motivasyon kaynağı değildir, ama çete elemanları arasında »birleştirici« işlevini görmektedir. »Emir« olarak nitelenen çete yöneticileri içinse temel nedenin para olduğu kanıtlanmıştır. »İslamist kariyerleri« araştırılan bir çok çete yöneticisinin yıllardan beri çeşitli ihtilaf bölgelerinde ve ülkelerde dolaştıkları ve önemli sayılabilecek derecede sermaye biriktirdikleri ortaya çıkarılmıştır. Şantaj ile para toplama, fidye için insan kaçırma, organ ve uyuşturucu ticareti gibi eylemler genellikle bu gezgin Emirlerce gerçekleştirilmektedir.

Paralı asker toplanmasının ne düzeye ulaştığını BM Suriye Özel Sorumlusu Lakhdar Brahimi'nin 23 Nisan 2013'de BM Güvenlik

Konseyi'ne sunduğu raporda okumak olanaklıydı. Brahimi 40 bini aşkın yabancının Suriye'de silahlı çatışmalara katıldığını belirtiyordu. O dönemde Ayman El Zawahiri tarafından El Kaide ağına kabul edilen El-Nusra-Cehpesi en güçlü örgüttü. Ama yabancı devletler ve zengin Arap ailelerinin kurduğu Vahabiliği yayma vakıflarınca finanse edilen en az on örgütten birisiydi. Bunlar konjonktürel duruma göre, ya birlikte ya da birbirine karşı savaşıyorlardı. İdeolojik yanlarına rağmen, tüm bu örgütler Özel Askeri Teşekküller olarak nitelendirilebilirler.

DAİŞ'İN EKONOMİK ARKA PLANI

Alman gazeteci Marc Engelhardt, Afrika'daki islamist terör örgütleri hakkında yazdığı bir kitapta El Kaide'den, El Şabab'a ve Boko Haram'a kadar bütün bu örgütlerin din kışvesi altında para için savaştıklarını belgelerle kanıtıyor. Bu nedenle »Müslüman« olduklarını iddia eden tüm bu örgütlerin, farklı mezhepleri ve yorumlarıyla İslam ile söylem ötesinde hiç bir bağlantıları olmadığı söylenebilir. İslam, daha doğrusu Sünni gruplardan oluşan »siyasal İslam« açısından bu noktadaki en önemli sorun, fanatik Selefî ideolojinin »meşru bir İslami yorum« olarak görülmesidir.

Ancak DAİŞ'in Suriye ve Irak'taki kimi Sünni Arap aşiretince desteklenmesinin arkasında bu »meşru« görme eğilimi değil, ekonomik ve siyasal çıkarlar durmaktadır. Daha öncekileri farklı adlarla Suriye'de savaşan DAİŞ, özellikle Irak'ın çeşitli bölgelerini kontrolü altına almasıyla kamuoyunun gündemine oturdu. 2011'den bu yana »düşman« olarak gördüklerine karşı vahşi bir şiddet uygulayan DAİŞ, korku yaratan bu vahşetiyle kendi sistemini güvence altına almaya çalışmaktadır.

DAİŞ'i diğer islamist çetelerden ayırt eden en önemli özelliği, kontrolü altında tuttuğu bölgelerde devletsel işlevleri üstlenmiş olmasıdır. Suriye iç savaşının başlamasıyla durma

noktasına gelen kimi kamu hizmetleri (gıda maddelerinin satışı, elektrik ve içme suyu vb.) DAİŞ tarafından sağlanmaktadır. Bunu elindeki devasa mali güç sayesinde yapabilmektedir. Şu an DAİŞ'in ayda 60 milyon Doları aşan bir gelire sahip olduğu tahmin edilmekte. Vergiler, yol haraçları, şantaj ile toplanan paralar, fidye gelirleri, bankaların ve Suriye ve Irak'ın arkeolojik eserlerinin yağmalanmasının yanı sıra petrol satışı yapılmaktadır. Irak'ta yedi petrol kuyusu ile iki rafineriyi, Suriye'de ise altı petrol kuyusunu elinde tutan DAİŞ'in Türkiye'deki araçları üzerinden petrol sattığı kanıtlanmış durumdur.

Bu kaynaklar DAİŞ'e, kendisine şimdiye kadar mali, lojistik ve askeri destek veren »hamilerinden« bağımsızlaşma ve müşterilerine sunduğu »hizmetler« için daha fazla para alma pazarlığı yapma olanağını sunmaktadır. Bu süreç aynı Afganistan'daki Taliban'ın kendisini Suudi Arabistan ve ABD'den bağımsızlaştırmasında olduğu gibi, benzer şekilde gelişmektedir. Sadece Vahabiliği yaymayı değil, bölgedeki etkinlik alanını genişletmeyi amaçlayan Suudi despotları, bugün Afganistan'da gördükleri filmin tekrarını Suriye ve Irak'ta izlemek zorunda kalmışlardır.

DAİŞ veya Batılı özel askeri şirketler gibi devlet dışı şiddet aktörlerini analiz etmek için salt dinsel bakış açısı yeterli değildir. Neoliberalizm çağı, emperyalist ülkelerin ve bölgesel güç olmak isteyen bölge egemenlerinin hegemonik hedeflerine ulaşmak ve stratejik çıkarlarını korumak için ellerine şiddet kullanan modern araçlar aldığı bir çağdır. Taşeronluk artık sadece ekonomik sektörlerde değil, askeri amaçlar için de uygulanan bir konsept hâline getirilmiştir.

Ancak DAİŞ ile bu konseptte yeni bir nitelik katılmıştır: Taşeron, kendini hamilerinden bağımsızlaştırabilecek mali olanaklara kavuşmuş ve var olan devlet sınırlarını ortadan

kaldıran, Suriye ve Irak haricinde başka ülkelerin topraklarına da göz diken bir »İslam devleti« iddiasını taşımaktadır. ABD, AB ve bölge ülkelerinin egemenlerini hiddetlendiren, DAİŞ'in uyguladığı vahşet değil, taşeronun kendisini finanse eden müşterilerinden bağımsız davranmak istemesidir. Emperyalizmin icat ettiği taşeronluk konsepti, bugün mucidinin çıkarlarını tehdit eden bir »Frankenstein'a« dönüşmüştür.

Emperyalist güçlerin Birinci Dünya Paylaşım Savaşı sonrasında, 1920'de, Paris'e bağlı Sèvres kasabasındaki bir toplantıda cetvel ile çizdikleri Ortadoğu haritası, bu gelişme ile değişme sürecine girmiştir. Eski düzen, ayakta kalamayacak derecede tahrip olmuştur. Farklı emperyalist güçlerin çıkarlarına uygun olarak çizilen bölgedeki sınırların ve »ulus devletlerin« suni yapılar olduğundan şüphe yok. Artlarından gözyaşı döken pek olmayacaktır. Ancak, etnik farklara ve mezheplere göre düzenlenmek istendiği görünen yeni Ortadoğu resminin de bölge halklarının ve emekçi sınıfların lehine olmayacağı çok açık. Dahası, körüklenen mezhepçilik Ortadoğu'yu hiç sönmeyen bir yangın yerine ve devasa bir kan gölüne çevirmeye adaydır.

Tüm bu olumsuz gelişmelere rağmen, çöldeki bir vaha misali simgeleşen Kobanê direnişi ve Rojava'daki özerklik deneyi, emperyalizmin, gericiliğin ve fanatik dinciliğin hedeflerine ulaşmasının önüne set çekilebileceğini, alternatif gelişme yollarının olanaklı olduğunu kanıtlamıştır. Bu olanaklı oluşun anahtarı laik ve yoksul sınıflara dayanan özyönetim anlayışıdır. Rojava özerklik deneyi, savaş koşullarına ve her türlü olumsuzluğa rağmen, örgütlü halkların egemenlere direnebileceklerini ve kendi özyönetimlerini kurma yoluna girebileceklerini bölgedeki ezilen ve sömürülen kesimlere göstermiştir. Her ne kadar Rojava'daki özerklik, özyönetim ve öz savunma deneyi henüz kökleşmiş olmasa da, hatta ileride yenilgiye bile uğrasa, bölge

halkları ve emekçi sınıflar kendi iktidarlarını kurabilmelerinin olanaklı olduğunu görmüşlerdir. Sadece bu gerçek Rojava deneyinin önemini ortaya koymaktadır.

DAİŞ'in ortaya çıkışının olumlu sayılabilecek tek yanı, fanatik dini ideolojilerin nasıl bir vahşete yol açabileceklerini tüm dünyaya açık bir şekilde göstermiş olmasıdır. DAİŞ'e karşı gösterilecek tavır, sadece demokratlar için değil, inanan kesimler için de bir turnusol anlamına gelmiştir. Komünistler ve bilinçli işçi sınıfı içinse, mücadelelerinin önemini altı bir kez daha çizilmiştir: insanlığın kurtuluşu yalnızca sosyalizmle olanaklıdır. Din eleştirisi, laik tavır ve sınıfsal bakış, bu mücadelenin olmazsa olmaz ön koşullarıdır. ■

»ÇÖZÜM« MÜ, DARBE SÜRECİ Mİ?

3 NİSAN 2015

Görünen köy, kılavuz istemez derler: HDK/HDP'nin gösterdiği performans, farklı toplumsal kesimlerden aldığı desteğin artması, sınıf sorununu söyleminde belirginleştirilmesi ve kuşkusuz seçim barajını yıkacak olması, Türkiye egemenlerini ürkütüyor. Dahası, gelişmeler »Kürt sorununu çözemeyen, çözülür« tespitini teyit ediyor. Türkiye önlenemez biçimde tarihsel bir yol ayrımına sürükleniyor: ya çözüm, ya da çözülme!

Kimi okur bu tespitimizi abartılı bulabilir. Ama gerek Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında, gerekse de Ortadoğu'daki gelişmeler birbirleriyle bağlantılı olarak ve doğru okunursa, bahsettiğimiz yol ayrımının kaçınılmaz olduğu görülebilir. Bu sürecin ne tür tehlikeler içerdiğini vurgulamaya gerek yok.

Türkiye karar vericilerine baktığımızda, egemen blok içerisinde, henüz asıl şiddeti dışa vurmayan bir çatışma olduğunu görebiliriz. Bu çatışmanın bir temel nedeni, iktidar partisinin toplumsal desteğinde meydana gelen gerileme ise, diğer nedeni de artık sümen altı edilemeyecek derecede belirginleşen ekonomik buhran tehlikesidir. Hane başına düşen borçlanmanın on yıl içerisinde 4,5 milyardan 150 milyar Dolar'ı aşan seviyeye geldiği, hane başı gelirin yüzde 70'inin bankalarda kaldığı, büyümenin gerilediği ve ithalata bağımlı

ihracatın sürdürülemez olduğu bir ortamda, uluslararası mali piyasalardaki en ufak rüzgâr belirtisi Türkiye'de yıkıcı fırtınalara neden olacaktır. İhracatın yapıldığı en büyük beş ülke ortalamasındaki yüzde 24,5'lik gerileme alarm sinyalleri anlamına gelmektedir. Sermaye fraksiyonları, açıkça ifade etmeseler de, gerek yönetim krizi, gerekse de ekonomik durumdan ciddi şekilde kaygılanmaktadırlar.

Diğer yandan milliyetçiliği ve militarizmi teşvik edip, toplumsal kutuplaşma ile Sünni-muhafazakâr çoğunluğun desteğini konsolide etme çabaları, »AKP'den nefret etme« olarak tanımlanabilecek bir tepkiye yol açmaktadır. B. Arınç'ın deyimiyle, »halkın yarısı AKP'den nefret etmektedir«. Böylesi bir toplumsal iklimde »ekonomik istikrarı« sağlamak olanaksızdır.

Tüm dış politika hedefleri fiyasko ile sonuçlanan, bütün komşularıyla sorun yaşayan, »dün tükürdüğünü, bugün yalayarak« en yakın müttefiklerinin dahi güvenini sarsan ve ömrü emperyalist hamilerinin »insafına« kalan iktidar, giderek irrasyonel davranmaktadır. Ama egemen blok içerisindeki irrasyonelite, aslında son derece rasyonel biçimde krizden çıkışı savaşta aramak anlamına gelmektedir. Mevzii kaybedeceğini hisseden burjuva devleti, her türlü provokasyona hazır

durumdadır. Sözde »çözüm sürecinin« darbe sürecine dönüşmesi, an meselesidir.

Türkiye ve Kürdistan'daki devrimci-demokratik güçlere düşen en ivedi görev ise, burjuvazinin bu planlarını boşa çıkartmaktır. HDK/HDP'nin güçlenmesi, tüm devrimci-demokratik güçlerin ortak iradesi burjuvaziye geri adım attırabilir. Erich Fried'in bir sözünü anımsatalım: »Faşist olmaktan başka bir şey olmayan faşist, faşisttir. Ama antifaşist olmaktan başka bir şey olmayan kişi, antifaşist değildir«. Yani, kendine komünistim, sosyalistim diyen, ama AKP karşıtı olmaktan başka bir niteliği olmayan kişi, ne komünist, ne de sosyalisttir. HDP'ye oy vermemek için bin dereden su getirenlerin dikkatine... ■

JAPON MİLİTARİZMİ YENİDEN HORTLUYOR...

7 NİSAN 2015

Uzun zamandır emperyalist yayılcılık planlarını gerçekleştirmek isteyen Japonya burjuvazisi, milliyetçi başbakan Shinzo Abe ile kararlı bir temsilci bulmuş görünüyor. 2015 Şubat ortasında parlamentoda yaptığı bir konuşmada, militarizmin ve neoliberal programın ana hatlarını oluşturduğu hükümet ajandasını tanıtan Abe, Japonya anayasasına karşı topyekûn saldırıyı başlattı. İkinci Dünya Paylaşım Savaşı'nda Japon emperyalizminin işlediği savaş suçları ile Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarının ışığında hazırlanan Japonya anayasası, özellikle 9. Madde, Japonya'yı pasifizme yükümlü kılıyordu.

Anayasanın 9. Maddesi sadece Japonya ordusuna kesin sınırlar getirmekle kalmıyor. Aynı zamanda Japonya emperyalizminin ülke dışında iktisadi ve stratejik çıkarlarını kollama olanaklarını da kısıtlıyor. DAİŞ çetelerinin iki Japon rehineyi katletmesini fırsat gören Abe, konuşmasıyla anayasayı değiştirmek için kapsamlı bir kampanya başlattı.

Savaş suçları işlediği kanıtlanan büyükbaş Nobusuke Kishi ile gurur duyduğunu söyleyen Abe, 2006 Eylül'ünde ilk kez başbakan seçildikten sonra militarist ve milliyetçi adımlar atarak kendinden söz ettirmişti. Birinci Abe hükümetinin aldığı ilk karar, »Sa-

vunma Dairesini« Savunma Bakanlığı'na dönüştürmek, ikincisi ise, milliyetçi eğitimi olanaklı kılacak şekilde eğitim yasalarını değiştirmek olmuştur.

MİLİTARİST DÖNÜŞÜM ADIMLARI

Ancak Abe hükümeti asıl adımlarını 2012 Aralık'ında kinci kez iktidara gelmesinden sonra attı. Batıdaki burjuva basını Japonya hükümetinin iktisadi tedbirlerini överken, milliyetçi ve militarist politikalarından hiç bahsetmiyordu. 2013 başlarında demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan, Japon imparatorunu yeniden devlet başına oturtmak isteyen ve 9. Maddeyi esaslı bir biçimde değiştiren bir yeni anayasa taslağını tanıtan hükümet, aynı günlerde yapılan bir kamuoyu araştırmasının halkın yüzde 55'inin 9. Madde'nin değiştirilmesine karşı olduğunu ortaya çıkarması üzerine, geri adım atmıştı. Ama hedefinden vazgeçmedi ve kısmi değişiklikler başlatıldı:

Örneğin 27 Kasım 2013'de »Ulusal Güvenlik Konseyinin Kurulması İçin Yasa« kabul edildi. Bu yasa, ABD'nin Ulusal Güvenlik Konseyi NSC'yi örnek alıyor ve tüm bilgiler ile karar verme yetkisini başbakanlık makamında toplayarak, »başkomutanlık« görevini başbakana veriyor.

6 Aralık 2013'de »Belirli Sırları Koruma Yasası« yürürlüğe sokuldu. Yasa, »ulusal gü-

venlik« gerekçesiyle ne olduğu söylenmeyen »belirli sınırları« açıklayanların on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasını öngörüyor. Muhafız basın »belirli sınırlar« tanımının böylesine muğlak kalmasının, sadece dış politika ve askeri bilgileri korumayı değil, hükümetin ortaya çıkmasını istemediği her türlü bilginin kamuoyundan gizlenmesine olanak tanıyacağını belirtiyor.

Abe hükümeti hemen peşinden, 17 Aralık 2013'de »Ulusal Güvenlik Stratejisini« karar altına aldı. Böylelikle, şimdiye kadar anayasal olarak salt yurt savunması diye tanımlanan güvenlik (!) siyaseti esaslı biçimde değiştirildi. Strateji belgesi, güvenlik siyasetinin »toplum tarafından vatanı koruma ve sevmeye duygusuyla desteklenmesi yükümlülüğünü« öngörerek, Japon milliyetçiliğini devlet aklı düzeyine çıkardı.

Hükümet 1 Nisan 2014'de aldığı bir kararla silah ihracatı yasağını da kaldırmış oldu. Bu karar sonucunda 2014 Haziran'ında savaştan sonra ilk kez, aralarında Mitsubishi, Hitachi ve Toshiba gibi büyük tekellerin olduğu 12 Japon şirketi Paris'te düzenlenen ve dünyanın en büyük silahlanma fuarlarından sayılan »EuroSatory Fuarına« katıldı.

»PROAKTİF PASİFİZM« DEMAGOJİSİ

Milliyetçi hükümet bu militaristleşme adımlarını sözüm ona »barış için proaktif pasifizm« kavramıyla gerekçelendiriyor. Abe, 24 Ocak 2014'de yaptığı hükümet açıklamasıyla bu kavram demagojisini, burjuva medyasının da desteğiyle, devlet aklı düzeyine çıkardı. Aslına bakılırsa Abe'nin kullandığı bu kavram 1934 yılında Japonya Savaş Bakanlığı'nın yayınladığı »Ülke Savunması Broşüründe« yer alan »Her alanda aktif ve pasif ülke savunma kurumları oluşturarak Japon ruhunun yaygınlaştırılmasına ve ebedi dünya barışının sağlanmasına katkıda bulunmak« tanımlamasına dayanmaktadır. Japon militarizminin »ebedi dünya barışı« adına işlediği

insanlık ve savaş suçları biliniyor. Bu kavram, daha doğrusu »proaktif pasifizm« demagojisi Abe hükümetinin milliyetçi ve militarist ideolojisi için icat edilen bir kılıftan başka bir şey değil sonuçta.

Ama aynı zamanda pasifist anayasanın içini oymak ve iktidar partisini bir arada tutmanın da bir yolu. Abe'nin başkanlığını yaptığı »Liberal Demokrat Parti« LDP içerisinde iki ana akım bulunuyor: Birisi, Japonya'nın 1945 öncesi gerçekleştirdiği saldırı savaşları ile savaş suçlarını »Japonya'nın ulusal ruhunu korumak için gerekli adımlar« olarak nitelendiren gelenekselci milliyetçi-militarist akımdır. Bu akım, Japon imparatorunun yeniden devletin başına getirilmesini istemektedir. İkinci ana akım ise, Japonya'nın ancak ABD'nin küresel stratejilerine uyum sağlamasıyla yeniden dünya gücü olabileceğini savunmaktadır. Parti içerisinde güç kavgası veren bu iki akımı bir arada tutan, yaratılan ortak düşmandır. Bu ortak düşman da »pasifist anayasadan« başkası değil. Aslında anayasa düşmanlığı ile hükümetin uyguladığı neoliberal politikaların mağdurlarının milliyetçi parolalarla hükümete destek çıkmalarının sağlanması ve toplumsal direnç mekanizmalarının daha filiz hâlindeyken zayıflatılması hedeflenmektedir. Görüldüğü kadarıyla Abe hükümeti bu konuda hayli başarılı.

Hükümet milliyetçiliği daha da körüklemek için 1945 öncesindeki Alman faşizmi – Japon İmparatorluğu ittifakına bolca atıfta bulunuyor. Hatta Başbakan Yardımcısı ve Maliye Bakanı Tarô Asô anayasa tartışmaları çerçevesinde her defasında Alman faşizminin taktiklerini övmekte ve »Nasyonalsosyalistler günün birinde Weimar anayasasını kimse fark etmeden değiştirdiler. Biz bu taktiği neden uygulamayalım ki« diyecek kadar ileri gitmektedir.

Bu faşizan yaklaşıma rağmen, Japonya Komünist Partisi haricinde bütün muhalif par-

tiler LDP'nin milliyetçi politikalarından etkileniyorlar. Farklı sermaye fraksiyonlarını ve sınıfsal katmanları temsil eden »Japonya Demokratik Partisi« DPJ ile »Yeni Komeito« partisi, her ne kadar anayasanın 9. Maddesinin değiştirilmesine karşı çıksalar da, Çin Halk Cumhuriyeti ile olan »Senkaku/Diayou Adaları« ihtilafında Abe hükümetinin saldırgan politikalarını sonuna kadar destekliyor ve savaş kışkırtıcılığına katılıyorlar.

Abe hükümetinin »Senkaku/Diayou Adaları için savaşa girmekten çekinmeyiz« açıklamasını yapacak derecede savaş kışkırtıcılığı yapmasının ardında, sadece yenilenen emperyalizm hırsları yatmıyor elbette. Japonya burjuvazisinin bölgedeki iktisadi ve siyasi etkinliğinin zayıfladığını gören hükümet, ülke ekonomisindeki durgunluğu aşmak ve yeni bir dinamik yakalayabilmek için aşırı agresif bir ihracat politikası uyguluyor. Ancak bu »ilacın« yan etkileri bir hayli ağır: devlet borçları GSMH'nın yüzde 250'sine ulaşmış durumda.

Çin yönetimi ile giderek sertleştirilen bir ihtilaf içerisine girilmesi ve körüklenen milliyetçilik ortamı, hükümetin bu arada karar altına aldığı kapsamlı iktisat ve ziraat yasalarına karşı toplumsal bir direncin oluşmasını engelliyor. Japonya sermayesinin lehine olan bu yasalar demokratik ve sosyal hakları kısıtlıyor, sendikaları güçsüzleştiriyor, istihdam piyasasını daha da esnekleştiriyor ve tarımı sermaye tekellerine peşkeş çekiyor. Böylece milliyetçilik aslî görevini, yani işçi sınıfını ve emekçi kesimleri bölme, muhalif dinamikleri zayıflatma görevini başarıyla yerine getiriyor.

JAPON MILİTARİZMİ VE ABD'NİN PASİFİK STRATEJİSİ

Japonya'nın, anayasanın yasaklamasına rağmen, »Savunma Güçleri« oluşturmaya, aslında Japon burjuvazisinin değil, işgal gücü olan ABD'nin bir kararına dayanıyor. O dönemler

Kore'ye yönelen ABD, 10 Ağustos 1950'de işgal komutanlığı üzerinden Japon hükümetine bir »Ulusal Polis Gücü« oluşturma emrini vermişti. Hükümet bunun için bir »Ulusal Güvenlik Dairesi« kurmuştu. ABD ve Japonya arasında 28 Nisan 1952'de bir barış antlaşması imzalandıktan sonra bu daire 1 Temmuz 1954'de »Savunma Dairesine« dönüştürüldü ve »Savunma Güçleri« adını taşıyan Japon ordusu yeniden oluşturuldu.

Dönemin hükümetinin aldığı bu karar o günlerde Japonya'da geniş tartışmalara yol açmıştı. Çünkü 9. Madde Japonya'ya savaşmayı yasaklıyordu. Hâlen yürürlükte olan 9. Maddede şunlar yazılı:

»(1) Japonya halkı, adalet ve nizam üzerine kurulu uluslararası barışa dürüst katkılar sağlamak için, ulusun savaş verme hakkından ve uluslararası ihtilafları çözmek amacıyla şiddetli araç olarak kullanma tehdidinden veya şiddet kullanmaktan ebedi olarak feragat eder.

(2) Yukarıda anılan hedefe ulaşmak amacıyla kara, deniz ve hava kuvvetleri oluşturulmayacaktır. Devletin savaşa girme hakkı kabul edilmemektedir.«

Japon devletine savaşı ve savaş araçlarını kullanmayı yasaklayan böylesi bir anayasa dünya çapında emsalsizdir. Dönemin hükümeti anayasaya uyduklarını göstermek için savunma güçlerini »savaş yetisi olmayan birlikler« olarak tanımlamıştı. Ancak bu söylemden ibaret olan bir demagoji olarak kaldı. ABD'nin desteğiyle bugüne kadar bütün hükümetler savunma güçlerini silahlandırdılar ve BM Şartı'nın 51. Maddesinde yer alan »ülkelerin münferit veya kolektif savunma hakkı« ilkesini gerekçe göstererek militarist adımları attılar.

Abe hükümeti, anayasanın getirdiği kısıtlamalara rağmen, ABD'nin »Pasifik'e yönelme stratejisine« uyum sağlamak için daha ileri

giden adımlar atıyor. Hükümet, parlamento-da görüşme yaptırmadan 1 Temmuz 2014'de »Kolektif Savunma Hakkını« uygulama kararını aldı. Böylece Japonya'nın, kendisi saldırıya uğramasa da başka ülkelerle birlikte savaşlara katılmasının önü açılmış oldu.

Ticaret hacmini 4 trilyon Dolara çıkaran Çin Halk Cumhuriyeti'ni »stratejik rakibi« olarak gören ve bölgedeki Çin etkinliğini sınırlamayı hedefleyen ABD, Japonya hükümetinin en önemli destekçisi. ABD, 1992'de yayınlanan ve bugün devlet aklı olan ünlü »Wolfowitz Doktrini« çerçevesinde son 20 yılda Pasifik'teki tek etkin güç olmak için bir çok adım attı. Bu adımlardan birisi NATO'nun 2010 Lizbon Zirvesidir. Zirvede Avustralya, Endonezya, Filipinler, Malezya ve Yeni Zelanda gibi Pasifik ülkeleriyle daha sıkı stratejik işbirliğine girilmesi ve Japonya'nın bu işbirliğine entegre edilmesi karar altına alınmıştı. 9. Maddenin değiştirilme çabaları bu karar ile bağlantılı ele alındığında, Japon militarizminin emperyalist stratejilerle bütünleştirilmek istendiği görülebilir. Aynı şekilde, 2013 Ekim'inde Endonezya'da gerçekleştirilen »Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği« APEC-Zirvesinde açıklandığı gibi, bir »Pasifik Serbest Ticaret Bölgesi« oluşturma çabaları da bu bağlantıda değerlendirilmelidir.

Nitekim »Senkaku/Diyaou Adaları« ihtilafı da basit bir hükümlanlık alanı tartışması değildir. Adaların bulunduğu ve Pasifik Okyanusunun »Güney Çin Denizi« olarak adlandırılan bölgesi, hem zengin balık kaynakları, hem de hammadde rezervleri nedeniyle iştah kabartmasının yanı sıra, Uzak Asya'ya yönelik en önemli deniz nakliyat yollarının bulunduğu bir alandır. Bu alanı kontrol edenler, uluslararası deniz nakliyatının büyük bir bölümünü kontrol altına alabilecektir. Bu nedenle Obama'nın 2012 Ocak'ında kamuoyuna tanıttığı »ABD Savunma Stratejisi«, Pasifik bölgesini ABD'nin jeoekonomik, jeopolitik ve jeostratejik çıkarlarının korunacağı

»öncelikli ilgi alanı« olarak tanımlamaktadır. 2020 yılına kadar deniz kuvvetlerinin üçte ikisini bu bölgeye konuşlandıracağını açıklayan ABD için Japonya özel bir önem taşımaktadır.

PASİFİK SULARI ISINIYOR

ABD'nin Pasifik'teki orta ve uzun vadeli stratejileri, Japonya'nın militaristleştirilmesini ve silahlandırılmasını zorunlu kılıyor. Japonya, Stockholm'deki Barış Araştırmaları Enstitüsü SIPRI'nin yaptığı araştırmalara göre, bunun için büyük meblağlar harcıyor. SIPRI, Japonya'nın 2013 yılında silahlanma için 59,4 milyar Dolar harcadığını tespit etmiş. Silahlanmayı yasaklayan bir anayasaya rağmen bu kadar para harcandığına göre, bu yasak kaldırıldıktan sonra daha neler olabileceğini tahmin etmek, zor olmasa gerek.

1947'de kabul edilen anayasa o günden bu yana hiç bir değişikliğe uğramadı. Anayasa değişikliği için Japonya parlamentosunun Temsilciler Meclisi ve Danışmanlar Meclisi'nde üçte iki çoğunluk gerekiyor. Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu elinde tutan LDP, Danışmanlar Meclisi'nde azınlık durumunda. Bu nedenle Abe hükümeti gerekli gördüğü anayasa değişikliğini yapabilmek için bütün umutlarını 2016 yazında yapılacak olan Danışma Meclisi seçimlerine bağlamış görünüyor.

Hükümet, yapılacak seçimlerde çoğunluğu kazanamasa da, çıkarttığı yasalarla muhalefeti anaysa değişikliğine zorlayacak adımları da atıyor. Örneğin 2015'de »Özel Durumlarda Bütçe Disiplinine Uyulması Yasası« adında parlamentonun iki meclisini de bağlayıcı kılacak bir yasal zorunluluk getirilmesi öngörülüyor. Böylelikle hükümet, kabine toplantısında karar altına aldığı silahlanma bütçelerini, »Özel Durum« ilân ederek kabul ettirebilecek.

Seçimlerden önce çıkartılacak yasalarla elini kolaylaştırmak isteyen hükümet, buna para-

lel olarak da Japon milliyetçiliği ile ırkçılığa varan bir Çin ve Kore düşmanlığını körükleyerek toplumsal iklimi kendi lehine çevirmeye çalışıyor. Son yıllarda bu çerçevede tarih revizyonizmi çabalarının yoğunlaştığı gözlemleniyor. Özellikle Japonya'da yaşayan ve genellikle düşük ücretlerle çalıştırılan Koreli göçmenlere yönelik ırkçılık had safhaya ulaşmış durumda. Hükümet okullarda Çin ve Kore karşıtı kitap ve dergileri yaygın bir şekilde dağıtıyor, tarih derslerinde Japonya'nın sömürgeci ve emperyalist tarihi göklere çıkartılıyor. Aynı şekilde Alman faşizmi ile kurulan tarihi ittifakın rehabilitasyonu son hızla sürdürülüyor. Örneğin LDP'nin desteğiyle Tokyo'da, tam da Adolf Hitler'in doğum gününe rast gelecek şekilde 20 Nisan 2014'de gerçekleştirilen »Büyük Doğu Asya Refah Alanı« mitinginde çok sayıda gamalı haç bayrağı taşınmıştı. Bu örnekler, Japonya burjuvazisinin sadece tarihsel faşist ittifakı kutsamakla kalmadığını, aynı zamanda bölgeye yönelik tarihsel emperyalist emellerini de yenilemiş olduğunu gösteriyor. ABD emperyalizminin bölgeye yönelik stratejileri bu çerçevede Japonya emperyalizminin emellerine ulaşmak için elindeki en önemli fırsat olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ancak emperyalistlerin fırsat olarak gördükleri, bölge açısından ciddi tehlikeler anlamına da gelmektedir. Çünkü Çin gerek ABD stratejilerine, gerekse de Japon militarizminin yeniden hortlamasına kayıtsız kalmıyor. SIPRI verilerine göre 2013'de silahlanmaya 171,4 milyar Dolar harcayan Çin, ordusunu modernize ediyor, güvenlik ve savunma stratejilerini yeniliyor ve bölgesel ihtilaflarda geri adım atmayacağı mesajını veriyor. Silahlanmasını büyük ölçüde kendi askeri-sınai kompleksi çerçevesinde ulusal savunma sanayiine ağırlık vererek sağlayan Çin, aynı zamanda uluslararası silah tekellerinden bağımsız olmayı da başarmış durumda. Ekonomik gücü ve devasa nüfusuyla bölgenin en önemli ülkele-

rinden olan Çin, nükleer cephanesiyle de Pasifik'te olası bir sıcak savaş durumuna hazır olduğunu gösteriyor.

Uzak Asya'daki bu gelişmeler bölgede yeni bir savaş tehlikesini içermekle birlikte, Türkiye'nin merkezinde bulunduğu Ortadoğu'yu da yakından ilgilendiriyor. Çünkü ABD'nin Pasifik'e yönelme politikası, bu çerçevede askeri ağırlığını Pasifik'e kaydırma kararı, Ortadoğu'daki dengelerin değişmesini tetikledi. Irak ve Suriye'deki güncel durum bu gelişmeden bağımsız değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, ısınan Pasifik suları, Ortadoğu'nun kaynamasına neden oluyor. Bu nedenle Türkiye ve Ortadoğu'daki devrimci demokratik güçler küresel stratejileri değerlendirmeden, salt kendi ülke sınırları içerisinde etkin bir siyaset geliştiremeyeceklerini görmek zorundadırlar. Küresel stratejileri içermeyen her türlü hesap boşa çıkacaktır. Hortlayan Japon militarizmi bu gerçeğin altını bir kez daha çizmektedir. ■

DEVİRİMCİ PRATİK VE HDP

10 NİSAN 2015

Partiler 7 Haziran genel seçimleri için milletvekili aday listelerini YSK'na verdiler. Bu saatten sonra listelerin oluşma süreçleri veya tek tek adaylar üzerine yapılacak her türlü tartışma gereksizdir. Kuşkusuz seçimlerin ertesinde yapılacak değerlendirmelerde bu süreçler ve adaylar bir rol oynayacaklardır, ama şimdi önemli olan esasa yoğunlaşmaktır. Bilhassa komünistler, sosyalistler ve devrimci-demokrat kesimler açısından »ne yapılacağı» bilinmesi ve gereğinin yerine getirilmesidir.

Son haftalarda ittifaklar, birliktelikler-ayrışmalar ve desteklemeler üzerine hayli yazıldı, çizildi. Özellikle HDP hakkında haklı-haksız çokça eleştiri okuyabildik. Bunların çoğu farklı dünya görüşleri temelinde anlaşılabilir, kendi mantıkları içerisinde doğru eleştiriler. Ancak son günlerde bizim »çakma komünistler« olarak adlandırdığımız »SİP-TKP« çevresinde, bilhassa »soL« gazetesinde yazılanlar üzerine bir kaç söz sarf etmek farz oldu.

Öncelikle şunun altını çizelim: Eleştiri ve özeleştiri mekanizması komünistler, sosyalistler ve devrimci pratik için vazgeçilemez bir mücadele aracıdır. Eleştirinin bilimsel dünya görüşü temeline dayanması, tarihsel koşulları, güç dengelerini ve maddi şartları

dikkate alması, bu mekanizmanın sağlıklı işleminin olmazsa olmaz koşuludur. Aksi takdirde eleştiri dedikoduya, o da hakarete dönüşerek anlamını yitirir. Ki, şimdiye kadar okuduklarımız satır aralarından küçük burjuva kibri akan, siyasi veya ideolojik eleştiri-den ziyade maddi temelden yoksun ithamlar ve seviyesiz bir duygusallıktan ibaret.

»Peki, o halde niye ciddiye alıyorsun?» derse-
niz, yanıtımız »yanlış göstermek, etki alan-
larında bulunan kesimlere seslenmek için«
olurdu. İşçi sınıfının iktidarını kurmak, her
daim devrimci pratik sergilemek iddiasında
bulunanlar, neden siyaset yaptıklarını iyi bil-
mek zorundadırlar. Ezilen ve sömürülenlere,
temsil edildiği iddia edilen sınıfa »devrim
sonrasını« işaret etmek, bugün ve burada
çözüm üretmekten kaçınmak, siyasetçilik
olduğu kadar, karşıtları bulunduğu söylenen
egemenlere hizmet etmek anlamına gelir.

Bir kere farklı kesimlerin oluşturduğu dev-
rimci-demokratik bir çatı olan HDP'ye sınıf
partisiiymiş gibi davranmak temel yanlıştır.
Farklı ezilen ve sömürülen kesimlerin temsil-
cilerini, Kürt Özgürlük Hareketini ve elbette
komünistler ile sosyalistleri bir araya getiren
bir siyaset aracı olarak HDP'den beklenecek
olan, sınıf mücadelesine yeni olanaklar suna-
cak bir demokratikleşme ve barış sürecinin

önünü açacak mevziler kazanması ve böylelikle otoriterleşme tandansını durdurup, egemen sınıfları geri adım atmaya zorlamasıdır.

Elbette komünistlerin daha ileri giden hedefleri vardır ve elbette HDP eleştirilebilir. Ama komünistler, yoksul halkın lehine olan her adımını desteklemek zorundadırlar. Devrimci pratiğin devrimciliğini biçimi değil, içeriği belirler. Türkiye ve Kürdistan'da faşizme ve savaşa karşı, burjuva demokrasisinin demokratikleştirilmesi ve sınıf mücadelesinin ivme kazanması, işçi sınıfının iktidarı için çaba gösterenler 7 Haziran'da HDP'ye oy vermedirler. Devrimci pratik bunu gerektirmektedir. ■

»NEYİN, NE OLDUĞUNU SÖYLEMEK«

14 NİSAN 2015

ASURİ-SÜRYANİ/ERMENİ SOYKIRIMININ 100. YILINDA KOMÜNİSTLERE VE DEVRİMCİ-DEMOKRATİK GÜÇLERE DÜŞEN GÖREVLER ÜZERİNE

»Lassalle'ın dediği gibi, neyin, ne olduğunu söylemek, en devrimci eylemdir ve en devrimci eylem kalacaktır«

Rosa Luxemburg

Anadolu-Mezopotamya coğrafyasının en karanlık dönemlerinden birinde egemen sınıflarca gerçekleştirilen Asuri-Süryani/Ermeni Soykırımı, aradan geçen yüz yıla rağmen kanayan, acı veren ve kangren misali halkları zehirleyen bir yara olmaya devam ediyor hâlâ. Belgeler ve tanıklıklarla yeterince kanıtlanmış olan Soykırım hâlâ inkâr edilmekte, burjuva ulus devletlerince bir egemenlik aracı olarak kullanılmakta, farklı ulus devletler ve/veya ulus devlet üstü kurumlar arasındaki ilişkilerde »şartlı rehin« olarak araçsallaştırılmakta ve halklar arası düşmanlığın körüklenmesinde kullanılmaktadır.

Soykırımın 100. yılında günümüzün komünistlerine ve tüm devrimci-demokratik kesimlere önemli görevler düşmektedir. Bu yazının amacı, önümüzde duran en ivedi görevleri anımsatmaktır.

INKÂRIN REDDİ

Komünistlerin, devrimci-demokrat kesimlerin Anadolu-Mezopotamya coğrafyasının kadim halklarına yönelik Soykırımın 100. yılında yerine getirmeleri gereken görevlerin başında, yüz yıldır devam eden inkâra karşı çıkmak, »neyin, ne olduğunu söylemek« gelmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nda, ardıllarının bugünkü Türkiye'de egemen blok içerisinde yer aldığı İttihat ve Terakki çetesi

ve Türkiye burjuvazisi tarafından gerçekleştirilen Asuri-Süryani/Ermeni Soykırımını haklı çıkaracak veya izafileştirecek hiç bir gerekçe olamaz. Soykırımın failleri, burjuva demokratik hukuk devleti anlayışı çerçevesinde dahi, insanlık ve savaş suçu işleyen katiller olarak affedilemezler.

Aynı şekilde Soykırım inkârı da insanlığa karşı işlenen suça ortak olma anlamında bir suç olarak kabul edilmelidir. »Soykırımın olmadığını« iddia etmek veya »tehcir nedeniyle meydana gelen ölümlerin tarihsel özelliği olmadığını« ve »devletin, düşmanla işbirliği yapan isyancılara karşı giriştiği meşru müdafanın olağan sonuçları« savunusunu yapmak, düşünceyi ifade etme özgürlüğü anlamında ele alınabilecek bir hak değil, demagojidir. Böylesi iddia ve savunular tarihsel gerçekleri tersyüz eden ırkçılık, iftira ve kışkırtma suçu olarak görülmelidirler.

Bununla birlikte Soykırım inkârı, Soykırıma maruz kalanlar ile sonraki kuşaklarının başlarına gelen faciayı hatırlama ve kurbanlarını anma haklarını ellerinden almak anlamına geldiğinden, gerçekleştirilen Soykırımın fiilen devamıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi tezlerinin bile »toplu ölümlerin olduğunu« ve 27 Mayıs 1915'de bir »Tehcir Yasasının« yürürlüğe girdiğini kabul ettiği bir

ortamda Soykırımı inkâr etmek, tarih revizyonizmi ve agresif milliyetçilikten başka bir şey değildir.

İnkârı reddetmek, inkâra karşı çıkmak ve Soykırım inkârını insanlığa karşı işlenen suçlar kapsamında görmek, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasının barışçıl geleceği için zorunlu olan tarihsel-toplumsal yüzleşmenin olmazsa olmaz önkoşuludur.

ÖZÜR DİLEMEK

Anadolu-Mezopotamya coğrafyasının komünistlerinin, devrimci-demokratik kesimlerinin ikinci önemli görevi, özür dilemektir – bizden önceki kuşakların işledikleri, ortak oldukları veya en azından engellemek için çaba göstermedikleri iğrenç fiilden dolayı değil. Yeterince sesimizi yükseltmediğimiz ve sustuğumuz için özür dilemeliyiz. Resmi tezlere, milliyetçi-şoven devlet propaganda-sına etkin direnç göstermediğimiz ve fazlasıyla uzun bir süre susmanın suça ortak olma anlamına geldiğini, tarihsel-toplumsal yüzleşme gerçekleştirilmediği takdirde, günümüzün geleceğin acı veren geçmişi kalmaya mahkum olduğunu unuttuğumuz için. Sesimizi yeterince yükseltmeyerek, Soykırım mağdurları ile sonraki kuşaklarının başlarına gelen felaketi ve kaybettiklerini anma haklarının ellerinden alınmasına – istenmeden olsa da – ortak olduğumuz için özür dilemeliyiz.

Anadolu-Mezopotamya trajedisi, hepsi son yüzyılın oluşmakta olan ulus devletlerinin kurbanı olan Asuri-Süryani, Ermeni, Ezidi, Kürt, Rum ve de Türk halklarının trajedisi, sessiz kalarak olmamış hâle getirilemez. Her kim, »bu olaylar geçmişte kalmıştır ve artık tarihçilerin konusudur« diyorsa, yanılıyor. Çünkü tarihsel olaylar üzerine sürdürülen her tartışma, günümüz toplumsal güçlerinin siyasi ve iktisadi çıkarları temelinde yürütülmektedir.

Özür dilemek, burjuva liberallerinin veya kimi küçük burjuva yazarın talep ettikleri bir

»Soykırım özrü« değildir. Burjuva devleti, aynı Federal Almanya'nın yaptığı gibi, işine geldiğinde »özür« de diler ve »özrü« sınıf tahakkümünün devamlılığı için kullanır. Ama komünistler ve devrimci-demokratik güçler için özür dilemek, tarihsel görevlerini yerine getirme lehine olan zorunlu bir özeleştiri, Soykırım mağdurları ve sonraki kuşaklarının haklarının iade edilmesi mücadelesinin önkoşuludur. Komünistler için bu anlamda özür dilemek, coğrafyamızda Komünist Parti Manifestosu'nu ilk çeviren Ermeni sosyalistlerine, 15 Haziran 1915'de İstanbul'da asılan Ermeni sosyalisti »Paramaz« Sarksiyan ile 19 yoldaşına ve yasaklı Türkiye Komünist Partisi'nin Ermeni üyelerine bir vefa borcudur.

ULUS DEVLET TEZLERİNİ REDDETMEK

Türkiye ve Ermenistan gibi burjuva ulus devletleri, Soykırım ile gerçek bir yüzleşme peşinde değillerdir. Her ne kadar Ermenistan halkı Soykırımın mağduru olsa da, Ermenistan devleti, aynı Türkiye gibi burjuvazinin sınıf tahakkümünün hakim olduğu bir kapitalist devlettir. Farklı ülkelerin işçi sınıflarının ve emekçi halklarının enternasyonalist dayanışmasını savunan komünistler için bu ulus devletlerin tarih tezleri hiç bir anlam taşımamaktadır. Çünkü Türkiye ve Ermenistan egemen sınıfları, Soykırım gerçeğini kendi siyasi ve iktisadi çıkarlarının korunması amacıyla araç olarak kullanmakta ve resmi tezleri, devlet akılları ve politikalarıyla halklar arası düşmanlığı körüklemektedirler.

Aynı şekilde gerek bu ulus devletler, gerekse de AB ve diğer emperyalist güçler, Soykırım gerçeğini karşılıklı dayatmalarda bulunmak için »şartlı rehin« olarak kullanmaktadırlar. AB'ndeki egemenler Türkiye'deki erk sahiplerine neoliberal politikaları ve küresel stratejiler çerçevesinde militarist işbirliğini dayatmak amacıyla »Soykırımı tanırız« tehdidinde bulunurlarken, 1915-1917 döneminde ve öncesinde Avrupalı emperyalist ülkelerin

Soykırımdaki suç ortaklıklarının üstünü örtmeye çalışmaktadırlar. Emperyalist güçlerin Soykırım ile yüzleşme ve bunun gereklerini yerine getirme yönünde hiç bir çabaları yoktur. »Şartlı rehin« politikaları, nerede olursa olsun, komünistlerin kabul edebileceği bir şey değildir.

Tam aksine komünistler için belirleyici olan – örneğin Nor Zartonk gibi – Türkiye’deki sosyalist Ermenilerin öz örgütleridir. Komünistlerin ve devrimci-demokratik kesimlerin görevi, emekçi Ermeni halkının öz örgütlerinin kendilerini özgürce ifade etmelerini ve devlet tarafından resmen öz örgüt olarak tanınmalarını desteklemektir. Soykırım mağdurları ve sonraki kuşakların maddi-manevi tüm haklarının iade edilmesinde son söz Ermeni öz örgütlerinin olmalıdır.

Komünistlerin ulus devlet tezlerini reddetmeleri, Türkiye ve Ermenistan arasında sınırların kaldırılması, karşılıklı barışçıl ve iyi komşuluk ilişkilerinin kurulması, halklar arasında dostluk bağlarının oluşturulması ve tarihsel-toplumsal yüzleşmenin birlikte gerçekleştirilmesi taleplerini geçersiz kılmaz. Aksine, komünistler, her iki ülkenin komünistleri ve devrimci-demokratik kesimleri arasında enternasyonalist dayanışma ruhuyla işbirliği oluşturulmasını, hakların iadesi için birlikte hareket edilmesini ve nihâyetinde her iki ülkenin egemen sınıflarına karşı işçi sınıfının iktidarının kurulması hedefiyle ortak mücadele hattının örülmesini savunmaktadırlar.

ÇOĞUNLUK TOPLUMUNA AYNA TUTMAK

Anadolu-Mezopotamya coğrafyasında Soykırım ile tarihsel-toplumsal yüzleşmenin ve hakların iadesi önündeki en büyük engel, bu coğrafyadaki Sünni-muhafazakâr çoğunluğun ta kendisidir. Dönemin egemen sınıflarının gerçekleştirdiği Soykırım, aynı dönemde aynı coğrafyada yaşayan Kürt, Türk ve diğer milliyetlerden Müslüman ahalinin doğru-

dan veya dolaylı katılımı olmaksızın olanaklı olamazdı. Osmanlı İmparatorluğu’nun her sınıftan ve her milliyetten Müslüman ahalisinin büyük bir çoğunluğu, katliamlara doğrudan katılarak, Soykırıma göz yumarak, karşı çıkmayarak; yerlerinden edilen Ermeni komşularının mallarına ve mülklerine el koyarak veya el koyulmasına kayıtsız kalarak, en azından yardım etmeyerek işlenen bu insanlık ve savaş suçunun suç ortağı olmuştur. Kimi Müslümanın köylerde veya tehcir yollarında çeşitli biçimlerde yardımda bulunmuş olmaları, bu gerçeği değiştirmemektedir. Bu nedenle komünistlerin ve devrimci-demokratik kesimlerin görevi, bu gerçeği tüm çıplaklığı ile ifade etmek ve Türkiye ve Kürdistan’da yaşayan Müslüman nüfusa ayna tutmaktır.

Komünistler ve devrimci-demokratik kesimler artık rahatsız edici soruları sormaktan çekinmemelidirler: Soykırım ve etnik temizlik salt devlet yöneticilerinin caniyane bir eylemi miydi? Asuri-Süryanilerin ve Ermenilerin Müslüman komşuları nasıl davrandı? Kim, kimin malına ve mülküne el koydu ve kimler bu eylem sonrasında zenginleşti? Nasıl oldu da bazı aileler uluslararası tekellere sahip olabildiler? TSK’ne ait olan OYAK tekelinin zenginliğinin kaynağı nedir ve şimdi TSK’ne veya diğer devlet kurumlarına ait olan toprakların, gayrimenkullerin önceki sahipleri kimdi? Ve nihâyetinde zorla yerlerinden edilen Anadolu Rumlarının mülkiyetlerine ne oldu?

Elbette liste daha da uzatılabilir, ama sadece bunların yanıtlanmaları bile tarihsel-toplumsal yüzleşmenin bir gereğidir. Bu görevin gereğini yerine getirmek en başta komünistlere ve devrimci-demokratik kesimlere düşmektedir. Onlar bu sorumluluklarına sahip çıkmalı ve Türkiye’deki toplumsal çoğunluğa seslenerek, »eğer demokrasi, adalet ve barış içinde yaşamak istiyorsanız, önce kendi sorumluluğunuzu sorgulamalı ve gerçeğin gün yüzüne çıkmasına katkı sağlamalısınız« demelidirler. Müslüman çoğunluğa, Soykırım sonrası

doğmuş olmanın lütfuna sığınamayacakları ve kendilerinden önceki kuşakların işledikleri günahların kefareтини ödemededen, özgür bir geleceğı kuramayacakları anımsatılmalıdır.

Ermenistan Komünist Partisini (Hayastani Komunistakan Kusaktsutyun) kardeş parti olarak gören komünistler, Asuri-Süryani/Ermeni Soykırımının kurbanlarının anısı önünde saygı ile eğilmekte ve Soykırım mağduru halkların acısını paylaşmaktadırlar. Komünistler, Büyük Felaketten duydukları derin üzüntü ve egemenlere yönelik hiddetleri ile Soykırım inkârını, resmi devlet tezlerini ve egemen sınıfların politikalarını reddetmektedirler. Komünistler, halkların, tüm ezilen ve sömürülenlerin kendi tarihlerini kendilerinin yazabilmeleri ve gasp edilen hakların iadesi için verilen mücadelenin, verdikleri sınıf mücadelesinin kopmaz bir parçası olduğu bilincindedirler. Asuri-Süryani/Ermeni Soykırımının mağdurları ve sonraki kuşakları, tüm mağdur halklar, her daim »neyin, ne olduğunu söylemekten« geri kalmayacak olan komünistlerin enternasyonalist dayanışmasına güvenebilirler. »Bir daha asla savaş, asla soykırım« şiarını, tarihsel görevlerinin bilincinde olan komünistler ve devrimci-demokratik kesimler yaşama geçireceklerdir! ■

»DEPORT«, SOYKIRIM VE AKP

17 NİSAN 2015

AKP-Rejimi Asuri-Süryani/Ermeni Soykırımının 100. yıldönümünün yaklaşmasını, »başkanlık referandumuna« dönüştürdüğü seçim sürecinin ırkçı, milliyetçi-şoven ve inkârcı dozunu artırmak için kullanıyor. Görüldüğü kadarıyla da bu strateji toplumsal çoğunluğu oluşturan Sünni-muhafazakâr kitlelerde karşılığını buluyor. Hiç kuşku yok; AKP-Rejiminin tartışmasız lideri Erdoğan başarılı bir biçimde toplumsal bölünmeyi derinleştiriyor ve kendi seçmen kitlesinin çok iyi »anladığı« bir dilden konuşuyor.

Türkiye'deki çoğunluk toplumu, Erdoğan'ın toplumsal infiale yol açması gereken açıklamalarına, karşı çıkma anlamında kayda değer bir reaksiyon göstermedi. Erdoğan'ın bilinçli olarak kullandığı »deport« kelimesi anlaşılmadı diye değil. Kökü »deportasyon«, Türkçesiyle »tehcir« olan »deport« kelimesinin ne anlama geldiği iyi biliniyor. O açıdan devletin başında bulunan makamın bu kelimayı kullanması, 1894'lerde başlayıp 1915-1917'de zirveye ulaşan Soykırım politikalarının hâlâ devlet aklı olduğunu kanıtlamakta, Türkiye'de yaşayan farklı milliyetlerden Müslüman nüfusunun 20. Yüzyıl'ın başlarındaki zihniyetinin hâlâ değişmediğini göstermektedir. Nasıl 100 yıl öncesinde Osmanlı devletinin kararlaştırdığı ve organize bir biçimde gerçekleştirdiği Soykırım, Müslüman nüfu-

sun doğrudan veya dolaylı katılımı ve onayı olmadan olanaksız olurduysa, bugünkü ırkçı inkâr politikaları da Sünni-muhafazakâr kitlelerin onayı olmadan yürütülemezlerdi. Türkiye'nin toplumsal gerçekliği budur ve bu gerçeklik kapitalist sömürü sistemine »İslam zırhını« giydiren AKP-Rejiminin en önemli dayanaklarından birisidir.

Bu nedenle salt anket sonuçlarına ve burjuva liberallerinin »oy vereceğiz« vaatlerine bakarak HDP'nin seçim barajını aşabileceği zannına kapılmak, 8 Haziran'da büyük hayal kırıklığına yol açabilir. Aynı şekilde burjuva parlamentarizminin nimetlerine (!) aldanıp, »sokağın gücünü« yadsımak da, gaflet anlamına gelir. Bunları engellemenin yolu devrimci reel-politikadır, »neyin, ne olduğunu söylemekten« geri kalmamaktır. Devrimci reel-politika ise kimlik ve emek siyasetinin, »sokak« ile parlamenter çalışmanın eşgüdümlü yürütülmesini gerekli kılar. Seçim barajını aşmak önemli bir hedeftir, ama baraja takılmak da »dünyanın sonu« olmayacak, aksine yeni mücadele biçimlerini zorunlu kılacaktır.

7 Haziran yolunda HDK/HDP'nin önünde iki önemli sınav duruyor: 24 Nisan ve 1 Mayıs! 24 Nisan'da devlet aklı ve çoğunluk toplum karşısında alınacak doğru tavır ve 1

Mayıs eylemlerine verilecek kitlesel desteğin büyüklüğü, seçim ve ittifak taktiklerine kurban edilemeyecek tarihsel önemdedir. Belki muhafazakâr Kürt seçmeni bunları yadırgayacaktır, ama kazanılacak inandırıcılığın değeri paha biçilmez olacaktır.

15 Nisan'da ATİK derneklerine yapılan saldırılar, Almanya ve İsviçre devletlerinin AKP-Rejimi ile işbirliğinin bir sonucudur ve Alman emperyalizminin gerçek yüzünü göstermektedir. Bu, ATİK şahsında tüm demokratik göçmen hareketine yönelik bir saldırıdır. Tutuklanan ATİK'li yoldaşlarımıza sahip çıkalım, dayanışmamızı gösterelim ve bu kriminalize etme tutumlarına karşı protestomuzu yükseltelim. ■

SOYKIRIM VE ALMANYA

24 NİSAN 2015

Berlin günlerce 24 Nisan'da yapılacak olan resmi açıklamada Soykırım tanımını »yapılmalı mı, yapılmamalı mı« tartışmalarına kilitlenmişti. Bu yazı kaleme alındığı saatlerde açıklama henüz yapılmamıştı. Ancak, ne dnilirse denilsin, Almanya'nın 1915 Asuri-Süryani ve Ermeni Soykırımı suçuna ortak olduğu gerçeğinin üstü artık örtülemeyecek.

Aslında bu tartışma Alman devletinin işlediği insanlık ve savaş suçlarının genel olarak tanımlanması ve izafileştirilmesi için yürütülmektedir. Tartışmaların yönünü belirleyen asıl etken Almanya sermayesinin iktisadi ve jeostratejik çıkarları ile Kaiser Wilhelm döneminden bu yana kesintisiz sürdürülen »Türkiye politikalarının« gereğinin yerine getirilmesidir.

Almanya'nın Soykırım suçuna ortak olduğu gerçeğini kanıtlayan yeterince tarihsel belge ve bilimsel araştırma mevcut. Yeni araştırmalar, bilhassa Alman gazeteci Jürgen Gottschlich'in yayımlanan son kitabı, Almanya'nın Soykırımı sadece pasif olarak izlemekle kalmadığını, aksine aktif bir biçimde örgütlenmesine ve uygulanmasına katıldığını kanıtıyor. 1880'li yıllardan itibaren Osmanlı İmparatorluğu ile askeri ve iktisadi işbirliğini geliştiren Almanya için Anadolu-Mezopotamya coğrafyası, Almanya'nın dünya gücü

olmasını destekleyecek önemli bir faktör olarak görülmüyordu. Ve bunun önüne geçecek her engel yok edilecekti.

»Soykırımı yardım – Ermenilerin yok edilmesinde Almanya'nın rolü« başlıklı kitapta bu Almanya'nın aktif katılımının nasıl gerçekleştiğini gösteren çokça örnek var. Gottschlich örneğin 27 Mayıs 1915 tarihli »Tehcir Yasasının« bizzat Bronsart von Schellendorf komutasındaki genelkurmay tarafından hazırlanmış olduğunu belirtiyor. Aynı şekilde Alman subaylarının tehcir emirlerini verdiklerini de: Örneğin Osmanlı genelkurmayında demiryolu ve nakliyat tümeninin sorumlusu olan Karl Anton Böttrich isimli subay, Bağdat Demiryolu inşasında çalışan Ermeni işçilerin tehcir edilmelerini emrediyor ve emrin yerine getirilişini bizzat takip ediyor. Veya binbaşı Wolffskeel 4. Ordunun Zeytun Ermenilerine karşı 1915 Mart'ında giriştiği operasyon ile 1915 Ekim'inde Urfa'daki direnişin bastırılmasına aktif subay olarak katılıyor.

Nitekim Almanya'nın Soykırımı ortak olma suçunu Rayh şansölyesi Theobald von Bethmann-Hollweg, Ermenileri kurtarmak için çaba gösterilmesini isteyen büyükelçi Paul Graf Wolff Metternich'in görevden alınmasını istediği mektubunda şöyle itiraf ediyor: »Tek hedefimiz, Türkiye'yi savaşın sonuna

kadar yanımızda tutmaktır; Ermeniler bu nedenle yok edilseler de».

Elbette bu gerçekler, Türk devletinin ve Müslüman nüfusun suçunu izafileştirmez, ama suçluların sadece onlar olmadığını da bilmek gerekir. Sonuç itibariyle günümüz Almanya emperyalizminin, 1915 Almanya'sından farklı olduğu gösteren bir emare yok. Tam aksine; yıllardan beri Almanya'nın Kürt kurumlarına yönelik uyguladığı kriminalizasyon, Türkiyeli devrimci örgütlere, en son ATİK' yönelik saldırılar, Almanya egemenlerinin Türkiye'deki sınıfdaşları ile eşgüdümlü hareket ettiklerini kanıtıyor. Almanya'nın Soykırıma Soykırım demesiyle bir şeylerin değişeceğini zannedenlere duyurulur. ■

SUUDİLER KILIÇ KUŞANIYOR...

2 MAYIS 2015

Suudi Arabistan kralı Selman Bin Abdülaziz'in veliaht değiştirme kararı, Batı basınında »büyük siyasi deprem« olarak değerlendirilirken, Türkiye basınında pek büyük haber olmadı. Seçime kilitlenmiş olan gündem şüphesiz bunun bir nedeni, ama son MGK toplantısı ve Aslı Aydıntaşbaş'ın »Mehmetçik Suriye'de manşeti« başlıklı yazısı ile bağlantılı olarak ele alınırsa, »Suudi taht oyunlarının« Türkiye için neden önemli olduğu görülebilir.

Öncelikle veliaht değiştirme kararının ne anlama geldiğini irdeleyelim. Suudi despotunun birinci veliahtlığı 1959 doğumlu yeğeni Muhammed Bin Nayif'i, ikinci veliahtlığı ise 1985 doğumlu oğlu Muhammed Bin Selman'ı ataması, basit bir kuşak değişimi değil. Her ikisi de Suudi aşiretlerinin en şahin kesimlerinden ve gerek iç, gerekse de dış politikada sert güvenlik (!) çizgisini savunan isimler. Aynı şekilde dışişleri bakanlığına getirilen Washington büyükelçisi Adil el Cubeyr de şahin kesimin temsilcilerinden. Cubeyr, kraliyet ailesinden olmamasına rağmen, katı İran düşmanlığı ile ailenin güvenini kazanmış deneyimli bir politikacı. Muhammed bin Nayif Suudi Arabistan'ın son yıllardaki »anti-terör politikalarının« baş sorumlusuydu ve içişleri bakanı olarak en ufak reform taleplerine sert tedbirlerle yanıt verdi. İkinci

veliaht ve savunma bakanı olan Muhammed Bin Selman ise Yemen'e yönelik saldırıların mimarı olarak tanınıyor.

Kısacası, 79 yaşındaki Suudi despotunun kraliyet ailesinin mutabakatını alarak yaptığı bu atamalar, Suudi Arabistan'da bugün hakim olan siyasi yönelimlerin uzun bir süre için »betona dökülmüş« olacağına işaret ediyor. Yani emperyalist güçler ile sıkı ittifak, iç politikada gerici-vahşi otokratik uygulamalar, dış politikada saldırganlık ve dünya çapında islamist terör çetelerinin desteklenmesi on yıllar boyunca devam edecek.

Peki, İsrail ile stratejik ortaklığa giren, Körfez İşbirliği Konseyi'nde Katar'ı diskalifiye edip belirleyici güç olan ve ABD ile AB'nin tam desteğini alan Suudi Arabistan'daki rejim konsolidasyonu, geleneksel olarak Suudilerin karşıtları olan Müslüman Kardeşler hareketini destekleyen, ama »Petro-Dolarlara« göbeğinden bağımlı olan AKP rejimini nasıl etkileyecek?

Suudi rejim konsolidasyonunun bölgedeki askeri ihtilafları sertleştireceği belli olduğundan, Türkiye'nin – muhtemelen Suriye'de – kendisini bir sıcak savaşın içinde bulma tehlikesinin artacağı öngörüsünde bulunabiliriz. Bu da, Rojava'ya yönelik bir »güvenli bölge operasyonu« olasılığını içerdiğinden,

doğrudan Kürt sorununu etkileyecek. Erdoğan'ın son günlerde sözde »çözüm sürecini« baltalaması ve »Kürt sorunu yoktur« demesi, salt seçim kampanyasına yönelik adımlar olarak değerlendirilmemeli.

Otoriter neoliberalizmi, İslamileşme sosuyla bayraklaştıran AKP rejiminin mevzi kaybetmesi, Türkiye burjuvazisinin çıkarlarına değil. Sermaye birikiminin baskısıyla bölgesel emperyalizm hevesleri peşinde olan Türkiye burjuvazisi, AKP rejiminin içinde bulunduğu krizi bir savaş ile aşma girişiminde bulunabilir. Seçim arifesinde bu olasılık hayli artmıştır. Suudi Arabistan'daki gelişmeler ve bölgede ihtilafların derinleşmesi bu süreci tetikleyebilir. O nedenle demokrasi güçleri uyanık olmalı, Türkiye sınırları içinde düşünme yanılsından kurtulmalıdırlar. Barajın yıkılmasının bir de böyle bir yanı var. ■

ANTİKOMÜNİZMİN VEBALİ NEFESİ

9 MAYIS 2015

8 Mayıs 1945’de Alman faşizmi Berlin’e giren Kızıl Ordu birliklerine kapitülasyon ilânını vermiş ve İkinci Dünya Paylaşım Savaşı resmen bitmişti. Dün, Alman faşizminden kurtuluşun 70. yıldönümüydü. Bugün ise Rusya Federasyonunda »Büyük Zafer Günü« kutlanıyor. Bunun nedeni, o günlerdeki Almanya ve Rusya arasında olan zaman farkıydı.

İlja Ehrenburg 9 Mayıs 1945 gece yarısı saat 2:00’de radyodan Alman faşizminin başkentine kızıl bayrağın asıldığı haberi geldiğinde Moskovalıların geceyi gündüze çevirdiklerini yazar. Ancak hakim olan sevincin, hüznünlü bir sevinç olduğunu da. Ehrenburg, »ne de olsa ülkemizde en az bir kişinin boşluğunun hissedilmediği yemek masası yoktu« diyor.

Gerçekten de, özellikle 1941-1944 arasında en şiddetli çatışmaların yaşandığı Sovyet toprakları, savaş sonunda viraneye dönmüştü. Bugün, Alman faşizminin başlattığı savaşın yaklaşık 27 milyon Sovyet yurttaşının yaşamına mal olduğunu biliyoruz. Dile kolay, 27 milyon can! Sadece bu sayı Stalin önderliğindeki Sovyetler Birliği’nin katkısını anlatmaya yetiyor.

İnsanlığın büyük bir kesimi, kapitalist sömürünün en vahşi, en barbar biçimi olan faşizmin Kızıl Ordu’nun ve Sovyet insanının olağanüstü özverisi ve direnişiyle yıkıldığını

henüz unutmadı. Ancak SBKP’nin 1956 sonrasında Bolşevik çizgiyi terk ederek, uyguladığı revizyonist politikalarla deformasyona uğrayan reel sosyalizmin emperyalist-kapitalist sistem karşısında aldığı yenilgiden bu yana bu gerçek yoğun bir ideolojik saldırı altında. Tarihin sonunun geldiğini iddia eden sermaye güçleri, bu gerçeği unutturmak için tarihsel gerçekleri çarpıtıyor, iğrenç bir rövanşizmle Paris Komününden sonra tarihin ilk işçi sınıfı iktidarı olan SSCB’ni savaşın sorumlusu ilân ediyor.

Anımsanacaktır, 2009’da Avrupa Parlamentosu aldığı bir karar ile »Stalinizm ve Nasyonal Sosyalizm, Almanya ve Sovyetler Birliği İkinci Dünya Savaşının sorumlularıdır« kararını almış, kısa bir süre sonra ise Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü Vilnius’da yaptığı bir toplantıda, »Komünizm ve Nasyonal Sosyalizm eşittir« açıklamasını yapmıştı. Gene de tüm bu çabalara rağmen faşizmden kurtuluşun ana aktörleri olan Kızıl Ordu ve SSCB’nin katkıları unutturulamadı.

Bugün bu çabalar farklı biçimde devam etmekte, bilhassa Ukrayna’da ağırlıklı olarak sürdürülmektedir. Nazi ordusunun işbirlikçisi Stephan Bandera’nın bugünkü faşist ardıllarının devlet aparatını ele geçirdikleri Ukrayna’da antikomünist saldırganlık had

safhaya ulaşmış, Komünist Partisi yasaklanmış ve 9 Mayıs'ın resmi tatil olması değiştirilmek istenmektedir. Faşizmden kurtuluşun 70. yılında da ideolojik saldırılar devam ediyor, antikomünizmin vebalı nefesi halkları zehirliyor hâlâ. Ama Majdanek, Treblinka ve Auschwitz gibi ölüm kamplarını özgürleştirenin Kızıl Ordu ve faşizmin krematoryumlarını ilelebet söndürenin SSCB olduğu ilercici insanlık tarafından unutulmayacak. Aynı, »Düşman kendi ülkemizdedir« belgisiyle direnen Alman komünistlerinin unutulmayacağı gibi.

Büyük Zaferi olanaklı kılan Sovyet insanları ve Kızıl Ordu mensuplarının anısı önünde saygı ve minnettarlıkla eğilmek, her zaman boynumuzun borcu olacaktır. ■

NATO'DAN İNCE AYAR

16 MAYIS 2015

Bu yazı yayımlandığında, Antalya'da Çarşamba günü başlayan NATO dışişleri toplantısı bitmiş olacak. Asıl sonuçları kamuoyuna ne denli açıklanacak, onu öngöremiyoruz, ama bu toplantıda AKP rejimine hallice bir ince ayar verileceği bugünden belli. NATO'nun Arap Ligi, Afrika Birliği ve Körfez İşbirliği Konseyi temsilcileriyle yaptığı toplantının ana konusu Suriye ve Irak'tı. İlk gün ele alınan konu Ukrayna krizi ve ülkenin Doğusuna yönelik »tedbirler« oldu.

NATO çevrelerinde uzun zamandan beri, giderek artan bir »Erdoğan rahatsızlığı« ifade ediliyor. Bu rahatsızlığın temel nedeni, Erdoğan'ın tamamen iç politik kaygılarla, sadece ülke içindeki karşıtlarına değil, aynı zamanda kendi müttefiklerine karşı da agresif bir retorik kullanıyor olması. Burjuva basınında yer alan bazı yorumlarda, »kendisini bitmeyen bir seçim kampanyasında gören Erdoğan'ın teamüllere aykırı tavırları artık tahammül sınırlarını zorluyor« değerlendirmesi yapılıyor.

İki yıldan beri Maraş'ta konuşlandırılan Patriot sisteminin görev süresinin uzatılmasından önce Federal Hükümetin parlamento gruplarına gönderdiği bir mektup, bu rahatsızlığa tercüman olmuş: »Alman Patriot sisteminin ve federal ordu mensuplarının görevinin devam etmesi, Türkiye'nin ittifakın

düzen siyaseti çerçevesinde kalmasını sağlayacaktır«. Berlin'de parlamento kulislerinde ve gazeteciler arasında bu açıklama »Türkiye ve NATO ilişkilerine ayar gerekiyor« biçiminde okunuyor. Zaten hava savunma sistemi olan Patriotların harekete geçmesini gerekli kılacak bir Suriye saldırısının hiç bir zaman olmayacağını herkes biliyor.

NATO'daki müttefikleri, Erdoğan'ın 2013'de TSK için »Çin'den roket alırım« provokasyonunu unutmuş değiller. Aynı şekilde Türkiye'nin Suudi Arabistan ve Katar ile birlikte, NATO'dan açık onay almadan Suriye'de geliştirdiği angajman ciddi bir sorun olarak görülüyor. Çünkü başta ABD olmak üzere, NATO'da Esad sonrası Suriye'nin nasıl şekilleneceği belli olmadan Esad'ın alaşağı edilmesinin büyük riskler taşıyacağı görüşü hakim. Erdoğan ise, Suudi ve Katar despotlarının dolduruşuyla, NATO'nun Rojava'yı da kapsayacak bir »güvenli bölge« oluşturmasını veya Türkiye'ye bunun için izin vermesini talep ediyor.

Tüm bunlara rağmen AKP rejiminin yarattığı rahatsızlık, NATO'nun »ipleri koparacak« bir adım atmasına yol açmayacak. Çünkü Irak, İran ve Suriye'nin komşusu ve Karadeniz dahi, çeşitli »kapıların hakimi« (Charles De Gaulle) olan Türkiye'nin jeostratejik konumu

NATO ve emperyalist güçler için paha biçilmez değerde. Bu nedenle rahatsızlıkların kapalı kapılar ardında dile getirilmiş olduğu ve Suriye konusunda ince ayar yapıldığı kuvvetle muhtemel. AKP rejimi bu ince ayara uymamazlık etmeyecektir, ama 7 Haziran'da fazla oy kaybetmeden çoğunluğu yeniden ele geçirirse, saldırgan politikaları için toplumsal meşruiyet kazandığını iddia edecektir.

AKP rejimine ancak HDP mevzii kaybettirebilecektir. Barajın yıkılmasında yurtdışı oylarının oynayacağı rolün önemi belli. Avrupa'daki HDP taraftarlarının gösterdikleri angajman da takdire şayan. Ancak kitlesel etkinlikler kimseyi yanıltmamalı. Bu nedenle hiç kimse, »görevimi yaptım« rehavetine düşmemeli, son güne kadar olağanüstü çaba sarf etmeli. Çünkü her geçen gün HDP'nin barajı aşmasının sadece demokratik dönüşümün değil, Rojava'nın korunmasının da güvencesi olduğu ortaya çıkıyor. ■

ALMAN EMPERYALİZMİNİN YENİ KİBRİ...

14 MAYIS 2015

Avrupa Birliği'nin (AB) patronu hâline gelen Federal Almanya sermayesi, yeniden dünya gücü olma hedefiyle attığı adımlarını hızlandırmaya başladı. Münih'te her yıl düzenlenen ve uluslararası silah tekellerinin temsilcileriyle, dünya çapındaki neoliberal elitlerin bir araya geldikleri geleneksel »Güvenlik Konferansının« 2014 Şubat'ındaki toplantısı, emperyalist hırsları kabaran F. Almanya sermayesinin 1945 sonrasında ilk kez böylesine pervasızca planlarını sergilediği bir sahne olmuştu. Azılı bir antikomünist olan F. Almanya Cumhurbaşkanı Joachim Gauck, yaptığı açılış konuşmasında »Almanya yeni sorumluluğunu üstlenmeye hazırdır« diyerek, propaganda savaşına yeni bir ivme katmıştı.

Aslında bu propagandanın nasıl bir yol izleyeceği 2011'de Libya'ya karşı gerçekleştirilen müdahale savaşı esnasında görülmekteydi. Bu propaganda, daha sonra, doğrudan Şansölye Angela Merkel'in bütçesinden finanse edilen ve F. Alman devlet aklının biçimlendirildiği bir merkez olan »Bilim ve Politika Vakfı« SWP'nin hazırladığı »Yeni Güç – Yeni Sorumluluk« başlıklı strateji belgesiyle sistematikleştirildi. Ancak F. Almanya kamuoyunda hâlâ yaygın olan savaş karşıtlığı nedeniyle, propaganda kamuoyunu etkileme çabalarına yoğunlaştırıldı.

Bizzat F. Cumhurbaşkanının başını çektiği bu çabalar, farklı alanlarda da yürütülüyor. Örneğin muhafazakâr tarihçilerin yürüttükleri tartışmalara burjuva basınında geniş yer verilerek, Almanya'nın Birinci Dünya Paylaşım Savaşı'nda hiç bir suçu olmadığı algısı yaygınlaştırılmak isteniyor. Bu tarih revizyonizminin ardında yatan temel hedef, bugüne kadar geçerli olan »savaşta suç işledik, bu nedenle savaşa katılma konusunda çekingen davranmalıyız« anlayışını değiştirmektir.

Kısacası F. Almanya egemenleri başlattıkları bu topyekün propaganda atılımı ile F. Almanya'nın dış ve güvenlik politikalarında esaslı rota değişikliklerine meşruiyet kazandırmak istemektedirler. Bunun için F. Almanya siyasetinde geçerli olan iki temel ilkenin: yani, dış politikanın »çekişkenlik kültürü« yerine »savaşabilme yetisine sahip olma kültürü« ve »değerler kültürü« yerine »çıkarlar kültürü« tarafından yönlendirilmesini sağlamak istiyorlar.

DEĞİŞİM SÜRECİ

1945-1999 yılları arası dönemde F. Almanya'nın yurtdışında herhangi bir savaşa katılacak olması düşünülemezdi bile. Ancak iki kutupluluğun sona ermesinden ve Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin başarıyla F. Almanya'ya ilhak edilmesinden sonra, burjuva-

zinin yayılmacılık hırslarının önü alınamaz oldu. Toplumsal ve bilhassa emek örgütlerinin direncini kırma ve olanaklı olan en geniş toplumsal mutabakatı sağlayarak »askeri tabunun yıkılması« görevini sosyaldemokratlar ve yeşiller üstlendi. Dönemin SPD’li Şansölyesi Gerhard Schröder o nedenle hatıratında 1999’da Yugoslavya’ya karşı gerçekleştirilen saldırı savaşını, »hükümetimin belki de en büyük başarısı, askeri tabuyu yıkmak olmuştur« diye yorumlamaktaydı.

Ancak Yugoslavya savaşına karşı F. Almanya barış hareketinin yaratabildiği kamuoyu tepkisi, özellikle 2001 Afganistan savaşına F. Alman ordusunun katılmasıyla yaygın bir savaş karşıtlığına dönüşünce, F. Almanya egemenleri geri adım atmak zorunda kalmışlardı. Nitekim 2009’da kurulan ikinci muhafazakâr-liberal hükümet, koalisyon protokolüne »hükümetimiz çekingenlik kültürüne bağlı kalacak ve askeri adımları yalnızca BM, NATO veya AB kararları çerçevesinde atacaktır« biçiminde bir bölüm eklemişti.

F. Almanya bu bölüm nedeniyle BM’in 2011’de alınan 1973 nolu Libya kararına çekimser oy kullanmış ve Libya’ya yönelik müdahale savaşına katılmayı reddetmişti. Kamuoyunun tepkisinden çekinen muhafazakâr-liberal hükümete en sert tepkiler SPD ve Yeşiller partisinden geldi. Dönemin liberal FDP’li Dış İşleri Bakanı Guido Westerwelle o zamanlar en fazla eleştirilen isimdi. Westerwelle’nin selefi ve ünlü Yeşil politikacı Joseph Fischer, F. Almanya’nın Libya savaşına katılmamasına ateş püskürüyor ve şöyle diyordu: »Hükümetin başarısız politikası nedeniyle utanıyorum. (...) BM Örgütündeki ve Ortadoğu’daki Alman politikası inandırıcılığını yitirmiştir. Almanya’nın BM Güvenlik Konseyi’nde daimi koltuğa sahip olma talebini artık çöpe atabiliriz. Avrupa’nın geleceği ürkütücü«. İlk kez kot pantolon ve spor ayakkabılarıyla bakanlık yemini ederek »skandal« yaratan Fischer, böylelikle bir zamanların pa-

sifist Yeşillerinin, aynı SPD gibi nasıl Alman emperyalizminin şahinlerine dönüştüklerini kanıtlıyordu.

SPD ve Yeşillerin çıkışından cesaret alan muhafazakârlar ise kendi kurdukları hükümetin dış politikasını eleştirmeye başladılar. Örneğin dönemin Savunma Bakanı Thomas de Maiziére Libya tartışmalarına katılarak, »Federal Orduyu gerektiğinde Almanya’nın çıkarları doğrudan etkilenmese de kullanmak zorunda kalabiliriz« diyordu. Benzer tartışmalar Suriye’de 2011’de başlayan olaylar konusunda da yaşandı. Dış İşleri Bakanı Westerwelle »Suriye’de siyasi çözüm gereklidir« derken, muhafazakârlar, SPD ve Yeşiller müdahale edilmesini savunuyorlardı. Ancak kısa zamanda Suriye’nin Libya olmadığı ve stratejik müttefik ABD’nin çekimser kaldığı ortaya çıkınca, teorik tartışmalar siyasi pratiğe uygulanamadı.

»YENİ GÜÇ – YENİ SORUMLULUK«

Gene de bu teorik tartışmalar orta vadede siyaseti etkilemeye başlıyorlardı. Bu noktada SWP merkezi bir rol oynadı. SWP »uzmanlarından« Markus Kaim’ın »Çekingenlik kültürü, eski F. Almanya’nın dış politika anlayışdır. Ancak bugün koşullar değişmiştir: söz konusu olan soğuk savaş döneminin ihtilafları değildir. Birleşik Almanya elde ettiği yeni gücün gereğini yerine getirmelidir« biçimindeki görüşü hükümet görüşü hâline geldi.

Nitekim Dış İşleri Bakanlığı’nın finanse ettiği ve SWP ile »German Marshall Fund« GMF’nin üstlendiği »Yeni Güç – Yeni Sorumluluk« başlıklı bir proje başlatıldı. 2012 Kasım’ı – 2013 Eylül’ü arasında »Federal Parlamento, hükümet, üniversiteler, şirketler, vakıflar, düşünce kuruluşları, medya ve sivil toplum örgütlerinden yaklaşık 50 kişinin katıldığı toplantılarda« F. Almanya’nın güncel dış politikasını belirleyen raporlar hazırlandı.

Bu toplantıların en önemli özelliklerinden birisi, »Almanya’nın dış politik hedefleri parti-

ler üstü bir mutabakatla hazırlanıyor» görün-tüsü vermektir. Raporlarda öncelikle »Bonn Cumhuriyeti, Avrupa'da ve transatlantik partnerlik içerisinde belirleyici rol oynayabil-mek için yeterli ağırlığa ve özgürlüğe sahip değildi. Bugün ise Almanya'nın artan gücü yeni etkileme olanaklarını ortaya çıkartmak-tadır. Ancak Almanya bugüne kadar iktisadi gücüne, jeostratejik ağırlığına ve uluslararası saygınlığına oranla yönlendirici rolünü yete-rince oynayamamaktadır» tespiti yapılıyordu.

F. Almanya'nın potansiyelinin çok daha faz-lasını olanaklı kıldığı iddiasıyla, dış ve sa-vunma politikalarında esaslı değişimlerin yapılması talep ediliyordu: »Almanya'nın stratejik çevresindeki devinimler, Avrupa ve güvenlik politikaları, yeni güçlerle olan iliş-kiler ve küresel düzenin yenilenmesi, Alman devlet hedeflerinin yeni tanımını gerekli kılı-yor«. Raporları hazırlayanlar, Avrupa ülkele-rinin geleneksel olarak yeniden güçlenen bir Almanya'dan çekindiklerini bildiklerinden, siyaset değişimi taleplerinin ancak AB çatısı altında olanaklı olacağını bilincindeydiler.

Geliştirilen siyasi çizgi bu çerçevede sadece F. Almanya'nın değil, bütünüyle AB'nin esas-lı dönüşümünü öngörüyor. Ancak AB'nin dönüşümünün asıl hedefi, F. Almanya'nın öncü güç olmasına hizmet etmesidir. Bu ne-denle »Yeni Güç – Yeni Sorumluluk« sonuç raporu F. Almanya'nın »ön sırada« olması gerektiğini şöyle gerekçelendiriyor: »Alman-ya gelecekte daha çok ve daha kararlı yönet-mek zorundadır. Tarihi, konumu, ama daha fazlasıyla şu andaki iktisadi gücü ve yeni jeo-politik ağırlığı, AB'nin korunması ve geliştiri-lmesi için Almanya'ya özel bir sorumluluk yüklemektedir. O nedenle Almanya ortak he-defler için ve sadece diğer AB üyesi ülkelerle birlikte daha kararlı yönetmek zorundadır. Diğer yandan BM içerisindeki rolü de değiş-melidir. Güvenlik Konseyi'nde, uluslararası düzeni koruma sorumluluğunu üstlenmeye hazır olan yeni öncü güçler yer almalıdır. Al-manya bu öncü güçlerden birisidir.«

ALMAN EMPERYALİZMİNİN MEYDAN OKUMASI

Gerek AB'nde, gerekse de BM de »öncü« rol talep eden F. Almanya sermayesi, elde ettiği gücün cesaretiyle emperyalist hırslarını açık-lamaktan ve gerekçelendirmekten de çekin-miyor. Örneğin sonuç raporunun 33. sayfa-sında şunlar yazılı: »Almanya kendi yaşam tarzını korumak istiyorsa, o zaman devletin elindeki, askeri olanlar dahil, tüm meşru olanakları kullanarak kurallara dayalı olan dünya düzeninin korunması için çaba gös-termelidir. (...) Almanya, hiç bir ülkede olma-dığı kadar küreselleşmeden ve barışçıl, açık ve özgür dünya düzeninden faydalanmakta-dır. Ama Almanya aynı zamanda bu düzenin işlemesine bağımlıdır. Bu nedenle sistemde olası bozuklukların sonuçlarından özel bir biçimde yara alabilir.«

Dünyanın geri kalan büyük bir kesimi için sömürü, açlık, yoksulluk, savaşlar, işkence-ler, zorla yerinden edilmeler, sefalet ve mil-yonlarca kez ölüm anlamına gelen güncel dünya düzeninin, F. Almanya sermayesinin ne denli çıkarına olduğu ancak bu kadar açık yazılabilir. »Sistemde olası bozukluklar«, yani dünyanın herhangi bir yerinde dünya düzeninin işleyişini aksatabilecek kalkışma-lar veya iktidar değişiklikleri bu nedenle F. Almanya'nın »çıkarlarını« tehdit eden düş-manlıklar olarak ilân edilmektedir.

Böylelikle de dünya düzeninin hiyerarşik ya-pısı ve sömürü mekanizmaları ile hammad-de kaynaklarına engelsiz ulaşımın ayakta kalmasının askeri araçlarla sağlanmasının gerekçesi hazırlanmaktadır: »Almanya'nın askeri güçleri yurt ve ittifak savunması için gereklidir; aynı zamanda krizleri engelleme-ye, ihtilafları sınırlama ve sonlandırmaya ve nakliyat yollarının güvenceli kalmasına da yardımcı olmaktadır« denilerek, Federal Or-dunun »asli« görevleri tanımlanmaktadır.

»RAHATSIZ EDİCİ YENİ GÜÇLER«

Muhelif kesimler arasında yapılan kimi yo-rumda, F. Almanya'nın dış ve güvenlik po-

litikalarındaki bu değişimlerin emperyalist blok içerisindeki çelişkilerin sertleştiğine ve ABD-AB çatışmasına işaret ettiği iddia edilmektedir. Sermaye fraksiyonları arasındaki çelişkiler kapitalizme özgü özelliklerdir ve elbette emperyalist güçler arasında da çıkar çelişkileri söz konusudur. Ancak F. Almanya politikalarındaki değişimler, ABD-AB çatışmasının değil, tam aksine Batılı emperyalist güçlerin aralarındaki çelişkileri en aza indirme ve stratejik işbölümünü geliştirme çabalarının bir sonucudur. F. Almanya, ABD'nin Pasifik'e yönelme stratejisi çerçevesinde ABD ordusunun Doğu Avrupa, Akdeniz ve Afrika'daki görevlerini üstlenmeye hazırlanmaktadır. Güncel dünya düzeninin korunmasının ancak iki emperyalist merkezin sıkı işbirliği ile olanaklı olacağı bilinmektedir. Nitekim sonuç raporunda, ki bunu günümüz F. Almanya'sının devlet aklı olarak okumak gerekmektedir, ABD, AB çatısı altında hareket eden F. Almanya'nın dış politika gücünü artıran ve vazgeçilmez partner olarak tanımlanmaktadır.

Buna karşın emperyalist hedeflere engel çıkabilecek ülkeler iki kategoride ele alınmaktadır. Rusya ve Çin, iktisadi ilişkilerin geliştirilerek, »istikrar ilişkisi çizgisine« çekilebilecek »meydan okuyucu ülkeler« olarak nitelendirilirlerken, İran ve Venezuela veya Mali gibi ülkeler »rahatsız edici yeni güçler« olarak kategorize edilmektedirler. İlginçtir: Türkiye ile olan ilişkiler eskiden olduğu gibi, bugün de »istikrar ve güvenlik işbirliği« çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Rusya ve Çin'in iktisadi güçlerinin olası rekabet sorunlarına yol açabileceği tespit edilerek, şöyle bir öngörüde bulunmaktadır: »Dünyanın yeni iktisadi ve siyasi merkez güçleri olabilecek bu ülkeler ile Almanya arasında etki alanları, kaynaklara ulaşım, uluslararası düzenin mimarisi ve kuralları konusunda rekabet ve ihtilaflar meydana gelebilir. Bu güçler süreç içerisinde Almanya'nın gerçek

partnerleri olabilecek kadar, çatışmayı da seçebilirler.« Güncel Ukrayna krizi çerçevesinde bakıldığında, F. Almanya egemenlerinin 2013'de yapılan bu öngörüye göre hareket ettikleri ve Rusya'nın »çatışmayı seçtiği« görüşünde olduklarını görebiliriz.

»Rahatsız edici güçler« konusundaki tespitleri ise çok açık: »Uluslararası düzeni ve geçerli normlarını çiğneyen; ortak alanlar veya küreselleşmenin kritik altyapıları üzerinde egemenlik talepleri ileri süren rahatsız edicilere karşı uzlaşmacılığın yeterli olmadığı zamanlarda Almanya, bu emtiaların, normların ve birlik çıkarlarının korunması için uluslararası hukuk temelinde askeri şiddet uygulamaya veya en azından uygulayacağı tehdidini inandırıcı bir biçimde kullanmaya hazır olmalıdır.« F. Almanya egemenleri bu şekilde emperyalist dünya düzenini, yani neoliberal kapitalizmin yayılmasını aksatabilecek veya engelleyebilecek ülkelere karşı açıkça savaş ilân edeceği tehdidini savurmaktadırlar.

Aynı şekilde AB'nin bütünüyle F. Almanya'nın hegemonyası altına sokulması hedeflenmektedir. F. Almanya'nın bugünkü AB politikası AB'nin sadece hükümetlere yönelik değil, »aynı zamanda ülke halklarına da« yönelik bir düzen koruma gücü olarak hareket etmesini sağlamaya çalışmaktadır. Şansölye Merkel'in AB konusunda 2015'de yaptığı son hükümet açıklamasında, »AB, Avrupa'ya komşu ülkeleri ve bunların halklarını ortak hedeflerimize kazanmak için elindeki iktisadi, diplomatik ve güvenlik politikası araçlarını kararlı bir biçimde kullanacaktır« sözü, bu çerçevede anlaşılmalıdır.

TOPLUMSAL MEŞRUIYET KAZANMA STRATEJİLERİ

F. Almanya egemenleri, işçi sınıfını ve toplumsal kesimleri bu politika değişimini meşruiyete kavuşturma amacıyla geniş bir propaganda stratejisiyle kazanmaya çalışmaktadır. Burjuva basınının da yardımıyla kamuoyu etkileme araçlarının tümü uygulamaya sokul-

maktadır. Bir yanda, gazetemizin 6. sayısında yayınladığımız yazıda gösterdiğimiz gibi, Pegida benzeri sağ popülist akımlarla refah şovenizmi ve ırkçılık körüklenmekte, diğer yanda ise kilit sanayi alanlarındaki çekirdek kadrolara ücret artışı sağlanarak ve (otomotiv sektöründeki gibi) şirket yönetimleri tarafından prim ödemeleri yaptırılarak, hissedilen ve gerçek refah düzeyi artırılmaktadır. Burjuva basını, bu »refah artışını« F. Almanya'nın »dünya ihracat şampiyonu« olmasına bağlamakta ve ihracatın tehlikeye düşmesinin »halkın refahını tehlikeye düşüreceğini« telkin etmektedir.

Bu çerçevede F. Almanya'daki üniversiteler ve kimi bilim insanı da özel rol oynamaktadır. Bir taraftan üniversitelere doğrudan Savunma Bakanlığı bütçesinden ve silah tekellerinden proje paraları sağlanarak, savaş stratejilerinin geliştirilmesi, işgal öncesi ve sonrası sivil toplum örgütlerinin ilgili bölgelerde görevlendirilmeleri, F. Almanya iç kamuoyuna yönelik »enformasyon« çalışmaları ve yüksek teknolojili savaş araçları ve silahlarının geliştirilmesi için projeler yürütülmekte ve Federal Ordu-Üniversiteler işbirliği derinleştirilmektedir. Diğer taraftan da bilhassa tarihçiler, sosyologlar ve siyaset bilimcileri üzerinden bu (neoliberal) politikaların »alternatifsiz olduğu« tezi işlenmekte, »kültürler çatışmasının kaçınılmazlığı« kanıtlanmak istenmekte ve tarih revizyonizmine yönelik algı çalışmaları yürütülmektedir.

Nihâyetinde, geleneksel olarak F. Alman kamuoyunda saygınlığı olan F. Cumhurbaşkanı makamı bizzat devreye sokularak, askeri tabunun yıkılması, Alman faşizminin insanlık ve savaş suçlarının izafileştirilmesi, »çıkarlarımızın korunması askerlerimizin yaşamına mal olabilir« anlayışının olağanlaştırılması ve emperyalist stratejilerin meşrulaştırılması için kamuoyu algısının değiştirilmesi çabaları yönetilmektedir. Transatlantik partnerliği »kökleştirecek« TTIP

antlaşmasının savunulması, Yunanistan'a yönelik yaptırımlar, Ukrayna'daki gerici hükümetin desteklenip, Rusya'ya yönelik propagandanın artırılması v. b. nice konu, kamuoyunda »dünya düzenini korumak Almanların çıkarıdır« algısının yaygınlaştırılması için araç olarak kullanılmaktadır.

Kısacası, emperyalist hırsları kabaran F. Almanya sermayesi tüm kibri ile dünya sömürü düzenini kalıcılaştırmak, neoliberal kapitalizmi yerküreye yaymak ve dünya işçi sınıfı ile emekçilerini burjuvazinin sınıf egemenliği altında tutmak için eline geçen yeni gücünü kullanmak, »sorumluluğunu« üstlenmek istiyor. Bunu engelleyebilecek olan F. Almanya işçi sınıfı ise kendi sorumluluğunu üstlenebilecek mi, işte onu zaman gösterecek. ■

HDP AVRUPA, HEDEFLER VE GÖREVLER

23 MAYIS 2015

Sosyal medyada ve özgür basında yer alan haberler, HDP'nin Avrupa'daki taraftarlarının olağanüstü gayret sarf ettiklerini gösteriyor. Kürt kurumları, devrimci-demokratik güçler, bugüne kadar görülmemiş bir dayanışma içerisinde hummalı bir faaliyet yürütüyorlar. Tanık olduğumuz özveri, gösterilen hassasiyet ve girişkenlik, örülen işbirliği hakikaten takdire şayan. Bunun için sorumluluk alan herkesi kutlarız.

Ama, »dost acı söyler« misali bazı kritik noktalara değinmek, daha doğrusu, bazı sorulara yanıt aramak da gerekiyor. Örneğin Avrupa'da hedeflenen 400 bin oy gerçekçi miydi? HDP kurulduktan sonra, bugüne kadar tüm Avrupa'yı kapsayan bir HDK/HDP Avrupa yapılanmasının kurulamamış olması çalışmalarını nasıl etkiledi? Salt seçim odaklı çalışma yeterli miydi?

Bu ve benzeri sorulara kafa yormak, sağlam bir eleştiri-özeleştiri mekanizması işleterek bunların yanıtlarını aramak, sadece bugün için değil, gelecek açısından da önem taşımaktadır. Avrupa'da seçimlere katılım oranlarıyla ilgili verilen haberler, Avrupa'daki seçmenlerin büyük bir bölümünün sandığa gitmeyeceğini gösteriyor. Oy sandıklarının uzakta olması, bürokratik engeller vs. kuşkusuz önemli nedenlerdir. Ama bu gerçekler,

asıl sosyolojik neden hakkında hiç bir bilgi vermiyor. Temel soru şudur: Türkiye ve Kürdistan kökenli seçmen, seçme hakkından neden feragat etmektedir?

Göç ülkelerinin fenomenlerinden birisi, göçmen topluluklarının, geldikleri ülke ile olan tüm bağlantılarına rağmen, sosyal konumları güvence altında olunca siyasi haklarını önemsememeleridir. Örneğin Almanya'da bugüne kadar yapılan yabancılar meclisleri seçimleri gibi göçmenlerin de oy hakkı olduğu seçimlere katılım her zaman düşük olmuştur. Ancak örgütlü olunan yerlerde ve sadece seçim zamanı değil, sürekli insanların sorunlarına sahip çıkılması ve insanların aydınlatılmasıyla oy oranlarının artırıldığı görülmüştür.

Buradan şu soruyu çıkartabiliriz: Avrupa'da yaşayan Türkiyeli bir seçmen, sıradan gündelik sorunlarına çözüm üretilmediği ve kendisine ulaşılmadığı müddetçe, neden o kadar zahmete girip, oyunu kullansın? Kaldı ki, neden HDP'ye oy versin?

Moral bozmak gibi bir amacımız yok, ama bugünden belli olan bazı sonuçların nedenlerini araştırmak ve buradan çıkan görevleri ortaya koymak gerekmektedir. Ayrıca geç kalınmış da değildir: HDP'nin barajı aşmasının önemini kavrayan her birey, canını dişine

katmalı, katılım oranlarını artırmak için son saatlere kadar çalışmalıdır.

Ama bu önümüzde duran ivedi bir görevi, yani HDK biçiminde oluşmuş, hem Avrupa'daki, hem de Türkiye ve Kürdistan'daki siyasal ve toplumsal gelişmelere müdahil olabilecek bir örgütlenmeye gidilmesi görevini unutturmamalıdır. Bugüne kadarki yana durma pratiği artık yeterli olamamaktadır. Avrupa'daki gerçeklik, ortak mücadeleyi ortak çatı altında yürütmeyi dayatmaktadır. Bilhassa komünistlerin, sosyalistlerin ve devrimci-demokratların ayrı ayrı göçmen örgütlerinde bulunmalarının bir anlamı kalmamıştır.

ATİK'e yönelik son saldırılar bu gerçeğin altını bir kez daha çizmiştir. Ortak mücadele, gerçekçi hedeflerin konmasının ve daha önemlisi, bu hedeflere ulaşılmasının güvencesi olacaktır. Seçim çalışmalarının kanıtladığı en önemli gerçek, kanımızca budur. ■

SUUDİ ARABİSTAN: EMPERYALİZMİN SADIK TAŞERONU

24 MAYIS 2015

Alman sermayesinin en önde gelen sözcülerinden FAZ gazetesi, son haftalarda islamist terör çetelerinin özellikle Suriye-Türkiye sınırındaki İdlib başta olmak üzere önemli bölgeleri ele geçirmelerinin bir tesadüf olmadığını belirtiyor. Gazetenin 9 Mayıs 2015 tarihli sayısında yayımlanan bir değerlendirmede, islamist çetelerin ve silahı muhaliflerin ülkenin farklı bölgelerinde eş zamanlı gerçekleştirdikleri saldırılarla Esad'a bağlı rejim güçlerini zayıflatma taktiğine başvurdukları belirtilirken, bu taktiğin geçen Mart ayında Erdoğan ve Suudi despotu Selman'ın Riyad'da buluşmalarından sonra start aldığı vurgulanıyor. Görüldüğü gibi Batı'daki burjuva basını Suriye'deki iç savaşın asıl sorumlularını açıkça yazmakta bir beis görmüyor.

Suudi Arabistan'ın oldum olası dünya çapında islamist terör şebekelerini desteklediği, kanlı mezhep çatışmalarını körüklediği ve emperyalist güçlerin en sadık taşeronlarından birisi olarak bölge egemenliğini ele geçirmeye çalıştığı biliniyor. Dünya çapındaki petrol rezervlerinin neredeyse dörtte birine sahip olan Suudi Arabistan, bu zenginliği sayesinde emperyalizmin her zaman desteğini yanında hissediyor. Ancak ülkedeki rejimin devamlılığını sürdürülebilir hâlde tutmak isteyen Suudi despotları, müttefiklerinin onaylamakta güçlük çektikleri adımları atmaktan

da çekinmiyor. Geçen Nisan ayında yapılan veliaht değişikliği de Suudilerin saldırgan politikalarını devam ettirmekte kararlı olduklarını gösteriyor.

Suudi despotu Selman Bin Abdülaziz'in veliaht değiştirme kararı kimi Batılı burjuva medyasında "büyük siyasî deprem" olarak nitelendirilmişti. Aslında söz konusu olan deprem falan değil, Suudi Arabistan'daki egemen sınıfın iktidarını sağlamlaştırmak, rejim konsolidasyonunu güvence altına almak için gerekli adımların atılmasıydı. Selman "yönetimin gençleştirilmesi" gerekçesiyle birinci veliahtlığa 56 yaşındaki yeğeni Muhammed Bin Nayif'i getirirken, ikinci veliahtlığa ise henüz 30 yaşında olan oğlu Muhammed Bin Selman'ı atadı.

Bölgeyi yakından tanıyan muhafazakâr Alman gazeteci Reiner Herrmann, Suudi despotunun şimdiye kadarki geleneksel çizgiden ayrılan bu adımlarını yürürlükteki devlet politikaları "betona dökülerek kalıcılaştırılıyor" değerlendirmesini yaptı. Alman silah tekellerinin en büyük müşterilerinden olan Suudi Arabistan'daki "kuşak değişimini" destekleyen Herrmann aslında yaptığı değerlendirmede haklı.

Haklı, çünkü Selman'ın veliahtlığa getirdiği isimler, Suudi egemenlerinin en şahin ke-

simlerinin temsilcileri ve gerek ülke içinde, gerekse de dış politikada sert ve saldırgan politikaların uygulanmasını savunan isimler. Hâlen işleri bakanı olan birinci veliaht Muhammed Bin Nayif, bilhassa Şii nüfusa kan kusturan sözde “anti-terör” uygulamalarının baş sorumlusu. Ayrıca çağdışı Vahhabiliğin sözde “şeriat” yasalarını tüm şiddetiyle uygulayan ve en ufak reform taleplerine dahi sert tedbirlerle yanıt veren bir yönetici. 79 yaşındaki Selman’dan sonra kral olduğunda, Vahhabi vahşetini şimdikinden daha büyük yetkilerle uygulayacağını açıkça ilân eden birisi.

EMPERYALİZMDEN TAM DESTEK

Savunma bakanı olan ikinci veliaht Muhammed Bin Selman ise DAİŞ çetelerine her türlü lojistik ve mali desteği vermekten çekinmeyecek derecede davranan, hatta zengin Suudi aşiret vakıflarının dünya çapında islamist gruplara yaptıkları ödemeleri koordine eden bir isim. Aynı zamanda Yemen’deki Şii kalkışmacılara yönelik saldırıların ve askeri operasyonların mimarı olarak tanınıyor.

Despot Selman, eski Washington büyükelçisi Adil El Cubeyr’i dışişleri bakanlığına atayarak, kraliyet ailesinden olmayan bir ismi böylesi önemli bir göreve getirmiş oldu. Katı bir Şii düşmanı olan Cubeyr, kraliyet ailesinin şahin kesimlerinin desteğini almasının yanı sıra, Beyaz Saray’a olan yakınlığı ile tanınıyor ve Suudi Arabistan-İsrail ittifakının inşasında önemli roller üstlendiği biliniyor.

Selman böylelikle hem despotik rejimin on yıllar boyunca yumuşama ihtimali olmadan devamını güvence altına almış oldu, hem de Cubeyr üzerinden ABD, oğlu ikinci veliaht üzerinden de Alman emperyalizmlerine olan sadakatinin altını çizdiğini gösterdi. Selman’ın, elbette kraliyet ailesi ile dini liderlerin mutabakatını alarak gerçekleştirdiği rejim konsolidasyonu, sonuç itibarıyla emperyalist güçler ile sıkı ittifakın, ülke içinde otokratik bir yönetim ve gerici-vahşi Vahhabiliğin, dış

politikada saldırganlık ve bölge hakimiyeti çabaları ile dünya çapında islamist terör çetelerinin desteklenmesinin uzun bir süre daha değişmeden devam edeceğine işaret ediyor.

Suudi Arabistan emperyalist güçler için yaşamsal önem taşıyan bir ülke. Bunun çeşitli nedenleri var. Elbette en önemlisi, ülkedeki petrol rezervlerinin zenginliği. Bu rezervler kolay ulaşılabilir olduğundan “ucuz petrol” olarak nitelendiriliyor ve dünya çapındaki petrol piyasaları nasıl gelişirse gelişsin, Suudi petrolü her zaman belirleyici olacak. Diğer önemli bir neden ise ülkenin stratejik konumu. Almanya’nın devlet aklının şekillendirildiği bir merkez olan “Bilim ve Politika Vakfı” (SWP) kadrolarından Guido Steinberg bunu şöyle açıklıyor: “Şu anki yönetimin tek alternatifi, sürekli istikrarsızlıktır. Suudi Arabistan’da Müslüman Kardeşlere yakın güçlü bir Sünni muhalefet ve ülkenin Doğu’sunda da güçlü bir Şii muhalefet var. Suudi kraliyet ailesi iktidarı kaybederse, o zaman ülkenin bölgesel ve mezhepsel çizgide üçe, belki de dörde bölünmesi söz konusu olabilir. (...) Suudi Arabistan uzun zamandır güvenilir bir müttefik. Çözülmesi bizim için bir felaket anlamına gelir.”

Görüldüğü gibi Suudi Arabistan’daki rejimin ayakta kalması, emperyalist güçler açısından yaşamsal önem taşıyor ve her iki tarafın çıkarları birbirleriyle örtüşüyor. Almanya bu nedenle, Almanya kamuoyundaki tüm eleştirilere ve karşı çıkmalara aldırmadan, Suudilere son teknolojiyle donatılmış silah, araç ve gereç vermektedir. Ve bu silahlanma tam olarak rejimin ayakta tutulmasına hizmet etmektedir: Örneğin en son gönderilen Alman tankları, kent ve kasabaların dar sokaklarında rahat manevra yapabilecek şekilde modifiye edilen kısa namlulu tanklardır, ki böylesi silah, araç ve gereçler Suudilere gerek ülke içerisinde, gerekse de Bahreyn’de olduğu gibi, komşu ülkelerdeki ayaklanmaları “etkin” bir biçimde bastırma yetisini vermektedirler.

Steinberg bu nedenle AB'nin nasıl bir politika izlemesi gerektiğini şöyle vurguluyor: "Suudi Arabistan yüksek istikrar riski olan bir ülkedir. Ancak Suriye, Libya ve en son Yemen'de gördüklerimiz, bölgedeki istikrar tanımını yenilememizi gerektiriyor. Avrupa politikalarının hedefi, değişimleri olanaklı kılacak derecede dinamik olan bir istikrarı sağlamak olmalıdır. Bölgede partnerimiz olmak isteyen devletler, değişimlere hazır olmak zorundadırlar."

EMPERYALİST HAKİMİYETİN KALICILIK ARACI: REJİM DEĞİŞİKLİĞİ

Steinberg'in söyledikleriyle, kral Selman'ın rejim konsolidasyonu bir çelişki gibi görülebilir, ama çelişki değildir. Çünkü Suudi Arabistan'daki rejim emperyalist güçlerin uzun vadeli hakimiyet hedeflerine ve bu çerçevede gerçekleştirmek istedikleri politikalara – rejim değişikliği dahil – en iyi uyum sağlayabilen rejimdir. Çelişki gibi görünenler, kısa ve orta vadeli adımlarla korunmaya çalışılan çıkarlardır.

Örneğin Suudi egemenlerinin Arap dünyasında 2011'den itibaren vuku bulan değişimlere verdikleri yanıt, doğrudan "oyun kuruculuk" rolüne soyunmak ve değişimleri olanaklı olduğunca kendi lehlerine devşirmeye çalışmak oldu. Bu yöndeki başarılarını Mısır'da gözlemlemek olanaklı. Suudiler, yanlarına Birleşik Arap Emirlikleri'ni ve Kuveyt'i alarak, Müslüman Kardeşleri ve cumhurbaşkanı Mursi'yi alaşağı eden Abdülfettah el-Sisi cuntasını desteklediler. Sisi cuntası 2013 Temmuzunda darbeyi yaptıktan sonra, aslan payı Suudilerden olmak üzere, hibe ödemeleri, kredi ve yakıt sevkiyatı olarak toplam 23 milyar Dolarlık yardımı alabildi.

Suudiler açısından Mursi'nin alaşağı edilmesini desteklemenin iki temel nedeni vardı: Birincisi, Suudi Vahhabizmine ideolojik olarak karşı çıkan Müslüman Kardeşler örgütünün Mısır'da iktidarı ele geçirmesi, Suudi Ara-

bistan'daki Müslüman Kardeşlere yakın muhalefetin rejime karşı ayaklanma girişimini başlatması için cesaretlendirici bir gelişme olarak değerlendiriliyordu. Nitekim 2012 sonlarında Mursi taraftarları ile Mısır muhalefeti arasında artan kutuplaşma ve şiddet olayları, Suudi egemenlerini daha da kaygılandırmaya başlamıştı.

İkinci temel neden ise, Mursi yönetiminin – her ne kadar temkinli olsa da – Suudilerin bölgedeki etkinliği kırmak istedikleri İran'la ilişkiler kurması oldu. İran'a karşı Körfez Ülkeleri Konseyi ve Türkiye ile "Sünni Yayını" oluşturmaya çalışan ve İsrail ile stratejik işbirliğine giren Suudi egemenleri açısından bu yaklaşma kabul edilebilecek bir durum değildi. Sonuçta Mısır'daki darbe desteklendi ve Müslüman Kardeşler örgütünün etkinliği büyük ölçüde kırıldı. Gerçi Sisi cuntası, Suudilerin İran politikalarıyla hayli uyumlu davranıyor ve Suudi Arabistan'daki Sünni muhalefetin ayaklanma örgütleyebilecek kudreti yok, ama Mısır'da kurulmak istenilen "istikrar" hedefine ulaşamadı. Sisi cuntası, tüm sert tedbirlerine rağmen, islamist terör eylemlerini henüz kontrol altına alabilmiş değil. Ayrıca Suudilerin müttefikleri olan Körfez ülkeleri giderek daha açık bir şekilde Sisi cuntasına olan güvensizliklerini dile getiriyorlar. Türkiye'nin Mısır politikası ise biliniyor.

Suudiler bu nedenle geleneksel olarak Müslüman Kardeşlere yakın politikalar izleyen Katar ve Türkiye ile olan ilişkilerini yeniliyorlar. Suudi egemenleri açısından bu yeniden yaklaşma giderek daha da önemli hâle geliyor, çünkü Irak, Suriye ve Lübnan'dan sonra Yemen'de de mevzii kazanan İran'ın bölgedeki etkisi artıyor. Ayrıca ABD'nin İran ile yürütülen nükleer program görüşmelerinde İran lehine angajman geliştirmesi ve Washington'da olası bir ABD-İran yaklaşmasına sıcak bakılması, Suudi egemenlerinin işine gelmiyor. Bu nedenle bölgedeki müttefikleri

İsrail ve Körfez ülkeleriyle birlikte “oyun kurma” çabalarına girişiyorlar.

Kısa bir süre önce Yemen’e yönelik saldırıları bu çabaların arasında görmek gerekiyor. İran’a yakın duran Şii Husi gruplarının, Yemen devlet başkanı Mansur Hadi’nin kaçmasına neden olacak derecede başarı kazanmaları, Bağdat, Şam ve Beyrut’tan sonra dördüncü Arap başkentinin İran’ın etki alanına gireceği kaygısını derinleştirdi. Nitekim Suudi Arabistan öncülüğündeki bir koalisyon Yemen’e saldırdı. Anca kısa süre içinde hava saldırılarıyla sonuç alınamayacağı ortaya çıktı. Dahası, bombardımanlarda çok sayıda sivilin yaşamını kaybetmesi, zaten sadece Yemen El-Kaidesi ve benzeri islamist terör gruplarına karşı savaşarak Sünni aşiretlerinin güvenini kazanan Husi gruplarına yönelik desteğin Sünni nüfus arasında da artmasına ve Suudi egemenlerine yönelik nefretin çoğalmasına neden oldu. 10 ülkeden oluşan koalisyonda Suudilerle birlikte sadece Körfez ülkelerinin hava saldırılarına katılmaları ve bu beş ülkenin de kara harekatı yapabilecek durumda olmaması, Suudilerin “oyun kurucu” rolünü zaafa uğrattı. Her ne kadar ABD Suudilerin hava operasyonlarını onaylamış görünse de, Yemen’e yönelik askeri müdahaleye sonuç alıcı bir destek çıkmadı. Hürmüz Boğazı’nın uluslararası deniz nakliyatının stratejik bir noktası olması ve ABD’nin bölgenin bütününe yönelik stratejik ajandası sonucunda Suudi egemenler geri adım atmak zorunda kaldılar.

Bu örnekten de görüldüğü gibi, ABD ve AB emperyalizmleri ancak kendi kontrolleri altında tutabildikleri rejim değişikliklerini önceliyorlar. Ancak bu gerçek, emperyalizmin her daim sadık müttefiki olan Suudi egemenlerinin kendi çıkarlarını kollamak için “oyun kurucu” rolünü oynamaya devam etmelerini engellemiyor.

SURİYE SENARYOLARI VE TÜRKİYE’Yİ BEKLEYEN TEHLİKE

Suudi despotlarının, en az AKP rejimi kadar Suriye’de kendi lehlerine olan bir rejim değişikliğinin gerçekleşmesini destekleri yeterince biliniyor. DAİŞ güçlerinin Kobanê’den geri püskürtülmeleri ve DAİŞ’in giderek destek aldığı güçlerden bağımsızlaşarak, devlet yapılanmasına gitmesi, ABD ve AB’nin olduğu kadar, Suudi Arabistan’ın da kimi önceliğini değiştirmesine neden olmuştu. Katar’dan başka hiç kimsenin desteğini alamayan AKP rejiminin “değerli yalnızlığı” işte böyle ortaya çıkmıştı.

Ancak Suudi egemenleri Mısır ve Müslüman Kardeşler nedeniyle soğumaya yüz tutan Türkiye ve Katar ilişkilerini yeniden canlandırdılar. Nitekim Erdoğan ve Selman’ın Riyad’da buluşmalarının hemen ertesinde Suriye’deki islamist terör grupları arasında cepheler oluşuyor haberleri gelmeye başladı. El Nusra Cephesinin öncülüğünde kurulan “Fetih Ordusu” bilindiği gibi İdlib’i ele geçirdi ve katliamlar gerçekleştirdi. Suriye’nin Kuzeyinde “Fetih Ordusu” ve DAİŞ’in saldırılarını yoğunlaştırmalarının, Güneyinde ise El Nusra Cephesinin saldırıları ile İsrail’in Suriye topraklarına yönelik “güvenlik” operasyonlarını başlatmasının eş zamanlı yapılması, Esad’a bağlı güçlerin İdlib’i kaybetmelerinin en büyük etkeni.

İsrail’in desteğini alan Suudi Arabistan ve Türkiye bu şekilde ABD’nin Suriye’deki iç savaşa çok daha aktif bir şekilde müdahil olmasını sağlamak istiyorlar. Suudiler “Esad rejimi savaşı kaybediyor” algısını güçlendirmeye çalışırken, AKP rejimi de ABD ile birlikte karar altına aldığı “Eğit-Donat” programının acilen başlatılması için bastırıyor.

Anımsanacaktır; “Eğit-Donat” programıyla Suriyeli muhaliflerden (!) oluşan 5 bin kişilik bir silahlı güç oluşturulacak ve Suriye’deki iç savaşa katılarak Esad rejiminin alaşağı edil-

mesi sürecini destekleyeceklerdi. Ancak ABD kısa süre içerisinde programa katılmak için ilk başvuran 1.500 kişiden üçte ikisinin Suriye'deki islamist terör çeteleriyle bağlantılı olduğunu tespit etti. Şu ana kadar programa katılmaları onaylananların sayısının 450'yi aşmamış olması, Washington'u son derece rahatsız ediyor. Hâlen programın resmen başlatılmamış olması, ABD'nin programı iptal etme yatkınlığında olduğuna işaret ediyor.

ABD'nin İran politikasından rahatsız olan ve olası bir ABD-İran yakınlaşmasının çıkarlarına ters düştüğünü düşünen İsrail ve Suudi Arabistan, ABD'nin Suriye'deki angajmanını artırması için ellerinden geleni yapıyorlar. Ancak ABD Esad rejiminin hâlâ toplumsal desteğe ve müttefiklere sahip olduğunu ve İsrail ile Suudilerin istediği gibi Esad devrilse bile, Suriye'deki iç savaşın bitmeyeceğini çok iyi biliyor. Bir kere Esad rejimine bağlı olan gruplar, Şii nüfus, İran, hatta komşu Lübnan'daki Hizbullah, Esad alaşağı edilse dahi pes etmeyecekler. Kaldı ki kendisini emperyalist güçlerin kuşatması altında gören Rusya da bir biçimde müdahil olmaktan çekinmeyecek ve BM Güvenlik Konseyi'nde Çin ile birlikte veto hakkını – sadece Suriye için değil – kullanmaktan feragat etmeyecektir.

Obama yönetiminin bu nedenle ne İsrail'in, ne Suudilerin istemlerine, ne de ABD'li Cumhuriyetçilerin başkanlık seçimleri motivasyonu ile sarf ettikleri radikal söyleme pek kulak asmayacağını öngörebiliriz. Suriye'deki durumun realist değerlendirmesi ve Ortadoğu'daki ABD çıkarları, ABD'nin Suriye'de içinden çıkamayacağı bir maceraya girmesini engelleyecektir.

Peki, ya Suudiler? Suudi egemenlerinin çıkarları, şu anda uyguladıkları politikaları devam ettirmelerini gerekli kılmakta. Suudilerin Suriye'deki hedeflerine ulaşmaları zor görünüyor, ama başarısız olsalar dahi bundan pek etkilenmeyecekler. Aksine iç ve dış politikada

sürdürecekleri sert uygulamalarla iktidarlarını pekiştirecekler. Kaldı ki Suriye ile sınırı olmayan Suudi Arabistan'ın, elindeki doğal kaynaklar ve müthiş sermaye birikimiyle olası krizlere dayanma gücü yüksek.

Ama Türkiye için durum böyle değil. Aksine olası bir Suriye savaşı Türkiye açısından büyük riskler ve tehlikeler barındırıyor. Toplumsal desteğinde azalma olan ve bir yönetim krizi yaşayan AKP rejimi ve sermaye ihracı gerekliliği nedeniyle bölgesel emperyalizm hevesleri peşinde koşan Türkiye burjuvazisi, krizi bir savaş ile aşmayı düşünüyor olabilirler, ki "Suriye'ye askeri hareket" dedikoduları boş alanda ortaya çıkmıyorlar.

Elbette rasyonel düşünülürse, yılda 60 milyar Doları enerjiye harcayan, ekonomisi ve siyaseti göbeğinden emperyalizme bağımlı olan, devlet bütçesi, ekonomisi ve toplumu borç batağında yüzen, toplumsal bölünmüşlüğü nefret düzeyine ulaşmış, kurulduğu günden beri kronikleşmiş sorunlarını çözmemiş ve kangrene dönüşmüş Kürt sorunu olan bir ülkenin böylesi bir savaşa girmesi söz konusu olamazdı. Ancak AKP rejiminin iktidar hırsı ile içine düştüğü irrasyonelite, ülkeyi böylesi bir maceraya sürükleyebilir. Böylesi bir maceranın, Türkiye'yi dehşetli ve uzun yıllar kanlı bir biçimde sürececek bir mezhep çatışmasının içine sokması, hiç te hayali bir düşünce değil. Aksine, Türkiye'nin bugüne kadar görülmemiş bir kan gölüne dönüşmesi o zaman kuvvetle muhtemeldir. O nedenle AKP rejiminin geriletilmesi, antidemokratik seçim barajının yıkılarak, HDP'nin meclise girmesi, geleceğimiz açısından büyük bir önem taşımaktadır. 7 Haziran seçimleri yakın tarihte olmadığı kadar özel bir önem kazanmıştır. HDP'ye verilecek her oy, diktatörlüğe ve savaşa karşı verilmiş sayılacaktır. ■

HAZİRAN'DAN HAZİRAN'A...

30 MAYIS 2015

Yarın 2013 Haziran Direnişinin başlangıcının yıldönümü. AKP rejimine ve burjuvaziye korku salan bu direniş, sadece toplumsal muhalefet üzerindeki ölü toprağını kaldırmakla kalmadı, aynı zamanda ortak mücadele pratiği ile toplumsal muhalefetin farklı kesimlerinin ortaklaşmasına da katkı sundu. Ve bir biçimiyle de, o zamanlar çoktan kurulmuş olan HDP'nin bugünkü »kimliğiyle« yeneden doğumuna ebelik yaptı.

»Gezi Ruhunu« uyandıran 2013 Haziran Direnişi, gerek Türkiye ve Kürdistan'da, gerekse de Avrupa'da yaşayan »bizler« arasındaki etkisini hâlâ sürdürmektedir. 2013 Haziran Direnişinden, 2015 Haziran'ına geçen süre içerisinde Gezi ve Kobanê direnişleri ile, »direniş ruhunun« ortak potada bütünleştiğine tanık olduk. Dahası, 7 Haziran seçimlerine yönelik kampanyada somut mücadele içinde gerçekleşen ortaklaşma pratiğinin – elbette koşulların da etkisiyle – HDK/HDP bileşenlerinin toplam hacminin çok daha ötesindeki bir kitleyi etkileyebildiğini ve harekete geçirebildiğini gördük.

2013 Haziran Direnişinin egemenlerin sarsılabileceğini; Kobanê direnişinin emperyalistler ile işbirlikçisi bölge güçlerinin oyunlarının bozulabileceğini; seçim kampanyasının »bizler« olarak ortaklaşabileceğimizi ve sarı

sendika şiddetine rağmen Türkiye işçi sınıfının hiç beklenmedik bir anda hakları için ayağa kalkabileceğini göstermesi, emekten, ezilen ve sömürülenlerden yana olanların geleceğe yönelik umutlarını yeşertmektedir. Haziran'dan Haziran'a geçen günler hem birbirleri ve ortak tarihimizle doğrudan bağlantılıdır, hem de geleceği şekillendirmek için tüm ezilen ve sömürülenlerin ortak mücadelesinden başka bir yol olmadığını kanıtlamaktadır.

Komünistler, bilimsel dünya görüşlerinin onları, »sınıflar ilişkisinin ve tarihin her anının somut özelliklerinin en doğru, aslına en uygun ve nesnel olarak doğrulanabilir, denetlenebilir bir hesabını yapmaya zorunlu kıldığına« inanırlar. Kendilerini bu nedenle siyasi öngörülerini bu kurala bağlı kalarak, bilimsel temellere dayandırmaya çabalamakla ve her an ve her durumda eleştiri-özeleştiri mekanizmasının şiddetli temizleyiciliğine, yol göstericiliğine başvurmakla mükellef bilirler. Bundan dolayıdır ki, görüngü ve söylemlerle yetinmemek, dünü, bugünü ve yarını tarihsel koşullar ve maddi şartlar temelinde bağlantılı olarak değerlendirmek, olası tehlike ve fırsatlara dikkat çekmek zorundadırlar.

Geçen haftaki hayli tepki toplayan yazımızda ifade ettiğimiz eleştirilerin nedeni burada

yatmaktadır. Kimseye akıl verme derdinde değiliz, ancak gördüğümüz çıplak gerçeklere dikkat çekmenin de bir gereklilik olduğunu anımsatmalıyız. 8 Haziran'dan itibaren hiç bir şeyin eskisi gibi olamayacağı tespitinde hem fikir isek eğer, o zaman görevlerimizin 7 Haziran'da bitmeyeceğini de kabullenmeliyiz. Ortak mücadelenin bir sonraki Haziran'a kadar nasıl örüleceğini bugünden tartışmak, demokrasinin, barışın ve sosyal adaletin tesisi için çabalayan her bireyin sorumluluğundadır – bilhassa »Büyük İnsanlık« iddiasında olanların, komünistlerin, sosyalistlerin ve devrimci-demokratların... ■

KONTRGERİLLA DEVREDE, AMA NAFİLE!

6 HAZİRAN 2015

Şaşırtıcı değil, bekleniyordu. Defalarca yazıldı, çizildi: seçim akşamına kadar provokasyonlar olacak diye. Linç girişimleri, silahlı-bombalı saldırılar, cinayetler, kışkırtmalar. Hamdullah Öge'yi katledenler, en son Erzurum'daki provokasyonu örgütleyenler, tutuklama furiasını başlatanlar ve gazete bürolarına baskınlar düzenleyenler aynı ve tek merkezden emir alıyorlar. Egemenler gene kontrgerillayı devreye soktular, ama nafi!

İşçi sınıfının politik hareketinin 95 yıllık tarihinin, Suphi'lerin, Hayrullahoğlu'ların geleneğinin taşıyıcısı olan Politika Gazetesi'ne de silahlı baskın düzenlediler. Yoldaşımızın kafasına silah dayayıp, yazarlar olarak isimlerimizi vererek tehdit ettiler. Ofisimizi dağıttılar. Amaçlarının göz dağı vermek, gerekli görürlerse de barış, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin neferlerini katledebileceklerini göstermek olduğunu biliyoruz. Kim olduklarını da. Evet, kontrgerilla gene devrede, ama nafi!

Ortak tarihimiz tanıktır: Komünistler, sosyalistler, devrimciler, aynı devrimci cephedeki bileşenleri olan Kürt Özgürlük Hareketinin neferleri gibi, tehditlere, saldırılara pabuç bırakmazlar. Ölümünden korkarak, sıtmaya razı olmazlar. Bu topraklarda yeterince bedel ödeyenleri korkutamazsınız. Aslında sizin

korktuğunuzu biliyoruz. Provokasyonlarınız, cinayetleriniz, saldırılarınız bu korkunun ifadesidir.

Evet, korkuyorsunuz, çünkü artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacak – bileşeni olduğumuz HDP barajı aşsa da, aştırtmasanız da! Nasıl 2013 Haziran Direnişi »Gezi ruhunu« uyardıysa, nasıl Kobanê Direnişi enternasyonalist dayanışmayı tetiklediye, 7 Haziran seçim süreci de ortaklaştırdığı direniş ruhuyla siz egemenlere korku salıyor.

Korku salıyor, çünkü HDK/HDP ile Türkiye ve Kürdistan'ın devrimci güç potansiyelini temsil eden, geniş bir güç birliğini kuran, kendi hacminin ötesinde toplumsal kesimleri harekete geçiren ve AKP hegemonyasını sarsarak, yönetim krizini derinleştiren bir odak oluştu. Savaş kışkırtıcısı, mezhep çatışmasını körükleyen, halkları birbirine düşman etmeye çalışan, otoriter neoliberalizmi vahşice uygulayan ve kapitalist sömürüye İslam kılıfını geçiren AKP rejimini geriletecek olan bu odaktır.

Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ve Kürt Özgürlük Hareketi egemenlere barışı, demokratik cumhuriyeti dayatmaya kararlıdır. Korkunuzun, provokasyonlarınızın ve kontrgerillayı devreye sokmanızın nedeni budur.

Ama nafile! Hile ve dolanla barajı aşırtmasanız, saldırılarınıza devam etseniz de, artık bentleri yıkmış olan seli durduramayacaksınız. AKP'yi destekleyen yoksul kitlelerin pragmatizmine güvenmeyin hiç, yerini kaygılar alıyor. İşbirlikçisi olduğunuz emperyalist güçleri de »istikrar« korkusu sardı, çünkü krizleri yönetemiyorsunuz artık. Ne Kürt halkı eskisi gibi yaşamak istiyor, ne de Renault'ta, Tofaş'ta, Arçelik'te ve diğer fabrikalarda hakları için direnen işçiler eskisi gibi uyutulmaya razı değiller. Korkun, korkmakta haklısınız!

Şunu da bilin: biz komünistler, düşüncelerimizi saklamayız. Amacımız bellidir: kapitalist düzeni yıkmak ve işçi sınıfının iktidarını kurmaktır. Kum tanesi olsak bile, çarklarınızı bozacağız. Şairin dediği gibi, »ipin, kurşunun rağmına!«. Korkun, korkmakta haklısınız! ■

İŞTAH KABARTAN YENİ PAZAR: İRAN

11 HAZİRAN 2015

Bir Alman gazetesine demeç veren İran Sanayi Bakanı yardımcısı Mehdi Karbasyan sevincini gizleyemiyordu: “Şu ana kadar çoğunluğu Almanya, Avustralya, Belçika, Britanya, Fransa ve Kanada’dan olmak üzere çok sayıda şirket temsilcisi bizimle ilişkiye geçti”. Bakan yardımcısını bu denli sevindiren, sürmekte olan nükleer program müzakerelerinin “olumlu” sonuçlanacağını hesaplayan uluslararası tekellerin şimdiden açılması beklenen İran pazarında mevzii kazanmaya çalışması.

Yeni kâr olanaklarının kokusunu herkesten önce alan uluslararası tekellerin bu angajmanı, Suudi Arabistan, Körfez İşbirliği ülkeleri ve İsrail ile ABD başkanlık seçimlerine odaklanan Cumhuriyetçi muhafazakârların tüm ısrarlarına rağmen ABD yönetiminin İran ile olan ilişkilerinde önemli revizyonlar yapacağına işaret ediyor. Görüldüğü kadarıyla 2011 yılından bu yana sertleştirilmiş olarak devam eden ambargo ve yaptırımlar, ABD’nin Pasifik stratejisinin kesinleşmesiyle birlikte önümüzdeki yaz aylarında varılması beklenen nükleer program uzlaşısı sonunda tarihe karışacak. Yıllardan beri uygulanan ambargolar ve yaptırımlar nedeniyle, müthiş döviz rezervleri olmasına rağmen ekonomik gereksinimleri karşılamakta güçlük çeken İran, uluslararası tekellerin ihtiyacını kabartan

bakir bir Pazar. Ancak yaptırımların kaldırılması ve Molla Rejiminin emperyalist güçlerle gireceği yeni işbirliğinin İran’daki emekçi kitlelere ve yoksul halka beklenen refahı getirecek mi, işte o hayli şüpheli. Okuduğunuz bu makalede bunu irdelemeye çalışacağız.

DEVASA TALEP, ÇEKİCİ PAZAR

Alman sermayesinin borazanı olan burjuva medyasında uzun zamandan beri, bilhassa Ahmedinejat döneminin bitmesiyle, İran ile ilgili çok sayıda analizler yer almakta. Burjuva medyasının ekonomi sayfalarında İran pazarının açılmasının “Alman sanayiine müthiş fırsatlar” yaratacağı belirtiliyor ve kısa süre içinde yüz milyar Dolar’a ulaşacak ticaret hacminden “pay” alabilmek için Federal Hükümetin gösterdiği çabalar övülüyordu. Uzmanlar (!) İran ile AB arasındaki ticaret hacminin 2018’e kadar dört katına çıkacağını varsayıyorlar.

Onca yıl süren ambargolar özellikle İran sivil havacılığında ciddi açıklara yol açtı. Sivil uçak filosu yedek parça eksikliği nedeniyle bakım yapmakta zorlanıyor, ki son yıllarda uçak kazalarının artışının ardında bu bakım zorluklarının yattığı belirtiliyor. Frankfurter Allgemeine Zeitung’da yer alan bir habere göre, İran sivil havacılığı önümüzdeki yıllarda 400 uçak almayı planlıyor. Gene aynı haber, Tah-

ran'daki havacılık uzmanlarının Çin'e olan bağımlılıktan şikayet ettikleri ve Batı teknolojiyi almak istediklerini bildiriyor. Emperyalist güçlerin İran'ın Çin ile geliştirdiği ekonomik ilişkilerden rahatsız olduklarını burada ayrıca vurgulamaya gerek yoktur herhalde.

Uluslararası tekeller Molla Rejiminin satın alma gücü yüksek bir müşteri olacağından şüpheleri yok. Bir kere 2011 yaptırımlarından bu yana yarıya düşen petrol ve doğal gaz üretiminin, yaptırımlar kaldırıldıktan sonra "normalleşerek" devlet gelirlerini artırması bekleniyor. Ayrıca İran'ın kredi alma olanakları da bu durumda artacak, çünkü ülkenin borçlanma düzeyi GSMH'nın yüzde 5'ini bile bulmuyor. Çoğunluğu 30 yaş altında 78 milyonluk bir nüfusa sahip olan İran aynı zamanda 110 milyar Dolar'dan fazla döviz rezervine sahip.

PAZAR KAVGASI ÇOKTAN BAŞLADI

Almanya'daki burjuva basınında dikkat çeken bir diğer nokta ise, ABD'nin tavırlarına yönelik sert eleştiriler. Gerek AB yöneticileri, gerekse de Avrupalı tekellerin temsilcileri ABD'nin İran ile olan ilişkilerde "son derece egoist" davrandığından ve Avrupalı tekellere "pazar payı vermeye yanaşmamasından" şikayetçiler. İran'ı "kara para yıkama merkezi" olarak ilân eden ABD, bu karar çerçevesinde Avrupalı tekellerin hareket alanlarını daraltabiliyor. Örneğin 2014 Mart'ında Heinrich-Böll-Vakfı tarafından yayımlanan "İran Raporu", ABD'nin Avrupalı tekelleri "İran ile ticaret yapmaması için uyardığını" bildiriyordu. Aynı şekilde Avrupa basınında, "ABD büyükelçiliğinin Fransız şirket temsilcilerini İran ile ticari antlaşmalar imzalamaları için uyardığını ve aksi takdirde banka hesaplarının dondurulup, ABD piyasalarına sokulmayacakları tehdidini savurduğunu" okumak olanaklıydı. Zaten daha önce 11 Şubat 2014'de ABD Başkanı Obama "ABD'nin uyarılarını dikkate almayan şirketler, bir ton

tuğla altında kalmışa dönerler" diyerek, İran pazarı konusunda tek söz sahibinin ABD olduğunu vurgulamıştı. Aynı günlerde Alman basınında yer alan bir haberde, İran Petrol Bakanlığından bir yetkilinin, "Nükleer program uzlaşısı sağlanırsa, ertesi gün en iyi projelerin Amerikalılara verildiğini göreceksiniz. Avrupalılar kuyruğa girecek, ama aynı Libya'da olduğu gibi, sonunda sözleşmeleri Chevron ve Exxon Mobile imzalayacak" dediği not ediliyordu.

Avrupalı tekeller, AB'nin müttefiki olan ABD'nin "tek yanlı davranmasından" ve "İran'daki üçüncü şahıslar üzerinden pasta'nın aslan payını ABD'li şirketlere dağıtmasından" şikayet ederlerken, Rusya bildiği gibi davranmaya devam ediyor. Lozan'da müzakerelere devam kararı alınır alınmaz, tahıl ve inşaat malzemesi satışı yapan Rusya, İran'a hava savunması için S-300 roketleri satma kararını aldı. Rusya Dışişleri Bakanı Lawrov, "yürürlükteki ambargo ve yaptırımların savunma amaçlı olan silahların satılmasını engellemediğini" belirterek, İran tarafından istenmesi durumunda, tanesi yaklaşık 1 milyar Dolar'a modernleştirilmiş S-300VM roketlerini de satabileceklerini vurguladı. Görüldüğü gibi açılacak olan İran pazarı herkesin iştahını kabartmış durumda.

PEKİ, YA İRAN HALKLARI?

5+1 nükleer program müzakerelerindeki gelişmeler, İran kamuoyunda geleceğe yönelik umutların yeşermesine neden oluyor. Ambargoların ve yaptırımların yükünü sırtlanmak zorunda bırakılan emekçi kitleler ve yoksul halk, darboğazın ve kıtlığın aşılabileceğini, işsizliğin azalacağını, petrol gelirlerinin artmasıyla altyapı yatırımları ve sosyal programların genişletileceğini umuyor. Molla Rejimi olası toplumsal direnç mekanizmalarını kırmak için sürekli bu umutları yeşerten bir propagandaya başvuruyor. Nitekim Mayıs ayında yapılan bir anket, İranlıların "yaklaşık

yüzde 83'ünün kendisini mutlu ve iyimser hissettiğini" ortaya çıkarmış. Devlet haber ajansı IRNA'nın yaydığı bu haberin doğruya yakın olması büyük olasılık, çünkü Avrupa basınında ve bağımsız İran medyasında da "İran'da genel olarak iyimser bir atmosferin hakim olduğu" haberleri yer alıyor.

Molla Rejiminin nükleer program müzakerelerini rejimi güçlendirmek için kullandığı ve oluşan "iyimser havayı" söylemleriyle teşvik ettiği biliniyor. Ama öyle olmasa da halkın iyimserliğe kapılması için yeterince nedeni var. Çünkü 2012'de yüzde 7, 2013'de ise yüzde 2 gerileyen ve ancak 2014'de yüzde 1,5 yükselen ekonomik büyümenin olumsuz etkilerini en çok emekçi kitleler ve yoksul halk çekiyor. Yatırımları durduran ve memurlarına maaş dahi ödemekte zorlanan Molla Rejimi, İran para birimi Rial'in değer kaybetmesini ve enflasyonun çift haneli oranlarda kalmasını engelleyemedi. Gerçi enflasyon 2013'de yüzde 34,7'den 2015 Şubat'ında yüzde 15,8'e geriledi, ama bunun faturası Ahmedinejat döneminde başlatılan sosyal programların silinmesi ve yoksulluğun artması üzerinden gene emekçilere ve halklara ödetildi.

Fabrikaların ve üretim işletmelerinin ambargoların yol açtığı sonuçlar nedeniyle kapatılmaları, işsizlik oranlarını artırıyor ve işçilerin çoğunlukla enformel sektörde, her türlü sosyal güvenceden uzak çalışmak zorunda kalmalarına neden oluyor. Çalışma Bakanlığının verilerine göre sözleşmeyle çalışan işçi oranı sadece yüzde 7. İran işçi sınıfının büyük bir çoğunluğu genellikle en fazla 10 kişinin çalıştırıldığı atölyelerde istihdam edilmekte ve işçi koruma yasalarının kapsamı dışında tutulmakta. Aynı şekilde iş güvenliği neredeyse sıfır düzeyde. Gene Çalışma Bakanlığının verilerine göre sadece 2013 yılında iş cinayetlerinde yaşamını yitiren işçi sayısı 3 bini aşmış. Resmi verilere göre her hafta ortalama 40 işçi yaşamını yitiriyor. İş kazaları (!) genellikle, 1 milyon civarında sigortasız işçinin çalıştırıl-

dığı inşaat sektöründe meydana geliyor. Çalışma Bakanı yardımcısı Hasan Hefdahtan'ın yabancı yatırımcıları özendirmek için verdiği bir demeci, rejimin itirafı gibi: "1997 ve 2011 yılları arasında üretim giderleri içindeki ücret payı yüzde 13'ten yüzde 5'e düştü". Rejim, düşük ücret ve zorlu çalışma koşullarını uluslararası tekelere peşkeş çekmeye hazırlanıyor.

PARAZİT SINIFIN TEMSİLCİLİĞİ: İSLAM CUMHURİYETİ

Molla Rejimi tüm radikal dini söylemine rağmen, kapitalist üretim tarzının ve sömürünün koruyuculuğunu üstleniyor. Ülkedeki işsizliğin ve yaygın yoksulluğun asıl nedeni olan kapitalist sömürü gerçeğinin üstünü örtmek için "sorunlara ambargolar neden oluyor" propagandasına sarılıyor.

Ambargoların ekonomik sorunların artmasında belirli bir rol oynadığından kuşku yok, ki veriler bunu kanıtıyor. Örneğin Sanayi, Madenler ve Ticaret Odası "ülkedeki sanayi teşekküllerinin sadece yüzde 40'ı çalışıyor. Golestan vilayetindeki pamuk üretim alanlarının 180 bin hektardan 10 bin hektara düşmesi nedeniyle 38 pamuk işleme fabrikası kapatılmak zorunda kaldı" açıklamasını yaparken, Çay Üreticileri Sendikası, "çay üretilen alanların büyük bir bölümü ormana dönüştü. Çay sektörü iflas ediyor" şikayetinde bulunuyor.

İşçiler düşük ücret nedeniyle 2 veya 3 işte birden çalışmak zorunda bırakılıyorlar. 25 Kasım 2014'de İran parlamentosunda yapılan bir görüşmede okunan İran İstatistik Dairesi ve Merkez Bankası verileri, 4 kişilik bir ailenin asgarî giderlerinin, yani yoksulluk sınırının ayda 875,00 Dolar olduğunu ortaya çıkardı. Yasal asgarî ücretin ayda 249,00 Dolar olması, işçilerin bir veya iki ek iş aramak zorunda olmalarının temel nedeni. 15-24 yaşlarındaki gençler arasındaki resmi işsizlik oranının yüzde 25'i geçtiği İran'da, Tahran belediyesinde çalışan orta düzey bir yönetici-

nin dahi ayda 500,00 Dolar'dan daha az bir maaş aldığı düşünülürse, orta katmanların dahi ne denli geçim sıkıntısı içinde oldukları görülebilir.

Ücretlerin düşük olması bir yana, geç ödemesi de ayrı bir sorun oluşturuyor. İran burjuvazisi cimrilikte diğer uluslardan sınıfdaşlarından geri kalmıyor, aksine daha cimri davranıyor: işçilere ücretleri parçalar hâlinde ve aylar süren zaman farkıyla “avans” olarak ödeniyor. Geç ödenen ücretler ise şantaj olarak kullanılıyor ve buna itiraz edenler işten atılmanın yanı sıra, “düzeni bozma” suçuyla hapse atılma veya kırbaçlanma cezası ile tehdit ediliyorlar. Özellikle taşra bölgelerinde hane başına çalışan sayısının az olması nedeniyle, genellikle genç kadınlar böbreklerini satmak zorunda bırakılıyorlar. Sağlık Bakanlığının verilerine göre 2010 yılında 1.690 böbrek naklinin yapıldığı İran'da bir böbreğe yaklaşık 3.500,00 Dolar ödeniyor.

Bu iğrenç sömürü sisteminin temel taşıyıcısı Molla Rejimidir. Rejimin kendi resmi istatistikleri, yoksullar ve zenginler arasındaki gelir farkının en yüksek olduğu ülkenin İran olduğunu kanıtlıyor. İran burjuvazisi ile rejim aparatında yer alan kesimlerin efsanevi zenginliği, sarayları ve varlıklarını Batılı magazin basınında görmek olanaklı. Mollaların ve rejim aparatının zenginliği ise büyük oranda hırsızlığa, yolsuzluğa ve şantaja dayanıyor. Örneğin İran'ın en yüksek siyasi ve dini lideri Ayetullah Ali Hamaney, İran ordusunun başkomutanı ve devlet başkanı olmasının yanı sıra, “İmamın Emiri” adlı ve 100 milyar Dolar'a yakın finans gücü olan kurumun yürütmesini kontrol ediyor.

Molla Rejimi, İran burjuvazisine olduğu kadar, rejim aparatına da önemli imtiyazlar vererek parazit bir yönetici katmanı da oluşturmuş durumda. Hamaney gibi önderler ve rejimin önde gelen isimleri – elbette çıkartılan fetvalara dayanarak – her türlü vergiden

muaf tutulurlarken, ülke ekonomisinin en önemli sektörleri İran “Devrim Muhafızları” ve rejim tarafından kontrol edilen dini vakıfların elinde. “Devrim Muhafızları” ve dini vakıflar da her türlü vergiden muaflar. Bunun yanı sıra atölyeler gibi küçük işyerleri ve orta ölçekli işletmelerin büyük bir çoğunluğu, rejim bürokrasisinin, subayların ve “Devrim Muhafızları” mensuplarının elinde. Bilhassa bu kesimler işçilerini en zor koşullarda ve her türlü güvenceden yoksun olarak çalıştırıyorlar. Konumlarını kullanarak her türlü direnişi “rejim karşıtlığı” gerekçesiyle mahkemeler aracılığı ve verilen yüksek cezalarla en baştan boğmaya çalışıyorlar.

İran burjuvazisi ve mollalar aynı şekilde İran banka sistemini de yolsuzlukları için kullanıyorlar. İran banka sektöründe toplam 482 milyar Dolar düzeyinde bir birikim toplanmış durumda. Bu müthiş miktar, burjuvazi ve rejim aparatı tarafından karşılığı olmayan krediler ile yağma ediliyor. İran Merkez Bankası şu an için toplam 72,2 milyar Dolar tutarındaki kredilerin hiç bir karşılığı olmadığını ve geri ödenmelerinin beklenilmediğini belirtiyor. Rejim, devlet garantisi vererek böylesi kredilerle yağmayı teşvik etmeye devam ediyor.

Sonuç itibarıyla Molla Rejimi, İran halklarının sırtından ve ülke kaynakları sayesinde kapitalist sömürü sisteminin ve burjuvazinin sınıf tahakkümünün devamlılığını sağlıyor. Nükleer program uzlaşısı sonucunda ambargo ve yaptırımların kalkmasıyla, ki bu Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerden sonra ilk kez böylesine büyük bir ülke pazarının emperyalizme ve uluslararası sermaye güçlerine açılması anlamına gelecek, rejimin ayakta kalma olanakları daha da artacak.

İŞÇİ SINIFI SESSİZ DEĞİL

O açıdan işahları kabaranlar sadece emperyalist güçler değil, işbirlikçisi olacak Molla Rejimi ve İran burjuvazisidir. Ancak İran

işçi sınıfı, İranlı komünistler ve demokratik güçler, tüm baskılara, örgütsüzlüklerine ve zayıflıklarına rağmen sessiz kalmıyorlar. Son yıllardaki, özellikle 2014 yılındaki grevler ve direnişler bunu gösteriyor. İran Azerbaycan'ında, Hadormalu madenlerinde, 5 grevci işçinin kırbaç ve bir yıl hapis cezasına çarptırılmasına rağmen, işçilerin grevden vazgeçmemesi, ülke çapında binlerce küçük grev ve yürüyüşlerin gerçekleştirilmesi, hemen her gün ücretlerin zamanında ödenmesi için irili-ufaklı protestoların yapılması, ne kadar baskı altında tutulurlarsa tutulsunlar, işçi sınıfı ve yoksul kitleler arasında hoşnutsuzluğun ve direnme iradesinin arttığına işaret etmektedir. Kuşkusuz ambargo ve yaptırımlar kalkarsa sorunlar çözülür propagandası, İran'daki reel yaşam koşulları nedeniyle farklı toplumsal kesimler arasında karşılık buluyor, ama buna asıl sevinenlerin Tahran'ın kuzey mahallelerinde oturan zenginler olduğu da biliniyor. İranlı komünistler, yaptırımlar kaldırılrsa, yatırımlar ve ekonomik büyüme sonucunda işsizlik oranı artsa bile, rejimin parazit yapısının değişmeyeceğini kitlelere anlatmaya çalışıyorlar. Kapitalist sömürü gerçeği, rejimin baskıcı yapısı ve egemenlerin imtiyazlı konumları, komünistlerin gerçeği söylediğini kısa zamanda halk kitlelerinin bilincine çıkaracaktır.

İran'daki genel durum ve güncel gelişmeler, özellikle İran'ın bölgede üstlendiği militarist rol, Molla Rejimi alaşağı edilmeden, işçi sınıfının ve yoksul kitlelerin içinde bulundukları koşulların değişmeyeceğini kanıtlamaktadır. İran'ın kapitalist emperyalist sisteme entegre olması, kapitalist gelişme sürecinin oluşan koşullar nedeniyle yeni bir dinamik ve ivme kazanması, her ne kadar İran egemenlerinin konumlarını güçlendirmesine neden olacak olsa da, uzun vadede İran işçi sınıfının, ezilen İran halklarının, İranlı komünistlerin ve demokratik güçlerin Molla Rejimini alaşağı edebilmeleri için yeni olanaklar yaratacaktır.

Çünkü değişmeyen yasallık bize kapitalizmin kendi gelişme süreci içerisinde kendi mezar kazıcısını yarattığını öğretmiştir.

Türkiye işçi sınıfının bilinçli kesimleri, devrimci güçleri ve komünistlerine bu bağlamda düşen ivedi görev, İran işçi sınıfı, ezilen halkları ve yoksul kitleleri ile olan dayanışmayı güçlendirmek, başta Kürt Özgürlük Hareketi ve İranlı komünistler olmak üzere, Molla Rejimine karşı verilen direnişi desteklemektir. Bölgede egemenlik kazanmak için mezhep savaşı kışkırtıcılığı yapan AKP rejimini geri letmek ve Türkiye'deki işçi sınıfı mücadelesi ile eşitlik ve özgürlük kavgasının bütünlüğünü sağlamak, bu görevlerin yerine getirilmesi için atılacak birincil adımlardır. ■

KOLLARI SIVAMA ZAMANIDIR!

13 HAZİRAN 2015

HDP umulanı gerçekleştirdi. Başta tüm HDP bileşenlerine, destek çıkan çeşitli kesimlere, barışın güvencesi gerillaya, oy verenlere ve öngörülerini doğrulanan PKK önderi Abdullah Öcalan'a teşekkür etmeliyiz. Evet iktidarı ele geçirmedi, devrim olmadı, ama uzun yıllar sonra »birleşen halk(lar) asla yenilmez« şiarını kanıtlayanlar olarak, yeni güne yüreğimizde sıcak bir sevinçle uyandık. Az-boz değil, AKP diktatörlük planlarını (şimdilik) engelledik, burjuvaziye mevzii kaybettirdik ve en önemlisi, kazanabileceğimizi kendimize kanıtladık. Gene de sevincimiz hüznü, çünkü bu uğurda çok can yitirdik, yitirmeye de devam ediyoruz. Komünistler olarak yitirdiklerimizi de, seçim döneminde dahi Kobanê'den, Rojava'dan, Kürdistan'dan günü birlik gelen onca cenazeye rağmen ortak mücadelemize sahip çıkan Kürdistan halklarını ve bilhassa Kürt Özgürlük Hareketinin fedakarlığını unutmuyacağız.

HDP yurt dışından da hiç küçümsenemeyecek ölçüde oy aldı. Ortaklaşmanın müthiş gücü »Bizler meclise« ruhuna beden verdi, halaylarımız, horonlarımız şenlendi, safalar sıklaştı. Amma velakin eğlenme hâlimiz bizlere geriye bakma ve ileriye şekillendirme görevini, asıl şimdi kolları sıvama zamanının geldiğini unutturmamalı. Seçim sonrası, seçim öncesidir ve muhakeme, yapılanları göz-

den geçirip, hatası ve sevabıyla masaya yatırma zamanıdır.

Neden istediğimiz sonuca ulaşamadık? Bir dahaki sefere ne yapmalıyız ki, istediğimiz sonuca ulaşabilelim? Bu sorulara yanıt bulabilmek için öncelikle yapmamız gereken, salt Türkiye odaklı gözlüğü çıkarıp, yaşadığımız ülke bağlamında daha yukarılardan bir bakış fırlatmaktır, ki o zaman hibrid özellikleriyle göçmenleri, içinde yaşadığımız toplumları, kapitalizmi, emperyalizmi ve savaşları görece, bunların Türkiye ve Kürdistan ile olan ilişkisini kavrayabileceğiz. Ama kavramak da yeterli değildir, »ne yapacağımıza« da yanıt vermeliyiz: bugüne kadarki gibi yan yana mı, yoksa ortaklaşarak mı mücadele edeceğiz? Defalarca örneğini vermiştik: yerel siyaseti ve dili bilen, sendikal hareketle, barış güçleriyle, sol parti ve örgütlerle doğrudan ilişkide olan, yaşanan ülkenin gündelik mücadelelerinin bileşeni olmuş ve »ha!« deyince binleri sokağa dökabilen bir göçmen hareketi, hem Avrupa'da siyasetin gündemini belirleyebilir, hem de ülkeyle dayanışmayı örebilir. Ve en önemlisi, insanların gündelik sorunlarına çözüm geliştirirse, gelecek seçimlerin tek alternatifi olur.

Dünyanın en pahalı pasaport ücretini ödeyenlerin, ırkçılıktan mustarip olanların, hâlâ

aile birleşimi sorunu yaşayanların, toplumun tortusu hâline getirilmişlerin, kısacası göçmenlikten kaynaklanan sınıfsal sorunları yaşayanların duygularına tercüman olmadan, çözüm üretmeden daha fazla oy alabilmek olanaklı değildir. Artık mecliste Avrupa'dan giden 4 vekilimiz var. Onların da desteği ile buradaki sorunlar siyaset arenasına çıkartılmalı, bugün ve burada çözüm aranmalıdır. O zaman ne devlet, ne de gerici, milliyetçi ve ırkçı güçler göçmen işçileri etkileyebilir. Şimdi yapılması gereken, Avrupa'da HDK benzeri bir yapıyı oluşturmaktır. ■

YUNANİSTAN KRİZİNİN JEOPOLİTİK ARKA PLANI

19 HAZİRAN 2015

Avrupa'daki burjuva basını ve burjuva siyasetçileri Yunanistan hükümetinin hem borçlarını ödemesi, hem de uluslararası mali piyasa kurumlarının dayatmalarını yerine getirmesi için ellerindeki tüm araçlarla bastırmaya devam ediyorlar. Emperyalist güçler elbette sol-liberal Syriza ile sağ popülist ANEL'in oluşturduğu hükümetten hoşnut değiller ve »Çin işkencesi« misali, koşulları zorlaştırarak Yunanistan hükümetinin toplumsal tabanını küçültmeye çalışıyorlar. Bilhassa AB'nin belirleyici gücü olan Almanya'daki burjuva medyasında yer alan yorumlarda, »Grexit«, yani Yunanistan'ın Euro Bölgesinden atılması sıkça ifade edilir oldu.

Ancak bu iç politik motivasyonlu talebin yerine getirilmesi pek olanaklı değil. Tam aksine emperyalist güçler Yunanistan'ın »kurtarılması« için daha fazla efor sarf etmek zorunda olduklarını biliyorlar. Bunun iki temel nedeni var. Birincisi, Yunanistan'ın borçlarını ödeyememesi durumunda başta Avrupa Merkez Bankası olmak üzere AB ülkelerinin merkez bankaları büyük zarar görecektler. Bilhassa Almanya'nın ihracat ve AB'ni şekillendirme politikaları sonucunda, işbirlikçi Yunan sermayesinin de katkılarıyla iflasın eşiğine getirilen Yunanistan'a kredi açan büyük mali sermaye tekelleri, AB üyesi ülkelerin borçları üstlenmesiyle riskten kurtarılmış, ama özel

sermaye yerine devlet bütçeleri bu rizikonun altına sokulmuştu. Yunanistan'ın iflası durumunda AB üyesi ülkeler yüz milyarlarca zararla karşılaşacak ve bunun faturası da bu ülkelerdeki iktidarlara çıkartılacaktır. Bu nedenle Syriza-ANEL hükümetinin konkordato ilân etmesine ve böylelikle artık taşınamayacak devlet borçlarından kurtarılmasına asla izin verilmeyecektir. Dünyanın önde gelen finans spekülâtorlerinin hesapladığı gibi, Yunanistan'a gene daha fazla kredi açılarak »bombanın patlaması« olanaklı olduğunca uzun bir süre ertelenmeye çalışılacaktır.

Yunanistan'ın şu an içinde bulunduğu durum, ülkenin borç batağında daha da derinlere battığını göstermektedir. Bir tarafta ekonomik büyüme geriler ve hükümet vergi toplamakta daha çok zorlanırken, diğer tarafta da AB kurumlarının veya IMF'nin kredi kaynaklarına ulaşımı zorlaştırılmaktadır. Örneğin Syriza-ANEL hükümeti 2015 Mayıs'ında IMF'ye olan 750 milyon Dolarlık taksit ödemesini, ancak IMF'deki zorunlu mevduat payını çekerek yapabildi. Haziran'daki taksiti nasıl ödeyebileceği ise meçhul.

ASIL NEDEN JEOPOLİTİK KAYGILAR

Yunanistan'daki borç krizinin çözülmesi bu koşullar altına zor görülüyor. Zaten kredi görüşmelerinin AB üyesi ülkelerinin maliye

bakanlarına bırakılmış olması krizi derinleştiren bir faktör, çünkü maliye bakanlarının yetkileri doğal olarak kısıtlı. Bu nedenle tüm çıkış yolları tıkandığında AB Devlet Başkanları ve Başbakanları Zirvesinin devreye girmesi söz konusu olacak, ki F. Alman Şansölyesi Merkel ile Fransa Başkanı Hollande'ın kısa bir süre önce IMF, AB ve Avrupa Merkez Bankası temsilcileriyle Yunanistan'ı konuşmak için bir araya gelmeleri buna işaret ediyor. Yunanistan'ın »kurtarılmasının« iktisadi nedeni bu.

Belirleyici olan ise ikinci neden ve birincisinden daha ağır basıyor: NATO üyesi Yunanistan'ın Karadeniz ve Akdeniz arasındaki stratejik konumu emperyalist güçlerin Yunanistan'ı Euro Bölgesinde tutmasının asıl nedenidir. Gerek AB, gerekse de ABD ve NATO bu jeopolitik faktörü göz önünde tutarak, Yunanistan'ın Rusya ve Çin'e yakınlaşmasını her halükârda engellemek istemektedirler. Rusya deniz kuvvetlerinin Akdeniz'e ulaşmak için geçmek zorunda oldukları Ege Denizi nedeniyle Yunanistan emperyalist güçlerin vazgeçebileceği bir mevzii değil.

Yunanistan Başbakanı Çipras'ın Rusya'da Putin'i ziyaret etmesi Berlin, Brüksel ve Washington'da alarm zillerinin çalmasına yetti bile. İki Ortodoks ülkenin, Yunanistan ve Rusya'nın doğal gaz nakliyatı temelinde yakınlaşması ve diğer bir Ortodoks ülke olan Sırbistan'ın da katılmasıyla oluşabilecek bir »Ortodoks İktisat Yayını« oluşması, emperyalist güçlerin Balkanlar'daki bütün hegemonya planlarına ters düşmektedir. Bu bölgede Rusya'nın etkinliğinin artması AB ve NATO'nun kabul edebileceği bir gelişme değil, kaldı ki böylesi bir gelişme Rusya ve Çin'in NATO tarafından kuşatılmasını öngören »Wolfowitz Doktrinini« tamamıyla boşa çıkartır.

BRÜKSEL'İN TELAŞI

AB ve ABD'nin Rusya'ya karşı uyguladığı yaptırımlar çerçevesinde Bulgaristan,

kendi ekonomik çıkarlarına ters düşerek Rusya'dan doğal gaz taşıyacak olan »South Stream« boru hattına katılmayı reddetmişti. Ukrayna'yı kapsamayacak şekilde planlanan »South Stream« boru hattıyla Balkan ülkeleri üzerinden Avusturya'ya kadar doğal gaz verilecekti. Rusya bu şekilde, aynı Baltık Denizi boru hattında olduğu gibi, Ukrayna'nın şantaj olanaklarından ve doğal gaz hırsızlığından kurtulmayı planlıyordu. AB ve ABD, Bulgaristan'ın katılmayı reddetmesinden sonra bu planın boşa çıkarıldığını düşünüyorlardı, ancak Putin Türkiye'ye gelerek çok kısa bir sürede Türkiye'den geçecek bir boru hattı antlaşmasını yaptı ve Ukrayna'yı ekarte etme planlarını gerçekleştirebileceğini kanıtladı.

Putin ile görüşen Çipras, Yunanistan'ın Rusya-Türkiye boru hattına katılabileceği sinyali verdi. Görüşmelerden basına sızdırılan planlara göre, uzatılacak olan Transanadolu boru hattı Yunanistan üzerinden geçerek, Sırbistan ve Macaristan'a uzanacak, ayrıca Avusturya'nın Baumgarten bölgesinde bulunan Merkezi Avrupa Doğal Gaz Dağıtım İstasyonuna bağlanacak. Planların duyulmasıyla İtalya da projeye ilgilendiğini ve Güney İtalya'daki San Foca istasyonunun bağlantıya uygun olduğunu belirtti.

Yunanistan açısından bu proje büyük önem taşıyor, çünkü Transanadolu boru hattının Yunanistan üzerinden uzatılması, ülkede 1,5 milyar Euro'luk yabancı yatırıma yol açacak ve sadece boru hattının inşa süresinde on binden fazla bir istihdam yaratılacak. Bununla birlikte Yunanistan en az 25 yıl boyunca milyonlarca Euro gelire sahip olacak – eğer hükümetteki sol-liberaller ve sağ popülistler dik durabilirse. Bu da bir hayli zor bir olasılık.

Yunanistan'ın Rusya ve Türkiye arasında kararlaştırılan projeye katılması, Azerbaycan'dan, yani Hazer Denizi Havzasından Transanadolu boru hattı üzerinden Avru-

pa'ya doğal gaz naklettirmek isteyen AB'nin işine gelmiyor. AB Azerbaycan'dan alacağı doğal gazla, Rusya'ya olan bağımlılığını azaltmak istiyordu. Yunanistan Rusya-Türkiye projesine katılırsa, AB emperyalistleri iki açıdan zarar görecektir: birincisi, Yunanistan üzerinden yapılan nakliyat giderleri düşük olacağından, Rus gazı ucuzlayacak ve rekabet yetisi artacak. İkincisi ise, Azerbaycan Rusya kadar yüksek miktarda doğal gaz sağlayamayacağından, AB üyesi ülkeleri arasında alım önceliği Rusya'ya kayacak ve Rus gazına olan bağımlılık artacak. Bu iki nedenden dolayı da Rusya konumunu güçlendirecek.

O yüzden AB Komisyonu Yunanistan'ın Rusya ile görüşmeler yapmasına şiddetle karşı çıkıyor. Tam Gazprom şefi Alexej Miller'in »ortak enerji sorunlarını konulmak için« Yunanistan'a geldiği günlerde, Nisan sonunda, AB Komisyonu Gazprom'a karşı »AB'nin Ege'deki borçluları ile yaptığı görüşmelere karışması« gerekçesiyle kartel davası açtı.

ABD'NİN »ŞEFKATLİ« PATERNALİZMİ

Aynı şekilde ABD de Yunanistan hükümeti üzerindeki baskılarını artırmaya başladı. 8 Mayıs 2015'de Almanya'daki burjuva basını, ABD'nin »Atina'ya, Rus enerji tekliflerine kanmayın« diye çağrıda bulunduğunu bildiriyordu. Yapılan yorumlarda ise, »Yunanistan'ın kendi çıkarına davranmakta güçlük çektiğini ABD'nin gördüğü ve şefkatli bir paternalizmle yardım etmeye hazırlandığı« görüşü yer alıyordu. Aynı günlerde ABD Dışişleri Bakanlığının Uluslararası Enerji Sorunları Koordinatörü Amos Hochstein Atina'yı ziyaret etmekteydi.

Syriza-ANEL hükümetinin üç sorumlu bakanı ve Yunanistan enerji tekellerinin temsilcileriyle görüşen Hochstein basına verdiği bir demeçte, »ABD hükümetinin Yunanistan'ın enerji tedarikinin çeşitlendirilmesi için yardım etmek istediğini« belirtmişti. ABD'nin »enerji tedarikinin çeşitlendirilmesinden«

anladığının, Yunanistan'ın bu konuda bağımsızlaşmasının engellenmesi olduğunu burada ayrıca vurgulamaya gerek yoktur. ABD, Yunanistan'ın »tek bir enerji sağlayıcısına bağımlı olmasını engelleme« gerekçesiyle Rusya ile olan ilişkilerini kesmesini istiyor. Buna karşın ise Yunanistan'a hayli muğlak alternatifler sunuyor: henüz planlama aşamasında olan »Trans-Adriyatik-Boru Hattı« (Yunanistan-Bulgaristan-Enterkonektörü) ve artan biçimde sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) kullanımı!

Ancak her iki alternatif de Yunanistan'a hem pahalıya mal olacak, hem de bağımlılığı – özellikle uluslararası sermaye piyasalarına – artıracak. Kaldı ki hiç biri akut borç krizini çözemeyecek. Bilhassa sıvılaştırılmış doğal gaz kullanımı, limanlarda LNG istasyonlarının kurulmasını ve bunların maliyetinin Yunanistan devleti tarafından karşılanmasını gerektirdiğinden, astarı yüzünden pahalı olacak. Bu nedenle iki alternatif de Rusya-Türkiye boru hattının Yunanistan üzerinden uzatılmasına hiç bir biçimde alternatif değildir.

Amos Hochstein Yunanistan'dan ayrılmadan »yardım tekliflerinin« altını bir de tehditle çizmeyi de unutmamış. ABD Atina Büyükelçiliği Hochstein ABD'ye dönerken yaptığı bir açıklamada aynen şunları belirtiyor: »Bay Hochstein Yunanistan'ın Avrupa enerji güvenliği konusunda önemli rol oynadığını vurguluyor. Ama aynı şekilde Yunanistan yetkililerine, Rusya ile olası antlaşmaların AB rekabet kurumlarının dikkatini çekeceğini ve bu adımın Yunanistan'ın enerji ihtiyacı için uzun vadeli çözüm olamayacağını anımsatmayı da görev biliyor.«

Gerek AB, gerekse de ABD Yunanistan'ın etki alanlarından çıkmaması konusunda kararlılar. Bu nedenle ne Rusya ile doğal gaz antlaşmasının yapılmasını, ne de örneğin Çin'in Pire Limanını satın alması gibi, kontrollerinin dışındaki yatırımları onaylamak

istemiyorlar. NATO'da kararların oy birliği ile alınma zorunluluğu da işin cabası. Sonuç itibariyle ne olursa olsun, yani Yunanistan'ın borçlarını ödemesine zaman tanınsa da, yeni kredilerle ülkenin bitkisel yaşamı uzatılsa da, Yunanistan'ın »kurtarılması« emperyalist güçler açısından jeopolitik bir zorunluluktur.

OMURGASIZLIK: SOL-LİBERALİZMİN TEMEL EMARESİ

Borç batağından ve yolsuzluk ekonomisinin talanından bunalan Yunanistan halkının, »radikal« bir söylemle seçim kampanyası yürüten sol-liberal Syriza'ya oy vermesi, aslında anlaşılabilir bir tercihti. Yunanistan'daki kapitalist toplum gerçeği sınıf çelişkilerinin sertleştiği bir dönemde halkın öfkesinin sadece kapitalizmin sivriliklerini törpülemek isteyen bir siyasi formasyona kanaliz edilmesini kolaylaştırdı. Nitekim kriz yıllarında halkı yoksulluğa ve işsizliğe terk eden Nea Dimokratia ve Pasok partilerine duyulan hiddet, uyandırılan »Syriza sorunları çözecek« aldatici umuduyla birleşince, yeni hükümetin kurulması olanaklı oldu.

Ancak çok kısa zamanda Syriza-ANEL hükümetinin de – tüm kabadayılıklarına rağmen – Yunanistan'ın sorunlarının temel kaynaklarından birisi olan AB politikalarına sadık kalacağı, hatta bazı popülist kozmetik rötuşların haricinde emperyalist güçlerin liman ve havaalanlarının özelleştirilmesi, işçilerin emeklilik koşullarının kötüleştirilmesi, dolaşız vergilerin artırılması ve sosyal giderlerin kısıtlanması gibi dayatmalarına boyun eğeceği ortaya çıktı.

Syriza-ANEL hükümetinin AB'ne ayak diretemeyeceği başından belliydi. Syriza içerisinde farklı devrimci-demokratik kesimlerin bileşen olarak varlığı ne yazık ki omurgasız ve oportünist politikaların baskın olmasını engelleyemedi. Tam aksine Syriza-ANEL hükümeti NATO politikaları ve emperyalist barbarlığın borazanı olduğunu gösterdi. Yu-

nanistan ordusunun ABD ve İsrail ile işbirliği içinde gerçekleştirdiği askeri manevralar, Ukrayna'da, Afrika ve Orta Doğu'da uygulanacak NATO planlarına katılması ve hükümetin, Syriza'nın bazı bileşenlerinin eskiden şiddetle karşı çıktıkları militarist politikalara yönelmesi, bunu kanıtlamaktadır.

Bir zamanlar Yunanistan Komünist Gençlik Örgütü KNE'nin, daha sonra Yunanistan Komünist Partisi KKE'nin Merkez Komite üyeliği yapan, ama bugün Syriza üyesi olarak Dışişleri Bakanlığı görevini üstlenmiş olan Nikos Kotzias'ın, Antalya'da gerçekleştirilen NATO Zirvesinde diğer NATO şahinleri ile el ele şarkılar söylemesi, dönüşümün hızını gösteriyor. Enternasyonal marşını söylediği için Yunan cuntasının zindanlarına atılmaktan, burjuva hükümetlerinin diplomatlığına, oradan büyükelçi sıfatıyla AB sözleşmelerini imzalamaya ve en son emperyalizm savunuculuğuna giden yol, televizyon kameraları önünde militaristlerle el ele şarkı söylemekle sonuçlandı. Bu yol sınıftan kopup, oportünizm batağına saplanan bir kariyerin ibretlik hikâyesi olarak da nitelendirilebilir.

Syriza-ANEL hükümeti nasıl AB'nin neoliberal dayatmalarını uyguluyorsa, aynı şekilde de NATO stratejilerini uygulamaya devam ediyor ve »cihatçılara karşı mücadele«, »teröre karşı savaş« propagandasını kullanarak, emperyalist mekanizmanın çarklarından birisi olarak görev yapıyor. Değil NATO'dan çıkılmasını savunmak, NATO manevraları çerçevesinde istihbarat uçuşları yapacak savaş uçaklarının modernleştirilmesi için gözüne kırpmadan 500 milyon Dolar harcıyor ve ABD'ye Ege adalarında yeni üsler kurması için izin çıkartıyor.

O açıdan Syriza-ANEL hükümetinin Yunanistan burjuvazisinin, AB'nin, NATO'nun ve sonuç itibariyle emperyalizmin çıkarlarının savunuculuğuna soyunması şaşırtıcı bir gelişme değil. Kaldı ki Syriza'nın programı-

na yakından bakıldığında, partinin stratejik yöneliminin tekellere ve AB stratejilerine hizmet ettiği ve ABD ile stratejik ittifakın sürdürülmesinden yana olduğu görülebilir. Syriza'nın bugün geldiği nokta, seçimler öncesinde ve sonrasında Yunanistan Komünist Partisi'nin bu parti hakkında yaptığı eleştirilerinin haklılığını göstermektedir.

KKE daha hükümet kurulduğu günlerde, »radikal« söyleme aldanılmaması gerektiğini ve programatik yöneliminin gösterdiği gibi, Syriza'nın emperyalist dayatmalara dayanabilmesinin olanaklı olmadığı tespitini yapmıştı. Nitekim muhalefetteyken Ukrayna krizi çerçevesinde AB'nin Rusya'ya yaptırım uygulamasına şiddetle karşı çıkan Syriza, daha hükümete gelmesinin üçüncü gününde bu yaptırımların uzatılmasını onaylayarak, ne denli omurgasız olduğunu kanıtladı.

Aynı şekilde ABD'yi ziyaret eden milliyetçi Savunma Bakanı Panos Kammenos, hükümetinin emperyalist merkezlere bağlı olduğunu açıklayarak, »Ege denizindeki enerji kaynaklarını ABD ile ortak değerlendirmeliyiz« dedi ve ABD'li enerji tekellerini ülkesine davet etti. Tam da Başbakan Çipras'ın Moskova'ya gittiği günlerde Washington'da bulunan Kammenos basın önüne çıkarak, »merak etmeyin, Yunanistan rotasını değiştirmeyecek« diyerek, hükümetinin NATO politikalarından vazgeçmeyeceği sinyalini verdi.

Yunanistan Komünist Partisi bunun üzerine 31 Mart 2015'de şu açıklamayı yaptı: »Yunanistan hükümetinin bu tür açıklamaları, kapitalist devlerin jeopolitik çatışmasına rizikolu manevralar yaparak katılma ve Yunanistan burjuvazisi için olanaklı olan en büyük faydayı alma çabalarının ifadesidir. Ama bilinen bir sözdür: 'Filler tepişirken, çimler ezilir'. Tüm bunlar KKE'nin NATO ve AB gibi emperyalist ittifaklardan çıkılması, borçların tek yanlı olarak silinmesi, üretim araçlarının ve emekçilerin ürettikleri zenginliklerin top-

lumsallaştırılması ve halk ile iktidarın kurulması yönündeki pozisyonlarının güncelliğini ve zorunluluğu kanıtlamaktadır. Ancak bu şekilde ülkenin, halka ait olan kaynaklarının halkın çıkarına kullanılması ve tekellere peşkeş çekilmekten kurtarılması olanaklıdır.«

Burjuva basınında Syriza'ya karşı eleştirilerin yükseltilmesi, Yunanistan hükümeti hakkında olumsuz haberlerin yer alması bizi yanılgıya düşürmemeli. Doğru, emperyalizm ve burjuvazi sol-liberal bir partinin iktidara gelmesinden dahi rahatsız oluyor, ama onları hizaya çekmesini de biliyor. Dahası, halkın öfkesini böylesi partilere akıtarak, işçi sınıfının kendi sınıfsal çıkarlarından uzaklaşmasını ve sorunların temel kaynağı olan kapitalizme karşı mücadele edilmesini engelleyebiliyor. Ama şu çok açık, tüm ipler kopsa, borç krizi daha da derinleşse bile, Yunanistan »kurtarılacaktır«. Bu »kurtarılma« her zaman olduğu gibi, sermayenin lehine, emekçi ve yoksul kitlelerin aleyhine olacaktır. Yunanistan Komünist Partisi haklı: kapitalizm ve emperyalizme karşı mücadele vermeden, emperyalist ittifaklardan çıkılmadan ve işçi sınıfının iktidarı kurulmadan Yunanistan düze çıkamayacak, sorunlar çözülemeyecektir. Yunanistan kanıtlıyor: çıkış yolu ancak sosyalizm ile olanaklıdır! ■

KRİZDEN SOMUT KAZANIMLARA

20 HAZİRAN 2015

»Kriz« kelimesi, Yunancada değerlendirme, görüş, karar verme anlamına gelen »krisis« kökenlidir ve sorunlu, bir dönüm noktasıyla bağlantılı olan karar verme durumunu tanımlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında, kriz mutlak olarak olumsuz bir anlam taşımamaktadır, çünkü içerisinde yenilenme ve değişim potansiyellerini taşır. Özünde kriz çoklu kritik durumların oluştuğu, zor kontrol edilebilen, sübjektif güvensizlik, ivedilik ve tehdit duygularına yol açan ve genel olarak geleceği belirleyecek gelişmelere gebe olan bir süreç olarak nitelendirilebilir.

Kriz, tarihin her döneminde egemen sınıflarca var olanı tehdit eden, verili koşulları tehlikeye sokan kritik bir durum olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle burjuva medyası kriz dönemlerinde egemen sınıfların güvencesizlik ve tehdit duygularını toplumun geneline yayma, oluşan korku ve hiddet atmosferinde kamuoyu görüşünü manipüle etme, krizi köklü değişim olmadan aşmanın ve eski durumun restorasyonunu sağlayacak koşulların oluşmasını destekleme yönünde yayın yapar; »hepimiz aynı gemideyiz« veya »ulusal mutabakat sağlanmalı« propagandasıyla, egemen iktidar ve mülkiyet ilişkilerinin korunarak, krizin aşılabileceği algısını yayar.

Kapitalist gelişme sürecinin tarihine baktığımızda, kriz dalgaları yasallığının kapitaliz-

min yapısal özelliği olduğunu ve kapitalist üretim biçiminin her defasında krizleri kendisinin ürettiğini görebiliriz. Egemen sınıf olarak burjuvazi ise krizi aşmak için her defasında aynı araçlara başvurur: radikal görünen, ama özünde sistemin sürdürülebilirliğini sağlayan restorasyon tedbirleri, »istikrar« yöntemleri, bunlara karşı oluşabilecek toplumsal direnci yumuşatacak siyasi ve iktisadi tavizler, olmadı askeri darbeler, açık faşizm ve sıcak savaş!

Kapitalist toplumlarda burjuva demokrasileri – her ne kadar sınıf tahakkümünün aracı olsalar da – egemen sınıflar için büyük önem taşır. Burada anahtar kelime meşruiyettir. Çünkü meşruiyet, görece demokratik koşullar altında sömürüye gönüllü toplumsal desteği sağlar, ekonomik refahla birlikte sınıf çelişkilerini törpüleyerek, hissedilen refahı yükseltir. Ancak Yunanistan ve Türkiye örneğinde gördüğümüz gibi, oluşan çoklu kriz ortamları egemenlerin meşruiyetini zayıflatmakta, muhalif kesimlerin aldıkları parlamenter başarılar burjuvaziye geri adım attırabilmektedir.

Bu nedenle ezilenleri ve sömürülenleri temsil iddiasında olan siyasi formasyonlara krizleri derinleştirme görevi düşmektedir. Bu, kaos anlamına gelmez, tam aksine, burjuva

demokrasisinin demokratikleştirilmesi için parlamento içi ve dışı mücadeleyi örme, ezilen ve sömürülenler lehine olanaklı olan en ileri adımları talep etme ve somut kazanımları sağlayacak bir siyaset üretme anlamına gelir. Komünistler, kapitalizm yıkılmadan hiç bir sorunun gerçek çözümüne ulaştırılamayacağı görüşündedirler. Ama sınıf mücadelesine yeni olanaklar yaratacak, geniş kesimlerin yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirecek, genel anlamda barışı, demokratikleşmeyi ve sosyal adaleti sağlayacak her adımı desteklerler. Krizden somut kazanımlar çıkartılabilir. Bunun ise tek yolu vardır: Parlamenterizm batağına saplanmadan, örgütlü mücadeleyi örmek! ■

HDP AYAKLARINI YERE BASMALI

27 HAZİRAN 2015

Seçim sonrasında ve meclisin oluşmasının yarattığı hengame içerisinde spekülasyonlar, abartılı beklentiler ve maddi temeli olmayan analizler havada uçuşuyor. HDP'nin seçim başarısıyla umutlanan muhalif güçlerin sevinci anlaşılır bir tepki. Ancak tam da şimdi koşulları, maddi şartları ve olasılıkları doğru analiz eden ve ayakları bulutlar üzerine asılı olmayan bir siyaset geliştirilmeli.

Öncelikle muhalif kesimlerde de sıkça görülen ve Türkiye'deki otoriter-faşizan gelişmeyi Erdoğan üzerinden »kişiselleştiren« yaklaşımlardan uzak durmak gerekiyor. Gelişmelerin »kişiselleştirilmesi« siyasi otoriterliğin temelini kapitalist sermaye birikimi olduğu ve bu birikim dinamiklerinin Erdoğan ve AKP'nin ötesinde etkide bulunduğu gerçeğinin üstünü örtüyor ve HDP'nin belirgin bir kırılma gerçekleştirebilmesi için yapması gerekenlerin görülmesini engelliyor.

Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunlar salt Erdoğan ile açıklanamaz. Aksine, bu yapısal nedenlerin üstünü örter. Bir kere 2002'den bu yana adım adım gerçekleştiren otoriterleşme, salt Erdoğan ve AKP böyle istedi diye değil, 1980'lerden itibaren askeri zor ile uygulamaya sokulan neoliberal dönüşümü toplumsal dirence karşı güvenceye almak için sürdürülmüştür ve bundan sonra

da sürdürülebilmenin yolları aranmaktadır. Erdoğan'ın başarısı, eleştirileri kendi üzerine çekmek ve bu şekilde de tabanını mobilize edebilmiş olmasıdır. O nedenle iktisadi arka planı dikkate almadan salt Erdoğan ve AKP eleştirisine yoğunlaşmak, kapitalist sömürüyü gizlemeye ve burjuvazinin hegemonyasını yeniden üretmeye yaramaktadır.

Diğer tarafta Erdoğan'ın başkanlık projesini »kişisel diktatörlük hırsı« olarak algılamak da yanıltıcıdır. Doğru, Erdoğan abartılı bir hırsla tek adamlığı oynamaktadır, ama asıl belirleyici olan Erdoğan'ın arkasında duran sermaye güçlerinin çıkarlarıdır. Erdoğan, »İslami« olarak adlandırılan sermaye gruplarına başkanlık sistemi ile uluslararası tekeller karşısında siyasi himaye vaat ederken, sanayi üretiminin yüzde 65'i ile ihracatın yüzde 80'ini elinde tutan TÜSİAD üyeleri ve uluslararası sermaye devlet bürokrasisini kontrol altında tutacak parlamenter »demokrasiyi« öncelemektedirler. Yani, başkanlık tartışmaları ancak kapitalist rekabetin örgütlenmesinin siyasi biçimleri üzerine verilen çatışmalar ışığında doğru değerlendirilebilir.

AKP, CHP ve MHP esas itibarıyla sermaye fraksiyonlarının çıkarlarını gözetten bir siyaseti temsil etmektedirler. HDP ise bu cephe karşısında Gezi ve Kobanê »ruhlarını« bir-

leştiren bir alternatif potansiyeli içerisinde barındırmaktadır. Bu potansiyeli ete-kemiğe büründürmek; barışıl, demokratik, eşitlikçi, sosyal ve ekolojik yönelimli halklar hareketine dönüştürmek, en başta HDP bileşenlerinin sorumluluğundadır. Sokağın gücünü kullanabilen, işçi sınıfının – örneğin metal işçilerinin direnişi ile kimlikler ve milliyetler sorununun çözümünü birleştiren, emperyalist stratejilere ve kapitalist sömürüye karşı çıkan bir HDP, halkların gerçek alternatifi hâline gelebilir. HDP ayaklarını yere basmalıdır, aksi takdirde düzenin çarklarından birisi olmaktan kurtulamayacaktır. ■

»HAYIR«LI İŞLER, BE PALİKARI!

4 TEMMUZ 2015

Sevgili Palikari Çipras,

sana »sintrofos« (yoldaş) yerine Palikari (cesur oğlan, arkadaş) diye hitap etmeme umarım kırılmazsın. İnan, sana »sintrofos« demeyi çok isterdim. Ama yoldaş olabilmenin perspektifine sahip değilsin ne yazık ki. Seçimleri kazandığınızda, Yunanistan Komünist Partili (KKE) yoldaşlarımla uyarılara rağmen, sevinmedim değil. Pasok veya Nea Dimokratia gibi işbirlikçi burjuva partileri yerine, sol-sosyaldemokratların iktidara gelmesinin Yunanistan halkı ve işçi sınıfının lehine olabileceğine inanmıştım. Ama, KKE'li yoldaşları çok çabuk haklı çıkardınız be Palikari, çok çabuk.

Milliyetçiler ile koalisyon kurdunuz, hadi neyse dedik, ama onlardan beter popülist oldunuz. Seçim kampanyanızdaki tüm vaatleri, daha ilk haftada unuttunuz. Sermayeye dokunmadan, düze çıkabileceğinizi sandınız, ama çarçabuk emperyalizme boyun eğdiniz be Palikari, çarçabuk! »Aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık« misali, ölümden korkup sıtmaya razı oldunuz. Yunanistan'ı borç batağına sokanlardan medet umdunuz be Palikari, hem de göz göre göre!

11 milyonluk nüfusa rağmen, 80 milyonluk Almanya'dan daha fazla Leopard tankına sahip olan ülkenizde uluslararası silah tekel-

lerinin bir dediklerini iki ettirmediniz, dahası beş kuruluşunuz yokken, halkın parasını silahlanmaya harcadınız. Yoksullar çöpten ekmek toplar, en basit hastalıkları için ilaç bulamazken, siz 500 milyon Euro'yu çürük savaş uçaklarının modernleştirilmesine harcadınız. Ama işbirlikçi Yunan burjuvazisinin imtiyazlarına dokunmadınız bile. Hani zenginlerden vergi alacaktınız Palikari, bunu ne zaman unuttunuz?

Yunan tekellerinin ve asalak burjuvazinin zenginliklerini çok önceden yurt dışına çıkardıklarını bilmenize rağmen, bankaları kapatarak nakit paraya ihtiyacı olan halkı zor duruma soktunuz. Yunan halkı ve işçi sınıfının »ağzıyla kuş yakalasa« bile, borçların faizinin faizini ödeyemeyeceğini, temel sorunun AB emperyalizmi ve kapitalist sömürü olduğunu, Euro'nun, gümrük birliğinin ve AB üyeliğinin sorunları derinleştirdiğini bilmenize rağmen, müzakerelerle ülkeyi borç batağından kurtarabileceğinize inandınız, halkın da inanmasını istediniz. Yok Palikari, yok, KDV'yi yüzde 23'e çıkarıp sermayenin »istikrarını« kollamak, ne zamandan beri solculuk oldu?

Ah be Palikari ah, sen benden iyi biliyorsun ki emperyalizm Yunanistan'ı »kurtaracak«. Jeopolitika, emperyalizmin, sermayenin,

NATO'nun çıkarları bunu gerektiriyor. Ama bu »kurtarmanın« faturası yoksul halka öde-tilecek. Bunu da çok iyi biliyorsun Palikarım, bunu da. Yarınki referandumda halktan »Ha-yır« demesini istiyorsun, ama hükümetinin boyun eğme politikalarına da »Evet« den-mesini. Olmaz Palikari olmaz, AB'den, NA-TO'dan çıkmadan, tekelleri toplumsallaştır-madan, zenginlerden vergi almadan, borçları tek yanlı sıfırlamadan bu bataktan kurtulmak olmaz. »Oxi« (Hayır) denecekse, AB'ye »Oxi« denmeli. Şantaj, emperyalist stratejilere, sermaye çıkarlarına »Oxi« denmeli.

Demem o ki Palikari, egemen sınıfların çı-karları yerine, ezilen ve sömürülenlerin çı-karlarını kolla. Bak o zaman »hayır«lı bir iş yapmış olacak, halkına »endaksi« (her şey yolunda) diyebileceksin. ■

AB EMPERYALİZMİNİN* »YENİ GÜVENLİK STRATEJİSİ«

5 TEMMİZ 2015

2015 Haziran sonunda yapılacak olan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi, »Avrupa Güvenlik Stratejisi« (AGS) olarak nitelendirilen militarist dönüşümü gündemine alacak. Brüksel'den gelen haberlere göre, AB Dış ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini zirveye »Değişen stratejik durum karşısında dış ve güvenlik politikaları aktörü olarak AB« başlıklı bir rapor sunacak ve 2003'den bu yana yürürlükte olan AGS'nin »yenilenmesi« için bir »tartışma sürecinin« karar altına alınmasını talep edecek.

AB emperyalizmi, 2003'deki Irak savaşı nedeniyle AB üyesi ülkeler arasında faklı yaklaşımların baş göstermesi üzerine dönemin AB Dış ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Javier Solana'yı »ortak dış ve güvenlik politikalarını teşvik eden bir strateji belgesi« hazırlamakla görevlendirmişti. Solana, yardımcısı Robert Cooper ile birlikte, Cooper'in »iyi huylu emperyalizm belgesi« diye nitelendirdiği AGS'ni kaleme almış ve belge 12 Aralık 2003'de kabul edilmişti. Strateji belgesinde AB'nin, »zorunlu bir küresel aktör olarak küresel sorumluluk alması« gerekli görülüyor ve Avrupa'nın »güvenliğine« yönelik temel tehditler olarak »uluslararası terörizm, kitle imha silahlarının yayılması, bölgesel ihtilaflar, çözölen devletler ve organize suçlar« sıralanıyordu.

2000 yılında kabul edilen AB Lizbon Stratejisiyle bağlantılı olarak AGS ile AB'nin militarist dönüşümü hızlandırıldı, AB üyesi ülkelere silahlanma zorunluluğu getirildi, »Ortak AB Müdahale Birlikleri« oluşturuldu ve çeşitli bölgesel ihtilaflara olan AB müdahaleleri yoğunlaştırıldı. Bu bağlamda 2008'de yapılan bir zirvede stratejinin temel çizgileri genişletildi, ama artık 28 üye ülkeye sahip olan AB'nin, bilhassa ABD emperyalizmi ile olan ilişkiler nedeniyle, üyeleri arasında baş gösteren çelişkiler köklü bir revizyon yapılmasını engelledi.

»SÜPER GÜÇ OLMA BİLİNCİ«

Son yıllardaki küresel gelişmeler, özellikle 2008-2009 küresel krizinden sonra ABD emperyalizminin stratejik yönelimlerinde gerçekleştirdiği değişimler, 2011'de Arap dünyasında meydana gelen devinimler ve nitekim ABD'nin Pasifik stratejisi, AB emperyalizminin yeni bir konumlanışa gitme zorunluluğunu getirdi. Avrupa'daki burjuva medyasında 2010'dan bu yana yürütölen tar-

*) Bu tanımdan kastımız, »Çekirdek Avrupa« olarak adlandırılan Almanya ve Fransa başta olmak üzere Benelux ülkeleri, Britanya ve İtalya'nın, Almanya öncölüğünde oluşturdukları emperyalist cepheidir. AB, aralarındaki çelişkileri asgariye indiren emperyalist güçlerin kurumsal çatısı olarak görev yapmaktadır.

tışmalar, AGS revizyonunu haber veriyordu. 2015 Şubat'ında Münih'te yapılan »Güvenlik Konferansında« gerek Almanya, gerekse de AB temsilcilerinin yaptıkları ve »yeni sorumluluk« tanımını bolca kullandıkları konuşmalar, değişim işaretlerini vermektedir.

Münih'te konuşan Mogherini, »AB'nin temel dış politik hedefi, güncel küresel kaostan, yeni, barışçıl bir dünya düzenine geçiştir« diyerek, AB'nin oynayacağı rolün genel hatlarını çiziyor ve AB üyesi ülkelere, »Avrupa henüz süper güç olduğunun bilincine yeterince varamadı« eleştirisini yöneltiyordu. Konferansa katılan uluslararası silah tekellerinin temsilcileri, Mogherini ve Alman Cumhurbaşkanı Gauck'un konuşmalarından duydukları memnuniyeti, »daha fazla bağlantılı, daha fazla ihtilaflı ve daha fazla kompleks olan günümüz dünyasında AB'nin artan önemine« vurgu yaparak gösteriyorlardı.

Mogherini'nin özel danışmanı Nathalie Tocci'nin 2015 Nisan'ında basına verdiği bir demeç, AGS'nin hangi alanlara öncelik tanıyarak revize edileceğini gösteriyor: »Küresel krizler ve tehditler karşısında« AB'nin daha aktif rol üstlenmesi gerektiğini vurgulayan Tocci, AB'nin »a) Balkanlara ve Türkiye'ye daha güçlü angajman göstermesi, b) Avrupa'daki savaş sonrası düzeni koruması ve geliştirmesi, c) Kuzey Afrika ve Orta Doğu'daki krizlere müdahale etmesi, d) Afrika ile ilişkileri geliştirmesi, e) transatlantik partnerlik ile AB-NATO işbirliğinin güçlendirilmesi ve f) Asya ile daha sıkı ilişkilere girmesi ve bununla bağlantılı olarak, çok yanlı kurumlar sisteminin yenilenmesini sağlaması gerektiğini« belirtiyordu.

Öncelik tanınan bu alanlar, AB emperyalizminin, ABD emperyalizmi ile olan stratejik işbirliğini derinleştirerek, dünyanın hangi bölgelerinde, hangi rolleri üstleneceğini göstermektedir. Üstlenilecek olan bu rolleri analiz edebilmek için, önce AB'nin dünyada

hangi »nitel değişimleri« ele aldığına bakmak gerekiyor.

»STRATEJİK ÖNEMDEKİ NİTEL DEĞİŞİMLER«

AB, AGS'nin revizyonunu gerekli kılan ve stratejik önem taşıyan »yedi nitel değişim« tanımlıyor. Buna göre:

Birincisi, Rusya'nın »AB ve NATO işbirliği ve bütünleşme stratejisi önünde bir engel« teşkil etmesidir. Kırım'ın Rusya'ya katılması ve Rusya'nın Doğu Ukrayna'da askeri ihtilaftan kaçınmayarak, »etkinlik alanını« gerektiğinde askeri araçlarla korumaya hazır olduğunu göstermesi, uzun vadeli planları boşa çıkarak bir gelişme olarak değerlendirilmekte. Ayrıca Suriye, Irak ve Libya'da »kontrol dışına« çıkan terörist unsurların ve bunları destekleyen ülkelerin »istikrar tehdidine« dönüştükleri görülüyor.

İkincisi, farklı krizlerin eşzamanlılığının yarattığı çelişkilerin varlığıdır. Ukrayna krizi nedeniyle Rusya'ya yaptırım uygulayan AB, diğer tarafta İran ile yürütülen nükleer program müzakerelerinde Rusya'nın yardımına gereksinim duymakta. Aynı şekilde, AB bir tarafta Suriye hükümetini tanımazken, diğer tarafta da Esad rejiminin DAİŞ'e karşı mücadelede daha fazla rol üstlenmesini istiyor. Rusya'ya olan doğal gaz bağımlılığı ile birlikte bu durum, çözümü zor olan çelişkileri sertleştiriyor.

Üçüncüsü, ABD emperyalizminin stratejik önceliğini Pasifik bölgesine kaydırmasıdır. ABD'nin bu yönelimi ve belirli bölgelerdeki askeri angajmanını azaltması, AB'nin »yeni sorumluluklar« almasını zorunlu kılıyor. Bunun bir örneğini Ukrayna'da görmek olanaklı: Bilindiği gibi ABD Ukrayna müzakerelerindeki öncü rolü Almanya ve Fransa'ya bıraktı.

Dördüncüsü, BM Şartı'nın giderek daha çok ekarte edilmesi ve bu bağlamda, belirli ülkelerin uluslararası kurumların dışında »koa-

lisyonlar« oluşturarak, askeri müdahalelerde bulunmalarının artması (Suudi Arabistan'ın daha önce Bahreyn'e ve en son Körfez ülkeleriyle birlikte Yemen'e müdahalesi veya DAİŞ'e karşı oluşturulan koalisyon gibi). Bu gelişme NATO'nun münferit olarak üye devletleri veya başka müttefikleri »taşeron« olarak görevlendiren yeni stratejisiyle doğrudan bağlantılıdır. Ancak aynı zamanda Avrupa Ortak Dış ve Güvenlik Politikasının mekanizmalarını zayıflattığından, çözülmesi gereken bir sorun olarak değerlendirilmektedir.

Beşincisi, Almanya öncülüğünde geliştirilen »AB Stratejik Ortaklık« politikalarının boşa çıkmasıdır. Başta Çin olmak üzere BRICS olarak adlandırılan ülkelerin küresel ilişkilerde etkinlikleri artan »yeni aktörler« hâline gelmeleri, AB emperyalizminin hedeflerine ulaşabilmek için yeni uluslararası kurumlarla işbirliğine girmesini zorunlu kılıyor. Ancak AB'nin mali enstrümanlarının sınırlılığı küresel öncü güç olmasını engellediğinden, »yeni aktörlerle« kurulan ilişkilerde taviz vermek zorunda kalması bir sorun olarak görüyor.

Altıncısı, AB'nin »Başarı Modeli« olarak çekiciliğini kaybetmesidir. Avrupa'yı vuran mali ve borç krizi, AB'nin Almanya'nın iç pazarına dönüşmesi, AB bütünleşme sürecinin kimi üye ülkelerin burjuvazileri tarafından çıkarlarını tehdit eden unsur olarak algılanması AB'nin ulus devlet üstü düzen koruma kurumu olarak meşruiyetinin sorgulanmasına yol açıyor. Bu durum ve Çekirdek Avrupa'nın belirleyiciliği hem AB içerisindeki bağlılığı zayıflatıyor, hem de Latin Amerika ülkelerinde olduğu gibi, alternatif ekonomi sistemlerinin AB modeli karşısındaki çekiciliğini artırıyor.

Ama, yedincisi, tüm bunlara rağmen, ulus devletlerin tek başlarına uluslararası siyaseti belirlemede giderek yetersiz kalmalarıdır. Bu gerçek sadece AB üyesi küçük devletler

için değil, yalnız başına davrandıklarında Almanya, Britanya ve Fransa için de aynen geçerlidir. »Enerji güvenliği« kisvesi altında küresel enerji kaynaklarının sömürülmesi, nakliyat yollarının kontrol altında tutulması, emperyalist güçler lehine olan dünya düzeninin güvence altına alınması ve emperyalizme stratejik rakip olabilecek güçlerin geri püskürtülmesi zorunluluğu, emperyalist güçleri, tüm çelişkilerine rağmen, daha sıkı siyasi, iktisadi ve askeri işbirliğini aramaya teşvik etmektedir.

»KÜRESEL DÜZEN GÜCÜ«

AB'nin, ama bilhassa Almanya'nın ihracat gücü ile küresel ekonomideki etkinliğinin bu denli arttığı, aynı zamanda bununla bağlantılı olarak dünyanın farklı bölgelerindeki ihtilaflar ile iklim değişikliği, kitlesel göç hareketleri ve kaynakların sınırlılığı gibi küresel gelişmelerden doğrudan etkileniyor olması, AB'nin »küresel düzen gücü« hâline dönüştürülmesinin gerekçesi olarak gösterilmektedir.

Ancak AB üyesi ülkelerin askeri yeteneklerinin yetersiz olması ve AB kurumları içerisindeki karar alma mekanizmalarının ağır işlemesi, bu dönüşümü engelleyen sorunlar olarak algılanmakta. Bu nedenle bir tarafta AGS revizyonu ile AB'nin ve üye ülkelerin silahlanmaya ağırlık vererek »askeri yetilerin artırılması«, diğer tarafta da AB kurumlarının parlamenter kontrol olanakları azaltılarak, »hızlı ve etkin karar alma mekanizmalarının oluşturulması« planlanıyor.

Şansölye Merkel bu dönüşümün zorunluluğunu şöyle gerekçelendiriyor: »Stratejik partnerimiz ABD'nin angajmanını yeni bölgelere yoğunlaştırabilmesi için AB'nin Afrika'da, Orta Doğu'da ve Doğu Avrupa'da düzen koruyucu sorumluluklar üstlenmesi gerekmektedir. Ancak AB'nin bunu yapabilmesi için, hedefler ve uygulanacak tedbirlerde hem fikir olduğu siyasi partnerlere, en başta ABD'ye gereksinim duymaktadır«.

2014'deki ve hâlen süren ihtilaflara bakıldığında, AB'nin tek başına yeterli olamadığı görülür. Gerek İsrail ve İran arasındaki ve muhtemelen Suudi Arabistan'ın da katılmak üzere olduğu nükleer yarışta, gerek Kuzey Afrika'dan gelen göçmen ve mülteci akını karşısında, gerekse de Doğu Avrupa ülkelerinin »güvenlik gereksinimlerinin« karşılanmasında ABD'nin desteğini alamayan bir AB »yetersiz« kalacaktır. Bu nedenle AB-ABD arasındaki, ABD'nin Pasifik'e, AB'nin ise Afrika, Orta Doğu ve Doğu Avrupa'ya yoğunlaşmalarını öngören »görev dağılımı«, AB-ABD-NATO işbirliğinin derinleştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

İÇ GÜVENLİK TEDBİRLERİYLE OTORİTARİZME

AGS revizyonunun mimarları, AGS ve derinleştirilmiş AB-ABD-NATO işbirliği sayesinde iç güvenlik alanında da »askeri, sivil ve polisiye tedbirlerin ortak siyasi çatı altına sokulması için yeni olanaklar« yarattığını vurguluyorlar. Alman »Siyaset ve Bilim Vakfı« bu »olanakların« hangi alanlarda kullanılabileceğini şöyle açıklıyor: »21. Yüzyıl'da ağlarla birbirine bağlanmış olan dünyada devlet, kritik altyapılar, iç pazar ve transatlantik iktisat alanı bilişim ve iletişim teknolojilerinin güvenilir bir biçimde işlemesine bağımlıdır. Siber güvenliğin sağlanması devlet, ekonomi ve toplumun ortak merkezi görevidir. Öncelikle savunma sanayiinin, dijital iç pazardaki güvenlik ekonomisinin ve geleceğin Transatlantik Serbest Ticaret ve Yatırım Ortaklığının araştırma ve geliştirme görevidir. (...) AB bu bağlamda BM'i hibrid [melez] savaş yönetimi için uluslararası hukuk temelini yaratmaya zorlamalı, NATO ile işbirliğinde ortak tehditlere yönelmeli ve bunu diğer uluslararası örgütlerle olan işbirliğinde bir model olarak kullanmalıdır. (...) AB ve NATO içinde gizli servislerin bilgi alışverişi yoğunlaştırılmalı ve bu yeni bir meşruiyet zeminine oturtulmalıdır.

Bu kadar uzun alıntı yapmamızın nedeni, tehdit gerekçesiyle haber alma ve internet özgürlüklerine yönelik kısıtlamaların ve iç güvenlik kisvesi altına demokratik hakların nasıl budanacağını bu kadar açık yazılmış olmasıdır. Emperyalist güçler, dış ve güvenlik politikaları olarak adlandırılan saldırganlıklarının burjuva demokrasilerine ve kapitalist toplumlardaki kamuoyu görüşüne ne denli bağlı olduğunu iyi biliyorlar. Bu nedenle »demokrasinin« ve kamuoyunun daha sıkı kontrol altına alınmasını sağlamak istiyorlar. AGS bu çerçevede »iç ve dış güvenliğin bütünselliğini« sağlayarak, burjuva demokrasisinin içini oyulması ve özgürlüklerin kısıtlanması için etkin bir araç işlevini görecek.

ANTIEMPERYALİST MÜCADELENİN ÖNEMİ

AB emperyalizmi, her ne kadar ABD gibi güçlü askeri yetilere sahip olmasa da, askeri-sınai kompleksin gelişmişliği ve yüksek teknoloji silahlar üretme olanaklarıyla, AB-ABD-NATO işbirliğinin önemli bir aktörü oldu. Aynı şekilde ulus devletler üstü bir yapı olarak, dünya çapında gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek olan emperyalist müdahale savaşlarına ve işgallere »ulusal çıkar gözetilmiyor« kisvesini takabilecek. AB bununla birlikte »sivil kriz yönetimi unsurlarıyla« savaş öncesi ve işgal dönemlerinde dünya kamuoyunu daha kolay manipüle edebilecek.

Hazırlanan AGS revizyonu AB ve ABD arasındaki »güvenlik stratejileri işbirliğini« kurumsallaştırarak, emperyalist güçler arasındaki çıkar çelişkilerinin törpülenmesine ve »adil görev dağılımının« sağlanmasına yol açacak. Transatlantik paylaşım ortaklığının kurumsal çerçeveye oturtulması ve AB içerisindeki demokratik kontrol mekanizmalarının zayıflatılmasıyla, savaşlar için »etkin ve hızlı karar alma olanakları« yaratılacak. Revizyon ile AB üyesi küçük ülkelerin Çekirdek Avrupa ülkelerine bağımlılığı artacak, ulusal parlamentoların hükümlerlik hakları azal-

tilarak, demokratik meşruiyeti olmayan komisyon ve kurumların yaşamsal kararları tek başlarına almaları olanaklı hâle getirilecek.

Kısacası, AB Avrupa'yı içi boşaltılmış burjuva demokrasileri, »güvenlik« gerekçesiyle ortadan kaldırılan özgürlükleri, otoritarizmi, gelişmiş askeri-sınai kompleksinin siyasi karar merkezine dönüşmesi ve artan militarizmi ile dünya emperyalist-kapitalist sisteminin ana aktörlerinden birisi olmaya hazırlıyor. AB emperyalizminin »yeni güvenlik stratejisi« bu hazırlığın ne denli rafine bir biçimde yürütüldüğünü kanıtıyor.

1989 karşıdevriminin önemi işte şimdi ortaya çıkıyor. Yeni bir tip emperyalist saldırı-ganlık dönemini açan 1989 karşıdevrimi olmaksızın AB'nin işbirliği kurumu niteliğini kaybederek, Alman emperyalizminin öncülük ettiği bir hegemonya düzenine dönüşmesi olanaklı olamazdı.

Bu gelişme Avrupa işçi sınıfı hareketlerine, Avrupalı sosyalistlere, devrimci-demokrat kesimlere, ama öncelikle ve özellikle Avrupa'daki Komünist Partilerine önemli görevler yük-lüyor. Yunanistan örneğinde görüldüğü gibi, sol-liberal anlayışlarla dayatmaları törpüleme çalışarak, AB ve NATO'da kalmaya devam ederek emperyalizm zayıflatılmıyor. Sonuçta antiemperyalist mücadelenin somut siyasete dönüşmesi kendisini dayatıyor. Avrupa'daki Komünist Partileri, bilhassa Alman Komünist Partisi, örgütsellik ve toplumsal dayanak açısından ne kadar zayıf olurlarsa olsunlar, antiemperyalist mücadelenin öncü gücü olma görevini üstlenmek zorundadırlar. Çünkü antiemperyalist mücadelenin ana sütunu, asıl düşmana, yani kendi ülkesindeki burjuvaziye karşı verilecek olan sınıf savaşıdır. Çünkü AB ülkelerindeki burjuvazilerin alacakları her darbe, atacıkları her geri adım, dünya çapındaki antiemperyalist ve antikapitalist mücadeleyi kolaylaştıracak, güç katacaktır. Çünkü emperyalizm ancak sınıf

savaşımı ile geri püskürtülebilecektir. Sınıf savaşımını yürütebilecek olan yegane güç ise Komünist Partileridir – Avrupa'da ve dünyanın her yerinde!

AB emperyalizmi örneğinde görüldüğü gibi, emperyalist güçler arasındaki çelişkilerin asgariye indirilme adımları, ulusal çapta sınıf mücadelesinin yükseltilmesinin önemini hiç bir şekilde azaltmıyor. Ama aynı şekilde işçi sınıfının uluslararası alanda mücadelesini güçlendirme zorunluluğunu da dayatıyor. Emperyalist saldırı-ganlığın ve kapitalist sömürünün bugün geldiği aşama, Komünist Enternasyonal tarzı uluslararası bir merkezin örgütlenmesini gerektirmektedir. Örgütsel anlamda yaşama geçirilecek olan »Bütün ülkelerin Proleterleri Birleşiniz!« belgisi, günümüz emperyalizmine verilecek en anlamlı yanıt olacaktır. ■

»HAYIR«DAN SONRA YUNANİSTAN

11 TEMMUZ 2015

Yunanistan halkının referandumda verdiği hiddetli »Oxi!« yanıtı, dünya çapında sol hareketlere umut verdi. Beklenildiği gibi, emperyalist merkezler ve burjuva basını bu açık yanıtı sert tepki gösterdi. Elbette bu iyi bir gelişme, ancak sevinmek için henüz çok erken. Hiç oyun bozanlık niyetimiz yok, ama sevinmekten çok kaygılanmanın daha gerçekçi bir tavır olacağını vurgulamamız gerekir. Neden böyle düşündüğümüzü şöyle açıklayalım:

Sermaye aleyhine olan gelişmelerin şiddetini ölçmek için uluslararası mali piyasaların reaksiyonuna bakmak, doğru sonuçlar çıkarmak için sağlam bir yoldur. Uluslararası mali piyasalar »Oxi« yanıtına kayıtsız kaldılar. Çünkü Yunanistan'ın borçlarını ödeyememesi onları değil, bankaları ve sermaye gruplarını önceden kurtaran Avrupalı vergi mükelleflerini ilgilendiriyor. Piyasa uzmanları, Yunanistan »nasıl kurtarılırsa kurtarıl-sın«, sonucunda sermaye güçlerinin zarar görmeyeceğini açıklıyorlar günlerdir.

Diğer yandan hafta içinde Avrupa Parlamentosu'nda bir konuşma yapan Çipras'ın söyledikleri, sermayeyi daha da rahatlattı. Çipras, »Yunanistan borçlarını zamanında ve tam olarak ödeyecek« deyip, yeni bir reform paketi sunacaklarını açıklayarak, Yunanistan halkının emperyalist dayatmalara verdiği

»Oxi« yanıtını, »Naí«, yani evete dönüştürdü. Aslında reform tanımını aldatıcı, çünkü halkın büyük bir bölümünün aleyhine olan KDV artırımını (yüzde 23), emekli aylıklarının azaltılması, savunma (!) bütçesine dokunulmaması gibi neoliberal tedbirlere başvurulmaya devam edilecek. Sunulacak reform paketinin bazı »yumuşatmalar« nedeniyle, dayatmaların »light« kabulü olacağını söylemek olanaklı.

Daha önce de yazdığımız gibi, emperyalist güçler Yunanistan'ı cendereden bırakmaya niyetli değiller. Çünkü söz konusu olan jeopolitik çıkarlardır, Yunanistan ekonomisi veya halkın refahı değil. Nitekim bu hafta ABD müdahale etme gereğini duydu bile. Şansölye Merkel, Başkan Hollande ve Başbakan Çipras ile telefonlaşan ABD Başkanı Obama, »ABD'nin arzusunun Yunanistan'ı her halükârda Euro Bölgesinde tutmak olduğunu« vurguladı. ABD, NATO üyesi Yunanistan'ın borç krizi nedeniyle Avrupa'dan uzaklaşarak, stratejik rakipleri olan Rusya ve Çin'e yönelmesinden kaygı duyuyor. Rusya Yunanistan'ı BRICS ülkelerinin kurduğu Gelişme Bankasına katılmaya davet ederken, Çin de kurduğu »Asian Infrastruktur Investment Bank« aracılığı ile finansör olabileceğini açıkladı. Her iki durum da ABD'nin kabul edebileceği bir şey değil. Bu nedenle Washin-

gton'da, »Yunanistan, Avrupa'nın insafına bırakılmayacak önemdedir« söylemi kullanılıyor.

Yani kısacası, yarın yapılacak olan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinden borç erteleme ve yeni borçlar konusunda olumlu bir adım çıkabilir. Öyle olmasa dahi, farklı bir »kurtarma operasyonu« kararı verilebilir. Ama hangisi olursa olsun, bu kararlardan hiç biri Yunanistan halkının lehine olmayacak. Syriza böylesi bir gelişmeyi desteklerse eğer, belki belirli bir zaman için iktidarda kalabilecektir, ama tarihe, halkına ve seçmenlerine ihanet eden sosyal demokrat partiler kervanına katılan bir parti olarak kaydolacaktır. Syriza bu basiretsizliği engelleyebilecek mi, işte onu pek yakında göreceğiz. Umarız haksız çıkarız. ■

»TERCİH VE BEDEL«

18 TEMMUZ 2015

Sabahın köründe kalkmayı oldum olası sevmem, ama Willy hocayı aramak istiyorsan sabahın köründe kalkıp, telefona sarılacaksın. Çaresiz uykulu gözlerle telefonunu çaldırdım. »Oool Güneydin delikanlı. Gene çıkmaz sokaklara mı düştün?«. Anlamamıştım. »Hocam, ne çıkmazı, ne sokağı Allasen?«. Hınzırca kıkırdadı, »Soracak sorun olmazsa, aramazsın da ondan«.

İhtiyar kurt gene derdimi anlamıştı. Hal hatır sormadan, bodoslama konuya girdim: »Yunanistan'a ne diyorsun?«. Yazıya başlık atar gibi, kısaca »Tercih ve bedel« dedi. Ardından, »Her tercihin bir bedeli vardır. Syri-za, AB'nde ve Euro Bölgesinde kalmayı daha başından tercih etmişti, şimdi de bu tercihinin bedelini ödüyor. AB'ne beni yıka, ama kürkümü ıslatma diyemezsin. Ya kürkünün çıkarıp yıkanacaksın, ya da kürkünün ıslanmasına katlanacaksın«.

Hoppala! Buyur burdan yak, »yahu hocam, bırak kürkü yıkanmayı, sadede gel«. »Bak delikanlı« dedi, »eğer karşı karşıya olduğun bir sorunu çözmek istiyorsan, o sorunu ortaya çıkaran nedenlere yönelmek zorundasın. Yunanistan'ı borç krizi içerisine sokan AB ve NATO üyeliği, tasarruf politikaları ve neoliberal tedbirlerdir. Bunları sorgulamamayı tercih edersen, referandumda halkın hayır

dediği programdan daha sert bir programın bedelini ödersin«.

Willy hoca daha önceleri de Syriza'nın programını eleştiriyor, ama seçim başarısını burjuvazi karşısında kazanılan bir mevzii olarak nitelendiriyordu. Bunu anımsatınca, »Hâlâ aynı şeyleri söylüyorum« dedi, »günümüz koşulları altında reformist partilerin dahi elde ettikleri seçim başarıları önemlidir, ancak asıl önemli olan, bu başarıların siyaset değişikliğine yol açıp, burjuvaziye geri adım attırabilecek seviyeye getirilmesidir«.

»Ama hocam, AB de Çipras hükümetine hiç fırsat tanımadı, hemen ümüğüne bastı...«. Güldü, »Ya başka ne bekliyordun, »seçimi kazandın, eh biz de emperyalizmden vazgeçelim« demelerini mi? Tabii ümüğünü sıkacaklar, bu baştan belliydi. Bak Adam Smith ne demiş..« »Kim?«. »İskoçlu ekonomist Adam Smith 250 yıl önce »Bir ulusu fethetmenin ve köleleştirmenin iki yolu vardır: Biri kılıçla, biri de borçlandırarak« demiş. Bugün olan aynen bu.«

»Peki şimdi ne olacak?«. Willy hoca, »Syriza karşı çıktığı bütün neoliberal tedbirleri, özelleştirmeleri, esnekleştirmeleri bizzat uygulamak zorunda kalacak. Ülkenin borçları daha da katlanacak, Çekirdek Avrupa'nın vilayetine dönüşecek. Fatura gene halka ve emekçi-

lere çıkartılacak. Yarın da benzer programlar İspanya'ya, İtalya'ya, Portekiz'e uygulattırılacak.«

Karamsarlığa düşmemek elde değil. »Peki biz napcaz hocam?«. »Neyin ne olduğunu söylemeye ve mücadeleye devam edeceğiz. Reformist partilere sınıf partisinden beklencek görevleri vermeyecek, yerine getiremeyince de umutsuzluğa kapılmayacağız. Bugün ve burada elde edilebilecek her ileri adım için, ama aynı zamanda daha ilerisi, sosyalizm için mücadele edeceğiz. Syriza ve Yunanistan neyin nasıl yapılmamasını gösteren iyi bir örnek oldu: Sermaye güçlerinin çıkarlarından, ideolojilerinden tamamen bağımsızlaşmadan ve nihâyetinde işçi sınıfının iktidarını kurmadan, hiç bir sorunun nihai çözümü olanaklı değildir. İşte bu bize ders olacak«. ■

BALTIMORE'DAN SONRA, BALTIMORE'DAN ÖNCE

22 TEMMUZ 2015

»Sınırsız olanaklar ülkesi« ABD'nde yapılan bir araştırma, her 8 saatte 1 insanın polis kurşunları ile öldürüldüğünü ortaya çıkardı. Sosyal medyada yayınlanan bilgiler bu tespiti teyit ediyor. Burjuva medyası dahi buna değiniyor ve polis şiddetini kanıtlayan video ve fotoğrafları ekranlara, gazete sayfalarına taşıyor. Ancak »tarafsız« habercilik gibi görünen bu yayın politikası rafine bir kurgu ile polis ve devlet şiddetini münferitleştirmekte, son derece haklı protestoları ve protestocuların kendilerini polis şiddetine karşı savunmalarını »terör gösterileri« gibi kavramlarla genel-leştirmektedir. ABD'nin Ferguson veya Baltimore gibi kentlerinde patlak veren toplumsal olayların burjuva medyasındaki haberlere konu oluş biçimi, bunun iyi örneğidir.

Baltimore'da 27 Nisan 2015 tarihinde 25 yaşındaki Freddy Gray'in gözaltına alındıktan sonra boynu kırılarak öldürülmesi üzerine patlak veren olaylar, burjuva medyası – bil-hassa Avrupa'dakiler – tarafından sadece »göstericilerin şiddeti« başlığı altında haber konusu yapıldı. Burjuva medyası haberlerini »yoksul siyahilerin şiddete yatkın olmaları bir ABD sorunudur« tezi üzerinde kurgulamakta ve toplumsal olayları skandalize ederek, kapitalist devleti savunma görevini yerine getiriyor. Nüfusun çoğunluğunu siyah Amerikalıların oluşturduğu kentlerdeki aşırı polis

şiddeti, yaygın yoksulluk, yüksek düzeydeki işsizlik oranları, güvencesizlik, aşırı sömürü ve adaletsizlik gibi toplumsal hoşnutsuzluğu yaratan ve tabii ki kapitalizme içkin olan temel sorunlara hiç bir şekilde değinmeyerek, temel nedenlerin üstü örtülmektedir. Buna karşın sömürüye, kurumsal ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz bırakılan ve bilinçli olarak kriminalize edilen yoksul siyah Amerikalı nüfusa »kültürel olarak şiddet yatkınlığı« teşhisi konularak, içinde bulundukları yoksulluktan kendilerinin sorumlu oldukları telkin edilmektedir.

DEVLET VE MEDYA TALEPLERE SAĞIR

Baltimore'lu siyah Amerikalıları temsil eden kurumlar, on yıllardan beri siyah nüfusun karşı karşıya kaldığı sosyal ve ekonomik sorunlara dikkat çeker ve örgütlü-örgütsüz yürüyüş ve eylemlerle taleplerini seslendirirlerken, kent ve eyalet yönetimleri taleplere kulaklarını tıkamayı ve polis şiddetiyle yanıt vermeyi yeğlemekteler. Burjuva medyası ise »yoksul siyah nüfusta yaygın olan şiddet ve yağma kültürü« propagandası ile devletin paramiliterleştirilmiş kontrol mekanizmalarını, kurumsal kötü muameleyi ve polis kurşunlarını meşrulaştırmaya çalışıyor.

Burjuva medyası protestolarla ilgili haberlerinde polis teşkilatındaki yaygın yapısal ırk-

çılığa ve siyah Amerikalıların taleplerine hiç bir şekilde değinmiyor. Buna karşın bilhassa kendiliğinden gelişen protesto eylemlerinde ortaya çıkan öfke kriminalize ediliyor, »mad-di zararların« listesi çıkartılıyor ve yorum-larda protestocular eleştiriliyor. Protesto ey-lemleri genel olarak »kamu düzenini bozan şiddet eylemleri« diye tanımlanırken, polis şiddeti »münferit olay« veya »kaza kurşu-nu« diye nitelendirilerek, suçları bariz olan polis memurlarının olası bir mahkemede beraat alabilmelerinin zemini hazırlanıyor. Bu sadece Baltimore için geçerli değil: Flori-da'da Trayvon Martin, Ferguson'da Michael Brown, New York'ta Eric Garner ve 7 yaşın-daki Aiyana Stanley-Jones, Cleveland'de Ta-nisha Anderson veya Alabama'da Sheneque Proctor'un polis kurşunuyla katledildikleri olaylarda da aynı yaklaşımlar sergileniyor.

Cinayet işleyen polis memurları ise neredey-se hiç bir şekilde cezalandırılmıyorlar. 2015 Mayıs'ında Washington Post'un yayımladığı bir araştırmaya göre ABD'nde son 10 yıl içeri-sinde ölümcül şiddet uyguladığı suçlamasıyla mahkeme önüne çıkartılan polis sayısı sa-dece 54. Ama mahkeme önüne çıkartılmak, ceza almaya yetmiyor: 54 katil polisin sadece 5'i ceza almış durumda. Henüz empirik ve-riler olmasa da ceza alan polislerin oranının sadece binde bir olduğu tahmin ediliyor.

IRKÇILIK VE SÖMÜRÜNÜN BÜTÜNSELLİĞİ

Baltimore'daki ayaklanmayı andıran toplum-sal protesto eylemleri, kimilerince 1960'lı yılların antiırkçı ayaklanmaları ve protestola-rına benzetilirken, burjuva medyası benzet-meyi 1967 Detroit olayları ile yapmayı yeğli-yor ve o zamandan bu yana yürütülen »1967 ayaklanmaları Detroit'un yoksullaşmasına yol açtı« propagandasını yeniden üretiyor. Halbuki muhafazakâr kesimler bile, bir za-manlar otomotiv sanayiinin »Mekkesi« olan Detroit'un sanayisizleşmesinin ve kent nüfu-sunun yoksullaşmasının ardındaki asıl nede-

nin küreselleşme ve neoliberal uygulamalar olduğunu kabul ediyorlar.

Aslına bakılırsa, benzetme hangi açıdan ya-pılırsa yapılsın, her halükârda bir ABD ger-çeğini, yani ırkçılık ile kapitalist sömürünün bütünselliğini sağlayan tarihsel sürekliliği kanıtıyor. Baltimore da, aynı Detroit gibi, 1980'li yıllara kadar özellikle siyah işçiler için istihdam edilebilecekleri bir sanayii mev-kii olarak bir çekim merkezi hâline gelmişti. 1980'li yılların ardından, ama bilhassa 1990 sonrasında hızlanan kapitalist küreselleşme, kentin ve çevresinin sanayisizleşmesine yol açtı. Bu yapısal ekonomik değişim genellikle kalifiyesiz işçi olarak çalıştırılan siyah Ameri-kalıların kitlesel işsizliğe itilmelerine neden oldu. Yoksullaşma ve yaygın işsizlik özellikle genç nüfusu etkiledi ve organize suçlar ile uyuşturucu ticaretinin artmasını sağladı.

Bu gelişme ise hem kapitalist sömürünün farklılaşarak derinleşmesine, hem de kent yönetiminin otoriterleşmesine malzeme oldu. »Uyuşturucu ticareti ile savaş« kisve-si altında polis teşkilatı militaristleştirildi ve özgürlükleri rafa kaldıran tedbirler yaygın bir biçimde uygulamaya sokuldu. Aynı zamanda hapishaneler özelleştirilerek, müthiş bir özel güvenlik ve hapishane sanayii oluşturuldu. Mahkemeler en ufak suçlar için dahi uzun hapis cezaları vermeye başladı.

Bugün hapishanelerde tutulan hükümlüle-rin ezici çoğunluğunu siyah Amerikalılar oluşturmaktadırlar. Siyah Amerikalılar, daha doğrusu »siyah beden« böylelikle bir anla-mıyla metaya dönüştü. Kapitalist sömürü-nün farklılaşması tam olarak burada karşımı-za çıkmaktadır: bir tarafta kalifiyesiz işçilerin kitlesel işsizliği istihdam edilmiş işçiler üze-rinde bir baskı unsuru olarak kullanılırken, diğer tarafta üretim dışında bırakılan işgücü, yani siyah beden üzerine kurulan tasarruf yetkisi sayesinde devletin sübvans ettiği hü-kümlü olarak artık değer üretmektedir. Ha-

pishane sanayii otoriter yönetim, polis şiddeti ve mahkemelerin sert ceza kararlarının desteğiyle metalaşan siyah beden üzerinden özel sermaye birikimi sağlamaktadır. Siyah Amerikalıların genelleştirilmiş suçlular potansiyeli olarak görülmesini sağlayan ırkçılık ise bu bağlamda hapisanelerde tutulan siyah beden sayesinde elde edilen birikimin sürekliliği için vazgeçilmez bir araç hâline gelmiştir. ABD’ndeki ırkçılık önemli ölçüde siyah bedeninin metalaştırılmasının aracıdır.

Tarihsel süreklilik bununla birlikte yaşamın her alanının piyasalaştırılması, yaygın özelleştirmeler ve neredeyse yaşama dair her şeyin metalaştırılması süreci için de geçerlidir. Örneğin polis tarafından öldürülen Freddy Gray’in Baltimore’da yaşadığı mahalle olan Sandtown-Winchester bir tarafta giderek yoksullaştırılırken, diğer tarafta da hem belediye hizmetleri özelleştirilmekte, hem de mahalledeki »gentrifikasyon« (kentsel dönüşüm) tedbirleriyle özel sermaye için yeni rant alanları açılmaktadır. Böylelikle doğrudan devletin desteğiyle özelleştirilmiş sağlık ve belediye hizmetleri üzerinden büyük tekellere kâr olanakları, değiştirilen imar planları üzerinden büyük inşaat tekellerine ve siyah nüfusa yönelik kriminalizasyon ile de özel güvenlik ve hapisane şirketlerine rant kapıları açılmaktadır. Baltimore gibi kentlerdeki siyah nüfus yoksullaştırılarak, eğitimsiz ve işsiz bırakılarak suç batağına itilmekte ve böylece sürekli yeniden üretilen metalaştırılmış siyah beden ordusu yaratılmaktadır. Bu durum, klasik burjuva toplumu değerleriyle dahi ele alındığında, siyah Amerikalılar özelinde farklılaşan kapitalist sömürünün tam anlamıyla sapık bir biçim aldığını kanıtlamaktadır.

İşte Baltimore’da meydana gelen olaylar bir yanı ile bu metalaştırmaya – büyük ölçüde bilinçsiz – karşı çıkıştır. Maruz bırakıldıkları kötü muamele ve açık ırkçılığa karşı duyulan derin öfkenin kendiliğinden protesto eylemlerine ve bunların kimi noktalarında

otoriteye karşı şiddete dönüşmesi de, doğal bir gelişmedir. Burjuva medyasının protesto eylemlerini genel şiddet olayları olarak göstermesini ise, siyah bedeninin metalaştırılmasını meşru kılma ve bunun için gerekli olan kriminalizasyonu haklı çıkarma çabası olarak okumak gerekmektedir.

Kapitalizmle birlikte modern köle ticaretinin hızla yayıldığı Amerika kıtasındaki ve özellikle ABD’ndeki kapitalist sömürü ve ırkçılığın bütünselliği, yüzyıllardır kesintisiz devam eden tarihsel süreklilik göz önünde tutulduğu takdirde anlaşılabilir olacaktır. Gerçi köle ticareti, yani insanın meta olarak alınıp satıldığı sistem uzun süre önce aşıldı, ama ırkçılık ve ırkçı baskı ABD’ndeki kapitalist egemenliğin en önemli sütunlarından birisi olarak var olmaya devam etmektedir. ırkçılık ABD’nde sistematik ve yapısalıdır. ırk profili gerek polis ve hukuk kovuşturmalarında, gerekse de özel ve kamu istihdamında merkezi bir rol oynamakta, siyah Amerikalılar ortalamanın iki ya da üç katı işsizlik ve yoksulluk altında ezilmekte, buna karşın beyaz Amerikalılara nazaran çok daha yüksek cezalara çarptırılmaktadırlar. Siyah Amerikalıların bu toplumsal gerçeği ABD işçi sınıfının örgütsüz ve bilinçsiz kalması ve böylelikle de burjuvazinin sınıf tahakkümünün devamı için temel koşullardan birisidir.

Emperyalist-kapitalist dünya sisteminin öncü gücü ABD’ndeki ırkçılık ile diğer kapitalist ülkeler ve emperyalist merkezlerde de yaygın olan ırkçılık arasındaki özgün fark, siyah bedeninin metalaştırılmasıdır. Her ne kadar Avrupa’da da hapisanelerin ve kamu güvenliği araçlarının özelleştirilmesi tartışılrsa, hatta proje amaçlı kimi yerlerde gerçekleştirilmiş olsa da, Avrupa’daki kapitalist sermaye birikimi ABD’ndeki gibi sapık sömürü biçimine – şimdilik – gereksinim duymamaktadır.

DİRENİŞİN YOKSUL VE SİYAH HÂLİ

ABD’nde 1960’larda siyah Amerikalıların başlattıkları ve sonra genişleyerek büyüyen

yurttaş hareketi, ırkçılığın ve Apartheid politikalarının mevzi kaybetmesi ve eşit burjuva toplumu haklarının elde edilmesi konusunda şüphesiz küçümsenemeyecek katkılar sundu. Ancak bu eşit haklar mücadelesinin özünde bir sınıf savaşı olduğunu ABD’li komünistler dışında kimse ifade etmediğinden ve gereğini yerine getirmedeğinden, egemenlerin yurttaş hareketinin sistemi tehdit edebilecek bir unsur hâline gelmesini engellemelerini kolaylaştırdı. Dahası, yurttaş hareketinin önde gelen kişi ve kurumları sisteme koopte edilerek, sınıf tahakkümünün devamlılığı sağlanabildi.

1960’lardaki mücadelelerden sonra ABD’nde iki toplumsal fenomen gözlenebilir: sosyal eşitsizlik aşırı derecede artar, işçi sınıfının ve bilhassa gençliğin durumu yarım yüzyıl öncesine nazaran daha da kötüleşirken, ortaya çıkan siyah, ama imtiyazlı katmanlar egemen sınıf tarafından sisteme entegre edildiler ve siyah nüfusun yoğun yaşadığı kentlerdeki yağma ve sömürünün sorumluluğunu üstlendiler; her renk ve kökenden işçi sınıfının düşmanı olarak, aynı günümüz ABD Başkanı Obama gibi, egemen sınıfın tenleri siyah, ama özleri »beyaz« parçası oldular.

2015 Nisan’ı ve Mayıs’ında Baltimore’da meydana gelen olaylar, bu nedenle 1960’lı yılların direnişinden çok daha farklı bir momentin: direnişin yoksul ve siyah hâlinin belirgin bir şekilde ortaya çıkmasına yol açtı. Göstericilerin öfkesi sınıfsal bir karakter kazanarak, kendileri de siyah Amerikalı olan Büyükşehir Belediye Başkanı ve polis teşkilatının şefine yöneldi. Sadece bu da değil: siyah nüfusun (ve elbette seçmen sayısının) yüksek olması, siyasi kariyer peşinde koşan siyah »elitlerin« kente doluşarak, ulusal ve uluslararası medyadan faydalanmaya çalışmaları, göstericilerin sert tepkisiyle karşılaştı.

Aslına bakılırsa kamuoyunun ilgisini çeken olaylara ve bilhassa cenazelere üst sınıflardan

tanınmış kişilerin katılmaları, ırkçılık karşıtı konuşmalar yapmaları, siyah Amerikalıların alışkın oldukları bir gelenektir. Yapılan konuşmalarda genel geçer doğruların yanı sıra, »ırkçılığa karşı mutlaka barışçıl direniş gösterilmesi« istenir. Ama bu sefer aynı lafazanlık Baltimore’da da tekrarlanınca, her gün polis şiddetine ve kurumlarda ayrımcılığa maruz kalan, işsizliğin cenderesinde yaşam savaşı veren yoksullar, zengin mahallelerinde rahat bir yaşam sürdüren siyah »elitlere« sert tepki gösterdiler. Ferguson veya Baltimore’da ilân edilen sokağa çıkma yasaklarını delen, ırkçılığın yanı sıra sosyal sorunları ön plana çıkaran ve tüm kısıtlamalara rağmen eylemler düzenleyen yoksul siyahların kendiliğindenci tepkisi bu şekilde bilinçsiz bir sınıfsal karakter kazanmaktadır.

Hareketin kendiliğindenciliğini yetersiz gören aktivistler, öz örgütlenmeye yönelmektedirler. Ferguson olayları sonrasında oluşan »Black Lives Matter« veya Baltimore’daki »#BlackRising« hareketi sosyal medya araçlarını da kullanarak, siyah Amerikalı yoksulları örgütlemeye çalışıyor. Olaylarda polis otolarının yakılmasının veya kredi ofislerinin camlarının indirilmesinin asıl şiddet olmadığını, »asıl şiddet, kentlerimizde kapatılan dükkânlar ve iş yerleri, kullanılamaz hâle gelmiş sosyal konutlar ve en önemlisi yoksulluktur« diyerek, gerçek sorunlara dikkat çeken hareket, siyah Amerikalıların sadece eşit yurttaşlar olarak kabul edilmelerini değil, aynı zamanda sosyal sorunlarının da çözülmesini talep ediyorlar.

»Black Lives Matter« veya »#BlackRising« hareketinin henüz kapitalizm karşıtı harekete dönüştüğü söylenemez elbette. Buna rağmen bu hareketin ırkçılık ve kapitalist sömürü arasında bir bağlantı olduğunu görmesi ve sorunun çözümünün sadece siyah değil, tüm Amerikalı işçi ve yoksulları ilgilendirdiğini belirtmesi, öz örgütlenmenin siyasi söylemi hâline gelmesi nedeniyle önemlidir. Doğru,

protestocu kitlelerin kendiliğindenci eylemleri henüz bilinçli bir eylemliliğe dönüşmedi, ancak ABD gibi bir ülkede örgütlenme gerekliliğinin yoksullar arasında tartışılır olması dahi küçümsenemeyecek bir gelişmedir.

ABD Komünist Partisi New York Bölge Başkanı Jarvis Tyner, »Ferguson ve Baltimore gibi kentlerdeki siyah Amerikalı yoksulların kalkışması, büyük özgürlük savaşlarının ve eşit haklar mücadelelerinin günümüzdeki devamıdır. Şimdi önemli olan, bu mücadelenin sınıf mücadelesinin parçası olduğunu her kökenden ve renkten ABD işçi sınıfının bilincine çıkartmak ve mücadeleyi ırkçılığa ve emek sömürüsüne karşı sınıf mücadelesine dönüştürmektir« diyerek, ABD’li komünistlerin görevlerine dikkat çekiyor. Toplumsal etkinliği zayıf olan ABD Komünist Partisi’nin bu görevi yerine getirmede ne kadar başarılı olabileceğini zaman gösterecek, ama Tyner’in ifade ettiği görev dünyanın diğer bölgeleri, özellikle Avrupa için de geçerli.

Çünkü Avrupa’da da kapitalist sömürü ve ırkçılık mekanizmaları iç içe geçmektedir. Göçmen ve mültecilerin kriminalize edilmeleri, güvenlik aygıtının özelleştirilme çabaları, mültecilerle mücadele etmeyi görev bilen sınır rejimlerinin oluşturulması, göçmen ve mültecilerin sosyal kısıtlamalar ve antidemokratik uygulamalar için »günah keçisi« olarak kullanılmaları, sistematik kurumsal ayrımcılıklar ve yapısal ırkçılık Avrupa’da da yaygınlaşmaktadır. Göçmen ve mültecilerin varlığı, Avrupa işçi sınıfını bölmek, toplumsal direnç mekanizmalarını kırmak, neoliberal tedbirleri dayatmak ve iç ve dış politikanın militaristleştirilmesini sağlamak için malzeme olarak kullanılmaktadır. Mültecilerin barındırılması şimdiden özel şirketlere verilmekte ve bu çerçevede yeni sermaye birikimi olanakları yaratılmaktadır. Mültecilerin »siyah bedenleri« Avrupa’da da metalaştırılmaya hazır hâle getirilmeye çalışılmaktadır ve Akdeniz’deki binlerce mülteci cesedi bu politikanın bir sonucudur.

ABD’nin çeşitli kentlerinde baş gösteren protesto olaylarını şüphesiz aşırı polis şiddeti tetikledi. Ancak protestolar sadece polis şiddetine karşı çıkışı değil, kriminalizasyona ve insan bedeninin metalaştırılmasına karşı bir direnişi ifade etmektedir. Görünen o ki, gelecek yıllarda bir, iki, belki de daha fazla Baltimore’lara tanık olacağız. Baltimore sonrası, Baltimore öncesidir. ■

DEVİRİMCİ CEPHE ZORUNLULUĞU

25 TEMMUZ 2015

7 Haziran seçimlerinde elde edilen başarının muhalif kesimler arasında yol açtığı rahatlama, rehavet ve burjuva demokrasisinin karikatüründen ibaret olan T.C. parlamenter sistemine duyulan anlaşılmaz güven, Suruç katliamı ile çok acı bir şekilde cezalandırıldı. Kapitalist devlet ve burjuvazinin sınıf tahakkümü, kendilerini salt seçim sonuçlarıyla sınırlandırmayacaklarını Suruç'ta bir kez daha kanlı bir biçimde kanıtladılar.

Enternasyonalist bilinçle ve sosyalizme olan sarsılmaz inançlarıyla Kobanê'nin yeniden inşasına katılmaya hazırlanan genç sosyalistlerin katilleri bellidir: Kapitalizm ve Türkiye burjuvazisi. Duyulan haklı hiddet ve tepkilerin tek kişi veya partiye, yani adıyla Erdoğan ve AKP'ye yönlendirilerek kişiselleştirilmesi, asıl faillerin görülmemesine yol açar ve katliamın temel nedenleri olan kapitalist sömürü ve emperyalist yayılcılığın üzerinin örtülmesine hizmet eder. Bu ise, verilmesi gereken asıl mücadelenin hedefini şaşırmasına.

Suruç'ta katledilen gençlerimiz, coğrafyamızdaki devrimci hareketin birer onur abideleri olarak tarihe geçmişlerdir. Şairin deyişiyle, »ipin, kurşunun rağmına...« proletarya enternasyonalizminin gereklerini yerine getirmeye giderken katledilen insanlarımızın ailelerine, yakınlarına ve yoldaşlarına baş

sağlığı diliyoruz. Yoldaşları, katillerden hesap sormak için verilecek mücadelede her daim yanlarında olacağımızı bilmelidirler.

Suruç katliamı, Anadolu-Mezopotamya coğrafyasının komünistlerine, sosyalist ve devrimcilerine ortak mücadeleyi ivedilikle örme görevini, acılarımıza yeni acılar katarak bir kez daha anımsatmıştır. 21. Yüzyıl'da çağdaşı olduğumuz emperyalist-kapitalist dünya sistemi gerçekliği bizlere, 20.Yüzyıl'daki ayrışmaları aşma ve en önemlisi işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün, Marksizm-Leninizmin bayrağı altında ortaklaşmamızı da-yatmaktadır.

Bugün, Gezi ve Kobanê direniş ruhlarını, metal işçilerinin kendiliğinden gelişen başkaldırılarını, Karadeniz halkının dere ve doğalarını savunma mücadelesini, kentsel dönüşüm karşıtlarının, LBGTIQ hareketinin, demokrasi ve barış taraftarlarının uğraşlarını, Kürdistan halklarının haklı mücadelesi ile birleştirme ve uluslararası dayanışmayı güçlendirme görevi ile karşı karşıyayız. Emperyalist güçlerin planlarını boşa çıkartmak, Türkiye sermayesinin, devletin ve gerici-neoliberal AKP hükümetinin savaş planlarını geri püskürtmek için, Türkiye ve Kürdistan'ın tüm barış, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm güçlerinin ortak mücadelesi bugün daha da önem kazanmıştır.

Tarihsel bir görev olarak önümüzde duran bu ortak mücadeleyi örme görevinin üstesinden, salt HDP içerisinde yan yana durmakla gelemeyiz. İster HDP veya HDK içerisinde, isterse bu ittifaklar dışında duranlar olalım, hepimiz bir »Devrimci Cephe« kurma zorunluluğu karşısındayız. Kimler olduğumuzu saymaya gerek yok – sözümüz elbette Marksist-Leninistleredir.

Artık zaman 22 Temmuz'da İstanbul'da olduğu gibi, salt cenaze ve anmalarda yan yana gelme değil, »Devrimci Cepheyi« kurumsallaştırıp, barbarlığa karşı bayrak açma zamanıdır. Zaman, »vardım, varım ve var olacağım« diyen devrimin ateşini körükleme zamanıdır! Suruç'ta düşenlerin anılarını yaşatmak, uğruna can verdikleri davayı güçlendirmek ile olanaklıdır. ■

HDP'NİN YANILGISI

1 AĞUSTOS 2015

HDP Eşbaşkanı Demirtaş ilk meclis grubu toplantısında önemli bir konuşma yaptı. Demirtaş, ya da halkın taktığı adla »Selocan« sevdiğimiz, saydığımız, sonuna kadar dayanışma içinde olacağımız bir arkadaşımız. HDP ise sahiplendiğimiz, desteklediğimiz bir parti. Tam da bu nedenle sağlam bir eleştiriyi hak ediyorlar, çünkü önemli bir siyasi yanılğı içerisindeler.

Demirtaş konuşmasında Erdoğan'ın »saraya bağlı özel gladio örgütüyle darbe yaptığını« vurguladı. Bu tespit Türkiye solunun bir kısmında da yaygın olan ve her gelişmeyi Erdoğan'la kişiselleştiren anlayışla örtüşmektedir. Benzer bir görüş, Türkiye'nin »Pakistanlaştığını« ileri sürmektedir. Bunlar yanlıştır ve kahve falı ile hava durumunu tahmin etmek kadar anlamlıdır.

Bir kere ne Erdoğan, ne de AKP darbe yapmıştır. AKP rejimi, 24 Ocak 1980 kararlarıyla uygulamaya sokulan ve 12 Eylül'de askeri cunta ile güvence altına alınan neoliberal rejimin devamıdır. AKP, yürürlükteki cunta anayasasına dayanarak, belirli bir süre dönüşümün gereği olarak ara verilen »güvenlik rejimi« konseptine dönmüştür. »Yeni Türkiye«, AKP'nin kontrol altına aldığı devlet aparatıyla restore edilen eski Türkiye'den başkası değildir.

İkincisi, gladio kişisel bir örgüt değil, devletin ta kendisidir. Kontrgerilla yöntemleri devletin sabit araçlarından birisidir. 1980 sonrası ile arasındaki tek fark, doğrudan seçilmiş bir Cumhurbaşkanı'nın tasarrufu altındaki karar mekanizmalarınca kullanılıyor olmasıdır.

Üçüncüsü, son gelişmeler HDP'nin seçim başarısıyla mevzii kaybeden burjuvazinin bunları yeniden elde etme girişiminin ifadesidir. Sadece bu da değil, büyük sermaye gruplarının yanı sıra, emperyalist güçlerin Ortadoğu'daki stratejik çıkarlarının korunmasının da sonucudur. AKP politikaları bugün AB, ABD ve NATO'nun tam desteğine sahiptirler.

Dördüncüsü, ülkenin içinde bulunduğu çoklu kriz ortamından çıkış ve sermaye birikim koşullarının genişletilmesi için »güvenlik rejimi« uygulamalarına ve militarist tedbirlerle gerek görülmektedir. Bunun içinse geniş bir toplumsal tabana ihtiyaç vardır. Aralarında programatik olarak pek büyük farklar olmayan AKP, CHP ve MHP belirgin bir blok oluşturmuşlardır ve gidişat AKP-CHP koalisyonuna işaret etmektedir.

Nihâyetinde, beşincisi, Türkiye »Pakistan«a dönmemektedir. Ülke metaforu kullanılacaksa, Türkiye'nin »İsrailleştiği« söylenmelidir. »İsrailleşme«, Sünni-muhafazakâr çoğunlu-

ğün yapısal hegemonyası sayesinde »güvenlik rejimini« ve Apartheid politikalarını meşrulaştıracaktır. Böylelikle Kürt hareketinin siyasi kanadıyla, başta emek hareketi olmak üzere, Türkiye solunun marjinalleştirilmesi kolaylaşacaktır. Bugün solun bir kısmına yönelik operasyonların tüm sola yöneleceği beklenmelidir.

Bunlar meselenin sadece bir kısmı. Rojava'ya yönelik politikalar, Ortadoğu'da oluşan yeni dengeler, küresel stratejiler de belirleyicidir, ama bu yazı kapsamında değinemiyoruz. Başka bir yazıya erteleyerek, vurgulayalım: Yanlış teşhis, yanlış tedaviye yol açar. Günümüz koşulları altında HDP'ye önemli görevler düşmektedir. HDP en başta siyasetini doğru analizlere oturtmalıdır. Aksi takdirde yanılgılar, yenilgilere dönüşür, ki bunun sonuçlarına herkes maruz kalacaktır. ■

ORTADOĞU'DA KARTLAR YENİDEN KARILIRKEN...

4 AĞUSTOS 2015

»ABD ve İran arasında süren 36 yıllık düşmanlık yerini işbirliğine bırakıyor«. Geçmişte İran'ı »şeytanlaştıran« bir söylem kullanarak haber konusu yapan burjuva medyası bugünlerde bu değerlendirmeyi yapıyor ve »Batı'ya yeni fırsatlar sunan bakir İran pazarını« göklere çıkartıyor. 13 yıl süren diplomatik savaş sonrasında 2015 Temmuz'unda Viyana'da varılan İran nükleer program uzlaşısı, uluslararası tekellerin ağzını sulandırıyor besbelli.

Gerçi uzlaşşı henüz tam yürürlüğe girmede, ama kesinleşmesine mutlak gözüyle bakmak gerekiyor. İran nükleer programına (zenginleştirilmiş Uran üretimi haricinde) izin veren ve yürürlükteki yaptırımları kaldıran uzlaşşı ABD Kongresinde onaylanmak zorunda. ABD Kongresini oluşturan Temsilciler Meclisi ve Senatoda çoğunluğu ellerinde tutan Cumhuriyetçiler uzlaşşıya karşılar. Kongre 60 gün içerisinde bir karar almak zorunda ve muhtemelen süre sonunda »Hayır« kararı çıkacak. Bu durumda ABD Başkanının Kongre kararını veto etme hakkı bulunuyor. Obama'nın kararı veto edeceği şimdiden belli ve Kongrenin vetoyu geçersiz kılması için üçte iki çoğunluğu bulması gerekiyor, ki bu, şu anki bileşim içerisinde uzak bir ihtimal.

Uzlaşşıya karşı olan bir diğer cepheyi İsrail, Suudi Arabistan ve Körfez İşbirliği ülkeleri

oluşturuyor. İsrail büyük bir propaganda savaşını başlattığını uzlaşşının açıklandığı gün ilân etti. İsrail Başbakanı Netanyahu, »Terör ve fetih mekanizması« olarak nitelendirdiği İran'ın nükleer programını engellemek için »kendimizi savunmak dahil« ellerinden gelen her çabayı göstereceklerini açıkladı. Bölge halkları İsrail'in »kendisini savunmasının« ne anlama geldiğini iyi biliyorlar. Ayrıca ABD'nin bizzat Obama tarafından İsrail'e 2009 yılında tanıdığı »İran'a karşı askeri şiddet kullanma yetkisi« hâlen geçerli. İsrail'in bu »yetkiyi« kullanıp kullanmayacağı henüz belli değil, ancak görünen o ki, ABD tüm yakınlaşma mesajlarına rağmen, İran'a yönelik »İsrail tehdidini« el altında tutmaya kararlı.

2015 Nisan'ında Lozan'da imzalanan Çerçeve Antlaşması temelinde varılan nükleer program uzlaşşısı, İran'ın Uran zenginleştirme santrifüjlerinin sayısını 19 binden 6 bine düşürmesini, nükleer enerji için gerekli olan hafif zenginleştirilmiş Uran rezervlerinin sayısını azaltmasını ve Uluslararası Nükleer Enerji Dairesi IAEA'nın yoğunlaştırılmış kontrollerini kabul etmesini öngörüyor. Bunun karşılığında ise ilk adım olarak İran bankalarına uygulanan kısıtlamalar ve AB'nin uyguladığı petrol satın alma ambargosu kaldırılacak. Molla rejimi bu şekilde daha fazla petrol ihraç edebilecek ve şimdiye kadar Batı

bankalarında dondurulmuş hesaplarda bulunan en az 100 milyar Doları kullanabilecek.

Yıllardan beri ekonomik zorluklar içinde olan İran bu sayede belirli bir rahatlama dönemine girecek. Ekonomistler nükleer program uzlaşısı sonucunda İran ekonomisinin hızla büyüyeceğini ve Batı ile olan ticari ilişkilerinin genişleyeceğini öngörüyorlar. Burjuva medyasının ekonomi sayfalarında Viyana uzlaşısının uluslararası tekellerin yönetim katlarında sevinçle karşılandığına dair haberler yer alırken, Federal Almanya İktisat Bakanı SPD'li Gabriel soluğu hemen Tahran'da alarak, Alman sermayesinin »bakir İran pazarına« yönelik ilgisinin ne denli büyük olduğunu gösterdi.

YENİ DÖNEMİN ÖZELLİKLERİ

Uzlaşısı sonrasında İran'ı ziyaret eden ilk üst düzey politikacı olan Gabriel, Federal Hükümetin ambargolar öncesi Alman sermayesinin »Ortadoğu'daki en kârlı pazarı« olarak nitelendirilen İran ile olan ticari ilişkileri eski düzeyine çıkartmak istediğini açıkladı. Ancak Federal Almanya'nın Şansölye yardımcısı düzeyinde olan bakanını göndermesinin tek nedeni bu değil. Aslına bakılırsa temel neden bölgede gerçekleştirilmek istenen yeni düzenlemede İran'a biçilen rol ve AB'nin Ortadoğu'da üstleneceği öncülük görevi. Federal Alman Dışişleri Bakanı Steinmeier'in uzlaşısı sonrasında Viyana'da »şimdi Suriye'deki ihtilafı çözme şansı daha da artmıştır« tespitini yapması da boşuna değildi. Bu bağlamda ilginç bir noktaya da dikkat çekmek gerekiyor: AB ve ABD, Ukrayna konusunda çatıştıkları Rusya ile İran nükleer program uzlaşısının gerçekleşmesi için sıkı bir işbirliğine girdiler. Çünkü BM Güvenlik Konseyinin daimi üyeleri olan Rusya ve Çin'in kabul etmeyeceği bir çözüm olanaksızdı. Bu bir çelişki değil, ancak başka bir yazının konusu olduğundan burada sadece kısaca değiniyoruz.

Emperyalist güçlerin uzun vadeli küresel stratejileriyle doğrudan bağlantılı olan bu

gelişme, farklı özellikler taşıyan ve Ortadoğu için »yeni« olarak nitelendirilebilecek bir dönemin habercisi. Elbette bu özelliklerin de hepsi »yeni« değil: bir kere emperyalist güçler bölge egemenlerinin kendi aralarında verdikleri bölgesel hegemonya mücadelesini eskiden olduğu gibi, bundan sonra da kendi lehlerine kullanmaya devam edecekler. Belki bu çerçevede »yeni« anlamında nitelendirilebilecek özellik olarak İran ve Suudi Arabistan arasında bir güç dengesi oluşturma çabaları gösterilebilir. Böylesi bir güç dengesi hem bu iki bölge gücünden birinin tek başına bölgesel hegemonya kurmasını engelleyecek, hem de emperyalist güçlerin bölgedeki etkinliklerini güçlendirecektir.

Federal Alman emperyalizmi bu güç dengesini oluşturmak için son yıllarda çabalarına ağırlık verdi. Federal Hükümetler kendi kararlaştırdıkları silah ihracatı yönetmeliklerini defalarca çiğneyerek, ihraç ettikleri modern silah, araç ve gereçlerle Suudi Arabistan ordusunun güçlenmesine katkı sundular. Federal Almanya'nın Suudi despotlarına sattığı silahları ikiye ayırmak gerekiyor: bir bölümü saldırı savaşlarına katılma yetisi artıran stratejik silahlar, diğer bölümü ise »iç güvenliğe« veya silah tekellerinin deyimiyle »ayaklanmaları bastırmaya« yönelik silahlar. Kent içinde rahat (!) operasyon yapılabilmesi için namluları kısaltılmış tanklar da bunların arasında. Suudi despotları bu tankları özellikle Şii nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelere konuşlandırarak, 2011'de Bahreyn'de olduğu gibi, olası ayaklanmalara anında reaksiyon göstermeyi hedefliyorlar.

VEKALET SAVAŞLARI VE ...

İran ve Suudi Arabistan arasında oluşturulmak istenilen güç dengesi, bir bakıma 1980'li yıllarda Irak ve İran arasında oluşturulmuş olan güç dengesine benziyor. Anımsanacağı gibi, Saddam Hüseyin yönetimindeki Irak, ABD'nin kızıştırması ve cesaretlendirme-

siyle 22 Eylül 1980'de İran'a savaş açmış ve iki ülke sekiz yıl süren bir kan batağına saplanmışlardır. Çok sayıda sivilin yaşamına mal olan bu »kardeş savaşı« aynı zamanda, Halepçe'de olduğu gibi, emperyalist güçler tarafından hiç bir şekilde protesto edilmeyen sayısız savaş suçunun işlendiği Birinci Körfez Savaşı olarak tarihe geçti.

ABD, Irak'ı kışkırtarak o zamanlar yeni kurulmuş olan İran İslam Devletini yok etmek ve İran Şahını yenden iktidara getirmeyi planlıyordu. Ancak bu plan gerçekleşmedi, ama savaş İran'ı uluslararası arenada izole etmek için kullanıldı. İzolasyon ise İran için beklenenden çok farklı sonuçlar doğurdu: İran ambargolar nedeniyle yurt dışından ithal edemediği silahları kendisi yapmak zorunda kaldı ve böylece kendi silah sanayiini kurdu. Bu sanayi bugün çeşitli silah sistemlerini seri hâlde üretebilecek düzeye erişti. Nitekim ABD'nin 2003'de başlattığı Irak savaşı, Irak ve İran arasındaki güç dengesini bozmuş ve İran'ın bölgede belirleyici konuma ulaşmasına neden olmuştu. Emperyalist güçler, engellemek istedikleri bu sonuca Suudi Arabistan'ı ve Körfez İşbirliği ülkelerini masif bir biçimde silahlandırarak yanıt vermişlerdi. Federal Almanya'nın son on yıl içerisinde özellikle Suudi Arabistan'a genişleterek yaptığı silah ihracatı tam olarak bu stratejinin bir parçasıdır.

Daha önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, Ortadoğu'da »yeni« bir düzeni tesis etme çabaları doğrudan ABD'nin Pasifik stratejisi, AB'nin bölgede üstleneceği yeni görevler ve emperyalist güçler arasındaki çelişkileri olanaklı olduğunca asgariye indirme çabaları ile bağlantılıdır. ABD askeri, iktisadi ve siyasi önceliğini Çin'in etki alanını daraltma amacıyla Pasifik bölgesine verdiğinden, Ortadoğu'daki angajmanını azaltmak, Ortadoğu, Akdeniz ve Kuzey Afrika'daki düzen koruyucu rolünü AB'ne bırakmayı hedefliyor. Federal Almanya'nın patronajı altındaki AB ise, 2000'de ka-

rar altına aldığı Lizbon Stratejisi ile başlattığı militaristleşme sürecini 15 yıl içerisinde müt-hiş hızlandırdı ve bugün düzen koruyucu rolünü üstlenmeye hazır hâle geldi. Bunun ön koşulu olan emperyalist ülkeler arası işbirliği ise farklı biçimlerde geliştiriliyor. Bu işbirliği bugün »Transatlantik Yatırım ve Ticaret Partnerliği« (TTIP) ile kurumsallaştırılmak isteniyor.

Aynı şekilde Ortadoğu'da körüklenen velayet savaşları ve ihtilaflar da bu stratejilere ve İran ile Suudi Arabistan arasında oluşturulmak istenilen güç dengesine hizmet etmektedirler. Her ne kadar yeni kral Selam Bin Abdülaziz kontrolündeki Suudi yönetimi kendi egemenlik çıkarlarını takip ediyor olsa da, İsrail ve Körfez İşbirliği ülkeleriyle birlikte oluşturdukları Şii karşıtı ittifak uzun vadede emperyalist güçlerin hedeflerine yaramaktadır.

Bölgedeki vekalet savaşları, müttefiklerin zaman içerisinde nasıl değiştiğini gösteren iyi birer örnek. Daha önceleri, yani Afganistan ve Irak işgallerine gerekçe gösterilen sözde »teröre karşı savaş« kapsamında »etkin sorgulama yöntemleri« nedeniyle işkencehanelerini kullanmak için sıkı işbirliğine girilen Esad rejimi, 2011 devrimleri ile birlikte İran'ın etkinliğini kırmak için gözden çıkarıldı. Suriye yönetimine yönelik politikalar, emperyalizmin sadık taşeronu olan Suudi Arabistan'ın kendi taşeronlarıyla, yani her türlü desteği sağladığı DAİŞ, El Nusra Cephesi vb. islamist terör örgütleriyle İran'ı zayıflatmak ve Esad rejimini alaşağı etmek için harekete geçmesini sağlandı.

Benzer gelişmeleri Lübnan ve Yemen'de de takip etmek olanaklı. Suudi despotları Yemen'de müttefikleri Mansur Hadi'yi yeniden başkanlık koltuğuna oturtmak için dolaylı ve doğrudan müdahalelerde bulunurken, İsrail ile işbirliğinde Lübnan'da iç savaş sınırına dayanmış olan çatışmaları derinleştiriyorlar. Ancak tüm bu müdahalelere rağmen İran'ın

bölgedeki etkinliği kırılamadı. Aksine, Esad rejimi hâlâ ayakta, Lübnan Hizbullahı şimdiye kadar olmadığı ölçüde güçlü ve Yemen'deki Husi milisleri ülkenin büyük bir bölümünü kontrolleri altına almış durumdadır.

Ama gene de İran'ın dört Arap başkentinde, yani Bağdat, Beyrut, Sana ve Şam'da etkinliğe sahip olması, bazı mevziiler kazanmış olmasının ötesinde bir anlam taşımıyor. Emperyalist güçler açısından bu durum, »bölgesel güçler, hiç bir tarafın kazanamayacağı bir ihtilafı boğuşmakta« oldukları anlamına geliyor. Sonuçta, Şii-Sünni ihtilafı bu biçimiyle sürdüğü müddetçe ne İran, ne de Suudi Arabistan Ortadoğu'da tek başlarına hegemonya kurabilecek konuma gelebilirler, ki emperyalist güçlerin tam olarak hedefleri de bu durumda sabitlenmiş bir güç dengesinin oluşturulmasıdır.

... »YENİ GÜVENLİK MİMARİSİ«

İran ve Suudi Arabistan'ın içinde bulundukları bu durum özellikle AB emperyalizmi tarafından önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir. Örneğin AB elitleri için bir düşünce kuruluşu olarak çalışan »European Council on Foreign Relations – ECFR« (Avrupa Dış İlişkiler Konseyi) kısa süre önce yayınladığı bir raporunda, AB'nin »Tahran ile, bilhassa bir enerji partnerliği ile kendi çıkarlarını takip etmesi için belirli bir işbirliği aramasını« öneriyor. Hatta AB'nin, »İran ve Suudi Arabistan ile birlikte, bütün bölgesel aktörlerin katılacağı bir güvenlik mimarisi inşa etmek için bölgesel güvenlik girişimi başlatması gerektiği« savunuyor.

AB gerek kendi içinde ve çeper ülkelerde, gerekse de Akdeniz ve Kuzey Afrika gibi bölgesel alanlarda »güvenlik mimarileri« inşa etmede hayli deneyim kazandı. Böylesi »güvenlik mimarileri« AB'ne hem jeoekonomi, hem de jeopolitika açısından önemli kazanımlar sağlıyor: gerek silah ihracatı, tekeller için yeni pazarlar, enerji ve hammadde akı-

şının güvenliği üzerinden, gerekse de görünmez duvarlarla ördüğü sınırlarını işbirlikçi rejimlerin kontrolü altındaki »tampon bölgelerle« koruyarak.

Ortadoğu için önerilen »bölgesel güvenlik girişimi« ve öngörülen »güvenlik mimarisi« bağlamında, yukarıda Steinmeier'den yaptığımız alıntıyı anımsatmalıyız. ECFR raporu da Steinmeier'in »Suriye'deki ihtilafı çözme şansı artmıştır« tespitini teyit ediyor ve »Riad ile Tahran arasında kurulacak güvenlik mimarisi Suriye ve Yemen'de yeniden barışçıl istikrar ortamının kurulmasının temel tedbiri olabilir« tespitini yapıyor.

ECFR gibi kuruluşları, AB kurumlarını, uluslararası tekelleri ve burjuva medyasını, dün tükürdüklerini yalayacak derecede böylesine heyecanlandıran İran nükleer program uzlaşısı Federal Almanya ve AB sermayesine Molla rejimi üzerindeki etkisini artırmak için yeni fırsatlar tanıyor. Gerçi Alman tekelleri İran'ın sahip olduğu dünyanın ikinci büyük doğalgaz ve dördüncü büyük petrol kaynaklarından ABD ve Britanya tekelleri kadar faydalanamayacaklar, ama İran'ın otomotiv, petrol, kimya ve enerji sanayilerinin modernizasyon tedbirlerinden en fazla »Alman teknolojisinin« faydalanacağını söylemek olanaklı. Zaten Alman Sanayiciler Birliği BDI başkanı Grillo bu nedenle şunları vurguluyor: »Genç ve iyi eğitilmiş orta katmanları olan ülke, dünya birliği ile siyasi ve iktisadi bağlantı kurmak istiyor. Bunu desteklemek için yapacağımız ihracat hacminin orta vadede çift rakamlı milyar Euro'yu bulacağını tahmin ediyoruz«. Federal Alman sermayesinin İran'a yaptığı ihracat hacminin sadece 2014'de 2,6 milyar Euro'yu aştığını düşünürsek, »çift rakamlı« beklentinin ne denli büyük kâr olanakları yaratacağını hesap edebiliriz.

YENİ TAŞERON İRAN MI?

Nükleer program uzlaşısı İran'daki Molla rejimine iktidarlarını sürdürülebilir kılmak

için yeni olanaklar sunacak. O nedenle başta Ayetullah Hamaney olmak üzere, önde gelen dini liderler »şeytan ABD« ile yakınlaşmayı dini gerekçelerle meşrulaştırmaya çalışıyorlar. Devlet Başkanı Ruhani de uzlaşmayı, »İran diplomasisinin kahramanca esnekliği sayesinde ve zehir içmeyi kabullenerek kazanılan bir zafer« olarak sunuyor. TUDEH Merkez Komitesi ise 15 Temmuz 2015'de yayınladığı açıklamasında uzlaşının iddia edildiği gibi bir »kazan-kazan durumu« olmadığını belirterek, Molla rejiminin »tüm antiemperyalist söyleme rağmen, emperyalizmin işbirlikçisi olmaya hazırlandığını« vurguluyor. TUDEH ayrıca »uzlaşma, bir taraftan halkı yoksullaştırarak, diğer taraftan kamu bütçesini harcayarak milyarları gereksiz nükleer programlar için harcayan teokratik diktatörlüğü, yıllardır İran ekonomisini rehin alan ABD ve müttefiklerinin hüküm ve koşullarına razı olmak zorunda bırakacak« görüşünü savunuyor.

TUDEH'in bu tespitlerine katılmamak olanaklı değil, çünkü uzlaşının detaylarına baktığında, emperyalist güçlerin hedeflerine önemli ölçüde ulaştıkları görülür. Bir kere getirilen teknik kısıtlamalar Molla rejiminin nükleer silah üretebilmesi için gerekli olan süreyi en az bir yıla çıkartıyor. Bu da, ikincisi, en ufak ters adımda otomatikman yeniden yürürlüğe girecek yaptırım ve ambargo silahını kalıcı tehdit hâline getiriyor. Üçüncüsü, belki de en önemlisi, uzlaşının Molla rejiminin sermaye birikim için yeni olanaklara kavuşması ve bu olanakların devamlılığını sağlamak için emperyalist güçlerle olan ilişkileri derinleştirme isteğini ortaya çıkarmasıdır.

İran'ın nükleer silah üretiminden vazgeçmesi, silahlanmadan vazgeçmesi anlamına gelmiyor. Tam aksine uzlaşma tüm Ortadoğu'da devasa bir konvansiyonel silahlanma yarışını tetikleyecek. Silahlanma giderlerinin 2010'dan bu yana yüzde 65 arttığı bölgede bu yarışın ihtilafları azaltmayacağı açık. Kaldı ki ABD uzlaşmaya rağmen İsrail ve Suudi Arabis-

tan'a yaptığı silah ihracatını artırmayı ve bir bölgesel roket savunma sistemini kurmayı planlıyor.

Sonuç itibariyle emperyalist güçler Ortadoğu'da kartları yeniden kardılar ve şimdi dağıtıyorlar. Bölgedeki hegemonyalarını kalıcılaştıracak yeni bir düzen kurmak için dengeleri değiştiriyor ve bölge güçlerine yeni taşeronluk rollerini veriyorlar. TUDEH'in doğru tespit ettiği gibi, gerici Molla rejimi emperyalizmin işbirlikçisi olmaya hazırlanıyor ve bu gelişme bölgedeki halklar ve sömürülen sınıflar için yeni tehditler yaratıyor. Marx'ın »egemen din, egemen sınıfın dinidir« tespiti ni doğrulayan Molla rejimine karşı mücadele veren İran TUDEH partisi ve İran işçi sınıfı ile dayanışmayı yükseltmek, bölge hakları ve sömürülen sınıflar için daha yakıcı hâle geliyor. ■

HDP VE LİBERAL SÖYLEM

8 AĞUSTOS 2015

Son köşe yazımıza gelen tepkiler, kaygılarımızın paylaşıldığını gösteriyor. Ama memuramımızı sendika.org'da Ferda Koç doğru okumuş. Koç bu bağlamda, solun ve Kürt hareketinin kavramlarındaki liberal hegemonyayı eleştirerek ve gelişmelerin »darbesel niteliğine« vurgu yaparak, »Cunta Anayasası'nın bu darbeyi meşru kılması, Erdoğan'ın darbesine karşı direnişi odağına alan bir siyasi mücadele çizgisinin yanlış olacağı anlamına gelir mi?» diye soruyor.

Koç son derece haklı. Liberal söylem olayları açıklamaya yeterli değil. Liberallere gösterilen »teveccüh« ise tamamen gereksiz. HDP de, KÖH de, sol da liberal söylemden kurtulmak zorundalar. Sorusuna gelince: cepheyi büyütmek, muhalif güçlerin geniş birlikteliğini sağlamak için, Erdoğan'ı karşısına alan siyasi mücadele yanlış değil elbette. Erdoğan ve çevresinin »rejim içi« olduklarını göz ardı etmeden geliştirilecek böylesi bir strateji, parlamenter sistemi savunarak AKP içindeki çelişkileri derinleştirebilir, AKP ve CHP üzerinde »olağanlaşma« baskısını artırabilir.

Ama bu çerçevede çoklu kriz ortamı dikkate alınmalıdır: Erdoğan'da cisimleşen güçlerin »darbe« olarak nitelendirilen çabaları henüz sonuçlanmadı. Çatışma ve savaş politikaları da istenilen ortamı yaratamadı. MHP destek-

li azınlık hükümetiyle erken seçime gidilmesi bir olasılık, ama başarılı sonuç çıkarması açık değil. Sürenin bitimine 17 gün kalmasına rağmen hâlâ hükümet kurulamaması bunu gösteriyor.

Sermaye birikim süreci krizde. Yoksullaşan hanelerin ve özel sektörün borçlanması had safhada. TL'nin değer kaybı, işin cabası. Ekonomik durgunluk, salt tüketim teşvikiyle aşılamayacak durumda. Yönetim krizinin yanı sıra küresel talep gerilemede ve Ortadoğu'da belirsizlik hakim. Değişen güç dengeleri »yeniden düzenlenmeyi« daha tamamlayamadı. Sünni-muhafazakâr sermaye Erdoğan'ı desteklerken, büyük burjuvazi ve emperyalist güçler toplumsal tabanı geniş bir iktidar peşinde. Anketler, erken seçimle tablonun pek değişmeyeceğini gösteriyor. Veleve ki tersi olsa, AKP tek başına iktidara gelse bile, geniş toplumsal tabanlı bir hükümet oluşturamayacak. Bu ise otoriter neoliberalizmi ve militarizmi genişleyen toplumsal direnç duvarına toslatacak.

Kısacası, bu iktidarın ömrü kısalmaktadır. Ama asıl mesele, egemen sınıfın nasıl bir çıkış yolu izleyeceğidir. Koşullar, parlamenter sisteme dayanan güçlü hükümet formülüne işaret etmektedir. HDP ve sol muhalefet açısından sorun, bir olasılığa karşı direnişi

örgütlerken, diğer olasılığın stepnesi olma durumuna düşmemektir. Önemli olan HDP ve sol muhalefetin geniş bir barış ve demokrasi bloğu oluşmasını sağlayarak, kendi olasılıklarını yaratmalarıdır. Bu olanaklıdır, ancak muhalif güçlerin en geniş birlikteliğini tetikleyecek, Kürt hareketinin devrimci kesimlerini destekleyecek bir »Devrimci Cephe« gerekmektedir. Egemen sınıfın ve emperyalist güçlerin planlarını geri püskürtmek için barış ve demokrasi güçlerinin siyasi müdahale olanaklarını yaratmak ve direnişi örgütlemek, en başta devrimci güçlerin, atıl durumdan kurtulması gereken HDK'nın ve parlamenter temsiliyet olarak HDP'nin sorumluluğundadır. Bir kaç haftadır anlatmaya çalıştığımız budur. ■

BAKAR KÖRLÜK VE DAYANIŞMA

15 AĞUSTOS 2015

Toz dumanın böylesine kalktığı zamanlarda, değil yönünü tayin etmek, etrafı görebilmek dahi zorlaşır. Çölde kum fırtınasına yakalanan acemilerin yaptığı gibi, salt kendini düşünmek, yapılabilecek en büyük hatadır. Tuareglerin anlattığına göre, bu durumda yapılması gereken en zayıfa sahip çıkarak bir arada kalmaktır, ki herkes kurtulsun.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki gelişmeler bölge halklarını kum fırtınasından beter bir karabasanın prangasında tutuyor. Her zamanki gibi, olan en zayıflara oluyor. Savaşlar ve yoksulluk on milyonları yerinden ediyor. İnsanlar canlarını kurtarmak için yaşamla-rını yeniden ve defalarca tehlikeye atarak, yurtlarından kaçıyorlar. Akdeniz ve Ege De-nizi'ndeki mülteci cesetleri, her gün tekrarlan-an insanlık trajedisinin sadece bir, ama feci göstergesi.

Mültecilik zor zenaat velhasıl. Komşu ülkelere veya Avrupa'ya kaçabilmiş olmak, kurtuluş anlamına gelmiyor. Haksız, hukuksuz bir konumda, dilenerek, fuhuşa zorlanarak, ağır sömürü koşulları altında çalıştırılarak, durumundan kâr sağlamak isteyen kan içicilere bağımlı kalarak yürütülen bir yaşamın neresi iyi? Uzaklara bakmaya gerek yok: Türkiye'de sokaklarda yaşayan Suriyelileri, ülke sınırlarını çoluk çocuk geçmeye çalışanları veya Yu-

nanistan adalarında sefalet çeken mültecileri görmemek mümkün mü?

Evet, mümkün. Çünkü bakar kör olmuşuz. Kendi derdimize odaklandığımızdan, yanı başımızdaki dramlara bakıyor, ama görmüyoruz. Lafa gelince enternasyonalist dayanışmayı göklere çıkartıyor, ama en basit insani dayanışmayı düşünemiyoruz bile. Kurtuluş, barış, demokrasi, özgürlük, hatta sosyalizm diyor, ama sınıf kardeşimizin acısını sadece seyrediyoruz.

Halbuki yapabileceğimiz o kadar çok şey var ki. Elbette hükümetlerin göçmen ve mülteci hukukunda iyileştirmeler yapmalarını, yürürlükteki uluslararası yönetmeliklere uymalarını ve mültecilere insan onuruna uygun yaşam koşulları sunmalarını talep etmek, bunun için örgütlenmek ve siyaset geliştirmek, bunların başında gelir. Ama dahası var: Örneğin Barış Bloku, sendikalar, HDK, HDP, devrimci güçler, HDPlı/DBPlı belediyeler, girişimler, kuruluşlar ve kişiler olarak Türkiye'deki mülteciler için toplumsal dayanışmayı örebilir, yardım kampanyaları başlatabilir, onları tabağımızdaki aşımıza ortak edebiliriz.

Aynı şekilde Avrupa'daki devrimci-demokratik göçmen örgütleri olarak mültecilere sahip çıkabilir, var olan dayanışma ağlarını güçlendirebilir, mültecileri gerekçe göstererek iç po-

litikada gerçekleştirilecek sertleştirmelere ve yaygınlaşan ırkçı saldırılara karşı toplumsal direnişin parçası olabiliriz.

Ama bunun için bakar körlükten kurtulmamız ve enternasyonalist dayanışmanın pratik olmadan hiç bir anlamı kalmayacağını yeniden anımsamamız gerekiyor. Emperyalist güçlerin ve egemen sınıfın kendi çıkarlarını kollamak için çıkardıkları fırtınada yolumuzu bulmak, ancak dayanışmayı güçlendirmek ve en zayıfımıza sahip çıkmakla olanaklıdır. Enternasyonalist dayanışma boş laf değil, barış, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin olmazsa olmazıdır. Bu yükümlülüğün gereğini yerine getirmek ise, taktiksel bir davranış değil, stratejik zorunluluktur. ■

ERDOĞAN'IN PİRUS ZAFERİ

22 AĞUSTOS 2015

Türkiye siyasetinin içinde bulunduğu anlık durumu, »Erdoğan 7 Haziran yenilgisini şimdilik bir zafere dönüştürdü. Zaferinin kesin mi, yoksa bir Pirus Zaferi mi olacağını demokratik muhalefetin göstereceği basiret belirleyecek« tespiti ile özetlemek mümkün. Erdoğan, elindeki devlet olanakları sayesinde inisiyatifini eline almış ve TBMM karşısında hiç olamadığı kadar güçlü bir hâle gelmiştir.

Erdoğan'ın muhalif kesimlerden yükselen »yetki gaspı«, »saray darbesi« veya »siyasi temül« eleştirilerine gülüp geçtiği muhtemel. Eğer cunta anayasasının 104., 114. ve 116. maddelerini okursanız, bir TC Cumhurbaşkanının neler yapabileceğini öngörebilirsiniz. Erdoğan bu yetkilere dayanarak istediği gibi at koşturabilir, istediği isimlerden oluşturacağı bir bakanlar kurulu ile istediği bir zamanda, provokasyon ve savaş ortamını kullanarak, kesinlikle adil olmayacak bir »tek-rar seçimi« yaptırabilir. Erdoğan'ın elindeki yetkilerle tam olarak bunları yapacağından ve açık diktatörlüğü tesis etmek istediğinden şüphe duymak için artık hiç bir neden kalmamıştır.

Muhalif kesimler böylesi bir durumda 12 Eylül'ün doğrudan devamı olan, dahası kuvvetler ayrılığını rafa kaldırıp, tüm devlet aparatını tek merkeze bağlayan bir rejime,

parlamentar demokrasi işliyormuş, yargı bağımsızmış gibi davranmaktan vazgeçmelidirler. Aksi takdirde ipleri Erdoğan'ın elinde olan oyunculara dönüşebilirler.

Türkiye egemenleri çoklu kriz ortamından çıkış için yeniden kirli savaş yöntemine başvuruyorlar. Bu noktada kendimizi kandırma-yalım: Kirli savaş, NATO savaşıdır. Emperyalist güçlerle, Türk devletinin Suriye'de farklı çıkarları olması, bizi yanıltmamalı. AB, ABD ve NATO kirli savaşa doğrudan destek çıkıyorlar, soykırımı göze alıyorlar.

Sermaye kesimlerinin sessiz kalmasına da aldanmayalım. Özel sektörün dış borç yükü 212 milyar Dolar'a ulaştı. Bir yıl içinde 69,8 milyar Dolar ödeme yapılması gerekiyor. Ekonomik büyüme düşme tandansında ve TL değer kaybetmeye devam ediyor. İşsizlik artıyor, yaşam ve çalışma koşulları kötüleşiyor. Ama sermaye sessiz kalıyor, çünkü iktidarın bu olumsuz gelişmenin faturasını işçilere ve yoksullara çıkaracağını biliyor.

Gene de karamsarlığa düşmeye gerek yok. Sistem hızla kendi mezar kazıcılarını yaratıyor. Ne Kürt halkı 1980'lerin Kürt halkı, ne de körüklenen milliyetçilik sınıf çelişkilerinin üstünü örtmeye yetiyor. Asker cenazele-rinde yükselen protesto sesleri, savaşa »feda edilenlerin« sadece yoksul çocukları olduğu

gerçeğinin artık saklanamadığını gösteriyor.

Evet Erdoğan istediği gibi oynuyor. Belki AKP'nin tek başına iktidara gelmesini, hatta başkanlık sistemini gerçekleştirmeyi becerebilir. Ama bu sürdürülebilir bir durum olmayacak. Barış ve demokrasi güçleri, Kürt Özgürlük Hareketi, Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri diktatörlüğe karşı sivil direniş ve itaatsizliği, sokağın gücünü örgütleyebilir, »tekrar seçimde« tüm planları geri püskürtebilirler. Erdoğan'ın bugünkü zaferini yenilmeye mahkum kılabilirler. Yeter ki halkların ve sınıfın gücüne güvenelim ve gür bir sesle, »burjuvazi bizi kavgaya davet etti, davetleri kabulümüzdür« diyebilelim. ■

BİLİNE: BEDELSİZ BARIŞ OLMAZ

29 AĞUSTOS 2015

Topyekun savaş etkisini gösteriyor. Savaş sadece silahla olmuyor. Arka cephede, »vatan cephesinde« kalem harıl harıl çalışıyor, propaganda mekanizması tüm hızıyla işliyor. Her zaman olduğu gibi küçük burjuvazi tavşan korkaklığı ile etkileniyor, egemen sınıfın kuklasına dönüşüyor. Daha önce yazdığımız gibi, »şiddete karşı çıkma« demagojisiyle toplumsal muhalefet ve direniş güçlerini ayrıştırma, ehlileştirme çabalarına araç oluyor.

İki örnek verelim: Oral Çalışlar Salı günkü yazısında »PKK'ye tek laf etmeden barış bildirisi« çıkartanları eleştiriyor ve gerçek barışçılığın, »Şiddete (...) başvuranlara (...) taraf gözetmeksizin karşı çıkmak« olduğunu belirtiyor. Aydın Engin ise Perşembe günü yazısında Duran Kalkan'ı eleştiriyor ve soruyor: »En iyisi başarıdan ne anladığınızı siz anlat-sanız da anlasak...«. Kalkan'ın ne anlatacağını bilemeyiz, ama »duayen gazetecilerimize« demokratlığın bazı esaslarını anımsatalım – aynı Bilal'e anlatır gibi...

Burjuva demokrasisi, ancak demokratik hukuk devleti esaslarıyla var olabilir. Hukukun üstünlüğü, kuvvetler ayrılığı, yani yargının bağımsızlığı, yürütmenin yasama kontrolü altında olması, basın ve ifade özgürlüğü başta, tüm temel hak ve özgürlüklerin engelsiz kullanılması. Burjuva demokrasisi, devlet-

leri, devleti şiddet aracılığı ile yıkmak isteyenlere karşı dahi demokratik hukuk devleti esaslarına göre mücadeleye yükümlü kılar. Kapitalizmde göreceli olsa bile, hukukun üstünlüğü burjuva demokrasisini belirler.

Bunlar olmuyor, sivil yerleşim yerleri bombalanıyor, evler ve işyerleri kurşunlanıyor, orantısız askeri şiddet kullanılıyor, keyfi uygulamalarla ifade özgürlüğü kısıtlanıyor, yargısız infazlarla siviller katlediliyor, Kürtler »potansiyel terörist« muamelesine tabi tutuluyor ve bizzat devletin başı hemen herkesi tehdit ediyorsa, o zaman değil hukuk devletinden, işleyen bir burjuva demokrasisinden dahi bahsedilemez. Vatandaşlarını terörize eden ve her açıdan uluslararası hukuku çiğneyen bir devletin yaptığına da uluslararası hukukta kirli savaş denir.

Her devlet şiddet tekeline elinde tutar. Ancak şiddet tekelinin, hatta savaşın da kuralları ve uyulması zorunlu yasaları vardır. Bu kural ve yasalara uyulmadan uygulanan şiddet, devlet terörüdür. BM Şartı bu durumda silahlı mücadele ve direnişi meşru kılar. Demokratlar silahlı mücadeleyi doğru bulmayabilir, karşı da çıkabilirler. Ama yurttaş olarak asli görevlerini yerine getirmeden, yani barış ve demokrasisinin tesis edilmesini sağlayacak koşulların oluşması için mücadele vermeden,

devlete haddini bildirmeden, yoksulların ve kadınların oluşturduğu bir hareketi eleştirince, istemeden de olsa, tarafsız değil, egemenlerin tarafı olurlar. PKK güçlerinin savaş kurallarına uyduğu, devletin ise hiç uymadığı kirli savaş ortamında »tarafsızlık« söylemi, lafazanlıktır.

Bu işler böyledir »duayen« ağabeyler: barış ve demokrasi mücadelesi rahatınızı bozmayı ve gerektiğinde bedel ödemeyi kabullenmeyi gerektirir. Hani sizden fazlasını beklemiyoruz: bedelsiz barış olamayacağını anımsayın ve PKK'ye laf yetiştirmek yerine, demokrat yurttaşlar olarak görevinizi yapın yeter. ■

KAPİTALİZMİN TİMSAH GÖZYAŞLARI

5 EYLÜL 2015

Deniz kıyılarına vuran cesetler, kamyon kasalarında nefessiz kalarak ölenler, AB sınırlarında yaşanan fecaat, Avrupa'nın göbeğinde maruz kalınan ırkçı saldırılar, tıka basa dolu trenlerde kaçmaya çalışanlar, açlık, susuzluk ve sefalet çekenler... Ve daha nicesi kısa bir haftanın mülteci bilançosu işte. Yüzbinlerce insanın demokrasinin ve refahın »beşiği« zengin Avrupa'da yaşadıklarına bakın... Akıl alır gibi değil.

Türkiye'de ve Avrupa'da neredeyse bütün burjuva medyası mültecilerin başlarına gelenleri manşetlerine taşıyor. Bodrum sahillerine cesedi vuran 3 yaşındaki Aylan Kurdi'nin vicdanları kanatan fotoğrafı şimdiden bu dramın sembolü oldu. On yıllardır savaş çığırtkanlığı yapan, ırkçı rezilliği körükleyen burjuva medyası, şimdi döktüğü timsah gözyaşlarıyla dünyayı ve bilhassa Avrupa'yı »utanmaya« çağırıyor... Ve hedef sapıtıyor.

Tanığı olduğumuz bu insanlık dramının faili belli. Muğlak bir »insanlık«, muğlak bir »dünya« veya »Avrupa« söylemiyle üstü örtülmeye çalışılan, tüm bu yaşananların asıl sorumlusunun tek elci kapitalizm ve onun paraziter, çürümüş aşaması olan emperyalizm olduğu gerçeğidir. Görüntülerin burjuva toplumlarında yarattığı infialin ortaya çıkarcığı tepkinin asıl sorumlulara yönelmesinin önüne geçilmek istenmektedir böylece.

Ama Suriyeli genç mültecinin televizyon kameralarına söyledikleri kulaklarda hâlâ: »Biz ülkemizi terk etmek istemiyoruz, yeter ki siz savaş çıkartmayın«. Sorunların nedeni bu kadar basit açıklanabilir aslında. Ama emperyalist güçler mülteci cesetlerini dahi kendi amaçları için kullanmaktan geri durmuyorlar. AB kurumlarında ve hükümetlerinde mültecilerin insan onuruna uygun bir biçimde yaşayabilmelerini sağlayacak tedbirler yerine, görünmez duvarlar nasıl yükseltilir, sınırlar nasıl kapatılır ve göç nasıl engellenir tartışmalarını sürdürüyorlar.

Patronluğunu Almanya'nın yaptığı AB emperyalizmi jeostratejik, jeoekonomik ve jeopolitik çıkarlarını kollamak, enerji ve hammadde kaynaklarına engelsiz ulaşmak, nakliyat yollarını kontrol altında tutmak ve dünyanın en ücra köşelerinde dahi otoriter neoliberalizm ile serbest ticareti hakim kılmak için savaşlar çıkartıyor, iç savaşları körüklüyor, rejim değişiklikleri dayatıyor, kendi toplumlarını militaristleştiriyor, silah ihracatı ve mali yardımlarla islamist terör şebekelerini ve despotik rejimleri destekliyor.

Dünya çapında yaklaşık 60 milyon insan başta NATO olmak üzere, emperyalist güçlerin çıkarttığı/teşvik ettiği savaşlardan ve tek elci kapitalist/emperyalist dünya sisteminin yol

açtığı yoksulluk ve felaketlerden kaçmak zorunda kalıyor. Buna karşın sermayenin bıraktığı kırıntıları refah zanneden Batı toplumları refah şovenizmi ve ırkçılık ile görece refahlarını koruyabilmeyi umuyor, »güvenlikleri« için demokratik ve sosyal haklarından feragat ediyorlar. Tüm sorunların nedeninin sermaye ve emek arasındaki temel çelişki olduğunu göremiyorlar. İşte tam da bu nedenle Marksist-Leninistlere, Komünistlere ihtiyaç var. Dünyayı yorumlamakla yetinmeyen, değiştirmenin gerekli ve olanaklı olduğunu onlardan başka söyleyen yok. Mülteci dramı tüm vahşetiyle bu gerçeği bir kez daha teyit ediyor. ■

DENİZ BİTTİ, YOLUN SONU GÖRÜNDÜ

12 EYLÜL 2015

Avrupa'da devlet aklının ifadesi sayılan burjuva medyası, müttefik Türkiye'deki gelişmeleri »istikrar kaygısıyla« izliyor. Daily Telegraph veya FAZ gibi gazeteler »Türkiye'de iç savaş tehlikesi« başlığını atıyor, ama aynı zamanda Erdoğan kliğine »istediği gibi davranma« onayının verilmesini »stratejik hata« olarak eleştiriyorlar.

Emperyalist güçlerin ne denli iki yüzlü olduklarını biliyoruz. Gene aynı davranıyorlar: Hem Türkiye'nin işbirlikçi tekelci burjuvazisine ve onun şu an en saldırgan ve en gerici siyasi temsilcisi olan Erdoğan kliğine destek veriyorlar, hem de Erdoğan kliğinin başarısız olacağından hareketle, her an onlardan vazgeçebileceklerinin sinyalini veriyorlar. Aslına bakılırsa »kaygılarının« ve hoşnutsuzluklarının asıl nedeni, işbirlikçilerine her istediklerini yaptıramamalarıdır. Bu da emperyalizmin öyle sanıldığı gibi mutlak güce sahip olmadığını ve Rojava'da görüldüğü gibi, örgütlü halk hareketinin birleşik eylemiyle emperyalizme sınırlarının gösterilebileceğini kanıtıyor.

»İç savaş olabilir« türü tehdit senaryolarının Türkiye'deki burjuva medyasında da dile getirilmesi bir tesadüf değil. Gerek bu senaryolar, gerekse de görev yerini almış küçük burjuva liberallerin »her iki taraf« diye başlayan

sözüm ona »tarafsız« çağrıları, gerçek durumun üstünü örtmeye hizmet eden demagogik söylemlerdir.

Daha açık söyleyelim: Türkiye'de bir iç savaş falan yok. Olanlar, adıyla sanıyla ve uluslararası hukuk terimiyle emekçi haklarımıza karşı yürütülen bir »kirli savaştır«, uygulamaları ise açık devlet terörüdür. Özsavunma ve misilleme eylemleri bu gerçeği değiştiremez. Tek merkezden örgütlenen ve yönlendirilen ırkçı-faşist güruha, saldırgan lümpen kitlelere de bakıp, aldanmayalım. Söz konusu olan »Kürt-Türk« savaşı veya çatışması, »terörle mücadele« değil, devlet terörünün kontrgerilla ve bindirilmiş kıtalarla desteklenen sivil görünümlü biçimidir, ki neofaşist MHP dahi bu oyunun farkına varmıştır. Hiç kuşku yok: Tuzluca'yı da görüldüğü gibi, kararlı direniş bizi sindirmeye yollanan bu zavallılar güruhunu çil yavrusu gibi dağıtır.

Erdoğan kliği için deniz bitmiş, yolun sonu görünmüştür. Saldırganlığın nedeni budur. Ama ne kirli savaşın, ne HDP'ye yönelik pogromların, ne de asker cenazelerinin istenilen sonucu vermediği ortadadır. Rejim başına gelecekleri bilmekte, bu yüzden saldırganlığı artırmaktadır. Topluma faşizmi gösterip, neoliberal diktatörlüğe rıza istemektedir.

Ama nafile. Artık kirli savaş da, devlet terörü de rejimi kurtaramayacak. Kürdistan Özgürlük Hareketinin ve Türkiye işçi sınıfının devrimci kesimlerinin mücadele deneyimi, emekçi halklarımızda nitel değişikliklere yol açmaktadır. Elde edilen parlamenter başarının parlamento dışı mücadeleyle birleştirilmesi, işçi ve emekçiler arasında meclislerin kurulması, mücadelelerin bütünleştirilmesi, değişimleri geliştirebilir. Ve bu değişimler büyük bir barış ve demokrasi bloğuna kanalize edilebilirse, rejimin kaçınılmaz sonu hızlandırılabilir. İşte bu nedenle bugünün en ivedi görevi bu bloğu örmek ve genişletmektir. »Barakalara barış, saraylara savaş« ancak emekçi halklarımızın ve devrimci demokratik güçlerin birleşik mücadelesiyle kazanılacaktır. ■

TÜRKİYE’NİN NEOLİBERAL DÖNÜŞÜM SÜRECİ VE AB’NİN ROLÜ

13 EYLÜL 2015

Avrupa’daki yaygın medya uzun bir süre »Türk ekonomi mucizesi« ve »demokratikleşerek Avrupa Birliği’ne yakınlaşan aday ülke« resmini çizmişti. Türkiye ne de olsa AKP hükümeti altında bütçesini konsolide etmiş, Kemalist generalleri kışlaya geri göndermiş, küresel stratejilere entegre edilmiş ve komşuları ile »sıfır sorun politikası« izleyen bir bölgesel güç hâline gelmişti.

Sadece yaygın medya değil, Avrupalı siyasetçiler de Başbakan Erdoğan ve partisinden övgüyle söz etmekte, hatta eski Alman Cumhurbaşkanı Christian Wulff gibi isimler müthiş devinimlerin yaşandığı Arap dünyasına Türkiye’yi »model ülke« olarak önermekteydiler. AKP, İslam’ı demokrasiyle »uyumlu« hâle getiren, kangrene dönüşmüş Kürt Sorununun çözme iradesini gösteren ve Türkiye’yi, şimdiye kadar hiç bir partinin yapamadığı kadar AB’ne yakınlaştıran »muhafazakâr-demokrat« bir siyasî formasyon olarak gösteriliyordu.

Ancak 2013 Haziran Direnişi bu resmin – en azından Avrupa kamuoyunda – bir daha düzeltilemeyecek biçimde paramparça olmasına neden oldu. Yer altında lavların birikip, basıncın artması ile yanardağın patlaması misali, 11 yıllık AKP hükümetinin politikalarının sonucunda, ancak 15-16 Haziran 1970

direnişiyle karşılaştırılabilecek bir kalkışma, Erdoğan’ın »yenilmezlik efsanesini« bitirdi. 2013 Haziran Direnişi AKP’nin çirkin, ama gerçek yüzünü herkes için görünür kılıyordu.

Haziran Direnişi, Ortadoğu’daki ve bilhas-sa Suriye’deki gelişmeler, uluslararası mali piyasa aktörlerinin böylesi dönemlerde »güvenli limanları« riskli eşik ülkelere tercih etmeleri, AKP’nin dış politika hedeflerinin tümünün fiyaskoyla sonuçlanması sonucunda kimi sermaye fraksiyonunun Arap dünyasındaki yatırımlarının tehlikeye girmesi, AKP’nin uzunca bir süre kapitalist rekabette Sünni-muhafazakâr küçük ve orta ölçekli şirketlerde yana taraf tutması ve Erdoğan’ın »başkanlık sistemi« ile devletin hamilik vaa-dini vermesiyle birleşince, AKP’yi oluşturan koalisyondaki derin çatlak kaçınılmaz oldu ve Türkiye 17 Aralık 2013’de ender görülür bir kapışmaya güne uyandı.

Ancak Erdoğan’ın şahsında cisimleşen güçlerin kontrolü altında olan AKP, bu krizi çekirdek seçmen kitlesi üzerinde bugüne kadar büyük etkisi olan Erdoğan’ın bu kitleyi ustaca mobilize etmesiyle aşabildi. Dahası, yerel seçimlerde seçmen desteğini önemli ölçüde koruyabilen AKP, Erdoğan’ın ilk turda Cumhurbaşkanı seçilmesini sağladı. Yönetim krizini bir ölçüde aşabilen AKP, sermaye

birikimindeki durağanlığın önüne geçemedi. Bunun ardında iktisadi büyümenin temel taşlarını inşaat sektörünün, perakendecilik ve hizmetlerin oluşturması ve bu çerçevede sınai üretimin yurt içi GSMH'daki payının sürekli düşmesi de yatmaktadır. Hane başı borçlanma ile şirketlerin döviz bazındaki borçlanmasının devasa boyutlara ulaşması, enerji alımının ve ihracatın göbeklerinden ithalata bağımlı olması, TL'nin süren değer kaybı birikim sürecindeki krizi derinleştirdi.

Büyük burjuvazi ile uluslararası tekeller kapitalist rekabete devlet müdahalesini istemediklerinden, Erdoğan'ın »başkanlık sistemi« reddediyorlar ve AKP koalisyonu içindeki çatlağın derinleşmesine uğraşıyorlardı. Nitekim otoriter neoliberal tedbirlere ve yaşamın her alanının İslamileştirilmesine karşı toplumda oluşan direnç mekanizmaları, HDP'nin kilit rol oynadığı 7 Haziran 2015 seçimlerinde »başkanlık sistemi« konseptinin yenilgisi ile sonuçlandı. Görüldüğü kadarıyla sınai üretimin yüzde 65'ini ve ihracatın yüzde 80'ini kontrol eden büyük burjuvazi ve tekeller kapitalist rekabetin örgütleniş biçimi üzerine verilen ilk ciddi muharebeyi zaferle kapattılar.

Bu makalenin kaleme alındığı günlerde »güvenlik rejimi« ve militaristleşme konseptine yeniden dönüşün hızlandığı bir sürece girilmişti. Henüz bu sürecin nasıl sonuçlanacağını öngörmek, çoklu kriz ortamını yönetmeye çalışan egemenler arasındaki iktidar mücadelesinin devam etmesi ve süreci doğrudan etkileyen Ortadoğu'nun yeniden düzenlenmesinin netleşmemesi nedeniyle kolay değil. Ancak süreç nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, Türkiye'nin egemen sınıfları ve onları destekleyen emperyalist güçler açısından belirleyici olan hedef, neoliberal dönüşüm sürecinin sürdürülebilirliği ve toplumsa dirence karşı güvence altına alınmasıdır.

Güncel gelişmelerin nasıl şekilleneceğini tahmin etmek ve buradan mücadelenin iz-

lemesi gereken siyaset önerileri çıkartmak için, tarihsel gelişmeleri, maddi şartları ve uluslararası koşulları temel alan, küresel bir bakışa dayanan kapsamlı bir analiz gerekmektedir. Politika Gazetesi gibi bir yayının teknik sınırlılığı böylesi bir kapsamı ne yazık ki engellemektedir. Bu nedenle başladığımız bu yazı dizisinde tarihsel gelişmenin sadece bir bölümüne, Türkiye'nin neoliberal dönüşüm sürecine ve AB emperyalizminin bu süreç üzerindeki rolüne odaklanmak istiyoruz. Türkiye'deki farklı aktörlerin, özellikle sol liberal kesimler ve Kürt hareketinin yasal siyasi temsilcileri arasında hâlâ yaygın olan, »AB üyeliği, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve barışın tesis edilmesi için merkezi önem taşıyor« görüşü de böylesi bir odaklanmaya karar vermemizde etkili olmuştur. Kimi sosyalistin bile siyasi aktörlerin söylemine ve görüngüleri göre siyaset analizi yaptıkları ve toplumsal hafızanın zayıfladığı bugünlerde hafızamızı tazelemek için tarihsel gelişmenin bu bölümüne telgraf stilinde bir bakış fırlatalım.

»AVRUPALILAŞMANIN« TERCÜMESİ

Türkiye, sahip olduğu jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik coğrafi konumu nedeniyle başından beri emperyalist güçlerin imtiyazlı hamiliğinde tutulan bir kapitalist devlet olmuştur. Türkiye'nin Avrupa'da oluşan birliğe alınması planları da, bu hamilik ilişkisinin bir parçasıdır.

Anımsanacağı gibi Türkiye'nin »Avrupalılaşma« macerası ciddi olarak ilk kez 1963 Ortaklık Antlaşması ile başlamıştı. Ortaklık Antlaşması sadece belirsiz bir üyelik vadini içermiyor, aynı zamanda adım adım gerçekleştirilecek bir Gümrük Birliğini öngörüyordu. Türkiye burjuvazisinin ve devlet bürokrasisinin sanayileşmeye dayalı bir sermaye birikimi stratejisine ağırlık vermeleri ve dönemin Avrupa Topluluğu'nun Türkiye pazarına öncelik vermemesi nedeniyle, Ortaklık Antlaşmasından doğan yükümlülükler

etkin bir uygulamaya dönüşmedi. 1970'lerin küresel krizi ve Türkiye'deki sanayileşme politikasının iflasının ardından IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası mali kurumlarla girilen ilişkiler, Türkiye'nin »Avrupalılaşma« sürecini yeniden canlandırdı. Bu aynı zamanda 1970'li yılların sonundan itibaren Türkiye'nin ihracata yönelen liberal bir gelişme yoluna girmesi anlamına geliyordu.

24 Ocak 1980 kararlarıyla Türkiye'de yepyeni bir dönem başladı. Bütçe konsolidasyonu, devalüasyon, ücretlerin düşürülmesi, ihracat teşvikleri, esnekleştirme, özelleştirme ve liberalleşme gibi adımları içeren kararlar, sendikal hareketin ve toplumsal muhalefetin direnci ile karşılaşınca, askerî darbe kaçınılmaz oldu. 12 Eylül 1980'den itibaren Türkiye, Şili'den sonra neoliberal politikaların askerî araçlarla uygulanmaya başlandığı ikinci ülke oldu.

Askerî zorla uygulamaya sokulan program, kısa vadede enflasyon oranının düşmesine, ekonomik büyümenin artmasına ve ticaret ile mali sektördeki liberalleşmenin hızlanmasına neden oldu. Cunta anayasasıyla güvence altına alınan neoliberal politika, cuntanın Kasım 1983'de iktidarı sivil hükümete devretmesinden sonra da devam ettirildi. 1980'li yılların sonuna kadar gerçekleştirilen uygulamalarla Türkiye ekonomisi dünya pazarı ile bütünleştirildi.

Bu dönemde Türkiye'nin ürün ve mali piyasalarının uluslararası sermayeye açılması, 1963 Ortaklık Antlaşması'nın yeşermesine ve antlaşmadan doğan yükümlülüklerin etkin bir biçimde yerine getirilmesine neden oldu. Gerçi Avrupa'da yaşayan Kürdistan ve Türkiye kökenli göçmenler ile politik mültecilerin oluşturduğu örgütlenmelerin meşakatkatli çalışması sonucunda askerî cunta Avrupa kamuoyunda tepki topluyordu ve bu tepki sayesinde Avrupalı hükümetler cuntaya karşı pozisyon almak zorunda kalmışlardı, ama

1983 seçimleriyle birlikte Avrupa ülkeleri yeniden »demokrasiye geçen« Türkiye ile ilişkilerini normale döndürdüler. Nitekim 1980'li yılların sonunda Türk Lirasının konvertibilitesi gerçekleştirilmiş, sermaye trafiği serbest bırakılmış, özel sektörün yurtdışından kredi alması olanaklı hâle getirilmiş ve yabancı sermaye yatırımları hızlandırılmıştı.

Ancak 1988'e gelindiğinde bu stratejinin sürdürülebilirliği sınırlarına ulaştı. Ekonomik büyüme yüzde 2,1'e düşerken, enflasyon yüzde 75'e çıktı. Hükümet, özellikle sendikal hareketin yeniden örgütlenerek gerçekleştirdiği grevler nedeniyle baskı altına girmişti. Cunta ile yok edilen kazanımlar ve ücret kayıpları tam olarak kompanse edilemese de, sendikal mücadele sonucunda önemli sayılabilecek ücret artışları gerçekleştirilebildi. 1987'den itibaren hızlanan kamu borçlanması reel faizlerin artmasına, bunun sonucunda da yabancı sermaye akışına neden oldu. Artan yabancı sermaye akışı, cari dengenin kısa vadede finanse edilmesini sağladı ve hükümete, popülist tedbirler olarak nitelendirilebilecek olanaklar verdi. 1993'e kadar borçla finanse edilen ekonomik büyüme yılda ortalama yüzde 6'ya ulaştı, ama 1994'de mali krize tosladı ve Türk Lirası yüzde 13 değer kaybetti. Yaklaşık üç ay süren türbülanslar hükümetin 1994 Nisan'ında kabul edeceği İstikrar Paketiyle sona eriyordu, ama Türk Lirası da yüzde 64 değer kaybedecekti.

Cunta tarafından konulan siyaset yasaklarının 1987 referandumu ile kaldırılması ve parlamentarizmin görece güç kazanmasıyla birlikte AB ile olan ilişkiler derinleşmeye başladı. AB'nin Türkiye ekonomisinin şekillendirilmesinde merkezi bir aktör olmasıyla, Türkiye-AB ilişkileri yeni bir aşamaya geçti.

1990'LAR: EN UZUN VE EN KANLI ON YIL

İki kutupluluğun sona erdiği 1990'lı yıllar Türkiye için her açıdan en uzun ve en kanlı on yıl olarak nitelendirilebilir. Çünkü gerek

neoliberal politikaların kökleştirilmesi, gerek Türkiye'nin küresel stratejilere eklemlenmesi ve gerekse de Kürt halkına yönelik kirli savaşın derinleştirilmesi bu on yıla damgasını vurdu.

Halbuki 1980'li yılların sonunda partiler sisteminde yapılan değişikliklerle »demokratikleşme« umutları çoğalmıştı. Ne yazık ki »demokratikleşiyoruz« laflarını ağızlarından düşürmeyenler ne cunta anayasasını, ne antidemokratik uygulamaları, ne de cumhurbaşkanının olağanüstü yetkilerini sorguluyorlardı.

Cunta karşıtı söylemle 1991'de iktidara gelen DYP-SHP hükümeti, askerî zor ile uygulamaya sokulan neoliberal politikalara hız verdi. Parlamentonun yetkilerini hükümete aktaran Kanun Hükmünde Kararname (KHK) uygulamaları 1991-1995 yılları arasında özelleştirmelerin herhangi bir engele takılmadan hızla gerçekleştirilmeleri, parlamento kontrolü dışında kalan bir gider yapılanması ile bütçe dışı fonların kullanılması için en fazla başvurulmuş enstrüman oldular. DYP-SHP hükümeti yabancı sermaye düzenlemelerinin sorumluluğunu Devlet Planlama Teşkilatı üzerinden Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na vererek, başbakanlığın doğrudan kontrolüne bağladı. Böylelikle müsteşarlık, parlamento ve yargının hiç bir kontrolü ve etkisi olmadan neoliberal politikaların infaz memurluğu hâline getirildi.

Bir yanda KHK'ler ile başta telekomünikasyon ve enerji sektörleri olmak üzere, çeşitli sektörlerde Dünya Bankası, IMF ve AB'nin dayattığı düzensizleştirmeler gerçekleştirilirken, diğer yanda politizasyonu giderek yükselen Kürt halkının haklı taleplerine gösterilen militarist reaksiyon üzerinden Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) modernizasyonu hızlandırıldı. 1990'lı yıllar kirli savaşın, faili meçhul cinayetlerin ve antidemokratik uygulamaların zirve yaptığı bir dönem oldu.

AB, bilhassa Çekirdek Avrupa olarak adlandırılan Almanya-Fransa-Benelüks ülkeleri hem silah ve teçhizat hibeleri ve satışlarıyla TSK'nin modernizasyon sürecini, hem de Türk devletinin kirli savaş yöntemlerini kendi politikalarıyla desteklediler. Örneğin Türkiye'de suikastler ve faili meçhul cinayetler yılı olarak hafızalara kazınan 1993 yılında AB kurumları ve AB üyesi ülkelerin hükümetleri Kürtlere yönelik olan politikalarını sertleştirdiler. Bu açıdan PKK'nin 1993 Kasım'ında önce Almanya'da yasaklanması, ardından terörist örgütler listesine alınması tesadüfi bir gelişme değildir.

1990 sonrası dünyasında yaşanan devinimler, küresel stratejilerde önemli değişikliklere yol açtığından, AB'nin Türkiye ile olan ilişkilerini giderek daha çok kurumsallaştırmaya çalışmasına neden oldu. Avrupa sermayesi Türkiye pazarının, bilhassa Ortadoğu açısından taşıdığı potansiyellerin farkına varırken, geliştirilen Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikaları Türkiye'nin AB'ne yakınlaştırılmasını gerekli kılıyordu. NATO'nun ikinci büyük ve asimetrik savaşta deneyimli ordusuna sahip olan Türkiye, emperyalist güçlerin Balkanlar-Kafkaslar-Ortadoğu üçgenindeki jeostratejik, jeopolitik ve jeoekonomik çıkarları için giderek daha önemli bir ülke hâline gelmişti. Bununla birlikte AB içerisindeki bazı çıkar çelişkileri de Türkiye'ye yönelik ilginin artmasına neden olmaktaydı: Almanya ve Fransa bilhassa enerji tedariki politikasında ABD ile olan rekabette Türkiye'nin konumu sayesinde avantajlı duruma gelmeyi hesaplarlarken, Britanya ile ABD stratejik ortak Türkiye'nin AB üyeliği sayesinde AB içerisindeki transatlantik cephenin güç kazanacağını düşünüyorlardı. Türkiye'nin AB üyelik süreci çerçevesinde ABD'nin üyelik için bastırması ve Almanya'nın »imtiyazlı partnerlik« önerisini ileri sürmesi biçiminde ifadesini bulan tartışmanın nedeni, bu farklı yaklaşımlardır.

Nitekim 1990'lı yılların ortalarından itibaren AB-Türkiye ilişkileri resmen üyelik sürecine

dönüşmekteydi. 1980 darbesiyle uygulamaya sokulan politikalar, anayasa ile güvence altına alındıktan, esnekleştirme-özelleştirme-düzensizleştirmeler büyük ölçüde gerçekleştirildikten sonra Türkiye 1996 yılında Gümrük Birliği'ne üye edildi – ürün, sermaye ve hizmet trafiği serbest bırakıldı (Türk vatandaşları için serbest dolaşıma izin çıkmadı ama) ve Türkiye Avrupa iktisat hukukunu kabul etti. Böylelikle Türkiye'deki neoliberal politikalar hızla AB'nin neoliberal ve militarist dönüşüm süreci ile birleştirilmiş oldu, ki AB ile olan ilişkilerin bu biçimde kurumsallaştırılması Türkiye sermayesinin çıkarlarıyla da bire bir örtüşmekteydi.

Diğer yandan Türkiye'nin AB üyelik süreci neoliberal politikalar toplumsal destek ve meşruiyet sağlıyordu. AB, Türkiye toplumu için 1980 sonrası Dünya Bankası ve IMF tarafından yönlendirilen ekonomi politikalarına nazaran, özellikle demokrasi ve insan hakları alanlarında ilerlemelerin gerçekleşeceği umutlarıyla da bağlantılı olduğundan, çok daha çekici geliyordu. Türkiye kamuoyu AB'nin Kopenhag Kriterleri ile demokratikleşmenin, demokratik hukuk devleti esaslarının tesis edilmesinin, azınlık ve insan haklarına saygının gerçekleşeceği kanısına sahipti, ama kriterlerin en büyük bölümünü oluşturan ekonomik yükümlülükler ve dönüşümler kaale alınmıyordu. Gerçi AB üyelik süreci belirli alanlarda »demokratikleştirmelere« ve belirli temel hak ve özgürlüklerin sağlanmasına neden oldu (hoş, bunların daha çok, her an kısıtlanabilir kozmetik rötuşlar olduğu sonraları ortaya çıktı), ama aynı zamanda neoliberal iktisat rejimi yasal olarak kökleştirildi. Demokratikleşme çerçevesinde atılan belirli adımlar nedeniyle (ölümü gördükten sonra, sıtmaya razı olmak da denilebilir) Türkiye'deki sol liberal çevreler »Avrupalılaştırmamıza« yol açacak AB üyelik sürecinin ve böylelikle neoliberal birikim rejiminin en önemli savunucuları hâline geldiler. Kamuo-

yunda AB üyeliğine karşı çıkmanın »eski rejim« taraftarı ve milliyetçi olmakla eş anlamı olduğu kanısı yaygınlaştırıldığından, AB üyelik sürecini neoliberalizm ve kapitalizm karşıtlığı konumundan eleştiren sosyalist hareketin etkinlik alanı daraldı.

Neoliberalizm genel olarak 1990'lı yıllarda güç ve toplumsal meşruiyet kazanmış olsa da, aynı dönemde uluslararası mali piyasaların dünya çapında etkinliklerini artırmaları sonucunda neoliberal rejimin sınırları daha çok belirginleşti. Kirli savaşın derinleşmesi, toplumsal parçalanmışlıkların kronik hâle gelmesi, siyasetteki kutuplaşmalar, yasa-yargı-yürütme arasındaki çelişkiler, yolsuzlukların artması ve sosyal sorun patlaması nedeniyle toplumsal direncin gelişmesi, ekonomi yönetimini giderek zorlaştırıyordu. Bununla birlikte mali piyasaların liberalleştirilmesi ve sermayenin küreselleşmesi hükümetlerin ekonomiye müdahale etme ve bu şekilde piyasalardaki gerginlikleri yumuşatma olanaklarını azaltmıştı. Nitekim 1994 krizi, 28 Şubat 1997 »postmodern darbesi«, IMF'nin 1998 müdahalesi ve 1998 istikrar programları yaşanan ciddi krizlerin ifadesi oldular.

ESKİ KIYAFET DAR GELMEYE BAŞLAYINCA...

Uluslararası rating ajansları Türkiye'ye 1994 krizine kadar »borcunu geri ödeyebilir ve yatırıma uygundur« notunu vermişlerdi. 1994'den sonra bu not düşürüldü. 1997 Haziran'ında RP-DYP hükümetinin istifasının ardından iktidara gelen ANAP azınlık hükümeti üç yıllık istikrar programıyla işbaşı yaptı. IMF programa onay vermişti. Ancak 1997 Asya krizi ve Rusya'daki 1998 krizi ile uluslararası mali piyasalarda baş gösteren türbülasyonlar, diğer eşik ülkelerini vurduğu gibi, Türkiye'yi de vurdu. Gerçi vergi gelirlerinin artırılması, özelleştirmelerin hızlandırılması ve kamu giderlerinin azaltılması sonucunda bütçe konsolidasyonu hedeflerine kısmen

ulaşılmıştı, ama daha başından üç yıllık istikrar programının başarısız olacağı görünür olmuştu.

Nitekim azınlık hükümeti istifa etmek zorunda kaldı ve 28 Nisan 1999'da DSP-ANAP-MHP hükümeti oluşturuldu. Ecevit hükümeti kamu borçlarının yurt içi GSMH'nın yüzde 42'sine çıktığı, bankalara ve TL'ye olan güvenin sıfırlandığı, enflasyon oranlarının zıpladığı bir dönemde işbaşı yapmıştı. Ecevit hükümeti kısa zamanda önemli kararlar aldı: Yeni Bankalar Yasası yürürlüğe sokularak, batık bankalar kamusallaştırıldı; Sosyal Sigortalar Kanunu değiştirildi; anayasa değişikliği ile uluslararası tahkim kabul edildi ve tarım sübvansiyonları durduruldu. Bunların yanı sıra DGM'lerde askerî yargıç uygulamasına son verildi ve yeni bir Siyasi Partiler Yasası kabul edildi. Bu değişikliklerin sonunda ise IMF ile 1999 Aralık'ında iki yıllık bir »Stand-By-Antlaşması« imzalandı. Türkiye'ye bir diğer mükâfat gene 1999 Aralık'ında Helsinki'de toplanan AB Zirvesinde verildi: artık Türkiye resmen aday ülke statüsüne sahipti. [ABD ve AB daha önce, 15 Şubat 1999'da uluslararası bir komplo ile PKK lideri Abdullah Öcalan'ı kaçırp, Türkiye'ye teslim etmiş ve hükümetin iç politikada önemli ölçüde puan toplamasını sağlamıştı. Öcalan'ın yargılanma sürecinde gerçekleştirilen ekonomik kararlar kamuoyunda neredeyse hiç tartışılmadı. İdam cezası 2002 Ağustos'unda AB 3. Uyum Paketiyle kaldırıldı.]

Yapılan antlaşmalar on aylık bir süre içerisinde etkisini göstermeye başlamıştı. 2000 Ekim'ine kadar Türkiye'ye 15,5 milyar Dolar'ın girmesi sayesinde enflasyon ve faiz oranları düştü, tüketim arttı ve 1999'da yüzde -5 olan ekonomik büyüme, 2000'de yüzde 7,4'e yükseldi. Ancak aynı dönem içerisinde dış ticaret açığı 7 milyardan 14 milyar Dolar'a çıktı.

Sonuçta 2000 Kasım'ında ciddi bir mali kriz yaşandı. Bankaların yıl sonuna doğru ma-

sif bir biçimde devlet tahvillerini ellerinden çıkarmaları ve ağırlıklı olarak dövizle yönelmeleri, banka sektöründeki spekülasyonlarla birleşince, bankaların likidite talebi faiz oranlarının artmasına neden oldu. Sadece bir aylık bir zaman içerisinde yaklaşık 6,5 milyar Dolar'ın Türkiye'den çıkmasıyla IMF'nin müdahalesini gerekli kılan bir likidite krizi baş gösterdi. IMF yıl sonunda hükümete 7,3 milyar Dolar'lık bir kredi açarak durumu kurtarmaya çalışıyordu.

Bunun yanı sıra devlette yönetim krizi de derinleşmekteydi. Askerî-bürokratik vesayet ülkenin merkezinde bulunduğu coğrafyaya yönelik yeni stratejiler çerçevesinde Türkiye'nin üstleneceği role artık uygun değildi. Türkiye'nin elbisesi eskimişti ve değiştirilmesi zorunlu görülüyordu. Kemalist bürokrasi bunu fark etmiş ve tasfiyeye direnmekteydi.

Nitekim MGK'nun 2001 Şubat'ındaki toplantısının Cumhurbaşkanı Sezer'in başbakan Ecevit'e anayasa kitapçığını fırlatmasıyla sonuçlanması, büyük bir döviz spekülasyonuna yol açınca, kriz derinleşti. 21 Şubat 2001'de bankalar arası gecelik faiz yüzde 6.000'de zirve yaptı. Böylece Türkiye'nin cumhuriyet tarihindeki en ağır ekonomik krizi başlamış oldu. İç borçlanmanın GSMH'ya olan oranı yüzde 29'dan yüzde 89'a çıkarken, dış borçlanma 2002 ortasında yaklaşık 126 milyar Dolar'a tırmanacaktı.

Bu gelişmenin faturası ise her defasında olduğu gibi, halka çıkartıldı. Yoksulluk, sosyal adaletsizlik ve işsizlik arttı. 2001 krizi sadece halka faturayı çıkartmakla kalmadı, aynı zamanda neoliberal dönüşüm sürecinin yeniden organize edildiği bir dönemi de başlattı. 2001 Mart'ında Dünya Bankası müdürlerinden Derviş'in ekonomi bakanı olarak atanmasıyla iktisat politikalarının karar verme mekanizması doğrudan uluslararası mali kurumların kontrolüne geçti. Sonuçta 2001 Mayıs'ında »Güçlü Ekonomiye Geçiş Progra-

mı« (GEGP) olarak adlandırılan kapsamlı bir yeniden yapılanma başlatıldı.

Gerçi Derviş'in sorumluluğunda yürütülen programa karşı hem devlet bürokrasisi ve hükümet içerisinde, hem de toplumsal güçlerden direniş gösteriliyordu. Özellikle sendika konfederasyonları yeni Sendikalar Yasası'na karşı çıkıyor, meslek grupları ve esnaf birlikleriyle beraber protestolar örgütüyorlardı. Ancak protestoların birbirlerinden kopuk olması, hükümetin bunlara yoğun polis şiddeti ve tutuklamalarla yanıt vermesi ve yaygın medyanın suçlayıcı propagandası, toplumsal direncin birleşmesini ve etkin sonuçlar alabilmelerini engelledi. GEGP tüm şiddetiyle yeniden yapılanmayı gerçekleştirdi ve Türkiye'nin uluslararası mali piyasalarla bütünleşmesini derinleştirdi.

VE YENİ ELBİSE SAHNEDE: AKP!

2001 Şubat krizi ANAP-DSP-MHP hükümetinin de sonunu getirdi. 2002 Kasım'ında yapılan erken genel seçimlerde üç parti de parlamento dışında kaldı ve oyların yaklaşık üçte biri ile TBMM'deki sandalyelerin yüzde 55'ini alan AKP tek başına iktidara geldi. Ecevit hükümetinin IMF ile yaptığı antlaşmayı ve GEGP uygulamalarını eleştiren AKP, demokratikleşme vaatleriyle farklı kesimlerin sempatisini toplamıştı. AKP, GEGP'nin kapsamlı yeniden yapılanmasının neredeyse tamamlandığı bir dönemde iktidara geldi ve başlayan ekonomik rahatlamanın meyvelerini topladı.

IMF ve GEGP karşıtı pozisyonları siyasî söyleminde kullanan AKP, hükümet pratiğinde ise neoliberal programı tüm şiddetiyle uygulamaya devam etti, özelleştirmeleri hızlandırdı ve yabancı sermayenin girişini kolaylaştıran adımları attı. Diğer yandan AB'ne yakınlaşma siyasetini daha güçlü bir söylemle sürdürdü ve bazı »demokratikleşme paketleri« sayesinde kamuoyunda »muhafazakâr-demokrat parti« kanısını yaygınlaştı-

mayı başardı. Ancak »demokratikleşme paketlerini« devlet kurumları içerisinde büyük değişimlerle bağlantılı hâle getirdi. Bu şekilde bir tarafta »demokratikleşme« söylemiyle politikalarına yönelik muhalefeti zayıflatıyor, ama diğer yandan da devlet kurumlarında yapılan değişikliklerle demokratikleşme adımlarını boşa çıkartıyordu.

AKP hükümetleri dönemi AB ile olan ilişkilerin en fazla yol aldığı bir dönemdir. 2005'de AB üyelik müzakerelerinin başlaması AKP'ye kamuoyunda puan kazandırıyor. 2001 Mayıs'ında başlatılan programın devam ettirilmesi, yabancı sermaye girişinin kolaylaştırılması ve AB üyelik müzakerelerinin başlatılması, hem Türkiye'nin kredi notunu yükseltti, hem de yabancı sermaye girişini artırdı. [Burada AKP'nin internet sayfasında »İcraatlar« bölümünde şu ifadenin yer aldığı- nın altı çizilmelidir: »1986-2002 döneminde 8 milyar Dolar özelleştirme geliri elde edilirken, 2003-2015 döneminde bu tutar 61,8 milyar Dolar'a erişmiştir.«.] Yabancı sermaye girişi ekonomik büyümenin en önemli kaynağı oldu. 2003'de ülkeye toplam 7 milyar Dolar, 2004'de de 18 milyar Dolar girerken, 2006'da toplam 45 milyar Dolar yabancı sermaye girişi kaydediliyordu.

AKP, Türkiye'nin dış politikasında da önemli değişiklikleri gerçekleştirdi. Artık Türk dış politikası Türkiye sermayesinin ihracat olanaklarını artırmaya ve enerji ithalatını güvence altına almaya odaklanmıştı. Dış ticaret açığının büyümesini engellemek ve Türkiye sermayesine yeni pazarlar açmak için bölge ülkeleriyle ilişkiler geliştirildi. Ortadoğu ve Afrika ülkeleriyle geliştirilen ilişkilerin hedefine »bölgesel işbirliği« konulmuştu.

AKP'nin bu politikası, gerek 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra »teröre karşı savaş« gerekçesiyle küresel siyasetini şekillendiren ABD'nin, gerekse de 2000 Lizbon Zirvesi'nde aldığı kararlarla neoliberal ve militarist dö-

nüşümünü hızlandıran AB'nin Ortadoğu'daki stratejik çıkarları ile bire bir örtüşmekteydi. AB, eski NATO komutanlarından dönemin Alman genelkurmay başkanı Naumann'ın dediği gibi, »güçlü Türkiye'yi desteklemek, Avrupa için stratejik bir emir kipidir« yaklaşımı ile Türkiye'ye bölgesel güç olma yönünde desteğini artırırken, ABD, İsrail ve Türkiye'yi »stratejik partner« ilân ediyordu.

AKP hükümeti Türkiye'nin dünya piyasalarına entegre olmasını ve uluslararası mali piyasaların etkisi altına girmesini de hızlandırdı. 2006 yılına gelindiğinde dış ticaret hacmi 225 milyar Dolar'a çıkmıştı (2000: 82 milyar Dolar). Aynı yıl ihracat 86 milyar Dolar'a (2000: 28 milyar Dolar) yükselirken, ithalat 140 milyar Dolar'a (2000: 54,5 milyar Dolar) çıkınca, dış ticaret açığı 54 milyar Dolar (2000: 27 milyar Dolar) sınırına dayanmıştı. Ama aynı şekilde dış borçlanma da yükseliyordu: TÜİK verilerine göre 2008 ortalarında dış borçlar toplamı 284,4 milyar Dolar'dı.

AKP döneminde gerçekleşen ekonomik büyümenin etkisi kendisini tüketimde de gösteriyordu. Tüketim için yapılan harcamalar, kullanılabilir gelirlerin artışından daha hızlı bir biçimde arttı ve sonucunda hane başı borçlanma hızla yükseldi. Hane başı borçlanma 2002 ve 2007 yılları arasında her yıl yüzde 50 artarak büyüdü. Bilhassa konut ve otomobil kredileri ile kredi kartı borçları masif bir biçimde yükseldi ve böylelikle hane başına düşen borçların toplamı 2003'de 4,5 milyar Dolar iken, 2013'de 145 milyar Dolar'a çıktı. Borçla konut, otomobil, teknolojik aletler satın alma bir statü sembolüne dönüşüyor ve refahın yaygınlaştığı görünümünü veriyorken, bu yol ile ücretlilerin gelirleri özel sermaye birikimini yükseltiyordu.

BİR DİĞER BİRİKİM KAYNAĞI: KENTSEL DÖNÜŞÜM

AKP dönemindeki neoliberal dönüşümün en belirgin özelliklerinden birisi, inşaat sektörünün ekonomik büyümede oynadığı

roldür. Karatepe, Infobrief Türkiye dergisinin 06/2013 nolu sayısında yayımladığı bir makalesinde inşaat sektörü-islamist politikaları-sermaye birikimi ilişkilerini detaylı bir biçimde göz önüne seriyor ve 2002-2012 yılları arasında inşaat sektörünün yurt içi GSMH'daki oranının yılda ortalama yüzde 5,5 olduğunu, AKP'nin başbakanlığa bağlı TOKİ ve kentsel dönüşüm uygulamalarıyla doğrudan müdahalelerde bulunarak, farklı sermaye fraksiyonlarının desteğini almayı başardığını belirtiyor.

Gerçekten de inşaat sektörüne yakından baktığında, TOKİ'nin ne denli önemli bir konuma getirildiği görülebilir. 1984'de kurulan TOKİ 2002 yılına kadar konut inşaatında sadece yüzde 0,6'lık bir orana sahipken, bu oran 2004'e gelindiğinde yüzde 24,7'e çıkıyor. Karatepe AKP döneminde TOKİ tarafından 35 milyar Dolar değerinde 500 bin konutun inşa edildiğini belirtiyor.

Bu bağlamda AKP döneminde kentsel dönüşüm uygulamaları ile kamu arazilerinin özelleştirilmesi lehine sürekli yasal değişikliklerin yapıldığını da not etmek gerekiyor. Bilhassa su kaynakları, ormanlar ve hazineye ait tarım arazileri, yargının herhangi bir müdahalede bulunmasını engelleyen yasal değişikliklerle özelleştiriliyor. Bu özelleştirmelerin bir yan etkisi de, yurt içi göçün artması oluyor. Zaten son yirmi yıldaki müthiş dönüşüm ile istihdamın yarıdan aza indiği ziraat sektörü hem yurtiçi gıda talebini karşılayamaz olup, gıda ithalatının artmasına yol açıyor, hem de iç göç ile kent varoşlarına yerleşen güvencesiz kesimlerin kendi köylerinden gıda maddesi tedarikinin kesilmesine neden oluyor.

Kentlerde ise kentsel dönüşüm uygulamalarıyla müthiş devinimler yaşanıyor. Yüzyıllar içerisinde büyümüş ve bütünleşmiş sosyal yapılanmalar parçalanıyor, geliri düşük olan nüfus kent merkezlerinden uzaklaştırılıyor,

yerlerine AVM'ler, lüks rezidanslar ile güvenli siteler inşa ediliyor ve kent yaşamının her alanı özel sermaye birikiminin boyunduruğu altına sokuluyor. İnşaat sektörünün diğer sektörlerle olan bağlantısı nedeniyle, neredeyse bütün sermaye fraksiyonları inşaat sektöründeki gelişmelerden faydalanabiliyorlar – bu sektörde sigortasız ve enformel istihdam da pek küçümsenecek düzeyde değil. Hükümetin »Kanal İstanbul«, »dünyanın en büyük havalimanı« veya üçüncü Boğaz Köprüsü gibi »çılgın projeleri« sermaye fraksiyonlarının iştahlarını kabartıyor. 17 Aralık 2013 yolsuzluk operasyonları inşaat sektöründe faaliyet gösteren sermaye gruplarının AKP ve hükümet üzerinde ne denli etkin olduğunu gün yüzüne çıkarttığından, bu noktayı daha fazla detaylandırmak gereksiz – hele hele Gezi Parkı ve Haziran Direnişi bağlamında kentsel dönüşüm üzerine böylesine geniş bir külliyat oluşmuşken.

Gerçi AKP politikalarına karşı 2013 öncesinde de protestolar yapıyordu. Okur 2004'deki »Zina Tartışmalarını« veya 2007'deki »Cumhuriyet Mitinglerini« anımsayacaktır. Ancak bu protestolar, her ne kadar neoliberal politikalarla karşı çıkıyor olsalar da, daha çok İslamileşmeyi hedefine koyuyor ve alternatif olarak otoriter Kemalist-ulusalcı anlayışı ön plana çıkartıyorlardı.

Bu dönemde AB üyelik süreci kendiliğinden ivmesini kaybetmişti ve sadece neoliberal dönüşüm sürecinin dış güvencesi konumundaydı. Böylesi bir aşama hem AB'nin, hem de AKP'nin işine geliyordu: AB, 2007 yazında ABD'nde konut kredileri balonunun patlamasından sonra ortaya çıkan küresel mali krizden etkilenmiş ve AB genişleme politikasının sorunlarıyla boğuşmaktaydı. Türkiye'nin AB üyeliği öncelikli sorun olmaktan çıkmıştı. AKP içinse AB üyelik süreci devlet aparatının dönüşümü için görevini yerine getirmişti. Ayrıca 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde yüzde 34,4 oy alarak iktidarını ko-

rumuştu. Neoliberal dönüşümler için AB'ne ihtiyaç yoktu. Konumunu güçlendiren AKP, asıl yasal çerçevenin inşasına başladı.

»Cumhuriyet Mitingleri« gibi protestoları engellemek, devlet içerisinde tasfiyeye direnen Kemalist bürokrasiyi geri püskürtmek ve seçimle elde ettiği konumunu güçlendirmek isteyen AKP, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Yalçınkaya'nın 14 Mart 2008'de Anayasa Mahkemesi'ne sunduğu iddianameden hayli ürkmüş ve karşı atağa geçmişti. Nitekim iddianameyi kabul eden Anayasa Mahkemesi 30 Temmuz 2008'de partinin kapatılmayacağına, ancak »laiklik karşıtı eylemlerin odağı olması nedeniyle hazine yardımının kesilmesine karar verildiğini« açıklıyordu.

AKP'nin karşı atağı mahkeme kararının açıklanmasından beş gün önce, 25 Temmuz 2008'de açılan »Ergenekon Davaları« ile resmen başladı. Davalar, darbe girişimleri konusunda hassas olan kamuoyunda, bilhassa sol liberal çevreler arasında büyük destek buldu. Soruşturma ve yargılama süreci hiç bir şekilde demokratik hukuk devleti esaslarına uymamasına rağmen, AB davayı »Türkiye reformları gerçekleştiriyor« gerekçesiyle destekledi. »Ergenekon Davalarının« gerçek yüzü Avrupa kamuoyunda ancak yıllar sonra, »KCK Davası« çerçevesinde binlerce kişinin tutuklanmasından sonra görülecekti. Darbeciler, kirli savaşın, yargısız infazların ve işkencelerin sorumluları bu suçlardan dolayı yargılanıp, hiç ceza almadılar.

AKP bu davalarla Türkiye'nin »sivilleşmekte« ve »demokratikleşmekte« olduğu ve »askerin kışlaya geri gönderildiği« resmini işliyordu. Aslına bakılırsa »Ergenekon Davaları« AKP'nin gerçekleştirmek istediği yasal değişikliklerin hazırlayıcısı oldu. Daha önceki »demokratikleşme paketlerinde« yaptığı gibi neoliberal dönüşümlere yarayan yasal değişiklikleri birbiri ile bağlantılı hâle getirerek, anayasadaki darbe izlerini kaldırmayı iddia

eden, ama aynı zamanda yargıda önemli değişiklikler öngören bir anayasa değişikliğini halkın oylarına sundu. 12 Eylül 2010'da gerçekleştirilen Anayasa Referandumunu herhangi bir şekilde AB üyelik süreciyle alakalı olmasına rağmen, AB tarafından »olumlu bir adım« olarak selamlandı. »Cunta anayasası değiştiriliyor« demagojisiyle propagandalarını yürüten ve bu çerçevede sol liberal kesimlerin (»Yetmez ama evet« kampanyası) geniş desteğini alan AKP hükümeti, yargı aparatını doğrudan kontrolü altına alıyor ve idarî mahkemelerin yürütmeyi durdurma olanaklarını önemli ölçüde kısıtlıyordu. Bu şekilde doğal kaynakların, orman ve hazine arazilerinin özelleştirilmesi kolaylaştırıldı. Gene de 12 Eylül referandumu sadece yüzde 57,9 oyla kabul edildi. Bu sonuç, AKP tarafından bir başarı olarak görülse de, AKP'nin sınırlarını göstermekteydi. Nitekim AKP 12 Haziran 2011 genel seçimlerinde iktidarını sadece yüzde 46,8 oy alarak devam ettirebildi. 15 Aralık 2009-4 Şubat 2010 tarihleri arasında gerçekleşen TEKEK direnişi, kentsel dönüşüm karşıtı hareketlerin uğraşları, HES karşıtlarının ve üniversite öğrencilerinin süregiden protestoları, Kürt hareketinin mücadelesinin ivme kazanması ve sosyalist hareket ile birlik arayışları etkilerini göstermeye başlamıştı. Öyle ya da böyle; AKP'nin »alternatifsizlik mitinin« boyasına ilk çizikler atılmıştı.

KRİZ YILI 2011

Küresel çapta büyük çalkantılara yol açan 2008-2009 krizlerinin ardından Yunanistan, İrlanda, İspanya ve Portekiz gibi ülkelerin içine düştükleri borç batağı, Euro bölgesinde derin bir krizin ortaya çıkmasına neden oldu. Aslında 2008-2011 yılları süregiden kriz yılları oldu. Türkiye'de de 2011 yazından sonra kriz tandansları kalıcılaşmaya başladı. Ekonomist Mustafa Sönmez 2011 Eylül'ünde IMF'nin Türkiye'yi »G 20 ülkeleri içinde krize en yakın ülke« olarak nitelendirdiğini yazıyordu. Sahiden de: cari açığın milli gelire

oranı ve dış ticaret açığı büyüyor, ekonomik büyüme oranları düşüyor ve döviz pahalılaşıyordu. AKP hükümeti sermaye birikimini hep daha büyük projelerle uyarmaya çalışırken, »çılgın projelerin« ekolojik ve alan sınırları ortaya çıkmakla kalmıyor, aynı zamanda projelere karşı farklı alanlarda toplumsal direnç dinamikleri oluşuyordu. Daralan olanaklar, hükümete yakın kesimlere tanınan fırsatların da tetiklemesiyle, sermaye fraksiyonları arasındaki gerilimi artırıyor.

Diğer yandan Arap dünyasında meydana gelen devinimler başlangıçta AKP hükümetine yeni fırsatlar sağlamış gibi görünüyordu. AKP, Arap dünyasında kendisine yakın siyasî formasyonların hamisi gibi davranırken, önceleri Arap despotlarıyla sıkı ilişkiler içerisinde olan, ama kalkışmaların ardından bölgedeki çıkarlarını korumak amacıyla İslamist partilere destek çıkan ABD ve AB, bu ülkelere Türkiye'yi »model ülke« olarak gösteriyorlardı. Avrupa medyası Türkiye gibi »dindar-muhafazakâr« topluma sahip bir ülkede »parlamentar demokrasi ile piyasa liberali ekonomiyi başarıyla birbirine bağlayan AKP«den övgüyle bahsediyorlardı.

Ama bilhassa Mısır ve Tunus'ta AKP benzeri siyasî formasyonların burjuva demokrasisine uyum sağlayamadıkları kısa sürede ortaya çıkacaktı. Diğer tarafta dış politikasını neo-osmanlıcı bir anlayışla yönlendiren ve bölgesel emperyalizm heveslerini saklamayan AKP'nin Suudi Arabistan ve Körfez İşbirliği Ülkeleri ile oluşturmaya çalıştığı »Sünnî Yayının« rahatsız edici sonuçları da ortaya çıkmaktaydı. Gerçi neo-osmanlıcı dış politika esas itibarıyla AB'nin stratejik çıkarlarına ters düşmüyordu, ama Türkiye çok erkenden Suriye'deki Esad rejimine karşı İslamist terör örgütlerini desteklemekle, Suriye'deki iç savaşın kanlı bir mezhep savaşına dönüşmesine katkıda bulunuyordu. Ayrıca Türkiye kamuoyunda Suriye ile savaş konusunda geniş bir karşı cephe oluşmuş ve Batı politikaları-

na muhalif bir tutum alınmıştı. Böylelikle neo-osmanlılık ülke içerisinde de bir ihtilaf kaynağı hâline geliyordu.

Bununla birlikte neo-osmanlı dış politika hakkında Arap dünyasında da olumsuz algılar yaygınlaşmaktaydı. Erdoğan'ın İsrail karşıtı sert retoriği Arap sokağında sempati toplamasına rağmen, henüz Arap ülkelerinde Osmanlı egemenliği hafızalardan silinmemiş ve Türkiye'nin, »ikiz kardeşi« İsrail gibi, Ortadoğu'ya ait olmayan bir ülke olduğu unutulmamıştı.

AKP, her ne kadar Güney Kürdistan üzerinden enerji tedarikini güvence altına almak için adımlar atmış olsa da, Irak merkezî hükümetiyle AKP hükümeti arasında ortaya çıkan ciddi sorunlar, Türkiye sermayesinin Güney Kürdistan'daki yatırımları açısından bir tehdit oluşturmaktaydı. Zaten Türkiye sermayesinin Suriye'de (özellikle mobilya üretiminde) gerçekleştirdiği yatırımlar kayıp sayılırdı. Üstüne üstlük ABD ve AB, Türkiye'nin beklediği gibi, Suriye'ye müdahale etmekten kaçınıyorlar ve Esad rejimi silahlı muhalefet ile İslamist terör örgütlerine direnebiliyordu. Esad'ın, aynı Kaddafi'nin Libya'da olduğu gibi, çabuk pes edeceği üzerine planlarını kuran Türkiye, büyük bir hesap hatası yapmıştı. Bununla birlikte hiç beklenmedik bir şekilde Rojava Kürtleri özerkliklerini ilân etmişlerdi.

2011 sonuna gelindiğinde, 2012'nin küçülme yılı olacağı belli olmuştu. 2010'da yüzde 9,2 olan büyüme, 2011'de yüzde 8,8'e gerilemişti. 2012'de ise sadece yüzde 2,5'lik bir büyüme kaydedilecekti (Burada Mustafa Sönmez'in, İran'dan alınan enerji taşıyıcıları için ödemelerin altınla yapıldığını ve bunun da ihracat sayılıp, bu sayıların »makyajlandığını« belirttiğini vurgulamayı da unutmamalıyız). 2012'deki dış ticaret açığı 100 milyar Dolar'a ulaşırken, cari açık 65,4 milyar Dolar olarak not edilecek, inşaat sektöründe artan istihdama rağmen, resmî işsizlik oranı yüzde 10,4 olarak tespit edilecekti.

2013: EFSANENİN ÇÖKÜŞÜ

Ekonomik daralma ve dış politikada başarı-sızlığın yanı sıra, 2012'de »MİT krizi« olarak kamuoyuna yansıyan hükümet ve parti içi çatışmalarla da boğuşmak zorunda kalan AKP, 2013 yılında ciddi bir yönetim kriziyle karşılaştı. Koalisyonu oluşturan güçlerin istikrarlı bir biçimde yan yana durması olanaksızlaşmıştı.

Kürt hareketinin verdiği mücadelenin Abdullah Öcalan'ın Newroz 2013 mesajıyla yeni bir aşamaya geçmesi ve TEKEK direnişi, Emek sineması eylemleri, kentsel dönüşüm ve HES'lere karşı gerçekleşen protestolar, 4+4+4 sistemine karşı oluşan direnç biçiminde ortaya çıkan zincirleme muhalif hareketler, 2013 Mayıs'ında Gezi Parkı olayları ve akabinde Haziran Direnişi ile birleşince, AKP'nin yönetim krizi derinleşti.

Bu durum AB'ni de zora sokmaktaydı: hükümetin protestolara aşırı polis şiddetiyle karşılık vermesi sonucunda partnerleri AKP'nin uluslararasıdaki »temiz« imajı zedelenmişti. Bölgedeki istikrarsızlık da işin cabasıydı. AB buna rağmen AKP hükümetini zora sokacak hiç bir adım atmadı. AB, Haziran Direnişinin Avrupa kamuoyunda gördüğü sempatiye rağmen »üç maymunları« oynamaya karar kıldı.

Ancak bu »ses çıkarmama politikası« uzun süre sürdürülemezdi: 2013 Ekim'inde yeni bir müzakere başlığının açılması gerekiyordu. Ayrıca AB Komisyonu'nun İlerleme Raporu açıklanacaktı. Nitekim 2013 Ekim'inin ortasında açıklanan rapor, şaşırtıcı olmadı: gerçi Gezi olaylarında polisin aşırı şiddet kullanması eleştiriliyordu, ama hükümet yeni bir »demokratikleşme paketiyle« gazeteci Murat Yetkin'in yazdığı gibi, »son dakika müdahalesiyle son yılların en sert raporunun çıkmasını engelledi«.

İlerleme Raporunda ilginç bir ayrıntı dikkat çekiyordu: Komisyon, Cumhurbaşkanı Ab-

dullah Gül'ün »denkleştirici rolünü« öne çıkartıyor ve »yasama sürecinde sivil toplum ile diğer paydaşlar (stakeholder tanımı kullanılıyor) ve siyasî partilerin sürekli bir konsültasyon içerisinde olmalarının« önemi vurgulanıyordu.

Aslında İlerleme Raporunu aynı tarihlerde yayınlanan AB Strateji Belgesi ile birlikte okumak gerekiyor. Strateji Belgesi, AB'nin dış politika alanında Türkiye ile sürmekte olan işbirliği ve diyalogun önemini vurguluyor ve Türkiye'nin enerji güvenliği açısından taşıdığı stratejik rol ile »Suriye konusunda oynadığı belirleyici rolü« öne çıkartıyordu.

Bu açıdan İlerleme Raporu'nun böylesine olumlu çıkması hiç kimse açısından şaşırtıcı olmadı. AB, AKP hükümetinin izlediği siyasetin, yani gerçekleştirmekte olduğu neoliberal dönüşümün genel yönünün değil, bazı detayların »iyileştirilmesi ve düzeltilmesini« gerekli görmekte. Rapor bu zorunluluğun altını şöyle çiziyor: »2012'de başlatılan olumlu ajanda, ortak çıkar alanlarında: siyasî reformlarda, dış politika üzerine diyalogda, vize, mobilité ve göçte, ticaret, enerji, antiterörizm ve AB programlarına katılma [konusunda] genişletilen işbirliği ile üyelik müzakerelerini destekledi. (...) Komisyon aynı şekilde yargıyı ve temel hakları ilgilendiren önemli koşullar açısından sağlanan ilerlemeleri de övgüyle görmektedir«.

AB'nin AKP açısından olumlu olan İlerleme Raporu kısa zaman içinde 2013'ün »Türk iktisat mucizesi« efsanesinin çöktüğü bir yıl olması gerçeğiyle yalanlanmış oldu. 2014'de yüzde 5 olarak hedeflenen enflasyonun yüzde 8,9'a çıkması, TL'nin 2013 Mayıs'ından bu yana yüzde 40 değer kaybetmesi, 2010'da yüzde 9,2 olarak not edilen ekonomik büyümenin 2013'de yüzde 4,1'e gerilemesi ve bu rakamın 2015'de yüzde 3,1'de kalacağını tahmin edilmesi ve bunlarla birlikte ülkedeki tasarruf oranının yüzde 15 ile son derece

düşük olması – ki bu yatırımlar için gerekli olan finansmanın yurt dışı kredileriyle karşılanması ve cari açığın büyümesine neden olmaktadır – Türkiye'deki sermaye birikiminin içinde olduğu krizin büyüklüğünü göstermektedir. Şüphesiz Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durgunlukta Ortadoğu'daki, bilhassa Suriye ve Irak'taki olumsuz gelişmelerin ve Türkiye ihracatının yarısının yapıldığı AB'ndeki gerileyen talebin de etkisi büyük. Ancak krizin temel nedeni Türkiye ekonomisinin AKP hükümetleri döneminde daha da derinleşen yapısal sorunlarıdır.

Güncel gelişmeler, Ortadoğu'daki denge değişimlerinin doğrudan etkilediği ve çoklu kriz ortamında boğuşan Türkiye'nin, yılda 65 milyar Dolar'ını enerji taşıyıcısı alımına harcamak zorunda olan, milli gelirinin yarısı kadar ithalat yapan ve kronik cari açığını finanse edebilmek için yabancı sermaye akışına ihtiyacı olan bir ülke olarak, ne denli kırılgan bir ekonomiye sahip olduğunu bir kez daha kanıtlamışlardır. Bununla birlikte AKP'nin sermaye birikimini büyük kamu projeleri ve inşaat sektörünün, perakendeciliğin, hizmet sektörünün desteklenmesi ile teşvik edebilmesi de artık sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır. Kısacası, Türkiye »güvenlik rejimi« konseptine geri dönerek ve militarizmi hızlandırarak aşmaya çalıştığı sermaye birikimi krizi içerisinde bocalamaktadır.

AB, aynı NATO gibi Türkiye egemenlerine destek çıkmaktadır. Sonuç itibarıyla AB emperyalizmi açısından önemli olan AB sermayesinin stratejik çıkarlarının ve Türkiye'de uygulanmakta olan neoliberal politikaların savunulmasıdır. Kaldı ki, zaten Kopenhag Kriterleri hem Türkiye egemenlerine, hem de kurum olarak AB'ne neoliberal dönüşümün savunulması yükümlülüğünü vermektedir. Kendi sınırları içerisinde otoriter devlet uygulamalarını yaygınlaştıran, burjuva demokrasisinin içini boşaltan, dış politikasını militaristleştiren ve Yunanistan örneğinde olduğu

gibi, üye ülkelerini iflasa sürükleyen AB, sol liberal çevrelerin iddia ettiği gibi, »Türkiye’de demokratikleşmenin ve barışın tesis edilmesinin merkezi önem taşıyan aktörü« değil, tam aksine otoriter neoliberalizmin, militarizmin ve İslamlaşmanın en önemli garantörlerinden birisidir. AB-Türkiye ilişkilerinin tarihi ve 1999 sonrası AB Yakınlaşma Süreci tereddüt edilmeyecek biçimde bunun kanıtıdır.

SONUÇ YERİNE...

AKP ve bilhassa Erdoğan uzun süre boyunca AB emperyalizm tarafından Türkiye pazarını »Avrupa« ile bütünleştirebilecek, ülke kaynaklarını ve genç istihdam piyasasını uluslararası tekellerin hizmetine daha rahat sokabilecek, Türkiye’yi »AB Enerji Güvenliği« için ucuz ve kontrol edilebilir bir mevzii hâline getirebilecek, Arap dünyası için »model« ülke rolünü oynatabilecek ve modernleştirilmiş savaş aygıtı ile Ortadoğu’daki emperyalist stratejilerin korunmasında etkin görevler üstlenebilecek bir noktaya getirecek yegâne aktörler olarak değerlendirilmekteydiler. Ancak siyasi İslam’ın Sünni versiyonunun – aynen Mısır’da olduğu gibi – burjuva parlamenter sistemi ile uzun süre istikrar sağlayıcı uyumu gösterememesinin ve kapitalist rekabetin örgütlenme süreçlerine sürekli belirli sermaye fraksiyonları lehine müdahale etmekte olduğunun ortaya çıkması, Türkiye kapitalizminin yapısal sorunlarıyla birleşince, bu değerlendirme revize edildi. Dahası, AKP rejiminin AB emperyalizminin stratejik çıkarlarına ters düşen dış politika hamleleri, AB-Türkiye ilişkilerinin soğumasını hızlandırdı.

Türkiye’nin, devleti, asker-sivil bürokrasisi ve sermaye fraksiyonlarıyla birlikte emperyalist güçlerin işbirlikçisi bir ülke olduğuna şüphe yok. Ancak bu kayıtsız-şartsız bir işbirlikçilik, siyasi bağımlılık anlamına gelmiyor. İşbirlikçiliğinde bir hukuku var nihâyetinde

ve tüm ortaklığa rağmen kendini dayatan çıkar çatışmaları stratejik yönelim farklılıklarına yol açıyor. Kaldı ki, asıl yönlendirici ABD emperyalizmi olan Türkiye’nin AB ile olan ilişkileri başından beri hep değişken olmuş, bu ilişkiler ABD ve AB emperyalizmleri arasında zaman zaman sertleşen çelişkilerden etkilenmiştir.

Ancak bugün ABD ve AB emperyalizmlerinin uzun vadeli stratejilerini önemli ölçüde uyumlaştırdıkları bir dönemde, AKP ve Erdoğan kılığı kontrol edilebilir ve istikrarı sağlayabilir bir faktör olmaktan uzaklaşmışlardır. Ki burada da İsrail ile olan bir benzerlik daha göze batmaktadır: Nasıl Netanyahu Hükümeti ABD ve AB’ne karşı »başına buyruk« bir tavır sergilemeye çalışıyorsa, Erdoğan ve AKP de kendi iktidarlarını elde tutabilmek için benzer bir yatkınlık göstermektedirler.

Elbette bu AKP ve emperyalist güçler arasında iplerin koptuğu anlamına gelmemektedir. Tam aksine, emperyalist güçler Kürt halkına karşı yürütülen kirli savaşa, despotik uygulamalara, otoriter neoliberalizm tedbirlerine destek dahi çıkmaktadırlar. Örneğin Federal Hükümet Türkiye’nin Kürdistan Özgürlük Hareketine karşı geliştirdiği düşman siyasetini Federal Almanya’da bire bir uygulamakta, yasaklamalar, tutuklamalar ve hapse atmalar ile Kürtleri ve kurumlarını kriminalize etmektedir. Benzer yaklaşımları Çekirdek Avrupa’nın diğer NATO üyesi ülkelerinde de görmek olanaklıdır. O açıdan bugün şiddetlenen kirli savaşın aynı zamanda bir NATO savaşı olduğunu söylemek olanaklıdır. Ama temel ayrışma bu alanda değil, özelde Suriye, genelde ise Ortadoğu politikalarında vuku bulmaktadır. Türkiye’de konuşlandırılan Alman Patriot hava savunma sistemlerinin geri çekilme kararı bu ayrışma ile bağlantılıdır.

2015 yılı sadece emperyalist güçlerin, uluslararası tekellerin ve Türkiye sermayesinin umut bağladığı islamist-neoliberal AKP’nin

tılısımının bozulduğu değil, aynı zamanda demokratikleşme ve barışın »AB ile olanaklı« olabileceğine dair liberal ve sol liberal illüzyonun fos çıktığı bir yıl oldu. Cari açığın yüzde 9,7 ile yeni rekorlar kırdığı, geniş kesimlerin satın alma gücünün azaldığı, yoksullaşmanın yaygınlaştığı, ihracatın gerilediği, ekonomik durgunluğun sabitlendiği ve çoklu kriz ortamının derinleştiği bugünlerde, Erdoğan'ın sıkça tekrarladığı »2023'de dünyanın en büyük on ekonomisi arasında olma« hedefine artık kendisinin dahi inanmadığını söylemek olanaklıdır. Artık neoliberal tedbirlerle, hane başı borçlanmanın 150 milyar Dolar'a, özel sektörün yurtdışı kredilerinin ise 212 milyar Dolar'a yükseldiği bu dönemde, yabancı sermaye akışı ve kredilerle finanse edilen hissedilir refah seviyesinin aynı düzeyde tutulamayacağını ve ekonomik gerilemeye engel olunamayacağını burjuva ekonomistleri dahi itiraf etmektedirler. Hiç şüphe yok: ülkemizi yangın yerine çeviren Erdoğan iktidarı artık yolun sonuna gelmiştir.

Aynı şekilde AB de Türkiye ve Avrupa halkları için bir »umut« olmaktan çıkmıştır. 2000 Lizbon Stratejisiyle neoliberal ve militarist dönüşümünü hızlandıran AB, Federal Almanya'nın patronajı altında neoliberal kapitalizmi ve emperyalist sömürüyü küresel çapta yaygınlaştırmak için dünya çapında müdahale savaşlarını, iç savaşları, etnik ve dinsel ihtilafları körüklemekte, gerek Avrupa'daki burjuva demokrasilerinin içini boşaltarak ve üye ülkelere asosyal tasarruf politikaları dayatarak, gerekse de komşu ülkelerde rejim değişiklikleri teşvik ederek Avrupa ve komşu halklarını emperyalist boyunduruk altına almayı amaçlamaktadır.

Türkiye Kürdistan'daki emekçi halklar açısından AB'ne üye olmak, sömürünün ve ulusal baskının katmerleşmesi ile eş anlamlıdır. Gerçek barış ve demokrasinin tesis edilmesi AB ile olanaklı değildir. Bu nedenle komünistler ülkemizi daha bağımlı kılacak ve daha

fazla sömürülmesine imkân sağlayacak olan AB üyeliğine ilkesel olarak karşı çıkmaktadırlar. Gerek burjuva partilerinin, gerekse de sınıf mücadelesini devrimci bir yönde geliştirme yeteneğine sahip olmayan reformist oluşumların aksine AB konusunda hiç bir illüzyona kapılmayan komünistler, kısmi kazanımların ve reformların burjuva iktidarına son vermeden sonuç alıcı olamayacaklarına inandıklarından, Türkiye işçi sınıfını ve emekçi halkları burjuvazinin işbirlikçi oligarşik iktidarına son verip, işçi sınıfının politik iktidarını, sosyalist toplum düzenini kurma mücadelesine davet ediyorlar. Haklı olarak: çünkü AB emperyalizminin bugüne kadarki uygulamalarından ve Türkiye'nin neoliberal dönüşüm sürecinden çıkartılacak yegâne sonuç, proletarya enternasyonalizminin ışığında sosyalizmi kurma mücadelesinin zorunlu olduğudur. ■

SAVAŞIN DİYALEKTİĞİ

19 EYLÜL 2015

Rosa Luxemburg'un ünlü bir tespitidir: »Başarı sağlayacak yegâne güç, siyasi eğitimidir«. Rosa bu bağlamda sınıf basınının – bugün genellikle özgür basın deniliyor – önemine ve görevlerine atıfta bulunur. Bilhassa ezilen ve sömürülen sınıfların ve öncelikle bu sınıfları temsil eden örgütlerin siyasetleri, direnişleri, durum değerlendirmeleri, bilinçlenmeleri ve gelecek tasavvurları için siyasi eğitim vazgeçilmez bir silahtır.

Bu nedenle sınıf basınına, özgür basına ve bu alanda faal olan insanlara önemli görevler düşmektedir. Görüngülere ve söylemlere aldanmadan, her gelişmenin arka planını, tarihsel bağlantılarını, maddi şartlarını, çıkar ve hegemonya ilişkilerini dikkate alan bir haberciliği ve yorumlamayı yaşama geçirmek, halk kitlelerinin aydınlanması için uğraş vermek ve eleştiri-özeleştiri mekanizması temelinde esasa yönelik açık tartışmayı olanaklı kılmak zorundadırlar.

Bunu neden vurguluyoruz? Bugüne kadar köşe yazılarımıza ve bazı eleştirilerimize gelen tepkiler, kimi zaman aydınlatma görevini yeterince ciddiye almadığımızı gösteriyor. Aynı zamanda da burjuva ideologlarının ve küçük burjuva liberallerin demagojik söyleminin etkin gücüne işaret ediyor. Bu neden-

le bundan sonraki yazılarımızda – elbette üç bin vuruşluk köşe yazısının izin verdiği ölçüde – bilgi paylaşımına ağırlık verecek ve aydınlatıcı olmaya çalışacağız. Ve tabii ki bir komünist olarak her daim »neyin ne olduğunu söylemeye« devam ederek.

Türkiye ve Kürdistan'ın merkezinde bulunduğu coğrafyadaki gelişmeleri gerçeğe yakın ve ezilen, sömürülen sınıfların çıkarlarının perspektifinden değerlendirebilmek için, salt tek bir ülkenin siyaset gündemine ve egemenlerinin söylemlerine bakmak yeterli değildir. Örneğin Erdoğan'ın iyi veya kötü bir insan olması değil, hangi toplumsal sınıfların çıkarlarını temsil ettiği belirleyicidir. O nedenle Türkiye ve Kürdistan'daki gelişmeleri doğru değerlendirebilmek için, egemen sınıfların çıkar ilişkileri ve çelişkileri, sermaye birikim süreci, sömürü biçimleri, iktisadi ve mali durum, insanların reel çalışma ve yaşam koşulları, ihtilafların asıl nedenleri vs., yani kısacası Türkiye tekelle kapitalizminin gelişme süreci dikkate alınmalıdır.

Diğer yandan kapitalist/emperyalist dünya düzeni, emperyalist güçler arasındaki çıkar örtüşmeleri ve çelişkileri, uluslararası sermaye ve kurumların konumlanışları, orta ve uzun vadeli stratejileri, güç ilişkileri, ege-

menlik ve etkinlik alanları ve bunların Türkiye ve bölge üzerindeki etkileri de dikkate alınmak zorundadır.

İşte bu nedenle bundan sonraki yazılarımıza savaşın diyalektiğini irdeleyerek başlayacağız. Elbette savaştan kastımız, henüz merkez Avrupa'ya bombalar düşmediği için »dünya savaşı« olarak deklare edilmeyen, ancak fiilen sürmekte olan Üçüncü Dünya Savaşıdır. Haftaya, güncel Suriye ihtilafında aktif bir rol oynamaya başlayan Rusya'ya değinecek ve BRICS ülkelerinin öncü gücü, gaz vanası politikalarının başarılı oyuncusu Rusya'nın, kapitalist bir ülke olmasına rağmen, dış politikasının nesnel açıdan neden emperyalizm karşıtı bir politika olarak değerlendirilmesi gerektiğini açıklamaya çalışacağız. ■

RUSYA'NIN STRATEJİK HAMLESİ

23 EYLÜL 2015

Bugünlerde Suriye'nin »içinden çıkılmaz bir bataklık olduğu« uyarısını yapan strateji uzmanlarının haklılıklarının kanıtlandığı gelişmelere tanık oluyoruz. Suriye'den binlerce kilometre uzakta olmak dahi, bu »bataklık-tan« kurtulmayı sağlamıyor. Washington, Brüksel ve Berlin'deki karar vericilerin şimdiye kadarki tüm çabaları, tüm »tükürdüklerini« yalamak zorunda kalmalarıyla sonuçlandı. Ne Esad alaşağı edildi, ne İran'ın etkisi zayıflatıldı, ne de Rusya ekarte edilebildi.

ABD'nin 1990'lı yıllardan bu yana »Wolfowitz Doktrini« çerçevesinde sistematik bir biçimde uyguladığı »Rusya'yı NATO ülkeleleriyle kuşatma« politikasının tüm baskılarına rağmen, Moskova'nın birbiri ardından gerçekleştirdiği stratejik hamlelerle, emperyalist güçlerin tüm planlarını altüst ettiğini söylemek olanaklı. Rusya'nın Suriye'deki ihtilafa aktif katılım kararını almasından sonraki yoğun diplomasi trafiği, bunu kanıtıyor.

Obama yönetimi, Putin'e duyduğu antipatiyi bir yana bırakarak, Rusya'nın desteği olmadan Suriye ihtilafının çözölemeyeceğini kabullenmiş görünüyor ve gene de gelişmeleri kontrol altında tutma yetisine sahip olduğunu göstermek istiyor. Beyaz Saray'dan yapılan bir açıklamada, »Rusya'yı, İslam Devletine karşı mücadeleye yapıcı katkıda

bulunması için cesaretlendiriyoruz« deniliyor. ABD Dışışleri Bakanı Kerry de, geçen hafta sonu, »Suriye'de politik bir çözüm için Rusya'nın katkılarına ihtiyacımız var« açıklamasını yapmak zorunda kalmıştı.

Aynı şekilde Almanya ve dolayısıyla AB de Rusya'nın Suriye'deki aktivitelerine, aynı İran nükleer programındaki katkılarına olduğu gibi, umut bağlamış durumdalar. Alman Dışışleri Bakanı Steinmeier'in çevresinden, bakanın mesaisinin büyük bölümünü »Suriye meselesine« ayırdığı haberleri geliyor. Göröldüğü kadarıyla Berlin, Washington ve Moskova'nın ortak hareket etmeleri durumunda, ABD, AB, Rusya, İran ve bölge ülkeleriyle çözüm odaklı bir girişimin başlatılabileceği değerlendirilmesini yapıyor. Ve bu girişiminin Esad'sız olamayacağı görüşünde. Kerry'nin Berlin ziyaretinde, »Esad'ın gitmesi gerektiğini hep söyledim. Ama bu hemen bugün olmak zorunda değil. Bu bir süreç« demesini Steinmeier'in hararetle desteklemesi bunu gösteriyor.

Geçen Cuma günü ABD ve Rusya Savunma Bakanlarının telefonlaşmaları ve Suriye hava sahasında ABD ve Rus savaş uçaklarının birbirlerine »karışmamaları« konusunda anlaşmalarından sonra, ABD basınında yer alan yorumlarda, gelecek BM Genel Kurulunun

bir Obama-Putin görüşmesine sahne olabileceği spekülasyonları yapıyordu. Almanya ise bu durumdan ABD, Rusya, İran, Türkiye ve Suudi Arabistan arasında bir »arabuluculuk rolü« kapma peşinde.

Alman basını bu nedenle Erdoğan'ın Rusya ziyaretini dikkatle izliyor. Steinmeier'in aktiviteleri de »arabuluculuk rolünü« ciddiyle takip ettiğini gösteriyor. Steinmeier, önce Rus Dışişleri Bakanı Lawrow'u, sonra da Kerry'i misafir etmeden iki gün önce Ankara'ya gitmiş ve Türkiye'den »maksimal taleplerden vazgeçmesini« istemişti. Hâlâ Esad'ın görevden alınması görüşünü savunan Türkiye'nin, değil »maksimal taleplerde« ısrar etmek, büyük oyunun figüranı olmaktan kurtulamayacağı bir durumda Rusya'da umduğunu bulabileceğini söylemek olanaklı değil. Putin nasıl İsrail Başbakanı Netanyahu'yu tesselli ederek, eli boş geri gönderdiyse, »doğal gaz müşterisi« Erdoğan'a da aynı nezaketle, kendi politikasında değişiklik yapmayacağını söyleyecektir.

Bu arada basında yer alan haberler, Rusya'nın Suriye'deki iç savaşa doğrudan askeri müdahalede bulunacağına işaret ediyor. Şimdiye kadar yaklaşık 2.000 askeri »uzmanı« gönderen Moskova, şimdi 12 SU-24 jetini, 12 SU-25 savaş uçağını ve çok sayıda saldırı helikopterini Suriye'de konuşlandırdı. Askeriye uzmanları bu uçakların, kara kuvvetleri olmadan etkin olamayacaklarını ve Suriye ordusunun zayıflığı nedeniyle Rus kara kuvvetlerinin Suriye'de kara operasyonuna girişecekleri ihtimalinin kesinlik kazandığını belirtiyorlar.

Öyle ya da böyle, Suriye'de yeni bir sürecin başlayacağı kesinleşiyor. Mülteci akınına uğrayan AB, Suriye'deki bir çözümle bu akını durdurmayı umarken, Suriye'nin »Libya« olmadığı gerçeğini acı bir şekilde öğrenen ABD, stratejik yenilgiden en az zararla çıkmayı umuyor. Rusya ise geliştirdiği stratejik hamlelerle, bölgede dikkate alınması gereken

bir aktör olarak önemini artırıyor. Tüm bu gelişmeler, Rojava düşmanlığı had safhaya ulaşan Türkiye'nin yeni bir dış politika yenilgisine yol açarken, Rojavalıların ve dolayısıyla Kürdistan Özgürlük Hareketinin önüne bölgenin geleceğinde söz söyleme olanaklarını artıran yeni fırsatlar yaratıyor. ■

RUSYA'NIN YENİ ROLÜ

26 EYLÜL 2015

»Rusya'nın dış politikası nesnel açıdan emperyalizm karşıtı bir politikadır, ama Rusya a priori antiemperyalist değildir«. Bu görüş, başta Suriye olmak üzere, uluslararası ihtilaf-larda rol alan aktörleri sınıflandıranlarca savunulmaktadır. Buna karşın, bu görüşe »An-ti-Amerikancılık« diye karşı çıkıp, Rusya'nın kapitalist ülke olarak sermaye ihracı yaptığını ve bu nedenle emperyalist olduğunu ileri sü-renler de var.

Ancak sermaye ihracı tek başına bir ülkeyi emperyalist yapmaz. Lenin, çığır açıcı »Kapi-talizmin en üst aşaması olarak emperyalizm« başlıklı eserinde, beş noktada emperyalizm-den ne anlaşılması gerektiğini şöyle özetli-yor: »İktisadi yaşamda belirleyici rol oynayan tekelleri yaratacak yüksek gelişme seviyesine ulaşan üretim ve sermayenin yoğunlaşması; Banka sermayesinin sanayi sermayesiyle bir-leşmesi ve bu »mali sermaye« temelinde bir mali oligarşinin oluşması; Ürün ihracından farklı olarak, sermaye ihracının olağanüstü önem kazanması; Dünyayı aralarında pay-laşan uluslararası tekелci kapitalist birlikleri oluşması ve büyük kapitalist güçler arasında dünyanın toprak paylaşımının tamamlanmış olması.«

Lenin'in bu tanımı günümüzde de geçerliliği-ni korumaktadır. Tanımında belirleyici olan,

sınıfsal tahlilidir. Bu açıdan bakınca, Rusya'yı değerlendirmek kolaylaşır. Rus burjuvazisi-nin sermaye ihracı, empirik kanıtlara göre, vergi cennetlerine kaçıştan ibarettir. Diğer yandan Rusya, S. Arabistan ve Almanya'dan sonra dünyanın üçüncü büyük ticaret fazlası-na sahiptir, ama sermaye ihracını başka ülke-lere kredi vererek kontrol etme olanağından yoksundur.

Bununla birlikte emperyalizm salt finans ka-pitalin oluşmasıyla birden bire ortaya çıkma-dı, aksine 200-300 yıllık saldırı, işgal, ilhak ve yağma geleneğini kapitalizmin tekелci aş-a-ması ile bütünleştirerek süreç içinde oluştu. 1917 Rus Devrimi ve 1989-1991 karşı devrimi arasındaki reel sosyalist dönem, Rusya'nın benzer bir gelişme yaşamasını engelledi. O nedenle Rusya'yı emperyalist güçlerin kont-rolü dışında ve tekелci tandans içindeki bir devlet kapitalizmi olarak değerlendirmek doğru olacaktır.

Peki bu tespitin güncel mücadelelerle alakası nedir? Rusya, aynı diğer BRICS ülkeleri gibi, emperyalist güçlerin boyunduruğu altına so-kulmaya direnerek ABD, NATO ve AB'nin hegemonik adımlarını tökezleten bir politika izlemektedir. Önce Gürcistan'ın, şimdi Uk-rayna'nın NATO üyeliklerinin engellenmesi, gaz ihracatı üzerinden AB ve ABD arasındaki

Çelişkilerin derinleştirilmesi, Avrasya Birliği girişimi, Esad rejiminin desteklenmesi, Çin ve İran ile stratejik ortaklık arayışları vb. yaklaşımlar, emperyalist güçlerin kısa, orta ve uzun vadeli tüm stratejileriyle çelişmekte, bunların uygulanmasını sınırlamaktadırlar.

Bu nedenle Rusya, nesnel olarak, antiemperyalist olmadan emperyalizm karşıtı politikalarla antiemperyalist mücadelenin hedeflerine hizmet etmektedir. Kendi isteğinden bağımsız, Rusya'nın üstlendiği yeni rol budur. Ve bu, özelde Suriye'deki, genelde ise Ortadoğu'daki güncel gelişmeleri değerlendirirken dikkate alınması gereken önemli bir olgudur. ■

»YENİ SURİYE« VE ROJAVA

3 EKİM 2015

BM Genel Kurulu, konuşmalar ve Genel Kurul çerçevesinde gerçekleşen görüşmeler ışığında ele alındığında, Suriye ve Ortadoğu için dönüm noktası sayılabilecek önemli gelişmelere sahne oldu. Aslında bu Genel Kurulu emperyalist güçler ve bilhassa Türkiye gibi işbirlikçi iktidarlar açısından bir »muharebe yenilgisi« olarak nitelendirmek gerekir. Emperyalizmin sanıldığı veya iddia edildiği gibi mutlak hakimiyete sahip olmadığı, ona geri adım atılabileceği de bir kez daha kanıtlandı.

Suriye'deki gelişmelerin bugünkü aşamasına baktığımızda, gerek emperyalizmin, gerekse de bölge egemenlerinin temel hedeflerine ulaşamadıklarını tespit edebiliriz. Neydi bunlar? Esad rejiminin yıkılması, İran'ın bölgesel etkinliğinin sınırlandırılması, bölgenin etnik ve dinsel ayrışma çizgileri içinde yeniden şekillendirilmesi ve özellikle Türkiye açısından: Rojava'nın yerle yeksan edilmesi.

Sonuç? Mahvolmuş bir coğrafya, yüzbinlerce ölüm, milyonlarca mülteci, vahşet, barbarlık ve halklar arasına zehir saçan kin ve nefret tohumları. Buna karşın Esad rejimi, zayıflasa da, hâlâ ayakta. İran hiç olmadığı kadar etkin. Rojava ise direniş sembolü. Dahası Rojava'lılar dünya siyasetinin dikkate almak zorunda kaldığı bir faktör oldular.

Sonuç itibariyle bir »Yeni Suriye« sürecine girildi denilebilir. Ve bu süreçte tüm aktörler Rusya'yı, İran'ı ve Rojava'lıları hesaba katmak zorundalar. Türkiye içinse, alınan »muharebe yenilgisinin« rejimin sonunu hızlandıran bir darbeye dönüşeceği söylenebilir.

Peki, tersinden baktığımızda, bu »muharebe zaferi« özelde Rojava, genelde Kürdistan açısından hangi anlama geliyor? Tehditler ortadan kalktı mı? Hayır! Rojava Devrimi yapabileceklerini yaptı ve kaderini komşu ülkelerdeki ezilen ve sömürülenlerin tavrına bağladı. Tarih tekerrür ediyor aslında: Nasıl Avrupa proletaryası Büyük Ekim Devriminde Rus kardeşlerini yalnız bıraktıysa, Rojava Devrimi de »kardeşlerince« yalnız bırakıldı. Halbuki bu »kardeşler« kendi ülkelerinde Rojava'lıların yaptıklarını yapsalar, en azından kendi hakları için başkaldırsalardı, bugün farklı şeyleri tartışıyor olacaktık.

Olmadı. Bugün Rojava'lılar emperyalist güçler ve bölge egemenleri ile uzlaşma arayışına girmek zorundalar. Bu, kimi »solcunun« iddia ettiği gibi, bir teslimiyet değil. Utanılacak bir şey hiç değil. Asıl utanması gerekenler, Rojava'lıları buna zorlayan »kardeş halklardır«. O zaman bu durumda ne olacak? Rojava Devrimi kazanımlarını koruyabilmesi için Sykes-Picot uğursuzluğu ile sınırları çizilen

Suriye'nin toprak bütünlüğünü savunacak. »Yeni Suriye«nin özerk yapılı, federatif olması için mücadele edecek. Peki ya biz, devrimciler ve komünistler? Emperyalist güçler ile bölge egemenlerinin hegemonya planlarını geri püskürtmek için, Federatif Suriye'nin toprak bütünlüğünü savunacak, ev ödevlerimizi yerine getireceğiz.

Hiç kimse sosyal medyadaki »katılımlarla« dayanışma yaptığını zannetmesin. Dayanışma, önce kendi ülkesindeki egemenlere karşı, işçi sınıfının iktidarı için mücadele görevini yerine getirmekle gerçekleşir. »Savaşı« kazanmak için sayısız muharebeye girilmesi gerektiğinin bilinciyle elbet... ■

TAMPON BÖLGE TÜRKİYE OLACAK!

10 EKİM 2015

Erdoğan'ın hafta başında yaptığı Brüksel ziyaretinin yankıları Avrupa'daki burjuva medyasının gündemini bir hayli meşgul ediyor. AB kamuoyu açısından siyasetin ana konusu mülteci sorunu olduğundan, burjuva medyasındaki yorumlar bu konuda AB'nin Türkiye'ye ne denli muhtaç olduğunu vurgulamaya ve AB reel politikasının »Erdoğan'ı kazanmak için« hangi bedeli ödeyeceğini tahmin etmeye yoğunlaşıyor.

Ancak burjuva yorumcularına ve »mülteci krizini« iç politik kazanımlar için araçsallaştıran muhafazakâr politikacıların söylemlerine bakarak AB-Türkiye ilişkilerinin yönünü tahmin etmek aldatıcı olur. Çünkü asıl belirleyici olan, tüm kısa vadeli reel politik kaygılara rağmen, AB emperyalizminin uzun vadeli çıkarlarıdır. Ve bu çıkarlar, Erdoğan'lı veya Erdoğan'sız, Türkiye'nin stratejik konumunu dikkate alarak şekillenmektedir.

Bu yazı kaleme alınırken AB'li iç ve dış işleri bakanlarının Türkiye, Lübnan, Ürdün ve Balkanlardaki meslektaşları ile Luxemburg'da yaptıkları toplantı henüz bitmemiştir. Ama buna rağmen bazı öngörülerde bulunmak olanaklıdır.

Bir kere AB uzun süredir AB sınırların çok ötesinde mülteci dalgalarını durduracak, AB'ne geçişi engelleyecek ve mülteci akımlarını kontrol altına alacak büyük mülteci kamplarının kurulmasını planlıyordu. 2004 yılında dönemin SPD'li Alman içişleri bakanı Schily »Kuzey Afrika'da kamp kurma planlarını« kamuoyuna tanıtmıştı. O zaman bu planlar gerçekleştirilememişti, ama planların amacı hâlâ geçerli: Emperyalist savaşların ve uluslararası tekellerin sömürüsünün sonuçlarından kaçmak zorunda kalan kitleleri Avrupa'dan uzak tutarak, refah merkezleri üzerindeki baskıyı hafifletmek ve daha önemlisi, emperyalist savaşları ve yoksul ülkelerin sömürülmesini göç akımlarına maruz kalmadan sürdürebilmek.

Şimdi, kapitalizmin merkez ülkelerinin refah şovenisti toplumlarını, mültecilerin yaşadıkları sefaleti kapılarının önüne kadar getirip, korku toplumlarına dönüştüren AB emperyalizmi planlarını gerçekleştirmek için önemli bir fırsatı yakaladı. Bu fırsatı sunan bizzat Erdoğan'dır. Çünkü Balkanlarda AB sınırlarını zorlayan mülteci kitleleri oraya gökten zembille inmediler, büyük bir bölümü Türkiye'den geliyor.

Siz Erdoğan'ın Brüksel'deki kibrine bakmayın. Suriye'ye »güvenli bölge« talebini karşılayacak bir AB yok. Olacaklar belli: AB, Türkiye sınırları içinde toplam 2 milyon mülteciyi barındıracak altı kampın kurulmasını

finanse edecek. Üyelik süreci fonundan 1 milyar Euro'yu destek olarak verecek. 500 bin seçilmiş mültecinin AB'ne alınmasını sağlayacak. Türkiye de, Yunanistan ile birlikte Ege Denizini, Suriye, Irak ve İran sınırlarında da AB'nin kara sınırlarını mültecilerden koruyacak.

Buna karşın Türk vatandaşlarına kısmi vize kolaylığı getirilecek ve Erdoğan'ın bu »başarısı« seçim kampanyasında malzeme olarak kullanmasına müsaade edilecek. Elbette Türkiye'nin şu an yürüttüğü kirli savaşa ses çıkartılmayacak, hatta Almanya'da olduğu gibi, tutuklamalar ve yasaklamalarla destek çıkılacak. Sonuçta Suriye'de tampon bölge kurmak için çırpınan Türkiye, AB emperyalizminin tampon bölgesi olacak. Kaplan gibi kükreyip, kediciğe dönüşmek böyle olsa gerek... ■

ABD MİLİTARİZMİNİN HEGEMONYA STRATEJİSİ

PENTAGON'UN YENİ »ULUSAL ASKERİYE STRATEJİSİ« VE OLASI SONUÇLARI ÜZERİNE

15 EKİM 2015

ABD ordu yönetimi 1 Temmuz 2015'de »ABD Ulusal Askeriye Stratejisi« (»The National Military Strategy of the USA«) başlıklı bir belge yayınladı. 24 sayfalık Strateji Belgesini ABD emperyalizminin dünya egemenliğini nasıl askeri güçleriyle elde etmek istediğine dair bir talimat olarak okumak olanaklı. Gerçi belge, George W. Bush dönemindeki stratejik belgelerde yer alan saldırgan retoriği kullanmaktan imtina ediyor, ama bu, bu belgenin de en az öncekiler kadar saldırgan bir siyaset yönelimi olmadığı anlamına gelmiyor.

Elbette stratejik yönelimde belirli değişiklikler yok değil. Örneğin son 10 yıl içerisinde yayınlanan belgelerde ABD silahlı güçlerinin hedefi olarak genellikle »terör örgütlerine« dikkat çekilirken, şimdi ana hedef olarak ABD normlarına uymayan ve ABD'nin öncü rolünü kabul etmek istemeyen bağımsız devletler ön plana çıkartılıyor. Burada hakim olan anlayış, bir ülkenin hükümrânlığının ancak ABD normlarına uyması koşuluyla kabul edilebileceği ve ABD'nin, dünyanın tek öncü gücü olarak çıkarlarını askeri şiddet kullanarak kollamasının, tarihsel, hatta tarihinin tanıdığı bir »hak« olduğu yaklaşımıdır. Bu yaklaşım çerçevesinde de, ABD'nin tüm potansiyel rakiplerini alt edene kadar, her türlü aracı, yani müdahale savaşlarını, işgalleri, rejim değişikliği ve iç savaş kışkırtıcılığı

vb. müdahaleleri kullanmakta kararlı olduğu mesajı verilmektedir. O açıdan belge, ABD devlet aklı olan »Wolfowitz Doktrininin« ve dünya çapında hegemonya kurma hedefinin hâlâ geçerli olduğunu kanıtlıyor.

Strateji Belgesi, ABD emperyalizminin hegemonik amaçlarını eskiden olduğu gibi, bu sefer de »ulusal güvenlik« kisvesi altında kamuoyuna sunuyor. ABD ordusunun sadece »ulusumuzun güvenlik gereksinimlerini karşılamak«, »kendi topraklarımızı korumak« ve »ulusal çıkarlarımızı kollamak« için hareket ettiği propagandası yapılıyor ve meşruiyet kaygısıyla üretilen korku senaryoları yardımıyla ABD halkının emperyalist yayılmacılık politikalarına ve sermaye çıkarlarının korunmasına destek vermesi isteniyor.

YENİ SAVAŞ HAZIRLIKLARI

Belgenin önsözünü kaleme alan ABD Genelkurmay Başkanı Martin E. Dempsey, »küresel güvenlik durumu, 40 yıllık hizmet yaşamımda gördüğüm en hesaplanamaz durumdur« diye başladığı yazısında, son Strateji Belgesinin 2011'de yayınlamasından bu yana, »küresel düzensizliğin« aşırı derecede arttığını, ama aynı sürede ABD'nin »askeri üstünlüğünün bazı bölgelerde küçüldüğünü« vurgulayarak, ABD halkını planlanan yeni savaşlara hazırlıyor. ABD'nin güvenliği-

nin aynı anda hem münferit olarak bazı devletler, hem de »devlet dışı grupların uluslararası ağları« tarafından tehdit edildiğini iddia eden Dempsey, şöyle devam ediyor:

»Geleceğin ihtilafları daha hızlı ortaya çıkacak, daha uzun sürecek ve daha yüksek teknolojik gereksinimleri zorunlu kılacaklardır. (...) Daha öncekileri ihmal etmeden, yeni tehditlere daha çabuk reaksiyon gösterebilme durumuna gelmeliyiz. (...) Devletlere ve devlet dışı tehditlere karşı uygulanacak askeri şiddet tedbirleri arasındaki ayrıma özel bir önem verilecektir. (...) O nedenle, ihtilafların derinleşmesini engellemek, şimdiye kadar olduğundan çok daha önemli olacaktır. (...) Gerçi daha zor geçecek bir geleceğe hazırlanmalıyız, ama ülkesine hizmet edecek, alışılmamış bir yaşam sürdürecektir ve yurttaşlarını savunacak yeterli sayıda genç ABD'nin olduğuna güvenebiliriz. Silahlı güçlerimiz dünyanın en iyi yönetimine ve en donanımlı teçhizatına sahip olmalıdırlar. 2015 Stratejisi bu hedefi gerçekleştirecektir.«

Dempsey burada ABD emperyalizminin hem yeni savaşlar çıkaracağını, hem silahlanmanın daha da artırılacağını, hem de sermaye çıkarları için daha çok genç ABD'nin kurbanlık koyun olarak kendi yarattıkları kan göllerine sürüleceğini açıkça ifade ediyor. ABD emperyalizminin en gerici, en saldırgan ve en militarist temsilcisi olan askeri-sınai kompleksin amaç ve hedefleri ancak bu kadar net açıklanabilirdi.

2015 Strateji Belgesi, ABD silahlı güçlerinin »uluslararası sınırları askeri şiddet yoluyla değiştirmeye çalışan revizyonist devletler« olarak nitelendirilen bağımsız ülkelere karşı daha güçlü konumlandırılmalarını ve aynı zamanda dünyanın muhtelif bölgelerini tehdit altına sokan »şiddet kullanan aşırı örgütlere« (»Violent Extremist Organizations«) karşı daha sert tedbirleri uygulamaya sokmalarını öngörüyor. Özellikle »potansiyel düşman

devletleri caydırmak, sınırlamak ve gerekirse onlarla savaşmak için« müttefiklerle ve partner ülkelerle olan işbirliğinin derinleştirileceği vurgulanıyor. Devlet dışı »aşırı örgütleri« geri püskürtme, nötralize etme ve yok etmek için »se çeşitli kurulmuş ve kurulacak koalisyonların daha etkin kullanılması ve »müttefiklerimiz ve partnerlerimizden oluşan küresel ağın« güçlendirilmesi talep ediliyor. Ve bu »entegre stratejinin« başarılı olabilmesi için, dünya çapında »senkronize operasyon yetisinin kazanılması«, askeri güçlerde reformların gerçekleştirilmesi ve kapasitelerin bütünleştirilerek, ihtilaflarla »namağlup bir biçimde« mücadele etme kararlılığının »cümle aleme« kanıtlanması isteniyor.

»POTANSİYEL DÜŞMAN DEVLETLER«

Konformist davranmayan ve ulus devlet egemenliklerini hassasiyetle korumaya çalışan Rusya, Çin, Kuzey Kore ve İran, Strateji Belgesinde, bağımsızlıkları ABD açısından doğrudan tehdit anlamına gelen »revizyonist devletler« olarak nitelendiriliyorlar. Ortak emareleri ABD kurallarına boyun eğmemek olan bu »revizyonist devletleri« hedefine koyan Stratejik Belge, ABD'nin tüm askeri yapılarının stratejik kapsamının bu devletlere karşı savaşa hazırlanmayı, hatta böylesi savaşların çıkmasını teşvik eden yönelimlere gitmelerini öngörmekte. Bu çerçevede yeni roket sistemlerinin bu devletleri kuşatacak biçimde yaygınlaştırılmalarına, tam isabetli hassas silah sistemlerine, insansız hava saldırı araçlarına, askeri uzay sistemlerine, siber silahlarına ve kitle imha silahlarına özel önem atfedilmektedir.

Strateji Belgesinde, uluslararası düzeni değiştirmeye çalışan devletlerin, eylemleriyle ABD'nin ulusal güvenliğini tehdit ettikleri belirtilerek, isimle ülke değerlendirmeleri yapılmakta. Örneğin Rusya'nın uyuşturucu kaçakçılığı ve »terörizme« karşı mücadelede yardımda bulunduğu, ama komşu ülkelerin

bağımsızlığına saygı göstermediği, hedeflerine ulaşmak için şiddet kullanmaktan geri kalmadığı vurgulanarak, »Rusya ya doğrudan askeri müdahalelerle, ya da uşaklarını destekleyerek belirli bölgelerin güvenliğinin altını oyuyor. Moskova böylelikle kendi imzaladığı ve yükümlülüklerine uymayı taahhüt ettiği uluslararası sözleşmeleri zedelemektedir« deniliyor.

Gerçeklerin tersyüz edilmesi bu kadar kolay işte: Rusya, ABD'nin Ukrayna'da görece meşru bir hükümeti alaşağı edip, yerine kendi uşaklarını koymasına, ülkenin bir iç savaş batağına sokulmasına, faşist güçlerin güvenlik aparatında kilit noktalara getirilmelerine, Ukrayna ekonomisinin iflasa sürüklenmesine ve ülkenin doğrudan ABD emperyalizminin kontrolü altına sokulması için Kiev'de bir CIA-Karargâhının kurulmasına, kısacası kendi güvenliğine yönelik bu ciddi tehditlere kayıtsız kalmadığı için »revizyonist devlet« oluyor, bunları yapan ABD ise »uluslararası sözleşmelere« uygun davranıyor!

Aynı şekilde İran da »potansiyel düşman devlet« olarak değerlendiriliyor, hatta dünya birliği için »stratejik sorun« olarak lanse ediliyor. ABD emperyalizmi, bir tarafta Obama yönetiminin çoğunluktaki Cumhuriyetçi muhafazakârların muhalefetine rağmen karar altına aldıkları »Yakınlaşma Politikasıyla« İran'ı uzun vadeli Ortadoğu stratejilerine koopte etmeye çalışırken, diğer taraftan da »revizyonist devlet« ve »potansiyel düşman« konumunda tutmaya devam ediyor. Belgede İran hakkında şu tespitler yapılmış: »İran, BM Güvenlik Konseyi'nin kararlarıyla defalarca sonlandırılması talep edilen nükleer silah ve roket teknolojisi araştırmalarına devam ediyor. İran devleti terörizmi teşvik ediyor ve İsrail, Lübnan, Irak, Suriye ve Yemen dahil olmak üzere, bir çok ulusun güvenliğinin altını oyuyor. İran'ın aktiviteleri sadece bütün bir bölgeyi istikrarsızlaştırıp, sayısız insanın

sefalete düşmesine neden olmakla kalmadı, aynı zamanda İran halkının refah içindeki bir geleceğe dair umutlarını da yok etti.«

Kuzey Kore ise, ABD'nin »klasik düşmanı« olarak görülmeye devam ediyor. Elinde bulundurduğu nükleer silahlar ve balistik füzelerle, »sadece yakın komşuları olan Güney Kore ve Japonya'yı değil, uzun vadede ABD topraklarını da tehdit eden« Kuzey Kore'nin, siber saldırılarla bir ABD tekelini ağır zarara uğrattığı belirtiliyor.

Strateji Belgesinde dikkat çeken söylemsel bir ayrıntıyı Çin değerlendirmesinde okumak olanaklı. ABD'nin Çin'i önemli bir ekonomik partner olarak gördükleri – devasa sayıda ABD Hazine Bonosuna sahip olan Çin hakkında başka ne denecekti ki? –, Çin'i »uluslararası güvenliğin teşvikinde partner olması için cesaretlendirdikleri« ve »Çin'in kalkınmasını destekledikleri« vurgulanıyor. Ancak bu belirtilenler, gerek »2012 Pasifik Stratejisi«, gerekse de yeni Strateji Belgesi nedeniyle, Çin'i »potansiyel düşman devlet« olarak görülmekten kurtaramıyor. Bu açıdan Dempsey'in önsözünde yer alan Çin değerlendirmesi asıl niyeti gösteriyor: »Çin, aktiviteleri ile Asya-Pasifik alanındaki gerilimleri artırıyor. Örneğin, tüm Güney Çin Denizi'ne yönelik tutkuları BM hukukuna ters düşüyor. Dünya birliği Çin'den var olan sorunların kooperatif bir biçimde ve zor kullanmadan çözülmesine katkıda bulunmasını bekliyor. Askeri şiddetle adaları eline geçiren Çin, böylelikle uluslararası deniz yollarını tehdit ediyor.«

ABD emperyalizmi Strateji Belgesindeki değerlendirmeleri ile 2012'de karar altına aldığı Pasifik Stratejisiyle Çin'i kuşatmak için 2020'ye kadar deniz kuvvetlerinin üçte ikisini Pasifik'e konuşlandırmak ve Çin karşıtı Pasifik ülkeleriyle oluşturacağı saldırgan-yayılmacı askeri ittifak için gerekçesini hazırlıyor.

»ASİMETRİK, TEKNOLOJİK VE ÖNLEYİCİ SAVAŞLAR«

ABD emperyalizmi görüldüğü gibi kendi koyduğu, ama »uluslararası« diye lanse ettiği kurallara uymayan, boyunduruk altına alınmayı kabul etmeyen ve hükümlerle rından vazgeçmeyen devletleri, »uluslararası düzenin« ve böylelikle doğrudan ABD'nin düşmanları olarak deklare ediyor; silahlı güçlerini »bu düşmanları yok etmeye« hazırlıyor. Aslına bakılırsa, yeni Strateji Belgesi retoriği yumuşatılmış ve »yeni« tehditlerle donatılmış Bush-Doktrininden başka bir şey değil. Ama buna rağmen saldırganlığı daha rafine. Örneğin belgede şöyle denilmekte:

»Bu devletlerden herhangi birinin ABD ve müttefikleri ile doğrudan askeri ihtilafa girmek istediğine inanmıyoruz. Buna rağmen tek tek her biri uluslararası güvenliği, dünya birliğinin kendisini kolektif olarak ortak politika, bilgi alışverişi ve ortak eylemle koruması gereken birer tehdit oluşturmaktadırlar.«

Bu cümleyi şöyle tercüme edebiliriz: Bu ülkelerden hiç biri ABD'ne saldırmak istemiyorlar, ama ABD bu ülkelerin bağımsızlıklarını ve ulusal egemenliklerini tehdit olarak gördüğünden, onları »potansiyel düşman« diye nitelendirerek, silahlı kuvvetlerini ve müttefikleri ile partnerlerini bu ülkelerle savaşa hazırlamak istiyor. Tehdit senaryosunun ardında yatan asıl neden ise, bu ülkelerin varlığının ve uyguladıkları politikaların, »serbest dünya ticareti, hammadde ve enerji kaynakları ile dünya piyasalarına engelsiz ulaşım, nakliyat yollarının kontrolüyle enerji güvenliğinin sağlanması ve bunun için tüm yerkürenin boyunduruk altına sokulması« olarak özetlenebilecek emperyalist yayılmacılığa yönelik engelleyici unsurlar olmalarıdır.

Diğer yandan »hibrid ihtilaflar« olarak nitelendirilen ve devlet güçleri ile devlet dışı aktörlerin karşı karşıya geldikleri iç savaş benzeri ihtilaflar ve bizzat ABD'nin veya Südi Arabistan gibi emperyalizmin taşeron-

luğunu üstlenmiş işbirlikçilerinin doğrudan desteği ile kurulmuş olan »şiddet kullanan aşırı örgütler« ABD'nin militarist stratejisine gerekçe olarak kullanılıyor. Bu çerçevede böylesi örgütlerin »bilhassa zayıf hükümetlerin olduğu veya çözülmekte olan devletlerde güçlendikleri« vurgulanarak, ABD ordusuna düşen »görevler« ve »öncü güç ABD'nin sorumlulukları« meşrulaştırılmaya çalışılıyor.

Pentagon her köşede tehdit görüyor: bağımsız devletler, teknolojik gelişme, siber dünya, kaynak kıtlığı, demografik gelişmeler, göçler, kültürel farklılıklar, ekolojik felaketler, terörizm, serbest ticaretin engellenmesi, çözülen devletler vs. Paranoyaklığa yakın bu tehdit söyleminin ardında yatan, ABD emperyalizminin hegemonik üstünlüğü koruma kaygısından başka bir şey olmadığı açık. »Asimetrik, teknolojik ve önleyici savaşlar« ile bu konumunu korumak isteyen ABD emperyalizmi, »ulusal güvenlik çıkarları« kisi altında iç ve dış politikasını, iktisat politikasını ve tüm gizli servislerini bu militarist doktrinin hizmetine sokmak istiyor. Yaratılan korku iklimi ve tehdit senaryoları da bu politikaları meşrulaştırmanın, ABD işçi sınıfını emperyalizmin emri altına sokmanın araçları olarak hizmet veriyor.

SONUÇ YERİNE

»Ulusal güvenlik« gerekçesi sadece dünya çapındaki emperyalist saldırganlığın değil, aynı zamanda ülke içerisindeki kapitalist sömürünün katmerleştirilmesinin, demokratik ve sosyal hakların kısıtlanmasının da bir gerekçesi olarak işlev görmektedir. ABD egemen sınıfı kendi halkına hastaneler, okullar vb. gibi sosyal kurumlar ve öğrenim, sağlık, insan onuruna uygun konut gibi yaşamsal gereksinimlere engelsiz ulaşımın sağlanması için devletin parası olmadığını telkin etmekte, ama aynı anda dünya lideri kalabilmek için silahlanmaya ve ordunun modernleştirilmesine, savaşlara ve işgallere daha

fazla para harcanması, daha çok genç insanın muharebe alanlarına sürülmeleri gerektiğini söylemekteler. Stratejik Belgede bunun da gerekçesi hazır: »ABD, büyük teknolojik üstünlüğü, bağımsız enerji tedariki, istikrarlı ittifakları ve partnerlikleri ve umut verici demografik gelişmesiyle dünyanın en üstün askeri gücüdür. Ancak bu üstünlük tehdit altındadır. (...) Düşmanlarımızın teknolojik gelişmeleri, caydırma yetimizi, ihtilaf yönetimimizi ve kararlarımızın hareket alanlarını her geçen gün daha da sınırlamaktadır. Bu nedenle, üstünlüğümüzü kaybetmemek için olağanüstü çabalar sarf etmemiz gerekiyor.«

Ancak her ne kadar Strateji Belgesinde ABD ordusunun »tek başına da kalsa, her saldırıyı durdurmak, savaşı kazanmak ve düşmanı etkin bir biçimde mağlup etmek için her türlü şiddeti uygulayacak güçte« olduğu vurgulansa da, emperyalizmin tüm yer küreyi boyunduruk altına alma gücü yoktur. Ekonomik krizler, tüm çıkar denkleştirmelerine rağmen zaman zaman derinleşen emperyalist güçler arası çelişkiler, işbirlikçi ülkelerin kendi burjuvazilerinin çıkarlarını gözetmek adına kimi zaman başlarına buyruk davranmaları ve BRICS ülkeleri gibi, ulusal egemenliklerinden vazgeçmeyen devletlerin varlığı, başta ABD emperyalizmi olmak üzere, tüm emperyalist güçlerin hareket alanlarının genişlemesini tökezleyen engelleyici unsurlardır.

Bunun yanı sıra, aynen Rojava'da görüldüğü gibi, yoksul halkların kararlı ve örgütlü direnişleri, emperyalist stratejilerin bire bir uygulanmasını engellemekte, emperyalist güçleri kısa ve orta vadeleri stratejilerini revize etmeye zorlamaktadır. Aynı şekilde dünyanın muhtelif yerlerinde gelişmekte olan antiemperyalist hareketler, neoliberalizm karşıtı oluşumlar, barışseverlerin, »küreselleşme« karşıtlarının, TTIP ve CETA benzeri antlaşmalara karşı çıkan güçlerin, ekoloji ve kadın hareketlerinin verdikleri tekil mücadeleler ve en önemlisi işçi ve sendika hareket-

lerinin sınıf mücadeleleri, bütünsel bağlandı emperyalizm karşıtı bir direniş yayını oluşturmaktadırlar. Ama emperyalizmin en amansız düşmanı olarak dünya işçi sınıfının devrimci güçleri, sınıf öncüsü Komünist Partileri, henüz toplumsal çoğunluk sağlama yetisine sahip olmasalar da, varlıklarını sürdürmekte ve proletarya enternasyonalizmini, emperyalist-kapitalist dünya sisteminin panzehri olarak yaşatmaya, geliştirmeye devam etmektedirler. İşçi sınıfının iktidarını kurmak için mücadeleyi güçlendirmek, barış ve demokrasi mücadelesini farklı toplumsal kesimlerin katılımıyla genişletmek, sınıfın ve ezilen emekçi halkların enternasyonalist dayanışmasını örmek ve Komünist Partilerinin saflarında örgütlenmek, emperyalist saldırıganlığa karşı verilen mücadelenin bel kemiğidir ve öyle kalacaktır. ■

JENOSİT DEVLETİ VE SAVAŞ OLASILIĞI

17 EKİM 2015

Yoldaşlarımızın, kardeşlerimizin, dostlarımızın hunharca katledilişleri yüreklerimizi dağladı. Canımız, kor alevlerden çıkartılan kızgın demirin çıplak ete yapıştığı gibi acıyor. Evet, biliyoruz: dövüşenler düşenlerin tutmaz yasını – elbet yasın da zamanı gelecek. Ama insanız sonuçta. Yangınlara fazla bakan gözler yaşarmaz, kabaran sınıf kiniyle mücadeleye devam diyen aklımıza inat, gözlerimizin yaşı durmuyor, yüreğimizdeki sancı küçülmüyor, üzüyor, ağlıyoruz...

Sonunda gene aklımız üstün gelecek, çünkü haklı. Eğer devran dönecek, hesap sorulacaksa, bu kendiliğinden olmayacak. İşte Mustafa Suphileri ve daha nicelerini katleden burjuva devleti, meşum bir jenosit devleti olduğunu bir kez daha ispatladı. Bu düzen, bu jenosit devleti yıkılmadan katliamların, soykırımların ardı arkası kesilmeyecek. Ankara Katliamı şüphesiz son değil. Devamı gelecek, belli. Hazır olmalı, safları sıkılaştırmalıyız. Ümitsiz değiliz elbet, ümidin düşmanı katil devlet bizi birleştiriyor yaptıklarıyla. Çünkü İnönü Arpat'ın yazdığı gibi, »iki halkın kanı birbirine karışmıştır, iki halk kan kardeşidir artık«.

Belki yeri değil, ama hatalarımızı da konuşmalıyız. Bundan böyle eylemlerimizin, kitlemizin güvenliğini devlet güçlerine bırakmak için tek bir neden kalmamıştır. Güvenliği-

mizden kendimiz sorumluyuz artık. Öz savunma ve sokağı korumak artık her yerde en ivedi görevdir. Çünkü egemenlerin en çok korktukları parlamento falan değil, bizzat sokağın, kararlı mücadele iradesinin gücüdür.

Tüm ümitlerimizi sadece 1 Kasım seçimlerine bağlamak yanlış olacaktır. Elbette son güne kadar çalışacak HDP'nin daha fazla oy toplaması için uğraşacak, seçim çalışmalarını tüm hararetimiz ve özverimizle sürdüreceğiz. Ama bu ehemmiyetsiz olmamıza mahal vermemelidir. Çünkü bu ceberut jenosit devleti ordusunu Suriye'ye sokarak, seçimleri engellemeye de baş vurabilir.

Savaş olasılığı propagandif bir söylem değildir, reel tehlike hâline gelmiştir. Rusya'nın bölgedeki çıkarlarını korumak, iç güvenliğine yönelik islamist terör tehdidinin önünü almak ve en önemlisi sınırlarındaki emperyalist kuşatmayı yarmak için Suriye'deki savaşa müdahil olmak zorunda kalması, her şeyden önce AKP rejiminin sonunu hızlandıran bir faktöre dönüşmüştür.

Ülke içerisinde muhalefeti devlet terörü ve kutuplaştırma ile kontrol altında tutmaya çalışan AKP, Suriye'deki yeni durumun kendisi için öldürücü darbeye dönüşebileceğini biliyor. Bu nedenle »PYD terörü« safsatasıyla savaşa katılarak etrafında daralan çemberden

kurtulmayı hesaplıyor olabilir. Sünni-muhafazakâr çoğunluk toplumunun böylesi bir politikayı desteklemesi büyük olasılık. Konya'daki faşist güruhun saygı duruşu esnasındaki tavrı buna işaret ediyor.

Diktatörlük hevesleri kursaklarında kalanlar, devlet terörünü oya devşiremediklerini, planlarının tutmadığını gördüler. Kaybederlerse, yolun Lahey'e, hatta Halk Mahkemelerine ulaşabileceğinin bilincindeler. Tek savunma olarak ellerinde saldırı kaldı. KÖH, Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri, barış ve demokrasi yanlıları uyanık olmalıdırlar. Savaş tehlikesi kadar, kurtuluş fırsatları da büyümektedir. Ve her şey göstereceğimiz basirete bağlıdır! ■

SAVAŞ TAMTAMLARI NE DİYOR?

24 EKİM 2015

Yaşadığımız günler pek fazla uzak olmayan bir gelecekte »meşum geçmiş« olarak anılmaya aday günler, çünkü insanlık açık gözlerle ve koşar adım felakete doğru gidiyor. Bu özellikle Türkiye ve Kürdistan'ın merkezinde bulunduğu Ortadoğu için geçerli. Geleceğin tarihçileri bugünleri nasıl değerlendirecekler onu pek bilemeyiz, ama bölgede çalınan savaş tamtamlarını dinlersek, nasıl bir felakete doğru yol almakta olduğumuzu anlayabiliriz.

Moda tabirle »fitratında« jenosit, katliam, ırkçılık ve militarist şiddet olan Türkiye Cumhuriyeti devleti ve dolayısıyla Türkiye'deki egemen sınıflar ile siyasi temsilcileri görüldüğü kadarıyla bu »strada infernale«de kilit rol oynayacaklar. Ki bu bağlamda 1 Kasım seçimlerinin iptal edilmesi dahi söz konusu olabilir. Ama bu ayrı bir tartışma konusu. Biz önümüzdeki günleri okumaya çalışalım.

Rusya bir kez daha hamlelerini giderek daha ustaca kullanmaya başladığını gösterdi: Esad'ın Moskova ziyareti – istenildiği gibi – emperyalist merkezlerde şaşkınlık yarattı. Çünkü bu ziyaret beklenmiyordu. Putin hiç bir bedel ödmeden büyük bir siyasi getiri elde etti. Zaten uluslararası siyasette 20 yılı aşkın zamandır koruduğu müdafaa pozisyonunu terk eden Rusya, şimdi ofansif yönelimiyle »vazgeçilmez aktör« olmaya soyunu-

yor. Rusya'nın çeşitli ihtilaflara giderek daha aktif bir biçimde müdahalede bulunması (ve bu çerçevede kullandığı askeri şiddetin medyatik yansımaları) Rusya iç politikasında bir sübap görevi görecektir kuşkusuz, ama genel olarak Rusya'nın bu müdahaleleriyle ihtilafları çözebilmesi, hatta yeni savaşların çıkmasını engelleyebilmesi hayli şüpheli.

Esad'ın Moskova ziyareti dair haberlerin hemen ardından Katar dışişleri bakanı Halid El Atiyye'nin »Suudi ve Türk kardeşlerimizle (...) gerekirse Suriye'ye askeri müdahalede bulunuruz« açıklamasını yapması, bölge egemenlerinin ateşe körükle gitmekten vazgeçmediklerini gösteriyor. Tabii bu bağlamda Suriye ile ilgili her gelişmeyi geniş bir şekilde veren Avrupa burjuva basınının bu açıklamaya neredeyse hiç değinmemesi hayli ilginç. Suudi, Türk ve Katar silahlı güçlerinin askeri müdahalesinin sonuçlarından birisi yeni mülteci dalgaları olacak. Avrupalılar herhalde Türkiye ile yapacakları anlaşmaya ve bu çerçevede Türkiye'nin mülteci akınını durdurabileceğine öylesine güveniyorlar ki, bu gelişmeyi kaale bile almıyorlar.

Ama »bizler« bu gelişmeyi kaale almak zorundayız, çünkü geleceğimizi yakından ilgilendiriyor. Türkiye'nin Suriye'de savaşa girmesi Türkiye ve Kürdistan'daki halklar

için tam bir felaket olacak. Türkiye'deki muhafazakâr çoğunluk toplumu, olası yağma ve talan siyasetinden pay alabilirim umuduyla, bölgesel emperyalist yayılmacılığı desteklemeye yatkın. O nedenle »bizlere«, yani KÖH'e, Türkiye işçi sınıfının devrimci güçlerine, barış blokuna, demokratlara büyük görevler düşüyor. Birincisi var gücümüzle seçimlere asılmaksa, en az onun kadar önemli olan ikincisi de, olası bir savaş durumuna hazır olmaktır. Barış blokunun güçlü bir Barış ve Demokrasi Bloku hâline getirilmesi ve atılıktan kurtarılması en ivedi ödevlerden birisidir. Geçen hafta vurguladığımız gibi: her şey göstereceğimiz basirete bağlıdır! ■

AMNESTY, ROJAVA, 1 KASIM

31 EKİM 2015

Yarın yapılacak genel seçimlerde seçim sonuçlarının 7 Haziran'a göre pek değişmeyeceği konusunda neredeyse herkes hem fikir. Seçim sonuçlarının yol açacağı olasılıklar üzerine hayli yazıldı-çizildi, tekrarlamaya gerek yok. Hangi olasılık gerçekleşirse gerçekleşsin, yani AKP tek başına iktidara gelse de, AKP-CHP koalisyonu, hatta HDP'nin dahil olduğu bir hükümet kurulsa da, asıl önemli olan gerçekleşecek sonucun ezilen ve sömürülen emekçi halklar açısından ne getireceğidir.

Bir kere seçimlerin ortaya çıkaracağı seçeneklerin hepsinin burjuva iktidarı olacağını vurgulamamız gerekir. Bu, özellikle Türkiye ve Kürdistan'ın devrimci güçlerine birleşik toplumsal muhalefeti örme ve burjuva iktidarının gerçek alternatifi için etkin mücadeleyi yükseltme görevini yüklüyor. Elbette HDP'ye sahip çıkıyor, destekliyoruz, diktatörlük heveslerini kursaklarında bırakmak için HDP oylarının artmasını sağlamaya çalışıyoruz, ama asli görevlerimizi de unutmuyoruz.

Asli görevlerimizden birisi, »neyin ne olduğunu« söylemektir. Öncelikle Erdoğan ve AKP'nin iktidarı ellerinde tutmak için her yolu deneyeceklerini söylemeliyiz. Seçim sonuçlarının aleyhlerine olması bunu değiştirmeyecek. Aksine, 12 Eylül'ün doğrudan de-

vamı olan bir siyasi formasyon olarak savaş çılgınlığına dahi baş vuracaklardır, ki Batılı dostları onları bugünlerde yeterince cesaretlendirmektedirler.

Örneğin AB Komisyonu sert eleştiriler içeren ilerleme raporunun açıklanmasını seçimlerden sonraya erteledi. Bu, Erdoğan'a doğrudan destek anlamına gelmektedir. Erdoğan'ın şartlı rehin olarak tuttuğu milyonlarca mültecinin Avrupa'ya akın etmesinden korktukları muhakkak, ama bu raporun ertelenmesinin sonucunu değiştirmiyor. Komisyon Türkiye'yi »güvenli ülke« olarak ilân etmeye de hazırlanıyor.

Diğer yandan Amnesty salt tanık ifadelerine dayandığı bir raporu yayınlarak Rojava'da »savaş suçları« işlendiğini ileri sürdü ve ABD öncülüğündeki koalisyonun Rojava'ya yaptırımında bulunmasını talep etti. Burada Amnesty'i tartışacak değiliz, ama saygınlığı yüksek bir uluslararası NGO'nun tam da Suriye iç savaşında bir dönüm noktasına gelindiğinde böylesi bir suçlamayı yapmasının sonuçlarına bakmak gerekiyor.

Nitekim Davutoğlu »savaş suçu işleniyor« gerekçesiyle PYD'ye karşı olan düşmanlığı ve askeri saldırıları savunmaya başladı. Eğer Türkiye'nin Rojava'ya askeri müdahalesi söz konusu olursa, ki bu savaş demektir ve uzak

ihhtimal değildir, bunda Amnesty raporu büyük bir rol oynayacaktır.

Erdoğan ve Davutoğlu'nun »operasyonlar ı Kasım'dan sonra da devam edecek« demelesi, emekçi halklara yönelik açık bir tehdittir. Saldırıların niteliksel olarak geli eceğini beklememiz, hatta savaşa dahi hazırlıklı olmamız gerekmektedir. Burjuvazi topyekun savaşa hazırlanıyor. Burjuvaziden öğreneceğimiz bir şey varsa, o da sınıfına sahip çıkmak ve parlamenter mücadelenin yanı sıra, daha önemli olan parlamento dı ı m cadelayi güçlendirmektir. Sava a karşı en etkin silah, Türk, Kürt ve tüm uluslardan işçilerin sınıfsal temelde kuracakları mücadele birliğidir. Barı ı ancak bu birlik sağlayabilir. ı Kasım seçimleri bağlamında unutmamamız gereken en temel nokta budur. ■

RUSYA'NIN STRATEJİK HAMLELERİNİN GÖSTERDİKLERİ...

EMPERYALİST HEGEMONYADAKİ KIRILMALAR VE RUSYA FAKTÖRÜ

5 KASIM 2015

ABD devlet aklına dönüşen »Wolfowitz Doktrini« kaleme alındığında, her ne kadar reel sosyalizm bir karşı devrim ile yıkılmış ve burjuvazinin ölümcül düşmanı olan sosyalizm güçleri darmadağın edilmiş olsalar da, emperyalist hegemonyanın tehlike altında olduğu kaygısı hâlâ canlıydı. »Tarihin sonunu« ilân eden burjuva ideologları zafer sarhoşluğu altında dahi tarihsel yasallığı, yani kapitalizmin her daim kendi mezar kazıcılarını yarattığı gerçeğini unutmamışlardı. Bunun için tüm çabalarını komünizm »illetini« yok etmeye, işçi sınıfının kendisi için sınıf olarak örgütlenmesini engellemeye, yaşamın her alanını kapitalist sermaye birikiminin boyunduruğu altına sokmaya ve emperyalizmin dünya çapındaki mutlak hegemonyasını kurmaya harcıyorlardı.

ABD emperyalizminin en gerici ve en saldırgan kesimlerinin siyasi ve ideolojik temsilcilerinden olan Dick Cheney ve Paul Wolfowitz meşum »doktrinlerini« belirttiğimiz kaygılar içerisinde ve »ABD'nin, SSCB benzeri stratejik rakibi olabilecek her ülkeyi engelleme« hedefiyle kaleme almışlardı. 1989-1990 karşı devriminin şekillendirdiği dünya konjonktürü sosyalizmin »ebediyen sonunun geldiğini« telkin etse de, son 25 yıllık dönem, tüm emperyalist müdahale savaşlarına, işgallere, rejim değişikliklerine ve kapitalizmin neo-

liberal uygulamalarının dünya çapında elde ettiği zaferlere rağmen, emperyalist-kapitalist dünya düzeninin mutlak hegemonya kurmadığını kanıtladı. Aynı şekilde emperyalizmin sadece bir değil, birden fazla stratejik rakip olma potansiyeline sahip ülkeyle karşı karşıya olduğunu gösterdi.

Son 25 yıl, emperyalist güçlerin öyle iddia edildiği gibi mutlak güce sahip olamadıklarını da kanıtlamaktadır. Emperyalist güçler ellerindeki olanaklarla istemediklerini çoğunlukla engelleyebilmektedirler, ancak her istediklerini gerçekleştirebilecek güce sahip değildirler. Dahası, emperyalist hegemonyadaki kırılmaları engelleyememektedirler. Bu durumun bir çok nedeni vardır ve bu nedenlerden birisi, BRICS ülkelerinin (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) emperyalist hegemonyanın boyunduruğu altına sokulmaya direnerek, emperyalist güçlerin hegemonik adımlarını tökezleten politikalar izlemeleridir. BRICS ülkeleri bağımsız duruşları ve izledikleri dış politikalarla nesnel açıdan emperyalizm karşıtı bir konuma yerleşmişlerdir. Bu konumlanışları emperyalist hegemonyadaki kırılmaları teşvik etmektedir. Suriye'deki güncel hamleleriyle bağlantılı olarak Rusya'nın konumlanışını ve dış politikasını irdelediğimizde, bu tespitin haklılığını kanıtlayabiliriz.

RUSYA ANTIEMPERYALİST MİDİR?

Ara başlıktaki bu soruya verilebilecek yanıt açıkça »hayır« dır. BRICS ülkelerinin önde gelen iki gücünden birisi olan Rusya'nın dış politikasının nesnel olarak emperyalizm karşıtı olması, Rusya Federasyonu'nu a priori antiemperyalist yapmamaktadır. Rusya'nın antiemperyalist olmadan emperyalizm karşıtı politikalar izlemesi bir çelişki değildir. Bunu açıklamak için önce Lenin'e başvurmak doğru olacak.

Lenin, 1916 Ocak'ı-Haziran'ı arasında kaleme aldığı çığır açıcı »Kapitalizmin en üst aşaması olarak emperyalizm« başlıklı eserinde emperyalizm tanımının içermesi gereken beş temel emareyi şöyle sıralamaktadır: »1. İktisadi yaşamda belirleyici rol oynayan tekelleri yaratacak derecede yüksek bir gelişme seviyesine ulaşan üretimin ve sermayenin yoğunlaşması; 2. Banka sermayesinin sanayi sermayesiyle [bir potada eriyerek] birleşmeleri ve bu »mali sermaye« temelinde bir mali oligarşinin oluşması; 3. Sermaye ihracı, ürün ihracatından farklı olarak, olağanüstü bir önem kazanır; 4. Dünyayı aralarında paylaşan tekелci kapitalist birlikleri oluşur, ve 5. dünyanın büyük kapitalist güçler arasındaki toprak paylaşımı tamamlanmıştır. Emperyalizm, tekellerin ve mali sermayenin egemenliğinin olduğu, sermaye ihracının olağanüstü önem kazandığı, dünyanın uluslararası tröstler arasındaki paylaşımının başladığı ve büyük kapitalist ülkeler arasında dünyanın tüm toprak paylaşımının tamamlandığı o gelişme aşamasındaki kapitalizmdir. « (W.I. Lenin, Werke, Berlin 1971, 22. Cilt, S. 270-271)

Lenin'in emperyalizm tanımı ve tanımında belirleyici olan sınıfsal tahlil geçerliliğini günümüzde de korumaktadır ve hiç şüphesiz, »emperyalist dönem sona erdi, işbirliği temelinde kazan-kazan dönemi başladı« türünden liberal söylemlerin içi boş ve demagogik laf salatasından ibaret olduklarını kanıtlamakta-

dır. Burada şunu da vurgulamakta yarar var: Emperyalizm salt mali sermayenin oluşmasıyla birden bire ortaya çıkmadı, aksine merkezileşmiş devletlerin neredeyse 300 yıllık saldırı, işgal, ilhak ve yağma-talan geleneklerini kapitalizmin tekелci aşaması ile bütünleştirerek süreç içerisinde oluştu.

Suudi Arabistan ve Almanya'dan sonra dünyanın üçüncü büyük ticaret fazlasına sahip olan Rusya'ya baktığımızda ise, bu ülkenin emperyalist güç olabilme koşullarına sahip olmadığını görürüz. Bir kere Rusya Batılı emperyalist güçlerden tamamen farklı olan bir kapitalist gelişme süreci içerisinde. Çarlık rejimini alaşağı eden 1917 Büyük Ekim Devrimi ile 1989-1990 karşı devrimi arasındaki reel sosyalizm dönemi, Rus kapitalizminin Batı'dakine benzer bir gelişme sürecine girmesi engelledi. İkincisi, 1990 sonrası kapitalist gelişme kuralsız talan ekonomisini ve oligark yapıları ortaya çıkaran orantısız bir süreci izledi. Üçüncüsü, Rusya ticaret fazlasıyla, yani ürün ihracı (ki daha çok hammadde) ile müthiş bir sermaye birikimi sağlamış olsa da, yurt dışına kredi vererek sermaye ihracını kontrol edebilecek ve dünya mali piyasalarında etkin rol oynayabilecek uluslararası mali kurumlara sahip değildir. Empirik verilere bakıldığında, Rusya burjuvazisinin somut sermaye ihracının büyük bölümünün kara para ve vergi cennetlerine sermaye kaçırma/aktarma eylemlerinden ibaret olduğu görülür. Kaldı ki burjuva ekonomistleri dahi Rusya burjuvazisinin sermaye ihracını sınıfdaşı Batı burjuvazisi gibi kontrol edebilme gücüne sahip olmadığını vurgulamaktadırlar. Böylesi bir güce ulaşabilmeleri de şu an için hayli şüpheli görülmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı Rusya'yı emperyalist güç olarak nitelendirmek yanlış olur. Rusya Federasyonu, kendisini şimdilik emperyalizmin hegemonyasının dışında tutabilen, bu ısrarıyla emperyalizm karşıtı politikalar geliştirmek zorunda kalan, aynı zamanda tekелci

tandansı güçlenen bir devlet kapitalizmi olarak değerlendirilmelidir.

Rusya'nın emperyalist bir güç olmadığı tespiti ve Rusya egemen sınıflarının öznel isteklerinden tamamen bağımsız, Rusya Federasyonu'nun emperyalist güçlerin çıkarlarına ters düşen politikalar izlemek zorunda kalmasının anlaşılması, kanımızca Rusya'nın Ortadoğu'daki yeni rolünün ve bölgedeki stratejik hamlelerinin sonuçlarının doğru değerlendirilmesini kolaylaştıracaktır.

SURİYE'DE DÖNÜM NOKTASI

Rusya hava kuvvetlerinin Esad rejimi lehine Suriye ihtilafına müdahil olmaları ve DAİŞ çetelerinin yanı sıra Hama, Homs ve İdlib'te El Nusra Cehesi gibi diğer terör gruplarıyla bazı silahlı »muhalifet gruplarını« vurması, bir çok açıdan Suriye'de bir dönüm noktasına varıldığını göstermektedir. Rusya'nın hava saldırıları aynı zamanda da hem Moskova'nın Ortadoğu'daki etkinliğinin artmakta olduğuna, hem de genel olarak »Batılı olmayan güçlerin« dünya siyasetinde giderek güçlenmekte olduklarına işaret etmektedir. Her iki durum da emperyalist hegemonyaya vurulan birer darbe olarak değerlendirilmelidir. Ama önce Rusya'nın Suriye'deki angajmanını irdeleyelim.

Rusya, Suriye'deki savaşa müdahil olmak zorundaydı dersek, yanlış olmaz. Çünkü Suriye, Rusya açısından Ortadoğu'da kalabilmesini sağlayacak tek ve son »kapıydı«. Esad rejiminin bertaraf edilmesi, Rusya'nın savaş gemilerini konuşlandırdığı Tartus Limanı'nı kaybetmesi ve böylelikle gerek Doğu Akdeniz'in devasa doğalgaz kaynaklarından, gerek genel olarak Ortadoğu'nun zengin enerji kaynaklarından, gerekse de dünya siyasetinin şekillenmesinde belirleyici rol oynayan bir alandan daha uzaklaştırılması anlamına gelecekti. Rusya'nın bir diğer kaygısı da, Suriye ve Irak'ta yok edilmemiş, en azından önemli ölçüde güç kaybettirilmemiş islamist terör

şebekelerinin zaman içerisinde Kafkasya ve Merkez Asya'nın Müslüman nüfusu çok olan ülkelerinde de benzer girişimlerde bulunmak için cesaretlendirilmeleri ve böylelikle Rusya'nın bütünü için ciddi bir »güvenlik tehdidi« hâline getirilmelerinin söz konusu olmasıydı. Sadece bu iki nedenden dolayı Rusya'nın müdahil olması kaçınılmazdı ve Rusya sonucunda tam ABD ve Türkiye'nin »eğit-donat« programının fiyaskoyla sonuçlandığı, dünya kamuoyunda ABD'nin DAİŞ karşıtı »angajmanının« sorgulandığı, AB'nin mülteci akını karşısında – deyim yerindeyse – kontrpiyede kaldığı, Rojavalıların bölge hakimiyeti kazandığı ve Suudi Arabistan ile İsrail'in tüm çabalarına rağmen, İran'ın bölgedeki etki alanının genişlediği bir anda askeri müdahale kararı alarak, gerek emperyalist güçlerin, gerekse de Türkiye ve Suudi Arabistan gibi işbirlikçi devletlerin tüm stratejilerini bir hamlede altüst etti.

Aslına bakılırsa Washington, Berlin, Brüksel ve bilumum işbirlikçileri, Rusya'nın bombardımanları sonucunda şimdiye kadarki tüm çabalarının başarısızlıkla sonuçlandığını kabullenmek zorunda kaldılar: Ne Esad alaşağı edilebildi, ne »ılımlı« muhalifler etkin kılınabildiler, ne İran, ne de Rusya ihtilaf dışı bırakılabildiler. Washington Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi (CSIS) Rusya uzmanı Jeffrey Mankoff Ekim başında Alman devletin yayın organı olan Deutsche Welle'ye verdiği mülakatında, ABD emperyalizmi açısından asıl soruna şöyle dikkat çekiyor: »Ruslar esas itibarıyla ABD'nin bölgesel balansları biçimlendiren anahtar güç olduğuna dair anlayışı sorguluyor«.

ABD, Obama yönetimi tarafından geliştirilen İran Yakınlaşma Politikası ve aynı anda yürütülen Suudi Arabistan Destek Politikalarıyla, İran ve Suudi despotları arasında süren bölgesel egemenlik çatışmasını kendi çıkarları temelinde kontrol edebileceğini

hesaplıyordu. Zaten bu çerçevede Suriye’de yürütülen vekalet savaşına kâh İran’a yakın, kâh Suudilere yakın güçlere yardımcı olacak, ama savaşın »kontrol altında« sürdürülmesini engellemeyecek askeri müdahalelerde bulunuyordu. Bu bağlamda şöyle bir örnek verilebilir: ABD hava kuvvetleri II. Irak Savaşı esnasında »netice almak« için günde 3 bini aşan hava saldırıları gerçekleştiriyorlardı. DAİŞ’e karşı ise bugüne kadar gerçekleştirilen hava saldırıları günde 15 ila 20’yi geçmemektedir. Yani ABD’nin bugüne kadar »netice alıcı« müdahalelerden uzak durduğu söylenebilir.

Ancak Rusya’nın Suriye’deki ihtilafa, daha doğrusu İran ve Suudi despotları arasındaki jeopolitik çatışmaya doğrudan İran’ın yanında müdahil olması, ABD’nin bu politikalarını bir anda boşa düşürdü. Suriye’de 2 binden fazla askeri »uzman«, SU-24 saldırı jetleri, SU-25 savaş uçakları ve çok sayıda saldırı helikopteri konuşturarak Rusya, Hazar Denizi Filosunun uzun menzilli roketlerinin de yardımıyla sadece DAİŞ çetesini değil, diğer islamist terör gruplarını da vurarak, Suriye ordusunun ve aynı zamanda Rojava’daki YPG ve YPJ güçleri ile onlarla ittifak kuran Arap güçlerinin konumunu güçlendirdi. Rusya’nın İran lehine müdahil olması şüphesiz bölgesel olarak sınırlı düşünülen bir ihtilafın uluslararası bir ihtilafa dönüşmesi tehlikesini de artırmış oldu, ama bu Rusya yönetiminin önceden hesapladığı ve lehlerine olacağını düşündüğü bir durum. Çünkü bölgede değişen güç dengelerinin getirdiği kırılmaların yanı sıra, hali hazırda uluslararası alanda bir savaşa yönelik adım atmaya göze alabilecek bir güç yok. O açıdan Rusya, nükleer cephanesinin şemsiyesi altında olduğu müddetçe Suriye’de ve muhtemelen yakında Irak’ta da »islamist terör tehdidini« karşı planlarını engelleme olmadan uygulayabileceğini hesap ediyor.

SURİYE MÜDAHALESİ, KUŞATMAYI YARMA STRATEJİSİDİR

Rusya 1991’den bu yana ağırlığını hep tarihsel ve geleneksel bağların bulunduğu bölgelere: Doğu Avrupa, Balkanlar ve Kafkaslara veriyordu. 2008 Kafkasya Savaşı ve güncel Ukrayna krizinde uyguladığı politikalarla ABD emperyalizminin Rusya’yı NATO üyesi ülkelerle kuşatma stratejisini boşa çıkartmıştı. Ancak ABD ve AB’nin bilhassa Doğu Avrupa ve Ukrayna’daki çabalarını devam ettirmeleri, Rusya üzerindeki »kuşatma« baskısını artırdı. Bunun üzerine Rusya’nın, BM Güvenlik Konseyi Daimi Üyesi olmanın da verdiği cesaretle, son 25 yıllık »bölgesel etkinlik stratejisini« terk ederek, »dünya siyasetine müdahil olma yetisine sahip aktör« rolünü oynamaya karar vererek, bu baskıdan kurtulma yolunu seçtiği söylenebilir. Bu bağlamda Suriye’ye müdahale etmesini zorunlu kılan üçüncü etkenin kuşatmayı yarma stratejisi olduğunu vurgulayabiliriz.

Rusya’nın Suriye müdahalesi elbette Soğuk Savaş dönemine geri dönüş anlamını taşımıyor. Kaldı ki Rusya kapitalizmin sistem alternatifi falan da değil. Ama Rusya’nın bu son stratejik hamlesi, dünya siyasetinde değişimlere yol açacağından özel bir önem taşımaktadır. Çünkü Rusya, ABD ve AB emperyalizmlerinin aksine birbirleriyle çelişen ittifaklara girmekten çekinmemekte ve aynı zamanda da dışlandığı dünya siyasetinde belirleyici rol oynama isteğinin altını ısrarla çizmektedir. Rusya örneğin İran’ın nükleer programının çözümünde ABD ve AB ile işbirliğinde hareket etmiş, ama Ukrayna ve Doğu Avrupa’da ABD ve AB’nin çıkarlarının tamamen zıttı politikalar izlemiştir. Aynı şekilde hem BRICS ülkeleri ile olan işbirliğini derinleştirmekte, hem Venezuela gibi »Batılı olmayan güçlerle« yeni ve derin ilişkiler kurmakta, hem de Türkiye gibi NATO üyesi ülkeler veya AB ülkeleriyle büyük hacimli ekonomik ilişkiler sürdürmektedir. Türkiye

ile nükleer santral inşaatı ve doğal gaz satımı gibi ciddi ekonomik ilişkilerini sürdürürken de, Suriye’de Türkiye’nin politikalarını boşa çıkartabilmektedir.

O açıdan Rusya’nın Suriye’deki müdahalesini çoklu anlamda ele almak gerekmektedir, yani hem bir savunma, hem de bir saldırı stratejisi olarak. Bununla birlikte Rusya’nın Suriye müdahalesinin tam da emperyalist hegemonyada ciddi kırılmaların yaşandığı ve »Batılı olmayan güçlerin« etkinliklerinin arttığı bir döneme rast gelmesi bir tesadüf değildir, aksine bu gelişmelerin hem bir sonucu, hem de bu gelişmeleri hızlandıran bir faktördür. Son 10 yıla baktığımızda, emperyalist güçlerin hem işbirlikçilerine, hem de stratejik rakip olarak nitelendirdikleri »Batılı olmayan güçlere« çeşitli tavizler vermek zorunda kaldıklarını görebiliriz. Örneğin G7 zirvelerinde dünya siyasetini şekillendirme imtiyazını, G20 zirvelerinde eşik ülkeleri ile paylaşmak zorunda kalmışlardır. Veya: Çin devasa bir ekonomi gücü hâline gelir ve toplam 2,8 trilyon Dolar ile dünya çapındaki döviz rezervlerinin yüzde 42’sini ellerinde tutan BRICS ülkeleri »New Development Bank« ile saygınlıklarını çoktan yitirmiş olan Dünya Bankası ve IMF’ye alternatif bir mali kurum yaratırlarken, emperyalist güçlerin etkinlikleri eski gücünü yitirmekte, İsrail ve Türkiye gibi işbirlikçi devletlerin oligarşik yönetimlerinin kontrol altında tutulması zorlaşmakta ve stratejik hedeflerde geri adım atmak zorunda kalmaktadırlar. Sonuç itibariyle belirleyici olan gerçek, Rusya’nın Suriye’deki müdahalesinin şimdiden emperyalist politikaların hareket alanını daraltmakta olmasıdır. Bu, yeni bir durumdur.

Peki bu yeni durum bölge halkları ve işçi sınıfı açısından hangi sonuçlara yol açacaktır? Öncelikle Rusya’nın askeri müdahalesinin özünde, aynı emperyalist güçlerin müdahaleleri gibi BM Şartı’na aykırı düştüğünü vurgulamalıyız. Sonuçları itibariyle insanlık dışı

terör gruplarını vuruyor olması, Rusya’nın da BM Şartı’nı çiğnemediği anlamına gelmez. Ancak, bu yeni durum Rojava’daki demokratik deneyin Suriye için bir model seviyesine gelme ve bu bağlamda Suriye’nin federatif biçimde toprak bütünlüğünün korunması fırsatını yaratma potansiyelini taşımaktadır. Verili sınırlarında demokratik ve federatif yapıda biçimlenecek bir »Yeni Suriye« her halükarda emperyalist stratejiler ve bölge egemenlerinin çıkarları için engelleyici bir faktör olacak ve emperyalist hegemonyadaki kırılmaları çoğaltacaktır. Böylesi bir yola girilip girilmeyeceği son haddede Suriye’deki halkların kendi kararları olacaktır. Bizlere düşen, ezilen ve sömürülenleri emperyalizm karşıtı adımlara cesaretlendirmek, onlarla dayanışmak ve en önemlisi, kendi ev ödevlerimizi yapmaktır: işçi sınıfının iktidarı için mücadeleyi örmek ve proletarya enternasyonalizminin gereklerini ikirciksiz yerine getirmek! ■

SAFLAR BELLİ OLDU...

7 KASIM 2015

Ortadoğu'nun jeopolitik düzeninin çözülme-
mekte olduğu bir dönemde yapılan TBMM
seçimlerinin sonuçları, Türkiye'nin siyasi ve
toplumsal iklimini daha da kötüleştirecek.
AKP'nin yeniden tek başına iktidar olmasıyla
sertleşen iç ihtilaflar bölgedeki gelişmelerle
birlikte ülke içindeki kutuplaşmanın ve şid-
det sarmalının yeni bir ivme kazanmasına
yol açacak. Niyetimiz felaket tellallığı yapmak
değil, bu gerçekleri görmeden durum değer-
lendirilmesinin yapılamayacağına işaret et-
mek.

Bir diğer görülmesi gereken gerçek, AKP'nin
ciddi bir toplumsal desteğe sahip olduğudur.
Antidemokratik seçim koşulları ve hile suç-
lamaları bu gerçeği değiştirmiyor. Sonuçta,
tarihsel olarak yüzde 60-70 bandında oy top-
layan Türkiye sağ, en güçlü merkezde top-
lanmaya başlıyor. Bu bağlamda seçim sonuç-
larında korku ve şantaj ortamı ile »istikrar«
beklentisinin yoksul kitleleri AKP'ye yönlendirmesi kadar, Türkiye'de örgütsel ve ideolo-
jik yer edinmiş olan Sünni cihatçılığın da bü-
yük rol oynadığına dikkat çekmek gerekiyor.

Böylece ortaya ilginç bir toplumsal resim çı-
kıyor: Aslında sınıf çıkarları AKP ve sermaye
güçlerinin çıkarlarıyla taban tabana çelişen
yoksul kitleler ile Kürdistan'daki burjuva ve
küçük burjuva kesimler, kasabın bıçağını ya-

layan kurbanlık koyun misali, Sünni-muha-
fazakâr ortaklıkta AKP'yi seçtiler. Buna karşı
özellikle özerklik ilânının yapıldığı yerlere
bakarak, HDP'ye en fazla, en tutarlı biçimde
ve en kararlı sahip çıkanların Kürt yoksulları,
Batıda ise sol güçlerin olduğunu görebiliriz.
Sonuçta Amed'in güvenli lüks sitelerinde
yaşanılınca, özerkliğin Silvan veya Gevrliler
açısından ne denli önem taşıdığı görülemi-
yor işte.

Seçimleri üç ayrı noktadan daha okumak
gerekmektedir: Birincisi, uzun zamandır iş-
levini yitirmiş olan bir parlamentoya umut
bağlamanın yanlışlığı ortaya çıkmıştır. Çö-
zümün parlamentoda değil, sınıf temelli top-
lumsal mücadeleyle, yığınsal direnişle elde
edileceği teyit edilmiştir. İkincisi, egemen-
lerin saldırılarının ana hedefleri genelde işçi
sınıfının devrimci güçlerinin, Kürt halkının
ve barışseverler ile demokratların oluşturu-
mak istedikleri mücadele birliği ve Kürdistan
özelinde de özyönetim ile yurtsever gençliğin
örgütlülüğü olduğu belli olmuştur. Üçüncü-
sü, solun o kadar güçsüz olmadığı ortaya çık-
mıştır. CHP, HDP ve diğer partilere verilen
sola yatkın oylar yüzde 37'yi bulmuştur. Asıl
mesele bu potansiyeli muhafazakârlığın ve
milliyetçiliğin gerçek alternatifi hâline getire-
bilmektir.

Egemenler elde ettikleri »seçim meşruiyetiyle« savaş politikalarını ve saldırılarını genişleteceklerdir. Liberal çizgi her zaman olduğu gibi ezilen ve sömürölenlerin birliğini kırma-ya yönelik söyleme başvuracaktır. Artık saflar belli olmuştur. Türkiye işçi sınıfı hareketi ile Kürt ulusal demokratik hareketi, dayandıkları ortak sınıf temelinde birleşik mücadeleyi geliştirmekle yükümlüdürler. Amed’de, Suruç’ta, Ankara’da katledilenlerin anısı ancak ezilen ve sömürölenlerin iktidarını kurma mücadelesiyle yaşatılabilir. Seçimlerin temel öğretisi ise şudur: Barış ve demokrasinin temel garantörü, her ulustan işçilerin birliğidir. Kurtuluş ve özgürlük Sosyalizmdir! ■

CEPHELER ARASINDAKİ ROJAVA

ERROL BABACAN / MURAT ÇAKIR

10 KASIM 2015

Kobanê direnişinin ardından Rojava'ya yönelik enternasyonalist dayanışma büyük bir ivme kazanmıştı. Rojava, Ortadoğu'nun etnik ve mezhep çatışmalarının ortasında uğruna mücadele edilesi bir eşitlik vaadini yanıstıyordu. Şimdi ise Uluslararası Af Örgütü PYD'nin öncülüğündeki yönetime ağır suçlamalar yöneliyor. Halk Savunma Birlikleri YPG/YPJ'nin köyleri yıktığı, Arap, Türkmen ve Kürt nüfusu keyfi biçimde yerinden ettiği, hatta infaz tehdidinde bulunduğu iddia ediyor.

Rapor tam da savaşın, Rusya'nın Suriye hükümeti lehine doğrudan askeri müdahaleyle yeni bir dönüm noktasına girdiği bir zamanda yayınlandı. Rusya'nın müdahalesi, ABD öncülüğündeki koalisyon ile aralarında Suriye'nin geleceğine yönelik olan rekabeti sertleştiriyor. Ama aynı zamanda güvencesiz bir statüde olan Rojava'nın geleceğinin belirlenmesi rekabetini de kızıştırıyor. Rapor, tam bir siyasi dönüm noktasında hem enternasyonalist dayanışmanın politik-ahlaki temelini dinamitliyor, hem de Rojava'nın kendi geleceğini belirlemedeki hareket alanlarını daraltıyor. O açıdan, ABD ve müttefiklerinden Rojava'ya karşı tedbirler alınmasını talep eden bu raporu güncel durumun ışığında değerlendirmek ivedi bir gereklilik oldu.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ'NÜN SUÇLAMALARI

Rojava, Suriye'nin kuzeyinde ve yaklaşık üç milyon insanın barındığı dar bir arazi şeridinden ibaret. Üç milyonun neredeyse yarısı mülteci. Rojavalılar gereksinimlerinin çoğunu çok çetin savaş koşulları altında kendileri karşılıyor. Kürt Hareketi'nin dayanışma ağları dışında uluslararası yardımlar hayli az ve genellikle sol girişimler ile bir avuç profesyonel yardım kuruluşu tarafından sağlanıyorlar. Üstelik Türkiye'nin, Irak Kürdistanı'nın da katılımıyla uyguladığı ambargo yardımların yerine ulaşmasını çoğu zaman engellemekte veya zorlaştırmakta.

Rojava'nın enternasyonalist dayanışmanın çekim noktası hâline gelmesi, siyasal ve sosyal yönelimi ile doğrudan bağlantılı. İç savaş koşullarında üç kantonda PYD öncülüğünde Suriye devletinden özerkliklerini ilân eden idari birimler kuruldu. Gerek idarede, gerekse de savunma birliklerinde cinsiyet eşitliği ve farklı etnik ve dini kimliklerin temsiliyeti sağlanmaya çalışılıyor.. Halkın karar verme mekanizmalarına yüksek katılımını sağlamak içinse köy, mahalle, kent ve bölge meclisleri kuruldu. Fiyat kontrolü, hukuk devleti anlayışına uygun yargılama ve ücretsiz ana dilde okul eğitimi özerklik bölgesinde varılan toplumsal anlaşmanın öne çıkan özelliklerinden. Son derece zor koşullar altında halkın

temel gereksinimlerinin karşılanması için üretim kooperatifleri kuruldu.

Af Örgütü'nün raporu Rojava'daki bu özelliklere sahip özerk idareyi esas itibariyle sorguluyor. Rojava yönetiminin izni ve koruması altında 14 köyü inceleyen Af Örgütü, İslam Devleti'ne sempati duymakla veya İslam Devleti ile bağlantılı olmakla suçlanan köylülere intikam eylemleriyle savaş suçu işlendiğini iddia ediyor.

Rapora göre savaş suçları YPG/YPJ güçlerinin Kobanê ve Cizîrê arasındaki bölgeyi İslam Devleti'nin elinden aldıkları dönemde işlenmiş. Rapor ayrıca İslam Devleti'nin Suriye ve Irak'ta kontrolü altındaki bölgeler arasında bulunan ve 2015 Şubat'ında ağır çatışmalar sonrasında YPG/YPJ'nin eline geçen stratejik bağlantı yolunun da incelendiğini vurguluyor.

Af Örgütü 2015 Eylül ayında da Rojava'daki hapishaneler hakkında bir rapor yayınlamıştı. Af Örgütü, engel görmeksizin hükümlülerle yaptığı röportajlara dayanarak Rojava yönetimine keyfi tutuklamalar, kötü muamele ve adil olmayan yargılamada bulunma suçlamasında bulunmuştu. Rojava yönetiminin verdiği bilgilere göre, yaklaşık üç milyonluk nüfusa nazaran hapiste bulunan hükümlülerin sayısı 400. İşkence yapıldığına dair emare bulunmamış. Ancak, Af Örgütü ağır suçlamalarda bulunmak için bireysel ifadeleri yeterli görmüş.

Aynı yöntem yeni raporda da görülüyor. Uydu görüntüleriyle desteklenen tanık ifadelerine dayanan raporda öne çıkan bir örnekte, 2014 Haziran'ında resimlerde görülen toplam 225 binalı bir köyün, geriye sadece 14 bina kalacak derecede yıkıldığı belirtiliyor. Tanıklara göre yıkımı bizzat YPG/YPJ güçleri gerçekleştirmiş. Ancak, sadece tanık ifadelerine dayanan suçlamalara kanıt olarak sunulan uydu resimleri, binaların nasıl, ne zaman ve kim tarafından yıkıldığını açıklamıyor. Bir

başka örnekte YPG/YPJ'nin köylüleri binayı terk etmedikleri takdirde diri diri yakmakla tehdit ettiği iddia ediliyor.

Gerçi raporda YPG/YPJ ile Asayiş'in görüşlerine de yer verilmiş, ancak bunlar raporun sonuç değerlendirmesinde hiç bir rol oynamıyor. YPG/YPJ güçleri İslam Devleti ile ilişkisi olduğu tespit edilenlere evlerini terk ettirdiklerini, bunu çatışmalar nedeniyle ve güvenlik tedbiri olarak yaptıklarını, ancak hiçbir zaman bir bina veya köyü keyfi olarak veya intikam almak için yıkmadıklarını vurguluyorlar.

Durumu toparlarsak: Rojava'da savaş durumu hakim. Bombardımanlar sürekli gündemde ve nüfusun büyük bir kesimi yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya. Çatışmaların büyük alanların boşaltılmasına neden olabileceği biliniyor. Kobanê direnişi esnasında da YPG/YPJ insanları yaklaştırmakta olan çetelerden korumak amacıyla yüzlerce köyü boşaltmışlardı. Nitekim idari yapıların yeterince olgunlaşmadığı böylesi bir savaş ortamında birey haklarının zedelenmesi, birey iradesine aykırı davranılması vb. hukuksuzluklar söz konusu olabilmektedir.

Ve elbette bunlarla ilgili ifadeler ciddiye alınmalı. Ancak Af Örgütü tanık ifadelerini mutlak gerçek hâline getirmekte. Örgüt böylece tek yanlı olarak ve doğruluğunu başka yollarla kontrol etme olanağı olmadan gaddar, acımasız ve sistematik savaş suçu işlediği sonucuna varıyor.

Nitekim Af Örgütü sorumlusu Lama Fakih bir şüpheyle başlayan tespitini ağır bir suçlamayla noktıyor: »Göründüğü kadarıyla Özerk Yönetim, İslam Devletine karşı verdiği mücadelesinde ortada kalan sivillerin haklarını topyekûn ayakları altına alıyor. Biz, çatışmalar sonucu olmayan büyük çaplı yerinden etmeleri ve yıkımları gördük. Bu rapor, daha önce İslam Devletinin kontrolü altında bulunan ya da bir azınlığın İslam Devletini des-

teklediğine kanaat getirilen köylerdeki sivillere yönelik kasıtlı toplu cezalandırmaya varan eşgüdümlü bir kampanyanın açık kanıtını ortaya çıkartmaktadır.«

Ardından da şu talepler sıralanıyor: »Özerk Yönetimi destekleyen veya onunla koordine-li askeri operasyon yürüten, Suriye’de İslam Devletine karşı ABD öncülüğündeki koalis-yonda mücadele veren tüm devletlere: Yasa-dışı yıkımları ve uluslararası insani hukuku ihlal eden zorla yerinden etme uygulamala-rını kınayın; Özerk Yönetimin askeri yardı-mı, askeri koordinasyon dahil olmak üzere, yasadışı yıkımlar ve zorla yerinden etme gibi uluslararası insan hakları ihlallerinde bu-lunup suistimal etmesine karşı acil önlem alın.«

Yani Af Örgütü doğrudan »ABD öncülüğün-deki koalisyonu« gerekli acil önlemleri al-ması için çağrıda bulunuyor. Bu talepleri ele almadan ve raporu değerlendirmeden önce, Rusya’nın yakın zamandaki müdahalesinin arka planında Rojava’nın güncel durumu ile ABD’nin Suriye politikasını irdelemek gere-kliyor, çünkü Af Örgütü’nün talepte bulun-duğu ABD salt koalisyon önderi değil, aynı zamanda bölgenin, tek olmasa da, en etkin güçlerinden birisidir.

KÜRESEL MUHAREBE ALANI: SURİYE

Suriye’deki sosyal ve demokratik kalkışmaya paralel olarak ABD tarafından rejim değişik-liği çabalarının başlatıldığını tespit etmek için, Suriye hükümeti taraftarı olmaya gerek yok. Demokratik muhalefet daha başlarda Suriye hükümeti ve hükümetin yurtdışından desteklenen karşıtları arasında sıkıştırılıp yıpratıldı. ABD rejim değişikliği hedefinden bugün de vazgeçmiş değil. ABD başlangıçta çabalarını muhalefeti Suriye İhvanı öncülü-ğünde örgütlemeye ve »Özgür Suriye Ordu-sunu« (ÖSO) silahlandırmaya yoğunlaştırdı. NATO üyeleri ve Körfez ülkelerinin »Suri-ye’nin dostları« adı altında bir araya gelmele-

rinin ardından da, BM’de Suriye’yi Libya gibi bombalama kararı çıkartılmak istendi.

Ancak Rusya ve Çin’in BM Güvenlik Kon-seyi’nde veto koymaları sonucunda bu plan gerçekleştirilemedi. Suriye hem Rusya için, hem de »Suriye’nin dostları« adlı koalisyon için stratejik önem taşıyor. Rusya’nın eski Sovyet ülkeleri dışındaki ve Akdeniz’e geçişi sağlayan tek askeri üssü Suriye’de bulunuyor. Gerek bu askeri üs, gerekse de Akdeniz’deki doğal gaz kaynakları Rusya’nın angajmanın-da rol oynuyorlar. Ancak, tek tek ülkelerin so-mut çıkarlarından ziyade Ortadoğu’nun piya-salarını, iş gücünü ve doğal kaynaklarını kim kontrol edecek sorusu temel belirleyici etken-dir. Ki bu etken, bir tarafında Rusya, Suriye hükümeti, Lübnan Hizbullah’ı ve İran’ın, di-ğer tarafında ise NATO, İsrail ve Körfez ülke-lerinin durduğu bir kutuplaşmaya yol açmış-tır. Irak ise bölünmüş durumda ve kutuplar arasında hareket etmektedir.

NATO lehine olan gelişmeleri, Ortadoğu’nun dışına itilmeyi ve böylece dünya çapındaki güç dengesinin kendi aleyhine değişmesi-ni engellemek isteyen Rusya, Suriye’ye yö-nelik hava saldırılarını vetosuyla olanaksız kılmıştı. Ancak veto, dolaylı kara müdahale-lerini engelleyemedi. Dünyanın çeşitli ülke-lerinden Suriye ve Irak’a akın eden ve kimi »Suriye dostunun« doğrudan desteğini alan cihatçılar, büyük etkinlik kazansalar da, hâlâ halkın önemli bir bölümünün desteğini alan Suriye hükümetini deviremediler. Bu gerçek, diğer bir gerçeği, yani Suriye hükümetinin barışçıl protestoları ezen bir diktatörlük ol-duğu gerçeğini değiştirmiyor. Gene de bu, halkın büyük bir çoğunluğunu karşısına al-dığı gerekçesiyle kısa sürede hükümetin yıkı-lacağı öngörülerıyla çelişiyor. Diğer taraftan Lübnan Hizbullahı ile İran’ın müdahalesiyle, dünyanın her tarafından akın eden cihatçıla-rın baskısı altında Suriye’nin askeri yenilgisi ertelenmiş oldu.

Cihatçıların ortaya çıkmaları ve güçlenmeleri doğrudan »Suriye dostlarının« kontrolünde olmadı, ama – Batılılar dahil olmak üzere - »Suriye dostlarının« dostça ve müsamahalı tavrı altında oldu, ki dolaylı yollardan gönderdikleri silahlar cihatçıların da eline geçti. Muhalif güçler arasında bugün belirleyici konumda olan cihatçılar son dönemde bir hayli ilerlemişlerdi. Nitekim, neredeyse beş yıldır süren savaşta çok yıpranan rejimin çökmesini engelleyen son hamle Rusya'nın doğrudan savaşa katılması oldu. Rusya'nın salt İslam Devleti'ne karşı değil, aynı zamanda El-Nusra Cephesi ile Körfez ülkeleri ve Türkiye'nin doğrudan desteklediği Ahrar Aş-Şam örgütüne karşı da saldırıda bulunması, sonuç itibarıyla ABD öncülüğündeki koalisyonun hareket alanını daralttı ve CIA'nin Suriye hükümetine yönelik gizli planlarının dünya kamuoyunda ifşa olmasına yol açtı.

Rusya'nın bombardımanlarıyla CIA tarafından silahlandırılan – ABD medyasının haberlerine göre bir kaç bin – savaşçının Suriye'de savaştığı ABD'nin seçkin siyasetçisi John McCain'nin beyanlarından öğrenildi. CIA'nin gizlice eğitip donattığı söylenen isyancıların, İslam Devleti'yle çatışmaların yaşanmadığı bölgelerde Rus savaş uçakları tarafından hedef alındığı iddia ediliyor. ABD'nin Rusya'yı İslam Devleti'ni değil de CIA'nin müttefiklerini vurmakla suçlaması bir hayli ironik. Nihâyetinde bu bilgiden, vurulan savaşçıların – ABD'nin ağzına bakan Batı medyalarının tekerlemelerine ters düşecek şekilde – İslam Devleti'ne karşı değil, Suriye hükümetine karşı savaştıkları sonucu çıkıyor. ABD bunu hep yalanlıyordu. Böylelikle CIA'nin silah nakliyatları ve gizli programları üzerine verilen haberler de teyit edilmiş oldu.

Suudi Arabistan ve Katar Rusya'nın müdahalesine, Suriye'deki müttefiklerine yönelik yardımları artıracaklarını ilân ederek reaksiyon gösterdiler. PYD ise tam tersine Rojava ile diplomatik ilişkiler sürdüren Rusya'nın

askeri müdahalesini selamladı. PYD, Rusya'nın müdahalesinin Türkiye'nin Rojava'ya askeri müdahalede bulunma olasılığını azalttığını düşünüyor. Diğer taraftan demokratik bir Suriye ve Beşşar Esad'ın görevi bırakması için pozisyon alan PYD, Suriye hükümetinin cihatçılar tarafından alaşağı edilmesine karşı çıkıyor. PYD bu yaklaşımıyla hükümet karşıtı ittifakın ana hattıyla çalışmaktadır. Sonuçta hükümet karşıtı ittifak, her ne kadar içinde favorize edilen aktörlere yönelik farklı görüşleri barındırsa da, Suriye hükümetinin yıkılmasını hedefliyor. Bu hedefe ulaşmak için cihatçılar da destekleniyor, Suriye'lilerin geleceği ise kaale alınmıyor.

PYD yeni savaş cephesi açmamakta kararlı, çünkü asıl tehdit olarak cihatçıları görüyor. YPG/YPJ güçleri Haseke yakınındaki bölgede Suriye ordusu ile birlikte İslam Devleti çetelerine karşı mücadele veriyorlar. Aynı zamanda İslam Devleti çetelerinin koordinatlarını verdikleri ABD ile işbirliği içerisinde. Türkiye'nin Rojava'ya doğrudan saldırmasını engellemiş olsa da bu işbirliğinin sınırları da gözüktü. Batı, AKP hükümetinin Rojava ile sıkı bağları olan Türkiye'deki Kürt hareketine yönelik saldırılarına göz yumuyor. Bununla birlikte Türkiye'ye ABD tarafından Batı Suriye'deki Efrîn kantonunun diğer kantonlarla bağlantılı hâle getirilme çabalarının desteklenmeyeceğine dair söz verilmiş olduğu anlaşıyor. YPG/YPJ güçleri Cizîrê kantonuyla Kobanê kantonunu birbirlerine bağlayan dar koridoru geçen yaz İslam Devleti güçlerinin elinden almışlardı. Efrîn kantonu ise diğer iki kantondan İslam Devleti ve Türkiye'nin desteklediği diğer gruplar tarafından kontrol edilen bir bölge ile ayrılıyor.

ABD şimdi Rojava'yı farklı bir çizgiye çekmeye çalışıyor. Görüldüğü kadarıyla Suriye'de İslam Devleti'nin kalesi olan Rakka kentini YPG/YPJ ve başka grupların yardımıyla düşürmek istiyor. Bunun için şimdiden on binlerce savaşçısı olan »Suriye Demokratik

Güçleri» kuruldu bile. Ancak böylesi bir operasyona katılmak YPG/YPJ güçleri açısından ciddi riskler taşıyor. Doğrudan Rojava'nın savunulması sayılmayacak bir operasyonda büyük kayıplar verilmesi söz konusuysa, Arap nüfusunun bu güçleri Amerikan-Kürt işgal güçleri olarak algılama tehlikesi bulunuyor.

Rojava'nın ABD ile girdiği işbirliğinin getirdiği bu belirsizliklerin yanı sıra, ABD'nin zamanı geldiğinde Rojava için güvenli bir statü sağlanmasını desteklemesi son derece şüpheli. YPG/YPJ ile yürütülen askeri işbirliği ABD'nin işine gelirken, Rojava'nın siyaseten tanınmasını desteklemiyor. Rusya ise uzun zamandan beri PYD'nin uluslararası müzakerelere bağımsız taraf olarak katılması gerektiğini savunuyor. Ayrıca Rusya'nın Şam'a Rojava'nın fiili özerkliğine Suriye içerisinde yasal bir statü tanınması için baskı yapması da söz konusu olabilir. Buna karşın ABD'nin kurduğu Suriye muhalefeti ve ABD'nin partneri olan Türkiye, Rojava'nın tanınmasını her açıdan reddediyorlar.

ENTERNASYONALİST DAYANIŞMA

Sonuç itibariyle Rojava, Kobanê direnişinden bir yıl sonra çetrefil bir durumda. Savaşın yoğunluğu azalmış değil. Askeri-taktiksel ve jeostratejik yaklaşımlar her gelişmeyi belirliyor. PYD, askeri ve mali kaynakları son derece güçlü olan farklı güçlerin çıkarları arasında cebelleşmek zorunda. Bu cebelleşmesiyle – uluslararası arenada kurtuluşçu güçlerin etkin olmaması nedeniyle – kendisine hareket alanı yaratacak bir denge kurmaya çalışıyor. Rojavalıların hükümet karşıtı ittifakın konumlanması ve ABD'nin felakete yol açan Ortadoğu politikaları karşısında bu ittifaka bağımlı kalmak istememeleri anlaşılır bir yaklaşımdır. Rojava'nın Rusya'ya olası yaklaşması da bu ışıkta değerlendirilmeli ve Rusya ile Suriye hükümetine teslimiyet olarak algılanmamalıdır.

Ancak ABD ve Rojava arasında önceliklerin belirlenmesinde ortaya çıkabilecek aşılmaz çelişkiler söz konusu olur veya iç savaş daha da sertleşirse, dahası ABD ve Rusya arasında doğrudan bir ihtilaf doğarsa, Rojava'nın taraflardan birisini seçmek zorunda kalması gerekebilir. Rusya ile olası bir yakınlaşmanın, Rojava projesinde hiç bir değişim olmaksızın, Batı'daki sempatilerin önemli ölçüde azalmasına yol açacağını şimdiden öngörmek olanaklıdır.

Bu arka plan karşısında Af Örgütü raporunun kritik bir rol oynadığı görülmelidir. Temeli yeterince sağlam olmayan ve doğruluğu teyit edilemeyen bir araştırma, Rojava'ya »savaş suçu« işlediği suçlamasını yapmaya ve ABD öncülüğündeki koalisyonun yaptırım talep etmeye yeterli görülüyor. Özellikle savaş kışkırtıcı rolü açıkça tescil edilmiş olan ve Suriye'de uluslararası hukuka aykırı davranan ABD, Af Örgütü tarafından uluslararası hukukun muhafızı konumuna yükseltiliyor. Çağrıda bulunulan koalisyonun üyeleri arasında İslam Devleti'ni ve diğer cihatçıları desteklemekten ve bunların işledikleri vahşi suçlara gözlerini kapatmaktan çekinmeyen Suudi Arabistan, Katar ve Türkiye gibi ülkelerin olduğunu gözümüzün önüne getirelim. Af Örgütü, hukuk devleti ve demokratik standartların kaale alınmadığı ve baskıcı rejimlerin iktidarda olduğu bu ülkelerden Rojava'ya yaptırım uygulamaları talebinde bulunuyor.

Eğer bu kötü bir şaka değilse, o zaman sadece Af Örgütü'nün tarihin doğru tarafında durduğuna emin oluşunun kibri ile açıklanabilir. Raporu siyaseten değerlendiren kimi yorumcunun şüphesi de yersiz değil. Onlar raporu, Rojava'yı disipline etme çabası olarak ve Rojava'yı kendi önceliklerine çekmeye çalışan ABD politikasıyla bağlantılı görüyorlar. Bu tür doğrudan bir bağlantı bulunmasa da Af Örgütü'nün saygınlığı göz önünde bulundurulduğunda rapor, Rojava'ya ne kadar kısa sürede uluslararası planda itibarının düşürü-

lebileceğini ve izolasyonunun artırılabilceğini gösteriyor.

Bu nedenle enternasyonalist güçlere düşen karşıt kamuoyu yaratma ve gündemin hegemonek siyasi güçler ve örgütler tarafından belirlenmesini engelleme görevi daha da önem kazanıyor. Verili koşullar altında öncelikli gaye, ambargo altında tutulan Rojavalılara doğrudan yardımın örgütlenmesine devam edilmesidir. ■

SİLVAN VE DEVRİMCİ MUHALEFET GEREKLİLİĞİ

14 KASIM 2015

Kürdistan yangın yerine dönmüş, ölümler olağanlaşmış, liberal söylem gına getirmişken, »Willy hocayı arama sırasıdır« dedim kendi kendime. Aradım. Bir kaç hoşbeşten sonra kafamı kurcalayan soruyu bodoslama sordum: »Hocam ne dersin, 1 Kasım sonuçlarında PKK şiddetinin rolü olduğunu söyleyenler çoğaldı. Baksana geçen gün T24'de solcu Ferdan Ergut da »PKK eleştirisi içermeyen bir HDP savunusu mümkün değildir« diye yazıyordu. Acaba biz de...« Fena parladı: »Benden sol liberal ve küçük burjuva laf salatasına yanıt istemekte ciddi olamazsın!«.

Hocaya masum bir soru sorduk, fırçayı yedik, iyi mi! »Türkiye ve dünyayı burjuva medyasından okuyup, tüm umutlarını bir karikatürden ibaret parlamenter sisteme bağlayan liberal kafalar, papağan gibi egemen söylemi tekrarlayacaklarına, demokratik görevlerini yerine getirsinler, yeter« dedi. »Ama hocam, yani...« Bariton sesini yükselterek, »Aması maması yok! Burjuvazinin izin verdiği kadar solculuk, solculuk değil soytarılıktır. Silvan'da siviller katledilir, Suriye'ye girme hazırlıkları yapılırken direnenlere öğretmen edasıyla akıl vermekse, soytarılığın daniskasıdır«.

Aradığıma pişman etti beni. Tam bir şey diyecektim, »Bak genç adam, tek tek anlatayım« dedi ve devam etti: »Ne görüyoruz? 1) AKP

rejimi 1 Kasım'da sermayenin temsiliyet krizini bitirdi. Bugün ülkedeki bütün sermaye fraksiyonları ile emperyalist merkezlerin desteğini almış ve devlet aygıtı ile NATO'nun ikinci büyük ordusunu kontrol eden bir yapı hâline geldi. Jenosit devletini bir de Apartheid devleti hâline getiriyor. Evet, AKP başarılı. Başarısı, paramiliter polis teşkilatı ve yargısıyla kurmakta olduğu neoliberal güvenlik rejimine korku ve şantajla ciddi bir toplumsal rıza sağlamaktır. Ama temel handikabı da buradadır: Rejimi ayakta tutmak için daha fazla şiddete, daha fazla otoratizme ihtiyacı var. Buraya kadar anladın mı?»

»Hıı...« »Devam edelim. 2) Rejim hegemonya stratejisini değiştirdi. Millet artık Sünnilik, Türklük, erkeklik, heteroseksüellik, muhafazakârlık ve milliyetçilikle tarif ediliyor. Bu millettten beklenen ise, sadakatle bağlılık ve minnet. Her kim ki bu tarife uymuyorsa, düşman sayılıyor. İşte Silvan'da, Kürdistan'da »sadakatsizliğin« bedelini ödetmeye çalışıyorlar. Rızalarını aldıkları ise sadece seyreliyorlar.«

»O zaman ne yapacağız hocam?« »Dinle. 3) Rejim böylece kendi mezar kazıcılarını üretiyor. Yoksul ve güvencesiz kitleler rejimin mezar kazıcısı olduklarını henüz göremiyorlar. Mesele, onlara bunu göstermektir.« Araya

girdim, »İyi de, nasıl?« Güldü, »Ampulü yeniden keşfetmeye gerek yok: Birleşik devrimci muhalefetle. Emekçi kitleler içinde esnek, güvencesiz, enformel, düşük ücretli istihdam, taşeronluğa karşı politikalar geliştirip, direnişi, sokağı örgütleyerek.«

»Ama devlet...« Ciddileşti, »Emekçiler sessiz kaldıkça despotlar daha da pervasızlaşır. Ama bir yere kadar. Bıçak kemiğe dayanınca, örgütlü emekçi halkların önünde hiç bir güç dayanamaz. Hem, kim bilir, günün birinde Türkiye'nin Batısında da bazı akıllı deliller çıkar, işkenceci katilleri teker teker indirir, hesap sorarlar. Hiç belli olmaz. Unutma: yel eken, fırtına biçer!« ■

PARİS, G20, SAVAŞ

21 KASIM 2015

Paris katliamı cihatçı terör örgütlerinin vahşetini bir kez daha gözler önüne serdi. Korku salmayı hedefleyen cihatçı terörün bu hedefine ulaştığını tespit edebiliriz. Paris katliamı aynı zamanda böylesi eylemleri demokratik kurumları işlevsizleştirmek, özgürlükleri rafa kaldıran güvenlik politikalarını uygulamak ve militarist dış politikaya gerekçe bulmak isteyen burjuva hükümetlerine de yeni cephane vermiştir. Nitekim Avrupa'da yeniden hortlatılan terör histerisi ve yaratılan panik ortamı AB hükümetlerinin silahları kuşanmalarına yetti.

Terör histerisinde her zaman olduğu gibi burjuva medyası meşum bir rol oynuyor. Hükümetlerin ve güvenlik bürokrasisinin filtrelenmiş bilgileri eleştirisiz haber kaynağı olarak kullanılırken, terörü ortaya çıkartan asıl nedenlerin üstü bilinçli olarak örtülüyor. Böylelikle ve hükümetlerden anayasal haklar ile BM Şartı'nı rafa kaldıracak »sert« tedbirler alınmasını talep eden yorumlarla kamuoyu algısı manipüle ediliyor.

Örneğin G20 zirvesinin yetersiz kaldığı ve »dünya liderlerinin« ivedilikle »teröre karşı savaş açmaları« gerektiği vurgulanıyor. Yani ilân edilmemiş, ama fiilen yürütülen Üçüncü Dünya Savaşının, bağımsız ülkelere yönelik müdahalelerin, işgallerin, sömürünün, ci-

hatçı terörün ortaya çıkmasının asıl sorumlularından ve despotik yönetimlerden »çözüm« bekleniyor. Bu, keçiyi bahçıvan veya azılı kundakçıyı itfaiye şefi yapmak kadar anlamlıdır.

Hafta başında basına haber olan bir araştırma, sadece 2014'de dünya çapında toplam 32.658 insanın terör nedeniyle yaşamını yitirdiğini tespit etmiş. Londra'daki »İktisat ve Barış Enstitüsü'nün« araştırmasına göre, terör kurbanlarının sayısında 2013'e nazaran yüzde 80 artış söz konusu. »Terör Endeksi« 32.658 insanın yüzde 78'inin Afganistan, Irak, Nijerya, Pakistan ve Suriye'de yaşamını yitirdiğini tespit ediyor. 2014'de sadece Irak'ta on bin kişi terör nedeniyle yaşamını yitirmiş. Avrupa'ya akın eden mülteci kitlelerinin büyük çoğunluğunun bu ülkelerden geliyor olması demek ki bir tesadüf değil.

Buna rağmen AB hükümetleri savaş retorikini sertleştiriyor ve savaş kışkırtıcılığına devam ediyorlar. Elbette bu, burjuva hükümetlerinin ve NATO gibi militarist kurumların karakteristik özelliğidir. Burjuva basınının karakteristik özelliği ise, manipülatif haber-cilikle burjuva sınıf tahakkümünü güçlendirmek ve »vatan cephesini« savaşa hazırlamaktır.

Gelinen aşamada iki ciddi tehlike söz konusudur. Birincisi vekâlet savaşlarının daha faz-

la yayılması ve bilhassa kapitalizmin merkez ülkelerinde emperyalist savaşlara geniş toplumsal rıza sağlanmasıdır. İkincisi ise, DAİŞ örneğinde olduğu gibi, dinin ve mezhepçiliğin ulus devletin kurucu ideolojisi hâline getirilmesidir. Eğer din ve mezhepçiliğin ulus devletin kurucu ideolojisi hâline getirilmesi yaygınlaşırsa, ki bunun emareleri görölmektedir, o zaman geçen yüzyılda yaşanan soykırımları gölgede bırakacak bir sürecin önü açılacaktır. Bu bağlamda Paris katliamı unutmaya fazlasıyla meyilli olduğumuz bir gerçeğin altını çizmektedir: »Ya sosyalizm, ya barbarlık!«. ■

»ÖLÜMDEN KORKUP, İNTİHAR ETMEK«

28 KASIM 2015

Yazının başlığı Almancada belirli bir fobiye veya soruna gösterilen abartılı reaksiyonu vermek için kullanılan yaygın bir deyimdir. Kimi liberal yazar AB hükümetlerinin alelacele aldıkları güvenlik kararlarını ve uyguladıkları tedbirleri bu veya benzer deyimlerle eleştiriyorlar. Ancak böylesi eleştiriler, hükümetlerin ve güvenlik bürokrasisinin irrasyonel davrandığı varsayımına dayanmaktadır, ki bu tamamen yanlıştır.

Eğer bir deyim yardımına başvurulacaksa, Türkçedeki »ölümü gösterip, sıtmaya razı etmek« deyimini daha doğru olur, çünkü AB hükümetleri son derece rasyonel, önceden tespit edilmiş hedeflere yönelik ve kararlı bir davranış sergiliyorlar. Bunu son iki haftadan bir kaç örnekle açıklamaya çalışalım.

Brüksel gibi, sadece hükümet merkezi ve başkent değil, aynı zamanda AB'nin ve NATO'nun ana karargâhı da olan ve bu nedenle güvenlik bürokrasisinden, askeri güçlerden ve gizli servislerden habersiz tek bir kuşun dahi uçamadığı bir kentte, kamu yaşamını felç eden olağanüstü hâl ilân edildi. Sonuçta ne bir terör saldırısı oldu, ne de bir »terörist« yakalandı.

Paris'in banliyölerinden Saint-Denis'te televizyonlardan naklen verilen büyük bir operasyonda sekiz şüpheli yakalandı. Ardından

birinin adi suçtan arandığı, diğer yedisinin ise suçsuz olduğu ve serbest bırakıldıkları ortaya çıktı. Veya Hannover'de »saldırı haberi aldık« denilerek bir milli maç iptal edildi, saatlerce televizyonlardan panik havası estirildi. Federal İçişleri Bakanı herkesin evde kalmasını isteyen çağrılar yaptı. Sonuç? Koca bir sıfır! Ne bir bombalı paket, ne de bombalı bir araç bulundu. Kimse gözaltına alınmadı.

Tesadüfen unutulmuş bir çanta nedeniyle koskoca tren garının kapatılması, uçuşların iptal edilmesi veya bomba ihbarı nedeniyle acil iniş yapılması, tam teçhizatlı Robocopların ve özel tim askerlerinin kent merkezlerinde devriye gezmeleri, »İslami« görünüşlü şahısların kontrolden geçirilmesi, herkesin etrafına şüphe ile bakması ve panik atak geçiren Avrupa toplumları. Tüm bunlar sahiden irrasyonel davranışların bir sonucu mu?

Uzun zamandır refahlarını kaybetme tedirginliğinde korku toplumlarına dönüşen Avrupalıların bireysel davranışları abartılı olabilir, ama hükümetlerinki kesinlikle değil. Aslında egemenlerin hedefi çok açık ve bir o kadar basit: Güvenlik gerekçesiyle temel hak ve hürriyetlerin kısıtlanması. Yaratılan korku ortamı ve yayılan panik havası sonucunda demokratik hakların rafa kaldırılmasına karşı herhangi bir direniş görülüyor zaten. Öyle

ya, her an bir bomba patlayacak korkusuyla yaşıyan ve her kara kafalıyı »terörist« olarak gören toplumlardan, sosyal ve demokratik hakların budanmasına, savaş politikalarının yaygınlaşmasına ve militaristleşmeye karşı çıkmaları pek beklenemez doğrusu.

Peki kime yarıyor bu durum? Süddeutsche Zeitung'a kulak verelim: »Alaycı gelse de – saldırılar silah tekellerinin işine yarıyor. Söz konusu olan 500 milyarlık bir pazardır«. Evet borsaya da baktığımızda Paris saldırılarının ve alınan tedbirlerin hemen ardından silah tekellerinin hisse senetlerinde büyük artışlar yaşandığını görebiliriz. Bu mu irrasyonel davranış? ■

KADAVRA İTAATİ

5 ARALIK 2015

1534’de Cizvitler tarikatını kuran Loyolalı İgnatios, tarikata girecek olanlardan »İtaatkar yaşayacak olanların tanrısal yazgıları için kendilerini, istenilen biçimde kullanılacak bir cansız beden gibi yönlendirecek üstlerine itaat etmelerini« bekliyordu. İgnatios’un demirden yasası sonraları Alman siyasi literatürüne »kadavra itaati« olarak girdi ve Rosa Luxemburg tarafından, egemen sınıflara boyun eğen Alman işçi sınıfına yönelik bir eleştiri olarak kullanıldı.

Günümüzde bunun örneğini Türkiye’de görmek mümkün: Erdoğan’ın »çile çekmeye alışık milleti« kadavra itaatiyle Kürdistan’da kadın, çocuk, yaşlı, genç demeden insanların katledilmesini, özgürlük ve barış Elçi’lerinin kameralar önünde infazını, kentlerin ve doğanın yakılıp yıkılmasını ve daha nice zulmü seyretmeye devam ediyor. Çile çekmeye alışık »milletin« bu itaatkarlığının başlarına büyük belalar getireceğine şüphe yok.

Ama Sezar’ın hakkı Sezar’a: Erdoğan iyi idare ediyor »milletini« doğrusu. Rus gazı tehlikeye girince hemencecik Katar despotuyla sıvılaştırılmış doğalgaz antlaşmasını yapiverdi. Gerçi sıvılaştırılmış doğalgazı teslim alıp, dağıtım hazırlayacak limanlar henüz yok, ama »millete« umut dağıtmak bedava.

Katar dünyanın en büyük sıvılaştırılmış doğalgaz üreticisi. Sıvılaştırma işlemi meşakkatli ve pahalı. Bu nedenle gazını Türkiye’ye giden bir boru hattıyla nakletmeyi planlıyor. Plan, Kerkük’ten başlayıp Rojava’dan geçmesi ve Ceyhan limanına ulaştırılması düşünülen yeni boru hattına bağlanmayı öngörüyor. Katar bu boru hattına Suudi Arabistan, Irak ve Suriye’den geçecek bir boru hattını bağlamak istiyor. Zaten Suriye iç savaşına katılıp, cihatçıları desteklemesinin stratejik nedeni bu.

Katar despotuyla AKP rejiminin çıkarları bu noktada da örtüşüyor. Uzun zamandır inşa edilmesi planlanan Kerkük-Ceyhan boru hattının Rojava’dan geçirilmek istendiği düşünülürse, Katar’ın, AKP rejiminin ve Barzani yönetiminin Rojava düşmanlıklarının arka planı daha iyi anlaşılabilir. Rusya krizinin başlamasıyla, »Türkiye ve Avrupa’nın doğalgaz ihtiyacını biz karşılayabiliriz« diyen Barzani yönetiminin ne kadar istekli olduğunu belirtmeye gerek yok.

Ama gaz üretimi ayrı, gazın güvenli nakliyatı ayrı sorunlar. Ne kadar gaz üretirsen üret, nakledemedikten sonra bir anlamı yok. Aynı şekilde Türkiye Katar’dan gaz ihtiyacının hepsini karşılamak için yüz antlaşma yapsa da, sıvılaştırılmış doğalgazı dağıtacak rafine-

riler yeterli olmadıkça, bunlar bir işe yaramayacak.

Diyeceğimiz odur ki, »millet« daha çok çile çekmeye hazırlanmalı. Karakış kapıda. Rus »gâvuru« vanayı kapatırsa, bak o zaman çileleş »milletin« hâline. Hadi soğukla idare edilir diyelim, ama içine düşülen karanlık çağın çileleri bitmez. Batı'daki »millet« Kürdistan'ın acılarına sessiz kaldığı müddetçe, daha nice çile çekmeye mahkumdur. Hadi müstahaktır demeyelim, ama kabahatin çoğu sizde »eyy millet«. Kürdistan'ın acılarına bakarak kendi etinize bıçak atıyor, »istikrar« için oy verdiklerinizin sizleri kırbaçla ehlileştirmelerine onay veriyorsunuz. Kadavra itaatiyle çile çekmekten kurtulamazsınız. Kürdistan acı çekerken, rahatınızı sürdüremezsiniz. Sonra söylemediler demeyin: Kürdistanîleşin ki, kurtulasınız! ■

EMPERYALİZMİN BARZANİ İLGİSİ

12 ARALIK 2015

Ankara'ya gelir gelmez soluğu önce MİT'te, ardından Erdoğan'ın yanında alan Mesut Barzani'nin Türkiye ziyaretini özelde Kürdistan'da, genelde ise bölgede önemi sonradan anlaşılacak yeni gelişmelerin habercisi olarak görmek gerekiyor. Burjuva basınından da takip edilebildiği gibi, Barzani ve Güney Kürdistan'da oluşan devletimsi yapı, hiç şüphe ve tereddüte mahal bırakmayacak şekilde, başta Türkiye olmak üzere bölge güçlerinin ve emperyalizmin aşırı ilgisine mazhar oluyor. Erdoğan dahi Irak merkezi hükümetine karşı Barzani'yi koruma altına alıyor.

Ortadoğu gibi, birbirleriyle çelişen farklı stratejik çıkar ve hedeflerin sonucu olan gelişmelerin ortalığı toza dumana kattığı bir bölgede hiç bir ilişki, hiç bir adım ve hiç bir gelişme tesadüfi değildir. Bilhassa bölge güçleri hiç kimsenin kaşı gözü hatırına elini ateşe atmaz. Aksine, tanık olduğumuz gibi, çıkarları uğruna bölgeyi yangın yerine çevirmekten çekinmez.

Peki, kan gölüne dönen Ortadoğu'nun karmaşıklığında resmin bütününe nasıl göreceğiz? Aslında bunun basit bir formülü var: kimin perspektifinden baktığınıza bağlı, yani »fillerin« perspektifinden baktığınızda farklı, »çimenlerin« perspektifinden baktığınızda

farklı bir resim görür, değerlendirmelerinizi o resme göre yaparsınız.

Tarih bize bu konuda yardımcı olacaktır. Eğer bilimsel yaklaşıyor, toplumların, çıkarları birbirleri ile çelişen toplumsal sınıflardan oluştuğuna ve bugüne kadarki tarihin sınıf mücadeleleri tarihi olduğuna inanıyorsanız, değerlendirmenizi dayandırdığınız o resimden nerede durmanız ve ne yapmanız gerektiği sorusuna yanıt bulabilirsiniz. Hani komünist falan olmanıza da gerek yok, insan olmak yeterlidir. Yani eşitlik, adalet, barış, demokrasi gibi değerler olmaksızın gezegenimizin var olamayacağını görebiliyorsanız, tarafınız bellidir: ezilenlerin ve sömürülenlerin tarafı.

İşte o tarafta durduğunuz vakit, karmaşık ilişkilerin belirsizliği ve sisi dağılır, her şeyi açık ve net görebilirsiniz. Örneğin Riyad'da Suudi despotlarının hamiliğinde yapılan sözde »Suriye muhaliflerinin« toplantısıyla, Dêrik'te farklı kesimleri temsil eden 103 delegenin katıldığı Demokratik Suriye Kongresi arasındaki farkı görebilir, Barzani aile şirketinin partisi hâline indirgenmiş KDP'nin neden Dêrik'te değil de, Riyad'da olduğunu anlarsınız.

Veyahut Barzani'nin neden Güney'de bir TSK bölüğünün konuşlandırılmasını »abartılacak

mesele değil« diye onaylarken, aynı TSK'nin Kuzey'de kentleri yakıp yıkmasını, katliamlarını abartılı bir ilgisizlikle karşıladığını, ma-aşlı ordusunu neden Türkiye ve Almanya'ya eğittiğini çözebilirsiniz. Nitekim Türk inşaat şirketleri ile enerji tekellerinin cirit attığı Güney'deki gelişmelerin ve emperyalist güçlerin Barzani ilgisinin arka planını çözebilirsiniz. E tabii, 45 milyar varillik petrol rezervinden gelecek gelirden »belki bana da kalır, ben de zenginleşirim« diyenlerdenseniz, hayal görmeye devam eder, Rojava düşmanlarının değirmenine su taşırsınız. Boşuna dememişler: »Anlayana sivri sinek saz, anlamayana davul zurna az« diye. ■

ORTADOĞU: 21. YÜZYIL'IN BARUT FIÇISI

18 ARALIK 2015

2011'de Arap dünyasındaki kalkışmalar başladığında, demokratik kamuoyunda ve devrimci güçler arasında emperyalistlerin işbirlikçisi olan Arap despotlarının peş peşe alaşağı edilecekleri ve demokratik dönüşümlerin başlayacağına dair umutlar ifade edilmekteydi. Hatta kimileri, kalkışmaların birer »devrim« olduklarını iddia ediyorlardı. 2015'in Arap dünyasına baktığımızda ise, sadece bu umutların yerlerinde yellerin estiğini değil, çok daha ürkütücü bir resmi görmekteyiz: Ortadoğu kan denizine dönüşmüş durumda. Libya ve Irak devletleri çözülme sürecinde. Lübnan, Suriye ve Yemen de benzer bir sürece sokulmak üzereler. Mısır'daki Sisi diktatörlüğü ülkedeki, özellikle Sina Yarımadası'ndaki yangınla baş edemiyor. Kangren olmuş Filistin sorunu yeni trajedilere gebe. Arap dünyası, artık sayılarının dahi bilinemediği kanlı ihtilaflarla cebelleşiyor. İrili ufaklı sayısız cihatçı çete tüm Ortadoğu'ya – Paris saldırılarında görüldüğü gibi, Avrupa'ya da – dehşet ve korku yayıyor. Kısacası Ortadoğu, alevlerin ortasına bırakılan bir barut fıçısını andırıyor. Fıçı alev aldığı anda bölgenin, hatta tüm dünyanın yangın yerine dönmesi uzak bir ihtimal değil.

Dünyanın en büyük enerji taşıyıcısı kaynaklarının bulunduğu ve bu nedenle yaklaşık iki yüz yıldan beri devam eden emperyalist

sömürünün yarattığı ihtilafların neredeyse onarılamaz yaraları açtığı bölge, aslında kısa bir zaman öncesine kadar farklı dinlerin ve mezheplerin – tamamen ihtilafsız ve tam barış içinde olmasa da – yaklaşık 1.500 yıldır yan yana yaşadıkları bir coğrafyaydı. Bilhassa Suriye, Baas rejiminin despotluğuna rağmen, bu yan yana yaşamın örnek bir ülkesiydi. Ancak başta emperyalist güçler olmak üzere, büyük güçler arasındaki sert rekabet ve bölgenin özgün bir özelliği olarak bölgedeki egemen güçlerin bölge üzerindeki hegemonya için giriştikleri çatışmalar, yan yana yaşamı bitiren ve stratejik vekâlet savaşlarını tetikleyen faktörler oldular. Jeostratejik ve jeoekonomik önemi nedeniyle başat aktörlerinin geri adım atmamakta kararlı oldukları bölgenin barut fıçısı hâline dönüşmesinin temel nedeni bu rekabet ve hegemonya çatışmalarıdır. Görüldüğü kadarıyla barut fıçısının fitilini ateşlemeye en yakın aday da mezhepçilik olmuştur.

MEZHEPÇİ ÇATIŞMA LABORATUVARI: IRAK

21. Yüzyıl'da dinlerin ve mezheplerin yan yana yaşamının temeline konulan ilk etkili dinamit 2003 Irak işgali sonrasında ABD emperyalizminin Irak'taki uygulamaları oldu. Dönemin ABD'li işgal valisi Paul Bremer Irak'ın »Baasçılıktan arındırılması« kisvesi altında Irak devlet kurumlarını mezheplere

göre örgütlemeye başlamış ve merkezi hükümetin en önemli makamlarına Şiileri yerleştirmişti. Böylelikle »laik diktatörlük« olarak da nitelendirilen Baasçı devlet aparatı tamamen parçalanmış ve mezhepçi ayrışmalar hız kazanmıştı.

İktidarın büyük ölçüde Şiilere verilmesi, zaten 1990'dan beri devam eden ambargolar sonucunda yoksullaşan ve ciddi ekonomik sorunlar yaşayan Irak halkları arasında (özellikle Sünni nüfus arasında) merkezi hükümete karşı olan güvensizliği ve ayrışmayı derinleştirerek, daha sonraları ülkeye giren cihatçı çetelerin Sünni nüfus arasında destek bulmasına yol açtı. Yaygınlaşan yolsuzluk ekonomisi ve Şii yöneticilerin keyfi uygulamaları, Sünni aşiretleri Saddam Hüseyin'e bağlı ordu yöneticilerinin işbirliğine girdiği cihatçı çetelere yönlendirildi.

Buna karşın, bilhassa eski başbakan Maliki döneminde bir özel ordu biçiminde oluşturulan Şii milisleri, mezhep ayrışmalarını derinleştiren bir faktör hâline geldiler. Irak'ın resmi ordusu ise tam anlamıyla işlevsizleştirildi. Bölgeyi yakından tanıyan uzmanlar tam da bu nedenle 2014 Haziran'ında yaklaşık 400 kişilik bir DAİŞ çetesinin 20 bin askerin ve binlerce polisin bulunduğu Musul kentini tek kurşun dahi atmadan ele geçirmesinin bir tesadüf olmadığını belirtiyorlar. Irak devlet aparatının mezheplere göre örgütlenmesinin belki de en ironik yanı, işgal esnasında tek hedefi o zamana kadar Irak devletine ait olan enerji sektörünü özelleştirmek olan ABD emperyalizminin bu uygulamasının, bizzat stratejik rakip olarak gördüğü İran'ın bölgedeki etkinliğini artırmasına yararmış olmasıdır. Günümüzde »Şii yayını« İran, Suriye hükümeti, Lübnan Hizbullahı ve Irak merkezi hükümetinin oluşturduğu genel kanı hâline gelmiştir. Sonuç itibarıyla ABD emperyalizminin 2003 sonrasında Irak laboratuvarında uygulamaya soktuğu mezhepçiliğin günümüz Ortadoğu'sunda etkin bir egemenlik ve ihtilaf aracına dönüştüğünü tespit etmek durumundayız.

VÂHHABÎ DESPOTLUĞUNUN ROLÜ

Ortadoğu'nun içinde boğulduğu mezhepçi çatışmaların en büyük kışkırtıcısının Suudi Arabistan

olduğu biliniyor. Daha önce de yazdığımız gibi ABD emperyalizminin sadık taşeronu olan Suudiler onlarca yıldan beri dünyanın muhtelif ülkelerinde Selefi grupların ve islamist-cihatçı çetelerin finansörlüğünü yapıyor, ki özellikle cihatçı terör örgütlerini desteklemekte zengin tarihsel deneyimlere sahipler. Suudi Arabistan bugüne kadar kurduğu vakıflar ve enstitüler, verdiği öğrenci bursları, farklı ülkelerdeki camii inşaları, devlet bütçesinden ayırdığı devasa destek fonları ve oluşturduğu »İslami« finans kurumlarıyla kendi devlet ideolojisi olan gerici Vâhhabîliği dünyaya yaymaya ve dünya çapında etkin bir Vâhhabî-Selefi ağı oluşturmaya çalışıyor.

Suudi despotların bu çabalarının hedefi sadece İslam dünyasında gerici Vâhhabî ideolojisini yaymak değil elbette. Asıl hedefleri, bölgedeki hegemonik çıkarlarını savunmak. Örneğin Mısır'da ordunun Müslüman Kardeşlerin adayı olarak seçilen başkan Mursi'ye karşı gerçekleştirdikleri darbeyi Suudi Arabistan'ın desteklemesi, yüzeysel bir bakışla çelişki gibi görülebilir. Darbenin hemen ertesi günü darbeci Sisi'ye 12 milyar Dolar yardımda bulunan Suudiler bu şekilde Arap dünyasında önemli bir toplumsal hareket hâline dönüşmüş olan Müslüman Kardeşlerin etkinlik alanını daraltabildiler. Aslında yabancı sermayeye karşı çıkmayan ve neoliberal politikaları onaylayan Müslüman Kardeşler emperyalist güçler tarafından »ılımlı İslam gücü« olarak görülmekte ve Katar Emirinin mali desteklerini almaktaydılar. Ancak Müslüman Kardeşlerin 2011 sonrası Mağrip'ten, Filistin'de Hamas'a ve Türkiye'de AKP'ye kadar etkinlik kazanmaları, zaten hareketi iktidarlarına yönelik bir tehdit olarak gören Suudi despotların Müslüman Kardeşlere karşı harekete geçmelerine neden oldu.

Suudiler ile Müslüman Kardeşlerin arası özellikle 1990 2. Körfez Savaşı esnasında kapanmamak üzere açılmıştı. Müslüman Kardeşler Saddam Hüseyin'e destek verirlerken, Suudiler topraklarını ABD işgal ordusunun harekâtına açmışlardı. Kaldı ki Müslüman Kardeşlerin iktidar stratejisi olarak parlamenter sisteme oynamaları ve Tunus ile Mısır'da başarılı olmaları, Suudi despotları yeterince

rahatsız ediyordu. Bugün, tüm ortaklıklarına rağmen, Suudiler, AKP ve Katar arasında Müslüman Kardeşler konusunda çelişkiler sürmeye devam etmektedir.

ÇIKARLAR VE ÇELİŞKİLER BİRLİĞİ

Bu çıkar örtüşmeleri ve çıkar çelişkileri birliğin yarattığı karmaşıklığın sonuçlarını Suriye’de de görmekteyiz. Gerek Suudiler, gerek AKP, gerekse de Katar Ortadoğu’nun son laik rejiminin yıkılması konusunda hem fikirler. Ancak bu ortak hedefin arkasında ciddi çelişkiler söz konusu. AKP neo-osmanlıcı heveslerle Suriye’yi kendi etki alanına çekmek isterken, Katar Suriye’yi kurmak istediği doğalgaz boru hattı için kontrolü altına almaya çalışıyor. Katar şu anda dünyanın en büyük likit doğalgaz üreticisi. Üretimi son derece masraflı olduğundan, Suriye’den geçip Türkiye’ye ulaşacak yeni bir doğalgaz boru hattının Katar’ın kârlarını katlayacağı hesaplanıyor. Katar bu nedenle Suriye’de AKP ile eşgüdüm içerisinde Müslüman Kardeşler çizgisindeki cihatçı çeteleri desteklerken, Suudiler El-Nusra-Cephe’sini destekliyor. Suudilerin DAİŞ’e yönelik desteklerini burada saymaya gerek yok.

Diğer yandan Suudileri, AKP ve Katar’ı birleştiren bir diğer hedef de İran’ın bölgedeki etkinliğini sınırlamak ve geriletmek, ki bu hedefi gerçekleştirmek için Suudiler İsrail ile stratejik ortaklığa da girmiş durumdalar. İran ise bu girişimlere karşı kendi önderliğindeki »Şii Yayını« ayakta tutmak için Suriye’de doğrudan iç savaşa katılıyor. Bölgedeki hegemonik konumunu korumak ve geliştirmek isteyen ABD emperyalizmi ile kendi toprakları dışındaki yegâne deniz üssünü kaybetmek istemeyen Rusya’nın angajmanlarını da düşünürsek, Suriye’nin tam anlamıyla vekâlet savaşlarının muharebe alanı hâline geldiği söyleyebiliriz.

Suriye’deki burum bilhassa emperyalist güçler açısından giderek içinden çıkılmaz bir

bataklığa dönüşüyor. Bugün ABD öncülüğündeki »Anti-İslam Devleti-Koalisyonu« içinde DAİŞ’e karşı sözüm ona mücadele eden ülkeler, DAİŞ’in ortaya çıkmasına bizzat neden olanlardır. Kısa bir süre önce basına sızan bazı belgeler, ABD yönetiminin »Dış İlişkiler Konseyi« CFR’ın 2012 Ağustos’undaki »Özgür Suriye Ordusu’nun disiplinli, dini heyecana sahip, deneyimli, Körfez’deki Sünni sempatizanlarının maddi desteğini alan ve öldürücü sonuçlar elde eden El Kaide’ye ihtiyacı var« tavsiyesine uyduğunu ve »Suriye ve Irak’ta farklı grupları birleştirebilecek bir İslam Devleti kurulması olumlu bir opsiyondur« kararını uygulamaya soktuğunu kanıtlıyor. Bunun dışında »ılımlı muhalifleri sahaya sürmek için« ABD ve Türkiye tarafından geliştirilen »Eğit-Donat« programının akıbeti ise biliniyor. Yani Putin’in Antalya G20 Zirvesinde »burada DAİŞ’i destekleyenler var« demesi boş laf değil.

Emperyalist güçler ile işbirlikçi despot rejimlerin destekledikleri cihatçı çetelerin, bilhassa DAİŞ’in günümüzde Goethe’nin »Der Zauberlehrling« (Sihirbaz Çırağı) adlı eserindeki »çağrılan, ama kovulamayan hayaletler« hâline gelmeleri, tarihin bir cilvesi gibi. Bu açıdan Paris katliamının asıl sorumlularını önce Washington, Brüksel, Riyad ve Ankara’da aramak gerekiyor.

»YEMEN YEMEN, TOPRAKLARI KANLI YEMEN...«

Mezhep çatışmalarının iç savaşa dönüştüğü bir diğer ülke ise Yemen. Aslında Yemen’deki ihtilafın temelinde yoksulluğa ve bölgesel eşitsizliğe karşı başkaldırıları yatıyor. Ülkenin kuzeyindeki yaygın yoksulluk ve sefalet uzun zamandır toplumsal gerilimlere yol açıyordu. Batı’daki burjuva basınında »fidye için adam kaçıran feodal aşiretler ülkesi« olarak nitelenen Yemen’de rehineler üzerinden elde edilen fidye gelirlerinin büyük bölümünün, ABD ve Suudi Arabistan’ın işbirlikçisi Hadi yönetiminin Şii bölgelerine yatırım yapma-

ması nedeniyle okul, sokak ve hastane inşaatlarında kullanıldığı Batı kamuoyunda bilinmiyor. Nitekim yıllardır süren bu toplumsal gerilimler Şii Husilerin silahlı ayaklanmaya yönelmelerine neden olmuştu.

Başkan Abdumansur Hadi'nin ülkeden kaçmasına neden olan Husi ayaklanması, Suudilerin Körfez İşbirliği ülkeleri, Ürdün, Fas ve Mısır'dan oluşan bir koalisyonla Yemen'deki iç savaşa müdahil olmalarına gerekçe olarak kullanıldı. Suudiler bugüne kadar özellikle sivil halkı hedef alan bombardımanlara devam etmekte.

Husilerin Şii mezhebine mensup olmaları, ayaklanmanın asıl nedenlerinin unutturulmasına ve iç savaşın bir mezhep çatışması olduğu algısının yayılmasına neden oldu. Suudiler, daha önce 2001'de Bahreyn'de olduğu gibi, Yemen'deki iç savaşı İran'ın körüklediği propagandasını askeri müdahalelerine gerekçe olarak kullandılar. Suudi despotları Yemen'deki askeri müdahaleleriyle hem Arap Yarımadası'ndaki yegâne belirleyici egemen güç olduklarını kanıtlamayı, hem de – İsrail'in yanı sıra – bölgede ABD'nin imtiyazlı partneri olarak kalmayı sağlamak istiyorlar.

ABD ise Yemen'deki iç savaşa doğrudan katılmıyor, ama Suudi Arabistan'a yaptıkları askeri yardımlarla dolaylı yollardan yönlendirici rolünü sürdürüyor. Çünkü ABD açısından Yemen'in büyük stratejik önemi bulunmaktadır. Bir kere dünya çapında gemilerle yapılan petrol nakliyatının yarısından fazlası Kızıldeniz ve İran Körfezi'nden geçiyor. Deniz nakliyat yollarının güvenliği için Yemen'in stratejik önemi son derece büyük. Suudilerin Arap Yarımadası'ndaki 20 kara, hava ve deniz üssünün yanı sıra ABD'nin Cibuti'den Yemen'e ve Oman'a kadar ve aynı zamanda İran'ı çevreleyecek düzeyde bir dizi stratejik askeri üssü bulunmakta. Sadece Yemen'e ait olan Socotra Adası'nda on bini aşkın ABD askeri, denizaltı limanı, haber alma merkezi, kıtalar

arası uçuşlara uygun büyük bombardıman uçaklarının inip kalkabileceği bir havalimanı ve uzun menzilli roket atar İnsansız Hava Araçları bulunuyor. ABD emperyalizmi böylece bölgedeki üsleriyle bağlantılı olarak Socotra Adası'ndan tüm Hint Okyanusu'nu ve buradan geçen nakliyat yollarını kontrol edebilmekte. ABD için Yemen'in temel stratejik önemi burada yatmaktadır.

ABD emperyalizminin 2012'de açıklanan »Pasifik Stratejisi« temeline İran ile yürüttüğü yakınlaşma politikasından ürken Suudi Arabistan, İsrail ile birlikte bölgede, bilhassa kendi Hinterlandında hegemonik konuma gelmeye çalışıyor ve bu bağlamda da mezhep çatışmalarını bir araç olarak körüklemeye devam ediyor. Bunun yanı sıra İran'ın nükleer programına başlamasına izin verilmesini Suudi Arabistan ile Körfez ülkelerinde de kendi nükleer programlarını başlatmak için kullanmak istiyorlar. Sonuç itibarıyla, nükleer silah üretimi için de eline fırsat geçecek olan Suudi Arabistan'ın bölge egemenliği için genel bir Sünni-Şii çatışmasını yaygınlaştırması, öngörülemez sonuçları olan bir şiddet sarmalının önünü açacak bir potansiyeli ortaya çıkarabilir.

SONUÇ: OLASILIKLAR, PERSPEKTİFLER

DAİŞ ile ortaya devlet biçimini kullanan yeni bir aktör çıktı. Aslında »Özel Askeri Teşekkül« olan ve heterojen bir iskelet üzerine kurulu DAİŞ, hiyerarşik yapısı, fanatik ve saldırgan birlikleri ve uyguladığı vahşi yöntemlerle zenginleşerek, taşeronluğunu yaptığı güçlerden bağımsızlaşıyor. DAİŞ, Irak ve Suriye'de kontrol altında tuttuğu bölgelerde ilân ettiği »İslam Devleti« ile Britanya ve Fransa'nın 1916'da imzaladıkları Sykes-Picot Antlaşmasını temel alan ve 1920'de Osmanlı İmparatorluğu'nu emperyalist ülkeler arasında paylaştıran Sevr Antlaşması'nın sonucunda oluşan »Ortadoğu Düzenini« parçalayacak bir faktör hâline geldi. Emperyalist ülkelerin

kendi çıkarlarına göre çizdikleri sınırlar, bölgedeki etnik ve dini coğrafyaları böldüğünden yüz yıldan beri süregelen ve kangrenleşen ihtilaflara yol açmaktadır. Tüm bu ihtilaflar, bilhassa Kürt ve Filistin sorunları, Irak ve Libya'da tamamlanan, Suriye'de ise cihatçı çeteler vasıtasıyla gerçekleştirilmek istenen rejim değişikliği, kısacası emperyalist güçler ile bölge egemenlerinin hedefledikleri yeni düzenleme, Ortadoğu'yu patlamaya hazır bir barut fıçısı hâline getirdi.

2011'den bu yana olan gelişmelerde 20. Yüzyıl'ın kalıntısı kimi diktatör alaşağı edildi, ama farklı etnik ve dinsel gruplardan oluşan coğrafya kaosa ve barbarlığa teslim oldu. Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da cihatçı çeteler mezhep ve din çatışmalarını derinleştirdiler. Din ve mezhebi ulus devletin kurucu ideolojisi hâline getiren DAİŞ, tüm bombardımanlara rağmen, ayakta kalmaya ve İslam dünyasında taraftar bulmaya devam ediyor. Bununla birlikte İsrail'in ulus devlet konseptini, »Yahudileştirmesi«, yani İsrail devletini bir »Yahudi Devleti« olarak ilân etme çabası, hem Filistin sorununun çözümsüzlüğünü derinleştiriyor, hem de reaksiyon olarak Sünni-Müslümanlığın ulus devlet ideolojisine dönüştürülmesini kışkırtıyor. Emperyalist güçlerin ve bölge egemenlerinin ihtilafları »mezhepleştirmeleri« ise bu uğursuz gelişmeyi hızlandırıyor. Bu, 21. Yüzyıl'da ortaya çıkan ve antiemperyalist mücadelenin, işçi sınıfının devrimci güçlerinin dikkate alması gereken bir yeni durumdur.

Medeniyetler beşiği olarak kabul edilen ve binlerce yıldır farklı dinleri, mezhepleri, ulusları ve etnik grupları barındıran Ortadoğu, 1915 Asuri ve Ermeni Soykırımının yüzüncü yılında tüm insanlık için tehlike içeren bir dönüşüm sürecine giriyor. Eğer 21. Yüzyıl'da ulus devletin kurucu ideolojisi olarak din ve mezhep konsepti geçerlilik kazanırsa, o zaman 20. Yüzyıl'ın tüm soykırımlarını gölgede bırakacak bir savaşlar ve soykırımlar

dönemi açılacaktır. İşte tam da bu noktada DAİŞ ve benzeri çetelerin uyguladıkları vahşetin böylesi bir dönemin provası olduğu gerçeği karşısında Rojava deneyinin önemi ve sosyalizmin gerekliliği görülmektedir. Rosa Luxemburg'un dediği gibi: »Ya sosyalizm, ya barbarlık!«. Günümüzün temel gerçekliği budur. ■

»TARAFLARI AKLI SELİME ÇAĞIRMAK«

19 ARALIK 2015

Kürdistan her anlamda yangın yerine dönmüş, sokağa çıkma yasaklarıyla kent ve kasabalar esir alınmış, yoksul halk tankların, zırhlı araçların ve binlerce askerin, polisin terörüne teslim edilmiş, keyfiyet ve hukuksuzluk had safhaya ulaşmış ve kadın, çocuk, yaşlı, genç demeden infazlara hız verilmişken, tuzu kuru, suya-sabuna dokunmadığından rahatça işinde gücünde olanlardan, başkalarının acılarını seyretmekten başka bir şey yapmayanlardan »ama«lı, »fakat«lı içi boş laf salatalarını dinlemekten gına geldi açıkçası.

Faşizmin toplumsal tabanının oluşturulduğu bu günlerde »tarafsızmış« gibi görünüp, bilerek ya da bilmeyerek AKP rejiminin demagogjisini yeniden üretenlere, yandaşlara, ırkçı-milliyetçi hezeyanlarıyla savaş kışkırtıcılığı yapanlara, bölgesel emperyalizm hülyalarına dalanlara, rejime baş eğerek nemalanmak için vicdanlarını köreltenlere söylenmesi gerekenler yeterince söylendi. O nedenle gerçekten iyi niyetle ve barış kaygısıyla »iki tarafa da« seslenenlere bir iki lafımız olacak.

Örneği Ömer Faruk Gergerlioğlu »t24« internet sayfalarında yayınlanan bir yazısında »Yapılması gereken ne devletin savaş politikasını kabullenmek, ne de hendek, barikat siyasetine mazeret bulmaktır. Tekrar masaya dönülmesi için tarafları akli selime çağırma-

tır« diyor. Gergerlioğlu'nun iyi niyetinden şüphemiz yok, ama iyi niyet yanılğılardan korumuyor, zira cehenneme giden yollar, bilindiğı gibi, iyi niyet taşlarıyla döşelidir.

İyi niyetli çağrıcıların temel yanılığı, siyasetin niyete ve vicdana göre değil, çıkarlara göre şekillendiğini görememektir. Türkiye'deki karar vericiler »kötü« veya »aptal« oldukları, savaşın sonuçlarını »anlamadıkları« için değil, çıkarları böyle gerektirdiğı için savaş ve şiddette ısrar etmektedirler. AKP rejiminin iktidarını korumak ve genişletmek, temsil ettiği sermaye fraksiyonlarının ve genel olarak Türkiye burjuvazisinin çıkarlarını kollamak, fiili yönetim durumunu anayasal çerçeveye oturtmak ve toplumsal hegemonyasını sürdürmek için savaş ve şiddete ihtiyacı vardır. Savaş ve şiddet vazgeçilmez bir egemenlik aracıdır, çünkü neoliberal ve militarist politikalar, parlamento işlevsiz kılınmadan, otoritarizm kurumsallaşmadan, toplumsal taban genişletilmeden ve güvenlik rejimi oluşturulmadan sürdürülemezler.

Rejim bunun için toplumsal muhalefeti terbiye etmek, ehlileştirmek, yapamadıklarını ise ezerek yok etmek zorundadır. Çünkü bilmektedir ki, terbiye edemedikleri onu yarın alt edecek ve mezarını kazacak olanlardır. Aynı şekilde rejimin çıkarları ile halkların çı-

karları taban tabana zıttır. Barış, demokrasi ve özgürlükler halkların, otoritarizm, savaş ve faşist uygulamalar ise rejimin lehinedir. Savaş ve şiddet çağrılarla değil, rejime karşı direnmekle ve mücadeleyle sonlandırılabilir. Demek ki şiddetin son bulmasını, barış ve demokrasinin tesis edilmesini istiyorsanız, o zaman rejimi geri püskürtmek zorundasınız. PKK'yi, YDG-H'lileri eleştirebilirsiniz, ama önce asli görevlerinizi yerine getirmelisiniz. Tek akıllı selim tavır, rejimi geriletecek mücadeleyi vermektir, ki hendek ve barikat, barış isteyenlerin son sığınağı olacaktır. İnanmıyorsanız, tarihe bakınız. ■

TÜRKİYE-İSRAİL »YAKINLAŞMASI«

26 ARALIK 2015

Ortadoğu’da bulunan, ama hiç bir zaman Ortadoğulu olamayan »ikiz devletler« Türkiye ve İsrail ilişkilerindeki »normalleşme« eğilimi, Türkiye’deki burjuva medyasında kimilerinin kafasını hayli karıştırmış besebelle. Tescilli Yahudi düşmanı siyasal İslam, Türkiye-İsrail »yakınlaşmasına« İslami hüлле arayadursun, biz bu gelişmenin arka planına bakalım.

Aslında Türkiye ve İsrail egemenleri arasında, emperyalizmin öncelikli stratejik partneri olma rekabeti ve bölgesel hegemonya çelişkileri dışında herhangi bir düşmanlık hiç bir zaman söz konusu olmamıştır. AKP rejiminin »Mavi Marmara« ve Gazze söylemleri toplumsal tabanına yönelik egemenlik aracından başka bir şey değildir. Karşılıklı olarak hamaset söylemini kullanan Türkiye ve İsrail hükümetleri, çıkarlar söz konusu olduğunda hemen ortaklaşabilmektedirler.

İki tarafın »yakınlaşmasının« temel nedeni doğal gaz ve petrol nakliyatı ile su tedariki konularında olan ortak çıkarlarıdır. İsrail, Doğu Akdeniz’deki Levante Havzasında çıkardığı doğal gazı ve 1967’den beri işgal ettiği Golan Tepelerinde kısa bir süre önce bulunan petrolü Türkiye üzerinden pazarlamak istemektedir. Bunun için Golan Tepelerinden ve Suriye topraklarından geçerek, inşası uzun

zamandır planlanan Kerkük-Roja-Ceyhan boru hattına Kilis yakınlarında bağlanacak bir boru hattı planlanmaktadır. Aynı zamanda bu doğal gaz ve petrol boru hattına paralel olarak, Türkiye Kürdistan’dan İsrail’e su taşıyacak bir hat daha planlanmaktadır.

Türkiye ve İsrail’in doğal gaz, petrol ve su nakliyatı planlarının önündeki tek engel Suriye devletidir. Esad rejimi bu nedenle alaşağı edilmeye çalışılmakta, Suriye iç savaşı bu nedenle körüklenmektedir. Rojava’nın özerkliğini tanıyan demokratik ve federatif bir Suriye bu nedenle engellenmek istenmektedir. Türkiye ve İsrail’in planları, gerek emperyalist güçlerin, gerekse de Suudi Arabistan ve Körfez despotlarının uzun vadeli stratejik hedefleriyle örtüşmektedir. AKP rejimi, Netanjahu hükümeti, bölgedeki diğer despot rejimler ve emperyalizm – aralarındaki tüm çıkar çelişkilerine rağmen – bölgedeki enerji ve su kaynakları ile nakliyat yollarını kontrol almaya çalışan stratejik ortaklar olarak Ortadoğu’yu kan gölüne çevirmişlerdir. Erdoğan-Netanjahu-Barzani ortaklığının Rojava düşmanlığının nedenleri bu ortak hedeflerdir.

Ancak Türkiye-İsrail »yakınlaşması« olarak nitelendirilen adımların dikkate alınması gereken bir başka noktası daha var: Türkiye ve

İsrail, aynı Polonya ve Macaristan'ın olduğu gibi, mezhepçi/dinci-muhafazakâr milliyetçiliği manivelası hâline getiren otoriter-neoliberal güvenlik rejimlerinin laboratuvarları olmaları. Türkiye'de Sünni-muhafazakâr milliyetçi otoritarizm inşa edilirken, İsrail saf »Yahudi devleti« adı altında Apartheid rejimini anayasal çerçeveye oturtmak istiyor, Polonya ise »katolik Leh devletini« oluşturuyor.

Türkiye, İsrail, Polonya ve Macaristan'a bakarak, »normalleşmekte« olanın neoliberal güvenlik rejimleri ve mezhepçi/dinci-muhafazakâr milliyetçiliğın devlet aklı hâline gelmesi olduğunu söyleyebiliriz. Kapitalist sömürü ve emperyalist yayılmacılığın 21. Yüzyıl'daki asıl gereksinimi olan bu rejimler alaşağı edilmeden ne demokrasi, ne de barış olanaklıdır. ■

